

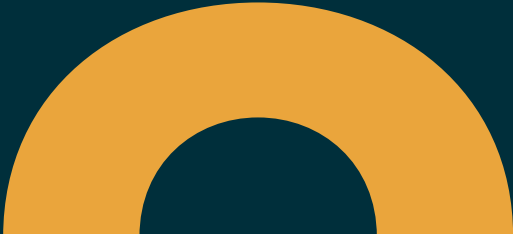
MAAKUNTAKAAVA
**HUOMISEN
LAKEUS**

Etelä-Pohjanmaan
maakuntakaava 2050

Luonnosvaiheen palautteet ja vastineet - **yksityishenkilöt**

ETELÄ-POHJANMAAN LIITTO
Regional Council of South Ostrobothnia

Etelä-Pohjanmaan liitto

www.epliitto.fi

Sisällys

Etelä-Pohjanmaan maakuntakaava 2050 – luonnosvaiheen kuuleminen, yksilöidyt vastineet ja maakuntakaavan merkitys..... 8

Yksityishenkilöt	10
Yksityishenkilö 1	10
Yksityishenkilö 2 ym. (3 hlöä)	10
Yksityishenkilö 3	22
Yksityishenkilö 4	24
Yksityishenkilö 5	25
Yksityishenkilö 6	27
Yksityishenkilö 7	29
Yksityishenkilö 8	32
Yksityishenkilö 9 ym. (16 hlöä)	46
Yksityishenkilö 10	78

Yksityishenkilö 11	80
Yksityishenkilö 12.....	81
Yksityishenkilö 13 (2 hlöä).....	82
Yksityishenkilö 14.....	83
Yksityishenkilö 15 ym. (223 hlöä).....	84
Yksityishenkilö 16.....	88
Yksityishenkilö 17 (Anonyymi).....	89
Yksityishenkilö 18.....	99
Yksityishenkilö 19 (2 hlöä).....	100
Yksityishenkilö 20	102
Yksityishenkilö 21.....	104
Yksityishenkilö 22	105
Yksityishenkilö 23 (Anonyymi).....	106
Yksityishenkilö 24	122
Yksityishenkilö 25 (2 hlöä).....	126
Yksityishenkilö 26.....	129
Yksityishenkilö 27	130
Yksityishenkilö 28 (4 hlöä)	131

Yksityishenkilö 29 (2 hlöä)	131
Yksityishenkilö 30 (Anonyymi)	134
Yksityishenkilö 31.....	136
Yksityishenkilö 32	137
Yksityishenkilö 33 (10 hlöä)	139
Yksityishenkilö 34 ym. (32 hlöä).....	146
Yksityishenkilö 35 (2 hlöä).....	153
Yksityishenkilö 36.....	156
Yksityishenkilö 37	157
Yksityishenkilö 38.....	158
Yksityishenkilö 39.....	160
Yksityishenkilö 40.....	163
Yksityishenkilö 41 (2 hlöä).....	166
Yksityishenkilö 42 (35 hlöä).....	167
Yksityishenkilö 43.....	171
Yksityishenkilö 44.....	173
Yksityishenkilö 45.....	176
Yksityishenkilö 46.....	178

Yksityishenkilö 47	181
Yksityishenkilö 48 (2 hlöä)	183
Yksityishenkilö 49 (sis. 28 maanomistajaa + lukuisia kannatusilmoituksia).....	184
Yksityishenkilö 50.....	187
Yksityishenkilö 51.....	189
Yksityishenkilö 52 (2 hlöä).....	195
Yksityishenkilö 53 (2 hlöä).....	196
Yksityishenkilö 54 (2 hlöä).....	199
Yksityishenkilö 55 (4 hlöä)	200
Yksityishenkilö 56 (MTY ja 10 hlöä).....	201
Yksityishenkilö 57	202
Yksityishenkilö 58 (3 hlöä)	204
Yksityishenkilö 59.....	205
Yksityishenkilö 60 (2 hlöä).....	207
Yksityishenkilö 61.....	208
Yksityishenkilö 62 (2 hlöä)	209
Yksityishenkilö 63.....	210
Yksityishenkilö 64.....	211

Yksityishenkilö 65.....	213
Yksityishenkilö 66.....	217
Yksityishenkilö 67.....	219
Yksityishenkilö 68.....	222
Yksityishenkilö 69 (6 hlöä).....	223
Yksityishenkilö 70 (2 hlöä)	224
Yksityishenkilö 71 (2 hlöä)	225
Yksityishenkilö 72	228
Yksityishenkilö 73 (3 hlöä).....	230
Yksityishenkilö 74 (5 hlöä)	232
Yksityishenkilö 75	236
Yksityishenkilö 76.....	238
Yksityishenkilö 77	241
Yksityishenkilö 78 (2 hlöä)	243
Yksityishenkilö 79.....	247
Yksityishenkilö 80.....	249
Yksityishenkilö 81 ym. (20 hlöä)	251
Yksityishenkilö 82 (2 hlöä)	254

Yksityishenkilö 83.....	254
Yksityishenkilö 84 ym. (276 hlöä ja OMH Metsästysseura ry sekä Koskelankylän metsästäjät ry)	256
Yksityishenkilö 85 ym. (7 hlöä ja Nurmon Maamiesseura sekä MTK Nurmo).....	300
Yksityishenkilö 86 (2 hlöä)	302
Yksityishenkilö 87	304
Yksityishenkilö 88.....	306
Yksityishenkilö 89 (3 hlöä)	307
Yksityishenkilö 90.....	308
Yksityishenkilö 91.....	308

Etelä-Pohjanmaan maakuntakaava 2050 – luonnosvaiheen kuuleminen, yksilöidyt vastineet ja maakuntakaavan merkitys

Etelä-Pohjanmaan maakuntakaava 2050:n luonnoksen kuulemisvaihe järjestettiin 1.2.–10.3.2023, jolloin kaavaluonnosaineistot olivat nähtävillä kaikissa Etelä-Pohjanmaan kunnissa, ja jokaisella oli mahdollisuus antaa luonnoksesta palautetta. Palautteita saatiin yhteensä 186 taholta, joista 42 oli kuntia ja muita viranomaisia, 54 yrityksiä ja yhdistyksiä ja 90 yksityisiä henkilöitä. Yksityisten jättämistä palautteista 40 oli yhteispalautteita, joissa allekirjoittaneita oli enemmän kuin 1 henkilö.

Tässä palautekoosteessa on mukana kaikki yksityishenkilöiden jättämät maakuntakaavaluonnosta koskevat palautteet liitteineen sekä niihin laaditut yksilöidyt vastineet. Palautteet ja vastineet julkaistaan yhteensä kolmessa eri tiedostossa, joista kaksi muuta ovat viranomaisten lausunnot ja vastineet sekä yritysten ja yhteisöjen palautteet ja vastineet. Yksilöidyt vastineet on käsitelty maakuntakaavan ohjausryhmässä 28.9.2023, minkä jälkeen ne on käsitelty ja hyväksytty maakuntahallituksen kokouksessa 23.10.2023.

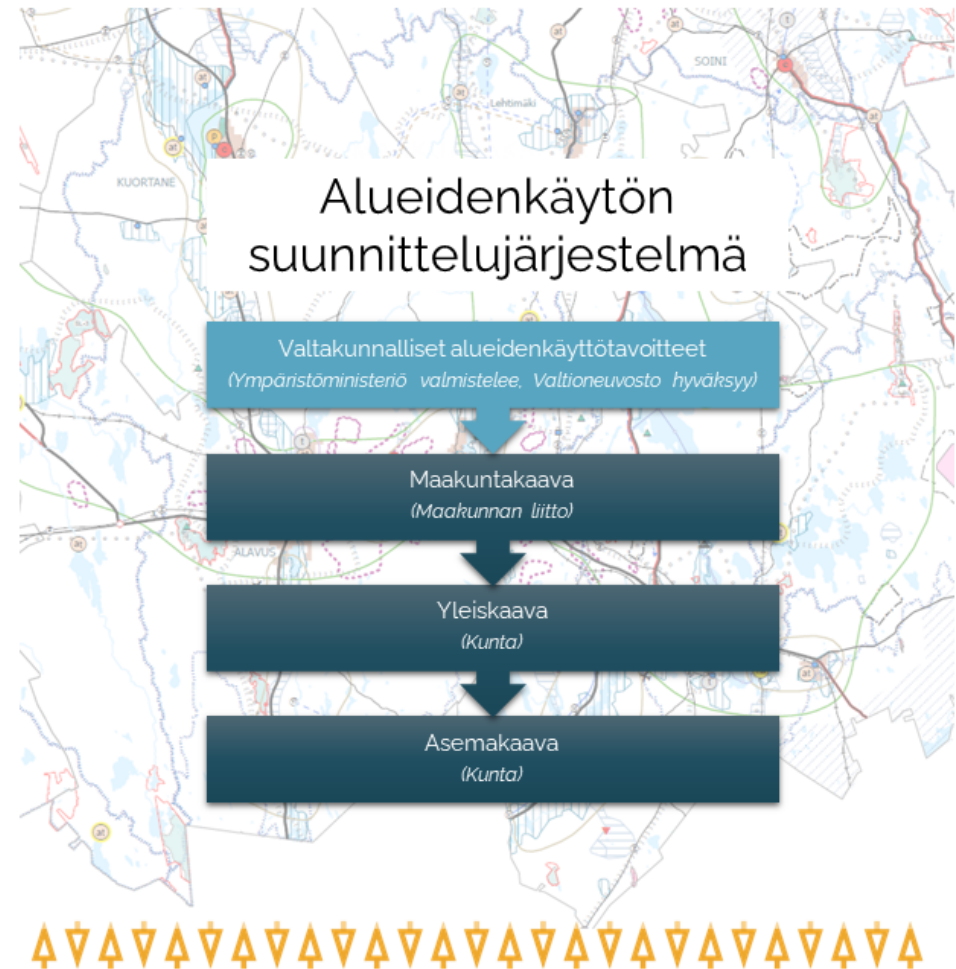
Yksilöidyt vastineet pohjautuvat sisällöltään yleisvastineisiin, jotka maakuntahallitus hyväksyi kokouksessaan 22.5.2023 (44§). Tuolloin yleisvastineissa vastattiin yleisellä tasolla niihin kysymyksiin ja asioihin, joita koskien palautetta saatiin eniten ja joihin oli mahdollista kevään 2023 valmisteluvaiheessa vastata. Kaikki mainitut palaute- ja vastinekoosteet löytyvät osoitteesta <https://epliitto.fi/aluesuunnittelu-ja-liikenne/maakuntakaavan-uudistaminen/>.

Henkilötietolain nojalla palautteista on häivytetty esimerkiksi yksityishenkilöiden nimiä, osoitteita, kiinteistötunnuksia ja muita yksilöiviä tietoja, joissakin tapauksessa myös liitteitä. Lisäksi palautteista on häivytetty salaisia tietoja, kuten petolintujen sijaintiin viittaavia mainintoja. **Häivytetyt tiedot ja kohdat on merkitty tekstiin tummennetulla ja kursivoidulla fontilla.** Päätöksentekijöillä, eli maakuntahallituksen jäsenillä on ollut pääsy alkuperäisiin palautteisiin.

Etelä-Pohjanmaan maakuntakaava 2050 etenee seuraavaksi saadun palautteen pohjalta kaavaehdotusvaiheeseen. Tavoitteena on, että maakuntakaavaehdotus asetetaan nähtäville keväällä 2024 ja hyväksytään maakuntavaltuuston kokouksessa vuoden 2024 aikana.

Mikä on maakuntakaava ja miksi se laaditaan?

- Alueidenkäytön suunnittelujärjestelmä koostuu valtakunnallisista alueidenkäyttötavoitteista sekä kolmesta kaavatasosta: **maakunta-, yleis- ja asemakaavasta**.
- Maakuntakaava on yleispiirteinen suunnitelma maakunnan alueiden käytöstä. **Se on ohjeena laadittaessa alueen kuntien yleis- ja asemakaavoja, ja se ohjaa myös viranomaisten muuta alueiden käyttöä koskevaa suunnittelua.**
- **Alueidenkäytön suunnittelu on asteittain tarkentuvaa:** Maakuntakaavassa esitetyt ratkaisut täydentyvät ja täsmentyvät kuntien yleiskaavoissa ja asemakaavoissa tai hankesuunnittelun, kuten tuulivoimahankkeiden yhteydessä.
- Maakuntakaavan laadinnasta säädetään maankäyttö- ja rakennuslaissa
 - Maakunnan liiton tulee huolehtia tarpeellisesta maakuntakaavan laatisemisesta, kaavan pitämisestä ajan tasalla ja sen kehittämisestä. (MRL 27 §)

Yksityishenkilöt

Yksityishenkilö 1	Vastine
Tosi hyvä, että olette ottaneet mukaan tähän Seinäjoen tavararatapihan siirtämisen Itäväylän itäpuolelle ja kolmioraideyhteydet. Samoin tosi hyvä, että ajatte lähijunaliikenteen kannalta tärkeitä seisakkeita eri rataosuuksille yms. Todella hyviä asioita! Nämä luovat kehitystä alueelle.	Etelä-Pohjanmaan liitto kiittää palautteesta. Merkitään tiedoksi.

Yksityishenkilö 2 ym. (3 hlöä)	Vastine
Kuulutuksenne koskien eri medioita helmikuussa 2023 Etelä-Pohjanmaan Maakuntakaava 2050 kaavaluonnoksesta 11.2.2022 antamiamme lausuntoja, jotka ovat tämän viestin liitteenä ei ole huomioitu mitenkään kaavaluonnoksessa. Huomautuksemme asiakohdat on vain listattu kaavaluonnokseen. Kaavaluonnos ei ota huomioon Etelä-Pohjanmaan monia eri arvoja mm. luontoa ja asumisviihtyvyyttä. Kaavaluonnos on tehty tuulivoimayhtiöitä varten edistämään vihreää siirtymää eikä siinä ole huomioitu alueen asukkaille tuulivoimahankkeista koituvia mittavia haittoja. Kaavaluonnoksessa ei ole selvitetty tuulivoimarakentamisen haittoja kiinteistöjen arvoihin ja	Etelä-Pohjanmaan liitto kiittää palautteesta. Etelä-Pohjanmaan liitto on perehtynyt annettuun palautteeseen huolellisesti, mutta se ei automaattisesti tarkoita alueiden poistamista kaavasta ja palautteen antajan kannalta toivotun lopputuloksen syntymistä. Etelä-Pohjanmaan liitto on arvioinut tuulivoimaloiden alueista aiheutuvat vaikutukset maankäyttö- ja rakennuslain edellyttämällä tavalla ja määrännyt maakuntakaavan aluekohtaisissa suunnittelumääräyksissä huomioimaan tietyt vaikutukset yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa.

asumisviihtyvyyteen. Ei ole laskettu tuulivoimarakentamisen taloudellisia vaikutuksia ja punnittu vaihtoehtoja. Etelä-Pohjanmaalla on satsattu valtavasti julkista rahaa mm. matkailun edistämiseen. Holtittomalla tuulivoimasijoittelulla tuhotaan paljon materiaalisia ja henkisiä arvoja alueelle. Tuon huoleni esiin siitä, että kaavasuunnitteluvaiheessa käytännössä markkinoilla toimivat tuulivoimayhtiöt varasivat potentiaaliset hankealueet itselleen ja käynnistivät tuulivoimahankkeista mm.3 kpl Lappajärvellä ja yhden Vimpelissä. Kaavasuunnittelu ei täten ole riippumatonta. Kaavalausumilla ei ole mitään merkitystä kun kansalaiset niitä antavat. Esimerkiksi liitteenä oleva lausuntomme on vain kirjattu luonnokseen tiedoksi. Vaadimme riippumattomia selvityksiä. Lisäksi on selvitettävä käytetyn kaavakonsultin riippumattomuus Suomen kunnista. Luonnoksessa olevat tuulivoimahankkeet on Lappajärven ympäristöstä poistettava koskien myös Vimpelin laajennettua aluetta. Perusteena seuraavat asiat: -Lappajärvellä on meneillään olevassa Iso-Saapasnevan hankkeessa tullut esille, että alue ei sovellu tuulivoimatuotantoon. Tämä perustellaan Elyn lausunnoilla ja Elyb vaatimalla tehdyn yvan perusteella, hankkeessa tehdyillä selvityksillä ja yli 1 000 nimen addressilla. Vaikka hanke oli erityisen pieni noin 7 voimalaa niin alueen erityisherkän luonteen vuoksi se ei sovellu tuulivoimatuotantoon. Tästä huolimatta aluetta ajetaan Kunnan ja	Alue nro 33. suunnittelumääräyksessä edellytetään huomioimaan maisemavaikutukset sekä vaikutukset metsäpeuroihin tarkemmassa suunnittelussa. Maakuntakaavan tuulivoimaloiden alueen merkintä mahdollistaa seudullisen tuulivoima-alueen sijoittumisen. Seudullisen tuulivoima-alueen perustaminen edellyttää, että alueelle laaditaan tuulivoimaosayleiskaava. Sen laatimisesta päättää kunta. Yleiskaavan hyväksyy kunnanvaltuusto. Maakuntakaava laaditaan maankäyttö- ja rakennuslain mukaisesti.
---	---

maakuntaliiton toimesta maakuntakaavaan tuulivoimapotentialiseksi. Tämä osoittaa sen, että kaavoitus työtä ei ole tehty huolella ja työ ja tehdyt selvitykset ovat riittämättömiä. -Lappajärvi Etelä-Pohjanmaan maakunta järvi ja maakuntaliitossa on huomattava sen vetovoimaisuus ja tuhannet kesäasunnot. mm. Iso-Saapasnevan alueen vaikutuspiirissä on 2 500 loma-asuntoa. -Kaavaluonnoksessa on sijoitettu tuulivoima-alueita joka puolelle maakuntaa ja ei ole huomioitu pohjanmaan ja keski-pohjanmaan maakuntia. Selvitystyötä ei ole tehty riittävästi. Näillä perusteilla Lappajärvelle merkitty tuulivoima-alue on poistettava ja on myös poistettava Vimpeliin suunnitellut laajat alueet koska tuulivoimalat näkyvät järvimaisemassa todella laajasti. Liitossa on huomattava maakuntajärven merkitys koko maakunnalle. Tuulivoimahankkeet on keskitettävä muualle niille sopiville alueille isoihin ryppäisiin. -Kaavalausuntoa annettaessa Lappajärvellä on tehty hallinto-oikeuteen valitus päätöksestä koskien 4 km suojaetäisyyksiä asuntoihin. Koska asia on kesken niin alueet on syytä poistaa kaavaluonnoksesta.	Maakuntakaavan tuulivoimaloiden alueet pohjautuvat Etelä-Pohjanmaan, Keski-Pohjanmaan ja Pohjanmaan tuulivoimaselvitykseen sekä sitä tarkentaviin vaikutusten arviointeihin ja jatkoselvityksiin. Tuulivoima-alueiden rajaukset voivat täsmentyä kaavaehdotukseen mm. hankkeissa toteutettujen selvitysten, lausuntojen ja mielipiteiden sekä esimerkiksi lausuttavana olevan Natura-arvioinnin pohjalta. Maakuntakaavan tuulivoimaloiden alueet kuvaavat tuulivoimaloiden sijaintialueita maakuntakaavan tarkkuustasolla. Vaikutusten arvioinneissa on otettu huomioon tuulivoiman vaikutukset maakuntarajoista riippumatta. Tuulivoimaselvityksessä vakituiseen ja vapaa-ajan asutukseen kohdistuvia vaikutuksia on huomioitu jättämällä ns. poissulkevassa puskurianalyysissä 1,5 kilometrin etäisyys suhteessa asutukseen. Poissulkeva puskurianalyysi on paikkatietoihin nojaava menetelmä, jonka tavoitteena on tunnistaa sellaiset alueet, jotka lähtökohtaisesti eivät ole tutkittavaan toimintaan soveltuvia ja suositeltavia. Tuulivoimaselvityksen yhteisvaikutusten arvioinnissa on arvioitu tuulivoima-alueiden vaikutuksia asumisviihtyisyyteen ja virkistyskäyttöön. Maakuntakaavassa ei määritellä kategorista etäisyyttä suhteessa asutukseen. Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa, jossa määritellään tuulivoimaloiden määrä,
---	--

-Evijärven kunta suhtautuu kielteisesti Lappajärven tuulivoima-alueeseen. -Kaavan valmistelu ei ole riippumatonta kun kunnan virkamiehet ajavat alueita maakuntakaavoihin ilman perusteellisia selvityksiä. Käytännössä Kunta on tällöin tehnyt päätöksen tuulivoimasta koska kunnat eivät huomioi kaavakuulemisissa annettuja	voimalatyyppi, korkeus, teho ja tarkempi sijoittuminen tuulivoima-alueiden sisällä, laaditaan melu-, välke- ja tärinämittaukset voimassa olevien ohjeistusten mukaisesti. Lappajärven ympäristössä on Etelä-Pohjanmaan maakuntakaavassa 2050 ja kaavan selvityksissä tunnistettu erityisiä kulttuuriympäristö-, luonto- ja virkistysarvoja. Alueelle on maakuntakaavassa osoitettu näihin liittyen merkintöjä, mm. maakunnallisesti arvokas maisema-alue sekä matkailun ja virkistyksen kehittämisvyöhyke. Lappajärvelle ja Vimpeliin osoitetuille tuulivoimaloiden alueille on annettu suunnittelumääräyksiä liittyen mm. maisema- ja luontovaikutusten huomioimisesta yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa, jossa määritellään tuulivoimaloiden määrä, voimalatyyppi, korkeus, teho ja tarkempi sijoittuminen tuulivoima-alueiden sisällä. Evijärven kunta on tuonut maakuntakaavaneuvotteluissa esiin, että kunnan alueelle ei tule osoittaa maakuntakaavassa tuulivoimaloiden alueita. Asia on huomioitu maakuntakaavassa ja Evijärvelle ei osoiteta lainkaan tuulivoimaa. Ks. aiemmin vastineessa esiin tuodut asiat maakuntakaavan selvityksistä
--	---

lausuntoja. Jos maakuntakaava ei ohjaa tuulivoimarakentamista niin hankkeita on joka kunnan etelä-pohjanmaalla. Lisäksi FSG on kuntia lähellä toimiva konsultti. Perusteena se, että päätökset tehdään kunnissa ei ole pätevä. Niin kuin aiemmin on todettu tuulivoiman kokonaisvaikutuksia ei ole kaavassa selvitetty. Ja tuulivoimayhtiöt ovat jo käynnistäneet hankkeita suunnitelluille alueille ja pitäneet asiaa varmana investointipäätöstä tehdessään. -Iso-Saapasnevan hanke on hyvä esimerkki siitä, että kunnat eivät osaa hoitaa kaavoitushankkeita asianmukaisesti ja hankkeissa sivuutetaan kuntalaiset täysin. -Vaadimme, että tuulivoima-alueet suunnitellaan uudestaan ja huomioidaan Etelä-Pohjanmaan arvot. Tuulivoima-alueet ja niihin liittyvien voimajohtokäytävien reististö on suunniteltava kustannustehokkaasti myös ympäristön kannalta. -Mari Pohjolalle, ELylle ja Lappajärven kuntaan on <i>yksityishenkilö X (henkilötieto häivytetty)</i> lähettänyt helmikuussa 2023 huomautukset sähköpostilla koskien Lappajärven alueen pitämistä tuulivoimasta vapaana. Vaadimme huomioimaan niissä mainitut asiat. -Ely-keskus ja Lappajärven kunta ovat satsanneet 1,5 m€ julkista rahaa Lappajärven monitoimikanavaan. Alueelle on investoitu lomarakentamista ja kolmannen sektorin työtä. Tästä alueesta 2 km päähän suunnitellaan maakuntakaavaan tuulivoima-alueita. Ei mitään perusteita. -Poukkoileva kaavoitustyö niin maakuntaliitossa kuin Lappajärvellä karkoittaa investoijat ja kesäasukkaat.	Maakuntakaavan taustalla olevat selvitykset koottu liiton sivuille tänne. Maakuntakaavan tuulivoimaloiden alueen merkintä mahdollistaa seudullisen tuulivoima-alueen sijoittumisen. Seudullisen tuulivoima-alueen perustaminen edellyttää, että alueelle laaditaan tuulivoimaosayleiskaava. Sen laatimisesta päättää kunta. Yleiskaavan hyväksyy kunnanvaltuusto.
---	---

-Vaadimme, että Lappajärveltä ja Vimpelistä poistetaan tuulivoima-alueet. -Maakuntaliiton on vaadittava 4 km suojarajoja tuulivoimatuotantoon etelä-Pohjanmaalle. Tämä tukee alueen vetovoimaisuutta. -Kaavaluonnoksessa ei ole mietitty ollenkaan vaihtoehtoja sille, että Etelä-Pohjanmaa olisi tuulivoimavapaa ja hyväksyttäisiin olemassa olevat, rakennetut ja luvitetut rakentamattomat hankkeet jo etelä-pohjanmaan osuudeksi ilmastonmuutoksen torjunnassa. -On kohtuutonta kaavoittaa alueita joka Kuntaan. Liite: Lausunto/mielipide 11.2.2022: Kuulutuksenne Lappajärven kunnan sivuilla www.lappajarvi.fi koskien Etelä-Pohjanmaan maakuntakaava 2050:n vireilletuloa. (Etelä-Pohjanmaan liitossa on käynnistetty maakuntakaavan uudistaminen. Maakuntakaava sisältää aluerakenteen, liikenteen ja teknisen huollon yhteyksien, viherrakenteen, luonnonvarojen, energiatuotannon ja kulttuuriympäristöjen teemat. Osallistumis- ja arviointisuunnitelma on nähtävillä 15.12.2021-15.2.2022 kunnissa.) MIELIPITEITÄ JA LAUSUNTOJA ETELÄ-POHJANMAAN MAAKUNTAKAAVAN 2050 OSALLISTUMIS- JA ARVIOINTISUUNNITELMASTA	Maakuntakaava laaditaan maankäyttö- ja rakennuslain mukaisesti. Maakuntakaava toteuttaa Etelä-Pohjanmaan maakuntastrategian tavoitteita. Maakuntakaavan tavoitetta päästöttömästä energiantuotantojärjestelmästä toteutetaan mm. mahdollistamalla seudullisia tuulivoimahankkeita.
---	--

Omistamme kiinteistöjä Lappajärvellä joista yhden asuinkiinteistön ja yhden lomakiinteistön Lappajärven rannalla. Lisäksi vietämme paljon vapaa-aikaa Lappajärvellä ja osa lausunnon allekirjoittajista mahdollisesti paluumuuttaa Lappajärvelle.

Haluamme pitää Lappajärven alueen viihtyisänä paikkana asua, elää ja olla. Pääosan elämästämme ja työurastamme olemme viettäneet Lappajärvellä. Lappajärven kunta, Ely-Keskus, Leader-hankkeet ja kolmannen sektorin työ on ollut merkittävää kehitettäessä mm. vapaa-ajanviettopaikkoja jotka lisäävät loma-asukkaiden ja vakituisten asukkaiden viihtyvyyttä. Esim. Ely-Keskus rahoitti 750 000 € 1 500 000 € maksaneesta Niskan monitoimikanavasta jonka välittömässä vaikutuspiirissä on Lappajärven kunnan kaavoittamia loma-asuntotontteja ja muuta loma-asututusta. Niskan monitoimikanava on merkittävä hanke matkailun kehittämiseen suhteen ja infrahanke loma-asukkaille. Kanava yhdistää Lappajärven ja Ähtävänjoen vesistön Evijärvelle lomailijoiden käyttöön.

Lappajärvi on Euroopan suurin kraaterijärvi ja järviolueet ovat niukkuushyödyke Etelä-Pohjanmaalla. Järvi on kolmen kunnan alueella ja sen ympärillä on huomattava määrä loma-asutusta ja maakuntakeskuksessa asuvilla ja muilla ulkopaikkakunnilla asuvilla on huomattavasti loma-asuntoja Lappajärvellä. Matkailun kerrotaan tuovan Lappajärven ympäryskunnille ja yrityksille huomattavaa liikevaihtoa. Matkailuun on myös panostettu julkisen puolen tuella huomattavia summia ja parhaillaan on menossa kunnissa Geopark-hanke. Olemme hakeneet Lappajärveä valtakunnalliseen maisemansuojeluun sillä onhan järven eteläpäästä Pyhävuorelta ja Lakeaharjulta katsottuna nähtävissä kansallismaisemaan Koliin verrattavat maisemat. Lappajärvessä on potentiaalia alueena!!! Järvipohjanmaan Yrityspalvelut tekivätkin noin 3 vuotta sitten markkinointivideon alueen vetovoimaisuudesta. Videolla näkyy hienosti maisemat Pyhävuoren suunnalta järvelle päin. Lappajärven ympärille on hyvä rakentaa tulevaisuutta yhtenä Etelä-Pohjanmaan osana.

Huolestamme koskee Lappajärven ympärille Etelä-Pohjanmaan liiton tuulivoimaselvityksessä osoitettuja massiivisia mahdollisia tuulivoima-

alueita. Mikäli Lappajärven ympärille maakuntakaavoitetaan tuulivoimaa on alue kokonaisuudessa pilalla asumisen, luonnon, maisemien ja viihtyisyyden vuoksi. Olemmekin olleet aiheesta heti tiedon saatamme aktiivisesti yhteydessä Etelä-Pohjanmaan liiton johtoon ja hankesuunnittelijaan.

Seuraavassa toivomuksia ja esityksiä Etelä-Pohjanmaan Liitolle päätökenteon tueksi ja faktoja mitä on tullut esille Lappajärvellä parhaillaan vireillä olevassa Iso-Saapasnevan tuulivoimahankkeessa.

- 1) Lappajärven alue ympäristöineen on pidettävä tuulivoimarakentamisesta puhtaana. Kyseessä on maakuntajärvi ja Euroopan suurin kraaterijärvi. Olemme olleet hakemassa aluetta valtakunnalliseen maisemansuojeluun ja toivomme, että Etelä-Pohjanmaan Liitto edistäisi alueen hakemista valtakunnallisesti arvokkaaksi alueeksi. Näitä alueita ei ole liikaa Etelä-Pohjanmaalla.
- 2) Alueella on merkittävä potentiaali matkailussa ja matkailu tuo merkittävää tulovirtaa Lappajärvelle ja ympäryskunnille.
- 3) Tuulivoimarakentamiselle ei ole Lappajärvellä sosiaalista hyväksyntää. Iso-Saapasnevan hankkeesta kuntaan luovutettiin 1150 nimen lista hanketta vastaan. Ely-Keskuksen virkamiehet kertoivat suullisesti, että hanketta vastaan ilmeni ennätysmäinen vastustavien lausuntojen määrä ja virkamiesten kontaktointi. Aktiiviset kansalaiset järjestivät yhdessä Suomen Luontoliiton kanssa valokuvauskilpailun jossa dokumentoitiin Lappajärven maisemat vielä kun ne ovat tuulivoimasta vapaana. Kilpailuun tuli paljon osallistujia. [Osallistu Lappajärven kesävalokuvakilpailuun! - Pohjanmaan piiri \(sll.fi\)](#)
- 4) Iso-Saapasnevan hanke on ollut vireillä vuodesta 2017 ja etenee vihdoin päätäntävaiheeseen. Hankkeessa on järjestetty lukuisia ohjausryhmiä ja kaavankuulemistilaisuuksia. Kunta ja hanketoimija on saanut satoja kommentteja vastaan, yhdessäkään tilaisuudessa ei ole ollut puoltavaa kommenttia. Tilaisuudet ovat nauhoitettuja tai ainakin pöytäkirjattuja. Hanketta pyritään tekemään mahdollisimman kustannustehokkaasti ja Kunta ei ole vastannut yhteenkään selvityspyyntöön.

5) Iso-Saapannevan hankkeen vaikutuspiirissä on 2500 loma-asuntoa. Matkailuyrittäjät eivät asukkaiden ja loma-asukkaiden lisäksi puolla hanketta (lähde hankkeen matkailuselvitys). Hankealueesta 2 550 ha on vuokrattu vain 600 ha tuulivoimayhtiön mukaan. Pääosa maanomistajista on hanketta vastaan. 6) Ely-Keskus antoi Iso-Saapasnevan hankkeesta erittäin kriittisen perustellun päätelmän. Tästä huolimatta hankevastaava ja kaavakonsultti vievät hanketta eteenpäin kunnasta saamallaan "avoimella valtakirjalla". Holtitonta tuulivoimakaavoittamista ei saa jättää Kuntien vastuulle sillä pienissä kunnissa ei osata kaavoittaa virkamiestyönä näin massiivisia hankkeita. Käytännössä hanketoimija ja kaavakonsultti sanelevat miten tehdään. AVIN mukanaolo valvovana viranomaisena pitäisi palauttaa. Maakuntakaavalla on merkitystä miten Etelä-Pohjanmaalla maakuntaliitto ohjaa kaavoitusta. Siksi olisikin hyvä, että tuulivoimahankkeiden haitat tunnistettaisiin ja niille tehtäisiin jotakin. 7) Nykyisestä tuulivoimarakentamisesta pääosa kohdistuu läntiseen Suomeen. Tuulivoimayhtiöt ovat kertoneet, että heillä on paljon hankkeita varalla joissa kaava on vireillä ja kaikkea ei rakenneta. Läntisen Suomen ja varsinkaan Lappajärven ei tule enää kantaa vastuuta "vihreä siirtymän kohtuuttomista haitoista". 8) Teollisesta tuulivoimarakentamisesta hyöttyy muutama toimija. Pääasiassa kunta ja esimerkiksi Iso-Saapasnevan hankkeessa 4 maanvuokraajaa. Hankealueesta 2 550 ha on vuokrattu vain 600 ha tuulivoimayhtiön mukaan. Pääosa maanomistajista on hanketta vastaan. Pelkästään hankealueella on kymmeniä kiinteistöjä jotka kärsivät taloudellisestikin mm. voimajohtokäytävistä. 9) Olemme vaatineet kunnollisia mallinnuskuvia ja 3 AKA-tasoisien kiinteistönarvioitsijan lausuntoa mitä hankkeilla on vaikutusta kiinteistöjen arvoihin. Näitä emme ole saaneet. Toivomme, Etelä-Pohjanmaan Liitossa suhtauduttaisiin vakavasti myös taloudellisiin haittavaikutuksiin ja laskettaisiin selvityksissä auki kokonaistaloudelliset ja sosiaaliset haittavaikutukset. 10) Toivomme, että tutustutte kaikkeen Iso-Saapasnevan hankkeen kaavoitusmateriaaliin niin huomaatte miten lappajärveläiset	
---	--

arvostavat kotiseutuaan. Toivoisimme, että maakuntaliitto ottaa sille kuuluvan roolin ja poistaa Lappajärven suunnitellut tuulivoima-alueet maakuntakaavasta. [Ymparisto > Iso Saapasnevan tuulivoimapuisto, Lappajärvi](#) Tuulivoimahankkeille ei ole perusteita Etelä-Pohjanmaan Maakuntakaavassa.

- a. Erikseen on luontoarvot. Lappajärven alueella laiduntaa uhanalainen Suomenselän metsäpeurapopulaatio, joka on 1 kolmesta maailmassa olevasta populaatiosta. Keskisuomalainen lehti on haastatellut artikkelissaan 11.12.2021 MetsäpeuraLife hankkeen projektipäällikkö Sakari Mykrä-Pohjaa. Mykrä-Pohja toteaa artikkelissa "Tuulivoimarakentaminen kohdistuu juuri niille metsäseuduille, jotka ovat keskeisiä metsäpeuralle. On iso kysymys, miten tuulivoimalat vaikuttavat vaelluskäyttäytymiseen sekä vasontamenestykseen, kun rauhalliset alueet jäävät pienemmiksi". Mykrä-Pohja toteaa myös artikkelissa, että metsäpeura tekee vain yhden vasan kerrallaan. MetsäpeuraLife hankkeesta lisätietoa hankkeen internetsivuilta "

Metsäpeurojen maisemankäyttöä ja elinympäristövaatimuksia selvitetään satelliittipannoilla varustettujen yksilöiden liikkeitä seuraamalla. Hankkeessa esitään metsäpeuralle suotuisia elinympäristökohteita kunnostettaviksi sekä laaditaan ohjeita talousmetsien metsäpeuraystävällisestä käsittelystä. Lisäksi hankkeessa selvitetään ihmisen metsäpeuroihin kohdistamaa häirintää ja etsitään keinoja liikennekuolleisuuden vähentämiseksi. Hankkeen puolivälissä päivitetään vuonna 2007 julkaistu [Suomen metsäpeurakannan hoitosuunnitelma](#), joka on keskeinen kannanhoidon työkalu. Hankkeessa myös lisätään lajin tunnettavuutta toteuttamalla monipuolista eri kohderyhmille suunnattua viestintää.

Hanketta koordinoi [Metsähallituksen Eräpalvelut](#), ja siihen osallistuu kaikkiaan kymmenen hankekumppania.

Kokonaiskustannukset hankkeelle ovat 5,16 miljoonaa euroa. Rahoituksesta 60 % tulee Euroopan Unionilta. Kansallisesta rahoituksesta vastaavat [maa- ja metsätalousministeriö](#), [ympäristöministeriö](#) sekä hankekumppanit. Lisäksi [Suomen Metsästäjäliitto](#) tukee hanketta. Metsäpeurojen palautusistutusten kustannukset ovat noin miljoona euroa. Valtaosa rahoituksesta suuntautuu siis muihin toimenpiteisiin, kuten metsäpeuralle sopivien elinympäristöjen kunnostukseen."

Kaavaehdotuksen metsäpeuraselvitys on puutteellinen ja Suomessa ei ole akateemista tutkittua tietoa miten tuulivoimarakentaminen vaikuttaa metsäpeuroihin. Hankkeen lähialueille rakennetaan useita tuulivoimahankkeita ja näiden hankkeiden vaikutuksia tulevaisuudessa metsäpeuraan on mahdotonta arvioida. Hanke tulee hylätä puutteellisen selvityksen perusteella.

Metsäpeuran lähisukulaisella porolla on todettu haittavaikutuksia tuulivoimarakentamisesta. Suomenselän alueelle on rakentamassa ja on jo rakennettu useita tuulivoimahankkeita mm. Perhoon, Lestijärvelle, Halsualle, Veteliin ja Alajärvelle. Metsäpeuran alue kutistuu ja tätä holtitonta rakentamista ja sen vaikutuksia ei ole kukaan tutkinut. Parhailaan Riistanhoitoyhdistys laskee lentolaskentana Lappajärven alueen metsäpeurapopulaation. Populaatio koko oli viimeksi n.1500 yksilöä. Metsäpeuraa käytetään hyväksi luonto- ja metsästysmatkailussa.

Lopuksi pyydämme, että Etelä-Pohjanmaan Liitossa suhtauduttaisiin vakavasti vaateisiimme ja näkemyksiimme. Vireillä oleva tuulivoimahanke on Lappajärvellä vastatuudessa ja se on jo nyt aiheuttanut vakavia sosiaalisia haittoja ja pahoinvointia. Hankkeella ja tulevilla hankkeilla tulee olemaan mittava vastustus. Ei-toivottujen hankkeiden ajaminen väkisin ei ole Lappajärven eikä Etelä-Pohjanmaan etu. On mautonta, että jo ennen kuin edes hankealue on maakuntakaavassa tuulivoimayhtiö Ilmatar Oy tekee alueella

vuokrasopimuksia ja Lappajärven kunnassa hanketta pidetään jo toteuttamiskelpoisena muutaman keskeisen päättäjän toimesta. Lappajärvellä muutama keskeinen poliitikko ajaa tuulivoimaa. Valtaosa tavallisista kuntalaisista on vastaan. Toivomme, että Etelä-Pohjanmaan Liitossa nähtäisiin alue arvokkaana ja säilyttämisen arvoisena koko Etelä-Pohjanmaalle. Alue on laitettava valtakunnalliseen maisemansuojeluun. Pidämme myöskin potentiaalisten tuulivoimahankkeiden selvittämistä epäreiluna. Emme voi millään hyväksyä, että arvokkaille alueille laitetaan tuulivoimaa summittaisesti ja miettimättä laisinkaan alueen arvoja. Ensin tulisi selvittää haitat ja sitten vasta alkaa miettimään alueita. Edelleen totean, että on mautonta, että näin menetellen Lappajärven alueella tehdään jo toista hanketta tuulivoimayhtiö Ilmattaren toimesta vaikka Iso-Saapasnevan valmistelussa olevassa hankkeessa on jo saatu erittäin vahvat perustelut miksi tuulivoima ei vain sovellu Lappajärven alueelle. Toivomme, että Lappajärvi säilyy tuulivoimavapaana rauhallisena ja hiljaisena alueena. Tulemme tekemään kaikkemme, että näin tapahtuu. Olemme kertoneet jo aiemmin Etelä-Pohjanmaan Liittoon ja tuulivoimayhtiö Ilmattarelle, että vastustamme hanketta aktiivisesti ja kenenkään ei kannata haaskata tuotantokustannuksia hankekehittämiseen Lappajärvelle. Hanke tulee sitomaan tuulivoimayhtiöiden voimavarat ja samoin meidän tavallisten kuntalaisten. Tämä ei ole kenenkään etu!!! Tuulivoimasta hyöttyy maailmanlaajuiset sijoittajat ja eteläpohjalaiset kärsii. Esitämme ja vaadimme, että Etelä-Pohjanmaan Liitto poistaa Lappajärven alueelta kaiken tuulivoimarakentamisen.	
---	--

Yksityishenkilö 3	Vastine
Vastustan Kouran kylän välittömään läheisyyteen suunniteltua Palopättärinmäen tuulivoimapuistoa. En myöskään hyväksy, että sähkönsiirtolinjat kulkevat Kouran kylän ja Viitalankylän läpi. Perustelut: Hankealue on suunniteltu aivan liian lähelle asutusta. Useista kiinteistöistä (omamme mukaan lukien) tulee vain noin 1,5km voimala-alueelle. Monessa kunnassa on asetettu suojaetäisyys voimala-alueen ja asutuksen välille, ja sama pitäisi kyetä myös Seinäjoen tekemään. Esimerkiksi Ilmajoella suojaetäisyys on 3km ja Evijärvellä 4km, ja näille alueille rakennetut voimalat ovat huomattavasti pienempiä kuin Kouran kylään suunnitellut voimalat. Kiinteistöjen arvot tulevat romahtamaan voimala-alueen välittömässä läheisyydessä, ja ne tulevat menemään huomommin kaupaksi. Eri puolilla maailmaa tehdyissä tutkimuksissa kiinteistövälittäjien mukaan hinnat ovat romahtaneet 5-60% riippuen mm.etäisyydestä alueelle. Tämä asettaa kuntalaiset täysin eriarvoiseen asemaan taloudellisesti. Säteilyturvakeskus STUK suosittelee, ettei voimajohtojen lähelle rakenneta asuinrakennuksia, ei kouluja eikä päiväkotejakaan, sillä sähkömagneettisäteilyn vaikutuksesta erityisesti lasten terveyteen ja lisääntyneeseen leukemiariskiin on epäilyjä. Tässä tapauksessa valtavat sähkönsiirtolinjat kulkisivat suoraan asutuksen vierestä.	Etelä-Pohjanmaan liitto kiittää palautteesta. Maakuntakaavan tuulivoimaloiden alueet pohjautuvat Etelä-Pohjanmaan, Keski-Pohjanmaan ja Pohjanmaan tuulivoimaselvitykseen sekä sitä tarkentaviin vaikutusten arviointeihin ja jatkoselvityksiin. Tuulivoima-alueiden rajaukset voivat täsmentyä kaavaehdotukseen mm. hankkeissa toteutettujen selvitysten, lausuntojen ja mielipiteiden sekä esimerkiksi lausuttavana olevan Natura-arvioinnin pohjalta. Maakuntakaavan tuulivoimaloiden alueet kuvaavat tuulivoimaloiden sijaintialueita maakuntakaavan tarkkuustasolla. Tuulivoimaselvityksessä vakituiseen ja vapaa-ajan asutukseen kohdistuvia vaikutuksia on huomioitu jättämällä ns. poissulkevassa puskurianalyysissä 1,5 kilometrin etäisyys suhteessa asutukseen. Poissulkeva puskurianalyysi on paikkatietoihin nojaava menetelmä, jonka tavoitteena on tunnistaa sellaiset alueet, jotka lähtökohtaisesti eivät ole tutkittavaan toimintaan soveltuvia ja suositeltavia. Tuulivoimaselvityksen yhteisvaikutusten arvioinnissa on arvioitu tuulivoima-alueiden vaikutuksia asumisviihtyisyyteen ja

Voimalat tuottavat myös jatkuvaa matalataajuista ääntä, joka lisää melusaastetta jo muutenkin meluisan valtatie läheisyydessä. Lisäksi voimalat häiritsevät nettiyhteyksiä lähialueillaan, ja tällä hetkellä Kourassa on todella huonot nettiyhteydet. Kuitua ei ole tulossa, joten siihenkään ei ole tulossa parannusta. (Jo yksinään lähes toimimaton nettiyhteys heikentää elämänlaatua todella paljon kun otetaan huomioon kuinka paljon nykyaikana sille on tarvetta).

Tuulivoimalat tuottavat lisäksi mikromuovipäästöjä ympäristöön kymmeniä kiloja vuodessa. Lisäksi voimaloiden siivissä on kuidulla vahvistettua lujitemuovia 30-50 tonnia (pienemmissä kuin mitä tänne on nyt suunnitteilla), nämä lasi- ja hiilikuidulla vahvistetut muovit on lähes mahdoton kierrättää tai puhdistaa. Siivet ovat ongelmajätettä, joita Suomessa edes ongelmajätelaitos ei suostu ottamaan vastaan.

Vaikutukset luonnon monimuotoisuuteen ovat myös mittavat. Kurjennevan lintukosteikossa on havaintoja ***petolinnusta (sensitiivinen lajitieto häivytetty)*** sekä runsas ja monipuolinen lintukanta. Tuulivoimaloita sekä sähkönsiirtolinjoja varten kaadettaisiin useita hehtaareja metsää.

Toivon todella, että osaatte ottaa huomioon nämä kohtuuttomat haitat, joita te lähialueen asukkailla aiheutatte, mikäli laitate hankkeen eteenpäin. Jokaisella tulisi olla oikeus kotiin, jossa on hyvä olla, ja tämän hankkeen myötä meidän kodit muuttuisivat

virkistyskäyttöön. Maakuntakaavassa ei määritellä kategorista etäisyyttä suhteessa asutukseen.

Maakuntakaavan laadintaa varten on laadittu tuulivoiman vaikutuksia maa- ja merikotkiin sekä sääksiin arvioiva selvitys, jonka tuloksia on hyödynnetty kaavaratkaisussa ja maakuntakaavan tuulivoima-alueiden Natura-arvioinnissa.

Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa, jossa määritellään tuulivoimaloiden määrä, voimalatyyppi, korkeus, teho ja tarkempi sijoittuminen tuulivoima-alueiden sisällä, laaditaan melu-, välke- ja värinämittaukset voimassa olevien ohjeistusten mukaisesti sekä tarvittavat yksityiskohtaisemmat luontoinventoinnit ja linnustoselvitykset.

Maakuntakaavan tuulivoimaloiden alueen merkintä mahdollistaa seudullisen tuulivoima-alueen sijoittumisen. Seudullisen tuulivoima-alueen perustaminen edellyttää, että alueelle laaditaan tuulivoimaosayleiskaava. Sen laatimisesta päättää kunta. Yleiskaavan hyväksyy kunnanvaltuusto.

Maakuntakaavaluonnokseen on merkitty ne tuulivoimala-alueiden sähkönsiirtoyhteydet, joiden sijainti on varmistettu (lunastuslupavaihe). Muilta osin maakuntakaavassa ei osoiteta tuulivoimala-alueiden siirtoyhteyksien tarvemerkintöjä. Etelä-Pohjanmaan liitto toimii asiassa Ympäristöministeriön ohjeen mukaisesti.

paikoiksi, joissa emme halua enää olla. Kouran kylä on meidän ja meidän lasten koti, älkää tuhotko sitä, pyydän.	Maakuntakaavaehdotukseen tullaan kirjaamaan se, minkä sähköaseman kautta tuulivoimaloiden alue todennäköisimmin tullaan liittämään kanta- tai alueverkkoon. Tuulivoima-alueiden sähkönsiirto suunnitellaan hankkeiden yksityiskohtaisemman suunnittelun yhteydessä. Maakuntakaavassa annetaan koko maakuntaa koskeva suunnittelumääräys, joka kaavaluonnoksessa on: Sähkönsiirtolinjojen toteutuksessa on huomioitava vaikutukset kulttuuriympäristön ja maiseman kannalta arvokkaisiin alueisiin sekä virkistys-, luonnonsuojelu- ja Natura 2000 -alueisiin. Sähkönsiirtolinjat tulee toteuttaa maa- ja metsätalouden harjoittamisen kannalta mahdollisimman vähäisin vaikutuksin. Lähekkäin sijoittuvien tuulivoimala- ja aurinkovoimala-alueiden liittäminen sähköverkkoon on ensisijaisesti keskitettävä samaan tai olemassa olevaan johtokäytävään ja yhteispylväisiin yhteistyössä muiden energiantuotannon hankealueiden kanssa. Koko maakuntaa koskevaa suunnittelumääräystä tarkistetaan kaavan ehdotusvaiheeseen.
---	--

Yksityishenkilö 4	Vastine
Tuulivoima-alueet pirstaleina maakuntakaavassa -> tuulivoima-alueet tulisi keskittää enemmän isommiksi alueiksi. Alueiden alta tuhoutuu luontobiotooppeja: mm. metsää, joka sitoo hiiltä. Keskittäminen vähentää tarvetta vetää voimalinjoja, jotka osaltaan	Etelä-Pohjanmaan liitto kiittää palautteesta. Maakuntakaavassa osoitetaan seudullisia tuulivoima-alueita, jotka Etelä-Pohjanmaan maakuntakaava 2050:ssa

myös pirstovat luontoalueita ja heikentävät myös alueiden virkistyskäyttöä ja eliöiden elinolosuhteita. Kuorasjärven Pohjoispään tuulivoimapuisto heikentää järven virkistyskäyttöä. Ko. järvellä on runsas kesämökkikanta. Luontoarvojen lisäksi pitäisi ottaa huomioon esteettiset arvot. Lähelle on suunniteltu myös muita tuulivoimapuistoja. -> Ko. tuulivoimapuistojen keskittäminen kauas asutuksesta.	on määritelty tarkoittamaan vähintään seitsemän tuulivoimalan kokonaisuuksia. Maakuntakaavassa osoitettavat alueet ovat siten pääosin laajoja ja niiden avulla voidaan keskittää seudullista tuulivoimatuotantoa tietyille kaavassa selvitetuille alueille. Kaavaratkaisun myötä keskitetään myös mm. sähkönsiirtoa ja tuotantoa varten tehtävää tiestöstä, mikä vähentää metsäkatoa. Tuulivoima-alueiden rajaamisessa on huomioitu etäisyys vakituiseen ja loma-asutukseen ja laadittu mm. maisemavaikutusten arviointi. Asutukseen ja virkistyskäyttöön kohdistuvat vaikutukset tarkentuvat yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa, jossa määritellään mm. tuulivoimaloiden määrä, koko ja sijoittuminen alueen sisällä. Maakuntakaavan tuulivoimaloiden alueen merkintä mahdollistaa seudullisen tuulivoima-alueen sijoittumisen. Seudullisen tuulivoima-alueen perustaminen edellyttää, että alueelle laaditaan tuulivoimaosayleiskaava. Sen laatimisesta päättää kunta. Yleiskaavan hyväksyy kunnanvaltuusto.
--	--

Yksityishenkilö 5	Vastine
	Etelä-Pohjanmaan liitto kiittää palautteesta.

Valtatie 67 Hipin risteys (Hipintie): Asumme Nurmon Hipissä ja meillä on peltoa sekä metsää Valtatie 67:n toisella puolen Uitonloukolla. Pelkomme on, että joudumme peltotöiden aikaan kiertämään traktorilla Atrian kautta tai pahimmillaan Nurmon keskustan kautta mennäksemme omalle pellolle. Monilla Ruhan ja Koskelankylän sekä Hipin ja Latikan alueen maanviljelijöistä on maata juuri tällä Uitonloukon alueella. Hipin risteykseen tarvittaisiin kovasti valtatie alitusta. Se olisi alueen elinkeinolle todella tärkeä. Asiaa puoltaisi myös Hipintien radan alitus. Lisäksi alueen virkistyskäyttö on laajaa ja ulkoilijat hyötyisivät valtatie alituksesta. Tuulivoimalat Lamminneva: Lamminnevan tuulivoima-alue sijaitsee lähellä Nurmonjoentien varren asutusta sekä Nurmonjokilaakson perinnemaisemaa. Lamminnevan alueella on tilaa viedä tuulivoimalat kauemmas asutuksesta. 3 km:n suojavyöhyke asutukseen olisi toivottava.	Parhaillaan on laadinnassa tiesuunnitelma välille Hipinmäki-Muurimäki, missä ratkaistaan se, mihin kohtaan kyseiselle välille toteutetaan liittymä/liittymiä sekä mahdollisia eritasoratkaisuja (alikulkuja). Suunnitelman valmistelusta on pidetty yleisötilaisuus Lapualla 31.5.2023. Tiesuunnitelmaan liittyviä mielipiteitä voi esittää suunnittelusta vastaavalle Etelä-Pohjanmaan ELY-keskukselle, Mikäli liittymäratkaisut esitetään tiesuunnitteluprosessissa ennen maakuntakaavaehdotuksen lausuntokierrosta, ratkaisut otetaan mukaan ehdotukseen. Alituksia ilman liittymämahdollisuutta ei merkitä maakuntakaavaan. Kaksiajorataisen maantien 'uusi tai merkittävästi parannettava' -merkinnän suunnittelumääräyksessä todetaan, että "tiesuunnittelussa ja maankäytön suunnittelussa tulee varautua rinnakkaistieverkoston rakentamiseen sekä kevyen liikenteen järjestelyihin erityisesti taajamien ja kyläasutuksen kohdalla". Lamminnevan tuulivoimahanke sijoittuu osin samalle alueelle kuin maakuntakaavassa osoitettu Hietikonnevan tuulivoimaloiden alue (alue 5). Maakuntakaavan tuulivoima-alueiden maisemaselvityksessä on todettu, että Hietikonnevan vaikutus on osin maiseman tärkeitä ominaispiirteitä heikentävä. Tämän vuoksi Hietikonnevan
--	--

	tuulivoimaloiden alueelle annetaan maakuntakaavassa suunnittelumääräys, jonka mukaan yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee kiinnittää erityistä huomiota tuulivoimaloiden maisemavaikutuksiin. Maakuntakaavan tuulivoimaloiden alueet pohjautuvat Etelä-Pohjanmaan, Keski-Pohjanmaan ja Pohjanmaan tuulivoimaselvitykseen sekä sitä tarkentaviin vaikutusten arviointeihin ja jatkoselvityksiin. Tuulivoimaselvityksessä on käytetty 1,5 km etäisyyttä vakituiseen ja loma-asutukseen. Maakuntakaavassa tarkastellaan ennen ehdotusvaihetta Hietikonnevan tuulivoimaloiden alueen etäisyyttä asutukseen. Maakuntakaavan tuulivoimaloiden alueen merkintä mahdollistaa seudullisen tuulivoima-alueen sijoittumisen. Seudullisen tuulivoima-alueen perustaminen edellyttää, että alueelle laaditaan tuulivoimaosayleiskaava. Sen laatimisesta päättää kunta. Yleiskaavan hyväksyy kunnanvaltuusto.
--	---

Yksityishenkilö 6	Vastine
1. Iiruunjärven molemmilta puolilta voimalinjavaihtoehdot poistettava. Kannatamme Alajärven kaupungin esittämää vaihtoehtoa (=itäisin).	Etelä-Pohjanmaan liitto kiittää palautteesta. Kantaverkkoyhtiö Fingrid Oyj suunnittelee kahta uutta, yhteisille pylväille sijoitettavaa kantaverkon voimajohtoa

Perustelut: -liruunjärven rannalla on pelkästään loma-asutusta. -Järvi on maisemallisesti erittäin kaunis, rauhallinen (ei moottoriveneitä) ympärillä viehättävä luonto jyrkkine kallioineen, jossa peurat asustavat talvisin. -Järven itäpuolella on valtavan hieno erämaalampien (Kotilampi, Halmeslampi) esiintymä, joiden välistä voimalinjaa ei missään tapauksessa voi toteuttaa. -liruunjärven molemminpuolisista voimalinjoista on jätetty vastustava mielipide Ely-keskukselle syksyllä 2022, jossa oli satoja allekirjoituksia. = Alajärven kaupunki/kuntakysely. 2. liruunjärven länsipuolella oleva turvetuotantoalue on liian lähellä järveä. Imuvaunulla kerättävä turve levittäytyy ilmaan ja laskeutuu järven pinnalle -> huonontaa veden laatua ja värjää veden ruskeaksi.	Kalajoen Jylkän ja Alajärven sähköasemien välille kantaverkon vahvistamiseksi. Maakuntakaavaluonnokseen on keväällä 2023 merkitty yhteystarvemerkinnoilla kaikki tuolloin Jylkkä-Alajärvi-hankkeen ympäristövaikutusten arviointiohjelmassa tarkasteltavana olleet vaihtoehdot. Fingrid on kesäkuussa 2023 ympäristövaikutusten arviointiin sekä asukkailta saatuun palautteeseen perustuen valinnut voimajohtojen reittivaihtoehdoista jatkosuunnitteluun Kokkolan Hangasnevan ja Alajärven väliselle osuudelle itäisen päävaihtoehdon, joka sijaitsee liruunjärvestä kaikkein kauimpana. Voimajohtojen yhteystarvemerkinnot tarkistetaan maakuntakaavaehdotukseen viimeisimpien suunnitelmien mukaisiksi. Maakuntakaavaluonnoksessa on osoitettu Iso Nassinnevan turvetuotantoon soveltuva alue. Turvetuotantoon soveltuvia alueita ei maakuntakaavassa osoiteta sellaisille soille, jotka rajoittuvat pitkältä matkalta vesistöön ja/tai joilla on lukuisia lampia ja/tai järviä. Suon etäisyys vesistöön ei ole ollut maakuntakaavassa kategorisesti käytetty peruste kaavamerkinnälle. Iso Nassinneva on todettu maakuntakaavan selvityksissä turvetuotantoon soveltuvaksi alueeksi. Alueella jo oleva turvetuotanto tukee merkinnän osoittamista. Kaavassa osoitettavia alueita ei maakuntakaavalla varata turvetuotantoon, vaan osoitetaan niiden soveltuvuus tähän
---	--

<i>Palautteenantaja on merkinnyt antavansa palautteen kaikkien liruunjärveläisten puolesta.</i>	maankäyttömuotoon. Turpeenottoalueen sijainti ja laajuus määrittävät tarkemmassa tuotantoaluekohtaisessa suunnittelussa turvevarojen syvyyden vaihtelun, tuotannon vaatimien teknisten rakenteiden sijoittumisen ja ympäristöluvan ehtojen mukaan. Turvetuotantoon soveltuvan alueen merkintä ei takaa alueen tuotantoon saamista, vaan turvetuotannon harjoittaminen edellyttää aina ympäristönsuojelulain mukaisen ympäristöluvan hakemista.
--	---

Yksityishenkilö 7	Vastine
Asia: Honkimäen tila 18:9, ent. Liuhtarlan sotilasvirkatalo ympäristöineen Lapuan kaupungissa Sijainti: Alue valtatie 19:n itäpuolelta Haapakoskelle päin Lapuanjoen ja kantatie 66:n välissä Esitys: Honkimäen tilan ja sen eteläpuolella olevan yhtenäisen peltoalueen liittäminen maakuntakaavaan maakunnallisesti arvokkaaksi alueeksi osana Lapuanjoen kulttuurimaisemaa nimellä: Honkimäki-Haapakoski-Tiistenjoki-Lakaluoma. Perustelut: Kun tarkastellaan Honkimäkeä historiallisesta näkökulmasta, se liittyy omistajiensa (vuokraajiensa) kautta, mutta erityisesti Jalo ja Aliina Lahdensuon kotina sekä paikallisiin että valtakunnallisiin tapahtumiin, (ks. esim. Pekka Kakkuri, Suomettarelainen	Etelä-Pohjanmaan liitto kiittää palautteesta. Kaavaluonnoksessa esitetty maakunnallisesti arvokas maisema-alue Lapuanjoen kulttuurimaisemat; Haapakoski-rajaukseen sisältyy Honkimäen tilan lähipeltoineen. Honkimäen pihapiiri yksittäisenä rakennuskohteena ei ole ollut mukana maakunnallisissa rakennusinventoinneissa ja arvotuksissa, mutta se on mainittu voimassa olevassa Etelä-Pohjanmaan maakuntakaavassa merkittävänä rakennetun kulttuuriympäristön kohteena nimellä Honkimäen talo ja pihapiiri. Kioski-rakennusinventointitietokannan ja maastokäynnin perusteella kohde on maakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö ja se merkitään kaavaehdotukseen pistekohteena.

maalaisliitossa, Jalo Lahdensuon yhteiskunnalliset aatteet ja toiminta, Helsingin yliopisto, Helsinki 1999,s.398-399). Entisenä sotilasvirkatalona se ilmentää erästä historiallista teemaa. Rakennus on vuodelta 1872, sitä käytetään alkuperäisessä tarkoituksessa ja suurin osa sen kehityshistoriasta on todettavissa sen ulkoasusta. Maisemallisten arvojen suhteen Honkimäki on maisemassa oleellinen maamerkki. Sen sijoittuminen yksittäisenä tilana metsäsaarekkeen ja puutarha-alueen keskelle korostaa sen suhdetta lähiympäristöön, tilan eteläpuolella olevan peltoaukion antaessa pitkän näkymän rakennusryhmään. Rakennushistorian suhteen Honkimäki on säilynyt lähes alkuperäisessä asussaan ja muutokset, jotka luovat kerroksellisuutta on helposti havaittavissa. Sotilasvirkatalona siinä yhdistyvät suunnittelun keskusjohtoisuus pohjakaavan mallissa ja paikallinen perinne rakentamisessa. Rakennustyyppinsä (pohjakaava) edustajana se on maakunnassa harvinainen. Edellisen perusteella katson, että Honkimäki kuuluu maakuntakaavaehdotuksessa käytetyssä arvotusluokissa kohtiin A ja B. Kun lähestyy Lapuanjokilaaksoa valtatie 19 pitkin etelästä, avautuu Jouttikallion jälkeen, joen pohjoispuolella peltomaisema. Lapuan kaupungin taajama-alueen kyljessä tämä on viimeinen rakentamaton alue itään joen yläjuoksun suuntaan ja alkuna	
--	--

Haapakosken-Tiistenjoen-Lakaluoman kulttuurimaisema-alueelle. Valtatie ylittää joen kosken kohdalla, jossa aikaisemmin sijaitsivat Koveron ja Tampparin myllyt. Niistä on jäljellä enää turbiiniuomat. Kun katsoo tieltä koilliseen, näkyy rinteessä metsikön keskellä punainen, suurikokoinen pohjalaistalo. Siitä vielä länteen päin näkyy tiivis asuntoalue, jonka metsäreunassa on uudempia omakotitaloja. Joensuuntaisesti peltujen keskellä kulkee vanha peltotie, joka lienee ollut siinä jo 1700-luvulla ja jota venäläiset joukot käyttivät Lapuan taistelussa 14.7.1808 perääntyessään Kuortaneen suuntaan. Karjalaisten siirtolaisten maatilat ja niiden yksittäiset rakennukset sijoittuvat eripuolille peltoaukeata ja kantatie 66 pohjoispuolelle. Tämä rakennuskanta on hitaassa muutosvaiheessa kolmannen omistajasukupolven ikääntyessä ja maatalouden edellytysten heikentyessä. Paremmän käsityksen Lapuanjokilaakson korkeuseroista saa vielä Kuortaneentieltä, kun peltomaisema avautuu etelään Honkimäen metsikön ja Kanuunaplassin välistä. Maastossa korkeammalla sijaitsevien Jouttikallion ja Honkimetsän teollisuusalueiden välissä oleva peltomaisema jokineen on kuin suvantoalue, joka luo maisemaan vaihtelevuutta ja antaa valtatiellä kulkevalle hetken hengähdystauon. <i>Palautetta on tiivistetty poistamalla siitä yksilöiviä tietoja.</i>	
--	--

Yksityishenkilö 8	Vastine
Laki liikennejärjestelmistä ja maanteistä, 1 luku ja 4 &: "Valtatiet palvelevat valtakunnallista ja maakuntien välistä pitkämatkaista liikennettä". Wikipedia: Vt 18 on mainittu useassa yhteydessä jatkettavaksi reitille Jyväskylä-Pieksämäki-Juva-Savonlinna-Parikkala-Syvääro. Tie muodostaisi yhden tärkeimmistä poikittaisyhteyksistä erityisesti yhdessä Merenkurkunsillan ja Parikkalan rajanylityspaikan kanssa Norjasta Uumajan kautta Pietariin ja Petroskoihin. Ilman jatkettakin tien liikennemäärien on arvioitu kaksinkertaistuvan parissa vuosikymmenessä. Valtatie 18 on jäänyt käytännössä suunnitelmapöydälle, tie on ainoa keskeneräinen valtatie. Vaasa – Seinäjoki – Jyväskylä valtatiehanketta on mietitty jo 60-luvulta lähtien, sekä erilaisia linjausvaihtoehtoja on ollut vuosien mittaan esillä pääosin Alavudelta Jyväskylään kuten Killinkosken, Keuruun ja Petäjäveden kautta. Ensimmäinen tarveselvitys tehtiin kuitenkin vasta heinäkuussa, vuonna 1983, jonka esipuhe alkaa: "Liikenneministeriö voi määrätä valtateiksi sellaiset maantiet, jotka palvelevat tärkeiden asutus- ja liikennekeskuksien välistä kaukoliikennettä ja toimivat liikenteen pääasiallisina kokoojateinä muodostaen maantieverkon rungon", ja loppuu: "Raportissa esitetyt tielinjaukset ovat suureksi osaksi vain karttatarkasteluun	Etelä-Pohjanmaan liitto kiittää palautteesta.

perustuvia hahmotelmia, ja ne täsmentyvät tiehankkeiden suunnittelun tai kaavoituksen yhteydessä." Liikennemäärien kasvaessa seurauksena oli näiden em. liikennekeskusten ruuhkautuminen, joka johti edelleen siihen, että jouduttiin rakentamaan ohikulkuteitä. Nykyään elämme jo niin hektistä aikaa, että kyllä uusien maantieverkkojen rungot täytyy olla mahdollisimman suoraviivaisia ja teiden pitäisi hyödyttää kaikkia niiden käyttäjiä, eikä vain niitä, joiden asuinpaikan läpi tie kulkee. Kaiken lisäksi vuoden 1983, raporttia tehtäessä kuultiin ainoastaan Keuruun, Multian, Petäjäveden ja Ähtärin kuntia sekä lisäksi vain niitä kuntia, joiden läpi ajateltu tielinjaus kulkee eli Seinäjokea ja Alavutta, mutta ei kuitenkaan kuultu muita tienvaikutuspiirissä olevia kuntia, joista 83,6 % joutuisi kiertämään useita kilometrejä aivan turhaan, kun taas nämä 16,4 % kunnista eivät kuitenkaan hyödy kuin murto-osan siitä mitä suurimmalle osalle tien vaikutuspiiriin kuuluvien kuntien asukkaille tulisi haittaa maakuntakaavaan Ely-Keskuksen / Destian esittämästä valtatie linjauksesta. Tarveselvitys johti TVH:n lähettämään kirjeeseen no Tv-330/23.5.1984 liikenneministeriölle, ja edelleen liikenneministeriön ilmoitukseen 1314/41/83/30.6.1984, että "Tieverkkoselvityksestä ja tie- ja vesirakennushallituksen kirjeestä ilmenevillä perusteilla myös liikenneministeriö katsoo, että Jyväskylän – Seinäjoen – Vaasan tieyhteyttä parannettaessa lähtökohtana tulee olla valtatieyhteyden saaminen ko. välille.	
--	--

Samoilla perusteilla liikenneministeriö yhtyy tie- ja vesirakennushallituksen kantaan myös tutkittujen linjausvaihtoehtojen osalta eli Petäjävesi – Ähtäri välillä vaihtoehdoksi tulee valita ns. Multian vaihtoehto, Ähtäri – Alavus välillä Töysän eteläpuolinen vaihtoehto ja Seinäjoki – Heikkilän kylä välillä kaupungin keskustan ohittava vaihtoehto.

Lopullinen yleisistä teistä annetun asetuksen 1 §:n mukainen päätös valtatiestä, jolloin määrätään valtatie nimen ja numeron, annetaan tie- ja vesirakennushallituksen erikseen tehtävän selvityksen perusteella sen jälkeen, kun tarvittavat tien rakennus- ja parannustyöt tiejaksolla on tehty. Kun otetaan huomioon tiejaksolla tehtävien töiden varsin huomattavat kustannukset, noin 250 milj. markkaa, tämä päätös lienee tehtävissä aikaisintaan 1990 - luvun alussa."

Ministeriön edellä mainituista tarvittavista töistä ei ole toteutunut vielä kuin murto-osa Seinäjoen ja Jyväskylän välillä, vaikka kirjeestä on jo lähes 40-vuotta aikaa. Tietoa siitä ei ole ollut esillä, onko valtatiestä yleisistä teistä annetun asetuksen 1 §:n mukaista päätöstä koskaan asiallisesti tehty, vaikka tielle on kuitenkin HS:n mukaan annettu lupa viitoitukseen ja valtatie nimen ja numeron. Mikäli tietä ei saada rakennettua valtatie tasoiseksi rakennettua, on suuri vaara, että tien luokkaa joudutaan jossain vaiheessa alentamaan sen liikennemäärää vastaavalle tasolle, koska keinotekoinen valtatie nimen ja numeron nykyisissä puitteissa on harhaanjohtavaa eikä näin ollen ole myöskään hyväksyttävää.

Lamojen seuraukset 90-luvulla johtivat yksinkertaisesti siihen, ettei ollut enää varoja laittaa vähäliikenteisten teiden parantamisiin, jonka takia valtatie 18 ei täytä vielääkään valtateille asetettuja vaatimuksia. Seurauksena nousi myös esille tiukempi taloudellinen ajattelutapa ja ympäristölliset asiat, jotka johtivat siihen, että asioita tarkastellaan nykyään eri näkökulmista kuin 80-luvulla, jolloin esim. tieverkkoa rakennettaessa eri kuntakeskuksien saavutettavuus meni liikennetaloudellisen kannattavuuden edelle, jota ei tuolloin edes ollut tarvetta ajatella.

Vuonna 1993 on tehty raportti Vaasa – Jyväskylä valtatievaikutukset Keski-Suomen ja Vaasan tiepiirien toimesta ja vuonna 2000 Vaasan tiepiirin tilauksesta Vaasan yliopistolta VT 18 – VALTATIE VAIN VIITOITUKSESSA? sekä vuonna 2002 on valmistunut Vaasan tiepiirin toimesta Valtatie 18 Vaasa – Jyväskylä Yhteysvälin kehittämisselvitys. Näitä em. selvityksiä on edelleen tehty vuosien mittaan useita, ja ne eivät ole yleensä johtaneet mihinkään.

Vaasan yliopiston haastattellessa tielaitoksen edustajia, miksi valtatie 18 ei ole rakennettu loppuun, vastauksena oli: "Väylän liikennevirtojen pienuus. Tiemäärärahoja jaetaan helpommin sellaisiin kohteisiin, joista liikennemäärillä pystytään perustelemaan tiehankkeen tarve ja hyöty". Samoin yritysten haastattelussa nousi esille: "Valtatie 18:n oikaiseminen ja parantaminen toisi monenlaista hyötyä yrityksille. Tärkeimmät

hyödyt olisivat matkan lyhentyminen ajassa ja kilometreissä, kuljetuskustannusten pieneneminen ja kaluston säästyminen”. Tein jo 20 vuotta sitten kansalaisaloitteen uudesta linjausvaihtoehdosta Ruismäestä Lahdenkankaan kautta suoraan Töysään silloista maakuntakaavan tarkistusta varten, jota ei maakuntaliitto/ely-keskus kuitenkaan useista muistutuksista huolimatta ottanut onkeensa ja nyt ollaan edelleen tässä samassa tilanteessa. Esitän edelleen lyhyempiä vaihtoehtoisia suuntauksia valtatie 18 hankkeelle, kuin mitä maakuntakaavaan ollaan ELY-Keskuksen/ Destian toimesta esittämässä. VE 1, Ruismäestä - Lahdenkankaan kautta matkat olisivat Seinäjoki – Ähtäri välillä noin 6,8 km ja Kuortaneelta – Ähtäriin noin 8,4 km nykyistä tietä lyhyempiä ja tietysti samat lyhennykset taaksepäin. eli Ähtäristä Seinäjoelle ja Vaasaan asti ja samoin Ähtäristä - Kuortaneelle. VE 2, Ruismäestä Sarvikkaan kautta suoraan Töysään, joka olisi noin 6,2 km lyhyempi Vaasan ja Seinäjoen suunnasta ja noin 7,5 km Uudenkaarlepyyn ja Kuortaneen suunnasta. Tässä vaihtoehdossa 92% tiestä kulkee viljelysmaiden ulkopuolella ja lisäksi säästäisi Lapuan joki laakson maisemat, jotka on merkitty Etelä-Pohjanmaan maakuntakaavassa maiseman ja kulttuuriympäristön kannalta tärkeäksi alueeksi. Joten tämä olisi suositeltavin vaihtoehto.	Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus on tehnyt vuonna 2022 valmistuneen pääsuuntaselvityksen pohjalta ratkaisun valtatie 18 linjauksesta. Linjaus noudattelee valtatie 18 nykyistä linjausta, sisältäen kuitenkin kolme merkittävää uutta, nykyisestä linjauksesta poikkeavaa kohtaa. Vaihtoehtojen vertailut on tehty ja perustelut esitetty valtatie 18 Seinäjoki-Alavus pääsuuntaselvityksessä. Pääsuuntaselvitys on tehty noudattaen voimassa olevia suunnitteluohjeita ja Väyläviraston hyväksymillä laskentatavoilla ja ohjelmistoilla. Pääsuuntaselvityksen laatimista ovat valvoneet sekä Väylävirasto että ELY-keskus. Pääsuuntaselvityksessä nykyiseen vaihtoehtoon tukeutuvaa vaihtoehtoa kannattivat Väylävirasto, ELY-keskus, Etelä-Pohjanmaan liitto ja Alavuden ja Seinäjoen kaupungit. Mäyrin kautta kulkevaa vaihtoehtoa kannatti Kuortaneen kunta. Työssä ei ehdotettu Kuortaneen ja Alavuden ohittavaa vaihtoehtoa. Pääsuuntaselvityksessä todettiin, että nykyiseen linjaukseen tukeutuva vaihtoehto voidaan toteuttaa vaiheittain. Kuten muistutuksessa todetaan, valtatie 18 parantaminen on edennyt hyvin hitaasti. Siksi on hyvin mahdollista, että tie kulkee vielä pitkään pääosin nykyisellä linjallaan. Kouran ja Sydänmaan oikaisujen toteutuessa nykyiseen linjaukseen
--	---

VE 4, Mäyryn risteyksestä ensin 0,5 km Lehtimäen suuntaan ja sen jälkeen suoraan Töysään, joka olisi 3,7 km Seinäjoelta Ähtäriin lyhyempi kuin nykyinen tie ja 9,1 km Kuortaneelta Ähtäriin. Lisäksi saataisiin vaarallinen risteys parannettua viemällä kantatietä 66 noin 150 m Lehtimäellepäin, johon tulisi eritaso ja jossa voisi syrjään jäävää 66 tietä käyttää ramppeina. Valtatie 18 kulki tässä tapauksessa kantatien 66:n alitse. Linjauksen ongelmana on suunnitteilla oleva tuulivoimapuisto ja Seinäjoen suunnasta tulijat joutuisivat ajamaan ylimääräistä 2,5 km VE 2:een verraten, pelkästään yhteen suuntaan kulkiessaan.

Mainittakoon, että Tuuri -Hakojärvi oikaisusta tehtiin yleissuunnitelma vuonna 1993 ja muistan, että Hakojärven lähistöllä oli niin pehmeää, että kairatangot painuivat omalla painollaan useita metrejä (7–9 m). Lisäksi siellä on pohjavesialue ja tien alkupäässä maakuntakaavaan merkitty maiseman ja kulttuuriympäristön kannalta tärkeää aluetta. Tien hinnaksi arvioitiin tuolloin noin 40 milj.mk. Tietääkseni ympäristöselvityksiä ei ole vielä tehty.

Toivottavaa olisi kuitenkin, että ehdottamistani vaihtoehtoista selvitetäisiin hyötykustannukset ja verrattaisiin ohjausryhmän hyväksymään vaihtoehtoon ja esitetäisiin kunnolliset perustelut miksi lyhyemmät linjat ja hyötykustannuksiltaan edullisemmat vaihtoehdot eivät kelpaa. Lisäksi olisi järkevää tehdä kaikista maakuntakaavaan viedyistä hanke-ehdotuksista tarvittavat ympäristöselvitykset jo ennen kaavaan viemistä.

perustuva vaihtoehto lyhentäisi matkaa 2-3 km sekä matka-aikaa. Toimenpiteillä päästään tienkäyttäjien kannalta riittävän hyvään lopputulokseen.

Muistutuksessa ehdotettu linjausehdotus perustuu muistuttajan paikallistuntemukseen ja asiantuntemukseen. Linjauksen toteuttamiskelpoisuudesta ei ole tarkempaa tietoa.

Etelä-Pohjanmaan liitto toteaa, että se laatii maakuntakaavaa tehtyihin selvityksiin perustuen. Mikäli väyläviranomaisen haluaa myöhemmin esitettyä vaihtoehtoa selvittää, ja sen perusteella uutta linjausta esittää, voidaan maakuntakaavan päivittämistä siinä tapauksessa harkita.

Etelä-Pohjanmaan liitto esittää kaavaehdotukseen valtatielle 18 pääsuuntaselvityksen mukaista linjausta.

Olin edellispäivänä tullut Thaimaahan lomalle, kun puhelin soi ja kerrottiin, että 20 vuotta sitten ehdottamaani linjausta Ruismäestä Lahdenkankaan kautta Töysään, jonka tarkoituksena oli saada valtatielle 18 huomattavia lyhennyksiä pienentäen tällä tavoin rakennuskustannuksia sekä nostaa hankkeen liikennemääriä lyhyemmillä reiteillä ja tätä kautta saada myös hyötykustannukset kohoamaan, joka olisi luonut paremmat edellytykset myös hankkeen toteutumiselle. Ehdotustani ei ollut kuitenkaan tarkoituksen mukaisesti noteerattu, vaikka keväällä oli lehdessä maininta, että Mäyryn päässä olevia linjauksia myös selvitettäisiin.

Tehdyssä pääsuuntaselvityksessä kartalle oli vedetty noin 7 km ennen Ruismäkeä lähtevä kaunis kaari suuntautuen Alavudelle, joka sittemmin todettiin pääsuuntaselvityksessä liian pitkäksi ja, että se kulkisi arvokkaalla kulttuurihistoriallisella alueella ja siksi tämä linjaus hylättiin yksimielisesti. Palattiin takaisin jo aikaisemmin edellisessä maakuntakaavassa hyväksyttyyn linjaukseen, josta toki Seinäjoen päästä Kouraan kulkeva noin 14 km:n pituinen oikaisu jätettiin kokonaan pois ja säästettiin tällä noin 30 milj.€ ja tämä korvattiin esittämällä Kouran rautatienristeykseen alikulkua.

Thaimaassa ollessani aloin selvittämään google mapilla, kuinka monta kuntaa ja niiden asukasta on tämän Vaasa - Seinäjoki - Jyväskylän välisen tien vaikutusalueella eli niitä kuntia, joiden asukkaat kulkevat tämän tien kautta Jyväskylän suuntaan ja niitä löytyi 31 kuntaa, joiden asukasmäärä on lähes puolimiljoonaa,

lisäksi tie jatkuu Jyväskylästä haarautuen Joensuuhun ja Lappeenrantaan ja näistä edelleen Venäjälle sekä Vaasan päästä Ruotsiin ja Norjaan. Tuolloin 20-vuotta sitten ainoastaan Seinäjoki ja Alavus olivat vaikuttamassa tien suuntaukseen ja päättämässä siitä. Tällä kertaa oli Kuortanekin otettu mukaan. ELY-Keskus / Destian ehdottaman linjauksen toteuduttua tulisi 83 %, valtatie vaikutuspiirin asukkaiden sekä muidenkin tietä käyttävien, kärsimään täysin turhista kiertomatkoista.

Tie oli alun perin tarkoitus rakentaa ja parantaa valtatie tasoiseksi jo viimeistään 90-luvulla, mutta kuinkas sitten kävikään. HS 16.12.1993 kirjoittaa otsikolla "Pääteiden numerot ja linjaukset muuttunevat 1995. Kokonaan uusi valtatieyhteys tulee Vaasan ja Jyväskylän välille numerolla 18. Se on pääosin jo rakennettu. Siitä puuttuu vielä suora yhteys Multian ja Ähtärin väliltä."

Seuraavaksi HS 2.2.1996 "Teiden numerot ja kilvet muuttuvat", jolloin esitettiin valtatie 18 viitoitusta ainoastaan Vaasasta Seinäjoelle.

Edelleen HS 13.12.1997 otsikkona "Valtatie 18 viitoitetaan kokonaan, vaikka tien taso ei sellaista edellyttäisikään. Liikenneministeri Matti Aura toteaa Vt18 tiestä: "Uuden tien rakentamisen esteenä on sen taloudellinen kannattamattomuus eikä se kuulu tällä hetkellä ministeriön ajamiin valtakunnallisiin päätiehankkeisiin."

Vuonna 2000 Vaasan tiepiirin tilaamassa Vaasan yliopiston tutkimuslaitoksen selvityksessä " VT 18 VALTATIE VAIN VIITOITUKSESSA?" vastaa tiehallinnon edustaja yliopiston tutkijoiden kysymykseen, miksi valtatie 18 ei ole rakennettu loppuun? "Syynä siihen on väylän liikennevirran pienuus. Tielaitoksen määrärahoja jaetaan helpommin sellaisiin kohteisiin, joissa liikennemäärillä pystytään perustelemaan tiehankkeen tarve ja hyöty."

Juuri nämä edellä mainitut asiat ovat syynä siihen miksi olen lähtenyt ajamaan tätä asiaa, että saataisiin potkua tälle hankkeelle eikä tien käyttäjien tarvitsisi ajella 12,4 km ylimääräistä käydessään Seinäjoelta Ähtärissä ja vastaavasti Kuortaneelta – Ähtärissä 15 km nykyiseen tilanteeseen nähden, edellyttäen, että jos valitaan VE 2. Koska tien viitoituksesta on kulunut jo yli 26 vuotta eikä tie ole parantunut Seinäjoelta Jyväskylän suuntaan tänä aikana lukuun ottamatta parin sillan leventämistä ja lyhyttä tien pätkää Veneskosken ja Kouran välillä, niin turha on kuvitella, että nykyisessä taloudellisessa tilanteessa voisi tämän nyt esillä olevan ELY-Keskus / Destian selvityksen perusteella valituksi tullut vaihtoehto tuoda parannusta asiaan ainakaan lähivuosina. Koska tien liikennemäärät eivät nykyisellä ja ELY-Keskus / Destian ehdottamalla linjauksella lähivuosina merkittävästi lisäänty, niin ainut keino tilanteen korjaamiseen on lyhentää tietä, joka voi jopa lisätä liikennemääriä, kun ne aivan luonnollisesti siirtyvät lyhyemmille reiteille, josta seuraa, että myös hyötykustannukset parantuvat, jolloin mahdollisuus saada rahoitusta hankkeelle kasvaa. Uutena esille nousseena

ongelmana nykyisellä linjauksella on noussut raskaan liikenteen kierrättäminen Tuurin kauppakeskuksen kautta, joka poistuisi siirtämällä tie Ruismäestä – Töysään kulkevalle linjaukselle, lisäksi edellä olevalla linjauksella matka lyhenisi noin 3 km Keskisen kauppakeskukseen.

Sain selvityksessä tarvittavat kartat käyttööni vasta noin kuukausi sitten ja olen sen jälkeen selvittänyt optimaalisia toteuttamiskelpoisia/esteettämiä linjauksia Ruismäestä suoraan Töysään. Optimaalisin vaihtoehto olisi ollut Lahdenkankaan hiekka-alueen keskeltä kulkeva linjaus, joka olisi ollut myös hyvä paikka eritasolle, mutta valitettavasti se on 1. luokan pohjavesialuetta. Siksi vaihtoehdot on nyt viety pohjavesi alueen ulkopuolelle. Tien lyhentyessä Seinäjoen Ähtärin suunnassa 6,2–6,8 km ja Kuortaneelta Ähtäriin 7,5–8,4 km vaihtoehtojen mukaan. Edullisin linjaus maksaisi itsensä takaisin pelkillä verohallituksen hyväksymillä kilometrikustannuksilla 18 vuodessa, kun vastaavasti ELY-Keskus / Destian valituksi tulleen vaihtoehdon maksuaika samalla periaatteella olisi 81 vuotta ja tie lyhenisi tässä tapauksessa ainoastaan 2,4 km Vaasan – Jyväskylän suunnassa.

Yksilöiviä tietoja häivytetty. Olen osallistunut useaan otteeseen tämänkin tien kehittämiseen useissa eri kohteissa, siksi tästä on tullut ikään kuin sydämen asia saada se lopullisesti myös toteutettua.

Esitän oheisissa liitteissä suositteleni vaihtoehtoista ratkaisua ELY-Keskukselle ja maakuntaliitolle, joka lyhentäisi edellä

mainituilla pituuksilla tietä sekä huomioisi tasapuolisesti kaikkia tämän tien käyttäjiä. Liitolle jää nyt ainakin mahdollisuus jäädyttää hanke siihen asti, kun myös ehdottamani linjaukset ovat virallisesti ja asiallisesti selvitetty.

Liite 1:

Vt 18 kustannusten vertailua													
	2	VE 1	Lahdenkangas	VE 2	Sarvikaan kautta	VE 3	Mäyrän risteyksestä	VE 4	Mäyrästä 0,5 km	Destian/Elyn ehdotus	VE 1A		
toimitus km hinta milj. €	0,4	km	kpl	milj. €	km	kpl	milj. €	km	kpl	milj. €	km	kpl	milj. €
oikaisun pituus/autta tietä	25,2			50,4	25,8		51,6	22,3		44,6	21,9		43,8
lyennettävien tien pituus	28,1			11,24	28,1		11,24	34		13,6	34,5		13,8
nykyistä tietä	16			16			16			16			36,8
päätien risteykset		3	2		3	1,5	eritaso	1	5	eritaso	1	5	3
rautatien alkulut/sillat													2
venätsillat		2	2	2	2	2		1	1				4
lyennettävät sillat		3	0,6	3		0,6	4		0,8	4		0,8	
lyhennystä seinäjoiki - ähtäri	6,8			6,2			3,8		3,7			2,4	
lyhennystä kuortane-ähtäri	8,4			7,5			8,7		9,1			0	
koko pituus	69,3			69,9			72,1		72,4			73,7	
nykytilaan	76,1			76,1			76,1		76,1			76,1	
kustannukset milj. €	yht			66,24			66,94		65			63,4	65,06
säästöä pelkillä ajokustannuksilla/ vuosi/milj.€				3,69			3,34		2,74			2,77	0,81
pelkillä ajokustannusten säästöillä hankkeen maksuaika/v				18			20		24			23	81

Verohallinnon hyödykäymä km hinta

0,46

KVL seinäjoiki - ähtäri välillä

2000

KVL kuortane - ähtäri välillä

1000

8.2.2023 Ri Esko Kuivalainen

Hyötykustannuksia laskettaessa, hankkeesta kertyvät säästöt tulevat pääasiassa ajoneuvokustannuksista noin 35% ja aikakustannuksista 23% sekä onnettomuuskustannuksista 17 % ja loput 25 % säästöt tulevat useista esim. kunnossapito- ja ympäristökustannuksista.

Säästöjä ei synny jos ajomatkojen pituuksia ei lyhennetä, jolloin myös hyötykustannukset jäävät merkittävien.

Edullisin vaihtoehto on VE 1 "Lahdenkangas" ja toiseksi paras VE 2 "Sarvikaan" sekä kolmanneksi VE 4 / Mäyrän risteys.

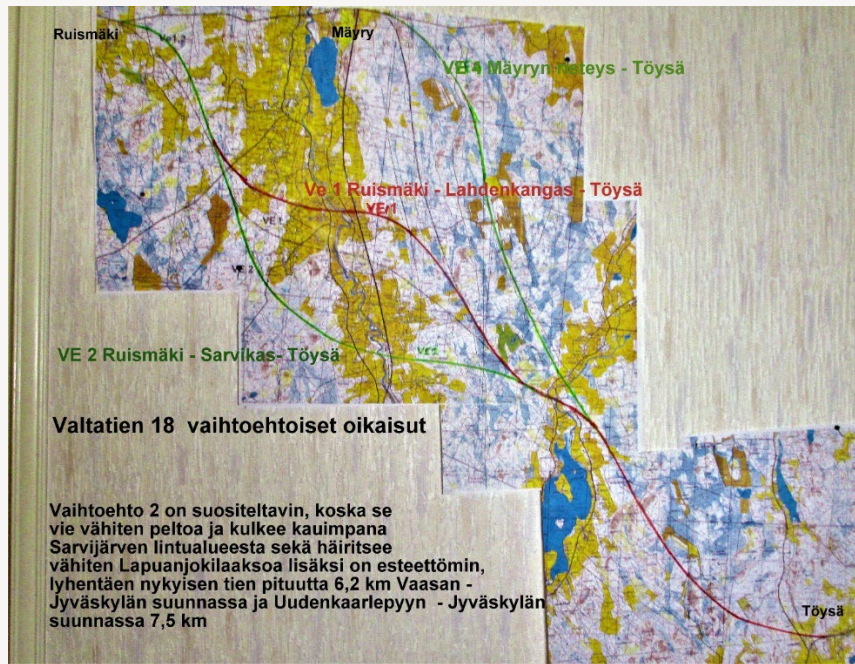
Kuitenkin Sarvikaan vaihtoehdossa peltomaata menee vähiten, joten se vaikuttaa tosi hyvälle ratkaisulle, toisaalta tie menee arvokkaan maiseman ja kulttuuriympäristöalueen läpi .

tärkeää aluetta. Lahdenkankaan alueelta löytyi muinaismuisto, pohjavesialue ja vedenotto, joten linjauksen on sijoitettava pohjoiseen sijoitettiin 5,2 km etelään Mäyrän risteyksestä.

Tämä edellinen vaihtoehto läpäisee myös valtakunnallisesti arvokasta maisema-aluetta alueen alapäästä. Mäyrän keskustan alueella läpikulkeva tie läpäisee molemmat alueet.

Mainittakoon, että Destian / Ely-Keskuksen esittämä vaihtoehto Tuuri - Hakojärven tien alkupäästä kulkee myös sekä arvokkaan maiseman ja kulttuuriympäristön läpi.

Liite 2:

Liite 3:

Vaasa - Seinäjoki – Jyväskylä valtatieen vaikutusalueella olevat Pohjanmaan, Etelä-Pohjanmaan ja Keski-Suomen maakuntien kunnat ja niiden asukkaat. Tie jatkuu kuitenkin Jyväskylästä edelleen suuntautuen Joensuuhun ja toista haaraa Lappeenrantaan, joista se jatkuu myös Venäjälle ja Vaasasta Ruotsiin. Eli tien vaikutusalue on huomattava.

Kuntia 31 kpl ja asukkaita 463987

Vaasa – Seinäjoki Vaasa 67615 Mustasaari 19525 Maalahti 2915 Sundom 2525 Laihia 6616 Vähäkyrö 3494 Isokyrö 4522 Ilmajoki 12294 Seinäjoki 64135 yhteensä 183641 Seinäjoki - Kuortane – Jyväskylä Kuortane 3534 Töysä 3122 Ähtäri 5616 Multia 1579 Petäjävesi 3806 Jyväskylä 144473 yhteensä 162130 Vaasasta lähtien Seinäjoen kautta Ähtäriin, on Ruismäestä – Töysään vaihtoehdossa 7 km lyhyempi kuin nykyinen tie. Mikä luonnollisesti vähentää matka-aikaa ja ajokustannuksia kuin myös samalla ympäristöhaittoja sekä säästää tienpidon kustannuksia. Uusikaarlepyy – Kuortane Uusikaarlepyy 3429	
--	--

Jepua 1404 Alahärmä 4661 Ylihärmä 2916 Kauhava 15514 Lapua 14422 yhteensä 42346 Ehdottamani linjaus Udestakaarlepyystä Kuortaneen Ruismäen ja Töysän kautta Ähtäriin ja edelleen Jyväskylään on 8,4 km lyhyempi kuin nykyinen tie. Kristiinankaupunki – Alavus Kristiina 2706 Närpiö 9564 Kaskinen 1280 Karijoki 1192 Teuva 4955 Kauhajoki 13143 Kurikka 20199 Jalasjärvi 7729 Peräseinäjoki 3634 Alavus 11468 yhteensä 75870 Tämä väli pysyy entisellään.	
--	--

maakuntaliitto valvonut, ettei ylityksiä tehdä. Maakuntakaavan ohjaava vaikutus tuntuu heikolta, ellei sen noudattamista valvota. Toivomme, että uutta maakuntakaavan noudattaminen on täysin toisella tasolla kuin nykyisin vielä voimassa oleva oli. Kenelläkään ei ole ollut yhtenäistä harkintaa ja valvontaa liittyen vaihemaakuntakaava I:ssä (tuulivoima) sanottuihin seikkoihin. Vaihemaakuntakaava I:n kaavakartassa lukee näin: "Tuulivoimaloiden alueiden 1, 2, 3, 4, 5, 7, 8, 9, 11, 12, 13, 18, 19 ja 22 yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee kiinnittää erityistä huomiota alueella pesivään, aluetta säännöllisesti käyttävään ja alueen yli muuttavaan linnustoon, kulttuuri- ja luonnonmaisemaan sekä pohjaveteen kohdistuviin vaikutuksiin." Alue 21 on Louhukangas, alue 11 Savonneva (jonka pohjoisosa on Alajärven Möksyn tv-alue ja eteläosa Soinin Pesolasta pieni osa. Pesolan muu alue ei ole ollut maakuntakaavassa, ja hanke on kaatunut HAO:ssa eikä KHO antanut valituslupaa.) Alue nro 9 Soinin Korkeamaa voimassa olevassa maakuntakaavassa. Nyt tässä uudessa kaavaluonnoksessa 2050 mainitaan näille samoille alueille pohjaveden lisäksi myös suuren petolinnun reviirin huomioiminen ja metsäpeuran vaellusreitit ja lisääntymisalueet. Tämä tieto on ollut asukkailla ja he ovat sen jo aiemmassa vaihekaava I-vaiheessa tuoneet julki liitolle. Mutta vasta nyt nämä suurta petolintua sensitiivinen lajitieto häivytetty ja myöskin metsäpeuraa koskevat tiedot on kirjoitettu maakuntakaavaluonnokseen. Hyvä että edes nyt.	yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa aina perustella, eikä ratkaisu saa vaarantaa maakuntakaavan keskeisiä ratkaisuja ja tavoitteita.
---	---

Osa alueista on jo rakentamisen kohteena, eli maakuntakaava on kyvytön auttamaan asukkaita, koska valvontaa ei ole ollut. Jo aiemmassa vaihekaava I-vaiheessa mainittiin, että pohjavesialue Moukarinharju ei saa jäädä tuulivoima-alueen sisään. Kuitenkin se on nyt Alajärven Louhukankaan tuulivoima-alueen sisällä. Alempana karttoja, jotka selventävät näitä väitteitämme.

Tähän liittyen tutkimme uutta kaavaluonnosta 2050, ja siinä olevia alueita Alajärvellä, Soinissa ja Ähtärissä eli Etelä-Pohjanmaan itäisellä alueella.

Huomioita Kaavamerkinnät ja -määräykset sekä kohdeluettelo -asiakirjasta:

Aurinkoenergian tuotantoon soveltuva alue: Savonneva, Alajärvi, Soini, mainittu s. 74.

Tuulivoimaloiden alue: Louhukangas, Alajärvi, Soini. S. 77.
Kommentti: Louhukankaan tv-alue ei ole Soinin puolella, mutta haitat kyllä tulevat Soinin Keisalankylälle ja Jokivarrelle.

Tuulivoimaloiden alue: Savonneva: Alajärvi, Soini, s. 77.
Kommentti: Mahdollisesti tarkoitetaan Alajärven Möksyn tv-alueita, joka on Savonnevalla. Eteläosa Savonneva-nimellä olevasta tv-alueesta on Soinin puolen Pesolan tv-alue. Haitat tulevat Soinin Keisalankylälle ja Kyyjärvelle sekä Karstulaan.

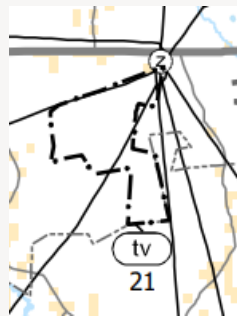
Etelä-Pohjanmaan maakuntakaava 2050:n laadinnassa huomioidaan, että tuulivoimaloiden alueet eivät sijoitu pohjavesialueille. Maakuntakaavassa huomioidaan ajantasaiset tiedot pohjavesialueiden raja- ja luokitusmuutoksista, joita Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus on tehnyt.

Maakuntakaavan mukaisessa Louhukankaan tuulivoimaloiden alueen rajauksessa alue ulottuu eteläosastaan pieneltä osin Soinin kunnan puolelle.

Alueesta on vaihemaakuntakaavassa I käytetty nimeä Savonneva ja nimi on säilytetty maakuntakaavan päivityksessä. Alueelle sijoittuu Möksyn tuulivoimapuisto ja sen eteläosiin osin samalle alueelle Pesolan tuulivoimahanke.

Tärkeä vedenhankintaan soveltuva pohjavesialue: Moukariharju, s. 78. Kommentti: Uudessa maakuntakaavassa Moukarinharju sijaitsee em. Louhukankaan tuulivoima-alueen sisällä. Aikanaan painotimme, että pohjavesialue ei saa jäädä tuulivoiman osayleiskaavan sisään, ja vanhassa maakuntakaavassakin se on ulkopuolella. Tätä ei ole missään vaiheessa kunnassa huomioitu, ja nyt on myöhäistä, kun Louhukankaan voimaloiden pohjat (23 kpl) on rakennettu ympäri aluetta.

Aiemmassa maakuntakaavassa Moukarinharju ei ollut tv-kaavan sisällä, mutta kunta hyväksyi kaavan, jossa se jätettiin kaavan sisälle ja alue oli laajuudeltaan ainakin kaksinkertainen. Etelä-Pohjanmaan liitolta on käsityksemme mukaan pyydetty asiasta lausunto aikanaan. Alla vasemmalla uusi maakuntakaavaluonnos, jossa Moukarinharju on kaavan sisällä. Oikealla vanhasta maakuntakaavasta ote:

Näyttää siltä, että uudessa kaavaluonnoksessa vahvistetaan kuntien omavaltaiset laajennukset. Kuitenkin kaavaluonnoksessa

Moukariharjun pohjavesialue sijaitsee maakuntakaavassa osoitetun Louhukankaan tuulivoimaloiden alueen ulkopuolelle, siihen rajautuen.

2050 mainitaan Moukarinharjun pohjavesialue tärkeänä vedenhankintaan soveltuvana pohjavesialueena. Pyydämme maakuntaliittoa miettimään, miten edellä kuvattu syntynyt ongelma tämän pohjavesialueen suhteen ratkaistaan. Maakunnallisesti arvokas maisema-alue: Keisalan vaaramaisemat, Soini. S. 94. Kommentti: Tämän Keisalan vaaramaiseman hävittävät Louhukankaan (pohjat rakennettu), Korkeamaan ja Pesolan (Pesola maakuntakaavassa Savonnevan nimellä, sen eteläosa) tuulivoima-alueet. Tämä ristiriitaisuus maakunnallisesti arvokkaan maisema-alueen ja tuulivoiman kesken tulee huomioida. Kohdeluettelossa sama alue moneen käyttöön, ristiriita On huomattava, että uudessa kohdeluettelossa samat Alajärven Savonneva sekä Louhukangas on varattu monelle eri toiminnolle: aurinkovoima, tuulivoima, vedenhankinta. Kaavakartasta tämä myöskin ilmenee. Myös samalle Soinin alueelle on merkitty kehitettävä maisema- ja virkistysalue ja tämän alueen sisälle tuulivoima-alue sekä aurinkovoimaa. Keisalan vaaramaisema on myös tämän Soiniin vihreällä maakuntakaavakarttaan piirretyn alueen sisäpuolella. Lisäksi ilmeni, että nämä samat Alajärven ja Soinin alueet on mainittu, kun on kyse suuren petolinnun reviirin huomioimisesta ja metsäpeuran vaellusreiteistä ja lisääntymisalueista.	Vaihemaakuntakaavassa I ja Louhukankaan tuulivoimaosayleiskaavassa on arvioitu hankkeen kulttuuriympäristöön kohdistuvia vaikutuksia suhteessa voimassa olevan maakuntakaavan merkintään "kulttuuriympäristön tai maiseman vaalimisen kannalta tärkeä alue". Tällainen merkintä on osoitettu Etelä-Pohjanmaan voimassa olevassa kokonaismaakuntakaavassa Keisalan kylälle ja rajausta on edelleen tarkistettu (laajennettu) Etelä-Pohjanmaan maakuntakaava 2050:n luonnokseen. Maakuntakaavassa merkinnät voivat olla aluevarausmerkintöjä, alueen erityisominaisuutta osoittavia merkintöjä tai kehittämisperiaatemerkintöjä. Alueen erityisominaisuutta osoittavia merkintöjä ja kehittämisperiaatemerkintöjä voidaan osoittaa päällekkäisinä muiden kaavamerkintöjen kanssa. Maakuntakaavassa ei osoiteta tuulivoimaloiden alueita pohjavesialueille.
--	--

Käyttötarkoitukset ovat keskenään räikeässä ristiriidassa. Näin ollen vahingollisin, eli tuulivoima tulee poistaa.

Tuulivoimateollisuusalue ei voi olla matkailun ja virkistysalueen sisällä, eikä edes sen lähistöllä, sillä matkailu ja virkistysalue tarkoittaa, että alueen tulee olla vapaasti käytössä. Tuulivoima- ja aurinkovoima-alueilla on molemmilla käyttörajoitteita.

Tuulivoimalla jäänheiton vuoksi ja aurinkovoimalla sen laajalaisuus rajoittaa vapaata liikkumista. Muutoin aurinkovoima on suositeltavaa.

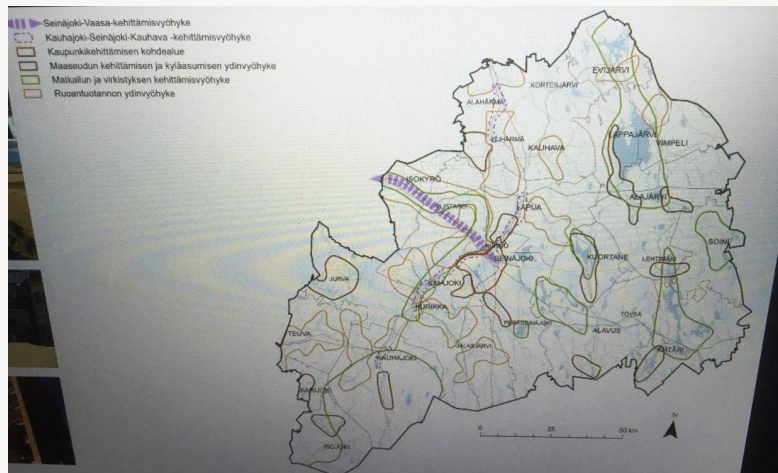
Pohjat on Louhukankaassa ja Möksyssä jo tehty. Nämä alueet vaikuttavat mm. juuri maakunnallisesti arvokkaaseen maisema-alueeseen, etäisyyttä esim. Louhukankaasta on Keisalan vaaramaisemaan vain n. 4 km. Mittauskuva alla. Tämä läheisyys tulee huomioida.

Tuulivoiman vaikutuksia matkailuun ja virkistykseen arvioidaan osana tuulivoimahankkeiden vaikutusten arviointia.

Aurinkoenergian tuotantoon soveltuvien alueiden merkintä poistetaan maakuntakaavasta kaavaehdotusvaiheessa. Aurinkovoiman toteuttamista ohjataan jatkossa koko maakuntaa koskevalla suunnittelumääräyksellä, jonka sisältöä tarkistetaan kaavan ehdotusvaiheeseen.

Jottei maisema tuhoudu aivan kokonaan ja joka ilmansuunnalta, on maakuntakaavasta poistettava Keisalan vaaramaisemasta katsottuna idässä ja koillisessa sijaitsevat Korkeamaa ja Pesola (eli Savonneva nimellä kulkevan alueen eteläosa Soinin puolella). Maakuntakaavassa puhutaan Savonnevasta edelleen, vaikkei sitä nimeä missään muualla käytetä. Tuo alue tulee poistaa täysin tuulivoimalta Etelä-Pohjanmaan tulevasta maakuntakaavasta. Mahdollisesti myös aurinkovoiman osalta. Perusteluina juuri petolinnun (sensitiivinen lajitieto häivytetty) reviiri ja ruokailualue sekä metsäpeurat, näistä tarkemmin alempana. Kuten jo totesimme, alue on uudessa kaavaluonnoksessa merkitty matkailu ja virkistystoiminta-alueeksi. Tätä vihreää aluetta tulee vaalia (vihreällä rajattu alue), ja niitä on vain 8 koko maakunnassa. Tätä tulee priorisoida. Alla Teams-infossa 9.2.2023 esitetty kartta. Siitä näkyy, että Soini kuuluu suurelta osin tähän vihreään matkailu ja virkistysalueen kehittämisvyöhykkeeseen.	Savonnevan alue on osoitettu tuulivoimaloiden alueena vaihemaakuntakaavassa I ja merkintä osoitetaan vaihekaavan, siinä tehtyjen selvitysten, päivitettävänä olevan maakuntakaavan uusien selvitysten ja alueen tuulivoimahankkeessa tehtyjen tarkempien selvitysten perusteella myös uudessa maakuntakaavassa. Alueesta on vaihemaakuntakaavassa I käytetty nimeä Savonneva ja nimi on säilytetty maakuntakaavan päivityksessä. Alueelle sijoittuu Möksyn tuulivoimapuisto ja sen eteläosiin osin samalle alueelle Pesolan tuulivoimahanke. Tuulivoima-alueiden nimiä käydään läpi ennen kaavaehdotusta. Savonnevalle on maakuntakaavassa annettu suunnittelumääräys: yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee huomioida tuulivoiman vaikutukset alueella todetun suuren petolinnun reviiriin sekä metsäpeuran vaellusreitteihin ja lisääntymisalueisiin. Soiniin on maakuntakaavassa osoitettu matkailun ja virkistysalueen kehittämisvyöhyke (kehittämisperiaatemerkintä). Merkintä ei ole esteenä tuulivoima-alueiden suunnittelulle alueella tai sen lähialueella. Alueen suunnittelussa, mm. tuulivoimahankkeissa, on tunnistettava alueen merkitys merkittävänä matkailu- ja virkistysalueena ja arvioitava vaikutuksia siihen.
--	---

Uuden kaavaluonnoksen kaavaselostus s. 54-55: Matkailun ja virkistystyksen kehittämisvyöhyke

"Merkinnän kuvaus: Matkailun ja virkistystyksen kehittämisvyöhykkeinä osoitetaan luontomatkailun ja virkistystyksen vetovoima-alueet. Alueisiin sisältyy mm. kansallispuistot, Unesco Geopark -alue sekä luonnonsuojelu- ja maisema-alueita, joista on mahdollista kehittää matkailu- ja virkistystoimintaa palvelevia laajoja kokonaisuuksia." Tehosteet omia.

"Suunnittelumääräys: Aluetta tulee kehittää valtakunnallisesti ja kansainvälisesti kiinnostavana luontomatkailualueena. Suunniteltaessa ja kehittäessä matkailuun ja virkistystykseen liittyviä toimintoja tulee kiinnittää huomiota alueen erityispiirteisiin ja hyödyntää sen elämispotentiaalia.

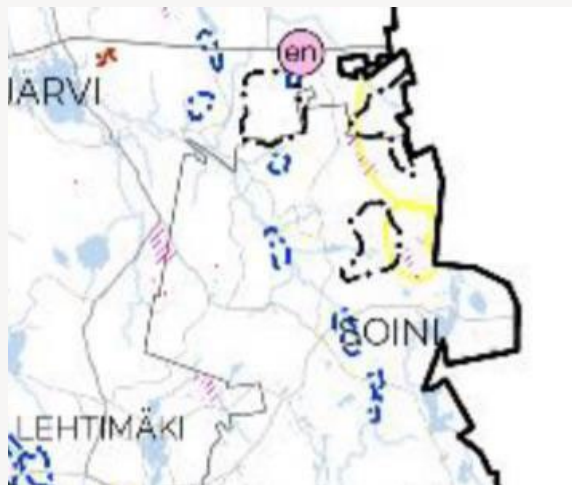
Suunnittelussa, rakentamisessa ja muissa toimenpiteissä on huomioitava kulttuuriympäristö-, maisema- ja luontoarvot." "Kaavaratkaisu: Matkailun ja virkistyskehtämisyöhykkeinä (8 kpl) osoitetaan luonnon- ja kulttuuriarvoiltaan potentiaalisimmat aluekokonaisuudet olemassa olevien kansallispuistojen, valtakunnallisesti tai maakunnallisesti arvokkaiden maisema - alueiden tai merkittävien luontomatkailukohteiden, vesistöjen ja reitistöjen ympäristössä. Matkailun ja virkistyskehtämisyöhykkeiden kohdealueet edustavat Etelä-Pohjanmaan luonto- ja kulttuurimatkailun nykyisiä vetovoimakohteita sekä uusia kehtämismahdollisuuksia. Alueilla sijaitsevien vesistöjen äärelle sijoittuu runsaasti vapaa-ajan asumista." "Taulukko 1. Maakuntakaavan matkailun ja virkistyskehtämisyöhykkeet kunnittain. Alueen nimi Kunta Lappajärvi-Evijärvi Alajärvi, Evijärvi, Lappajärvi, Vimpeli Ähtäri Alajärvi, Ähtäri, Alavus, Soini Alavus Alavus, Seinäjoki, Kuortane Kyrönjoki Ilmajoki, Kurikka, Seinäjoki, Isokyrö, Lapua Suupohja Karijoki, Isojoki, Kauhajoki Kuortane Lapua, Kuortane Kalajärvi Seinäjoki Soini Soini"	
--	--

Kommentti: Soinin kunta on siis suurelta ja olennaisilta osiltaan merkitty maakuntakaavan matkailun ja virkistykseen kehittämisvyöhykkeeksi. Näitä alueita on koko maakunnassa vain 8 kpl. Kts. yllä. Tällä perusteella Soinin kunnan alueelta tulee poistaa kaikki tässä maakuntakaavaluonnoksessa olevat tuulivoima-alueet, koska ne ovat juuri tämän maakuntakaavan matkailun ja virkistykseen kehittämisvyöhykkeen päällä. Niistä minkään rakentamista ei ole myöskään vielä aloitettu. Näitä ovat mm. Korkeamaa, Pesola, Isokangas, Loukkusaari ja Kimpilamminkangas. Ähtärin puolella olevat Isohaudankangas ja Majasuonkangas. Nämäkin vaikuttavat olennaisesti myös Soinin asukkaisiin ja kaikkiin alueella liikkujiin, mm. Arpaisten patikkareitin käyttäjiin. Tästä tarkemmin alempana.

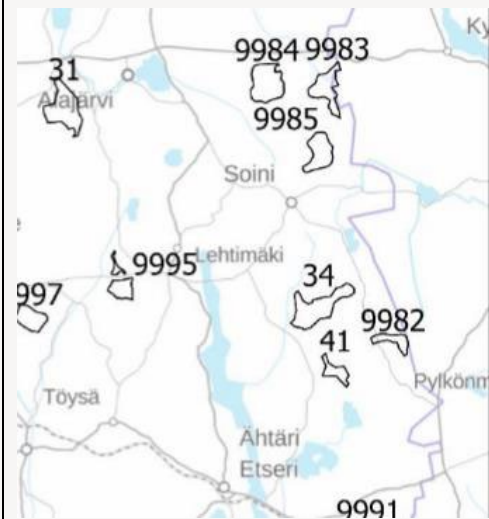
Aurinkovoima ja tuulivoima

Asiakirjassa Maakuntakaavan Kaavaselostus, Etelä-Pohjanmaan maakuntakaava 2050, s. 137 kuva 14. Etelä-Pohjanmaan maakuntakaava 2050:n luonnonvarojen ja energiantuotannon merkinnät. Siitä ote alla Soinin kohdalta. Kaavamerkinnät ja -määräykset sekä kohdeluettelo-asiakirjasta selviää, mitä merkinnät tarkoittavat: keltainen tarkoittaa aurinkovoimaa. Aurinkoenergian alueeksi merkitty on Soinin kirkonkylän pohjoispuolella oleva alue. Se on sama alue, joka on osoitettu myöskin tuulivoima-alueeksi. (Alemmassa kartassa tv-alueet numeroituina).

Ks. vastaus aiemmin vastineessa

Alla olevassa kartassa numeroituina tuulivoimalle osoitetut alueet.

Kuva 15. Kaavaluonnoksessa osoitettavat tuulivoimaloiden alueet ja niiden kaavan valmisteluaineiston mukainen numerointi. Tuulivoimaloiden nimet ja sijaintikunnat on esitetty taulukossa 35. Tuulivoimaloiden alueiden numerointi viimeistellään kaavan ehdotusvaiheessa.

Soinin osalta on ristiriitaisuuksia mm. sillä tavalla, että yhdessä kartassa on a) aurinkovoima-alue (keltaisella), toisessa b) Korkeamaan tuulivoima-alue (yllä nro 9985) c) matkailu ja virkistysalue (vihreä viiva kartassa alla) samalla alueella. Tämä matkailu ja virkistysaluekartta esitettiin Teamissä pidetyssä infossa. Kaavakartassa tämä kohta Soinista näyttää tällaiselta kuin alla. Kaavaselostuksesta emme erillistä matkailu ja virkistysaluekarttaa löytäneet, mutta esitimme sen jo yllä infosta otettuna kuvana.

On huomattava, että tuulivoima-alue nro 9985 Korkeamaa on päällekkäin aurinkoenergia-alueen kanssa, samoin Möksy (9983). Sekä tuuli- että aurinkovoimaa ei voi olla samassa paikassa. Mm. jäänheittovaaran takia. Ei myöskään tuulivoima- ja virkistysalue voi olla samassa kohdin, mm. talvisin todistetun jäänheittovaaran vuoksi. Tuulivoima-alue nro 9985 Korkeamaa on täysin vihreällä kaavaluonnokseen merkatun matkailu ja virkistyksen kehittämisvyöhykkeen sisällä. Kts. yllä. Alue 9985 Korkeamaa tulee siis poistaa ja jäljelle jättää aurinkovoima-alue, joka on paremmin asukkaiden hyväksyttävissä. Savonnevan 9983 "häntä" eteläpuolella (Pesolan nimellä kulkeva) tulee myös poistaa kokonaan maakuntakaavasta, kuten myös alueet nro 34 (Kimpilamminkangas) ja 41 Isohaudankangas (Ähtäri) tulee poistaa.

On noudatettava varovaisuusperiaatetta. Alueella on jo runsaasti rakennettua tuulivoimaa, Matkailu ja virkistyksen kehittämisvyöhyke tulee priorisoida muun edelle. Muut toiminnot tulee kaavasta poistaa, koska ne ovat ristiriidassa keskenään. Tätä tukee myös jo kaavaluonnoksessa esitetyt seikat suuresta petolinnun reviiristä ja metsäpeuroista. Niidenkin alueet ovat juuri osin tällä Soinin tuuli- ja aurinkovoimalle ajatellulla alueella, joka on rajattu vihreällä viivalla matkailun ja virkistyksen kehittämiseen. Sen sisällä sijaitsee mm. ratsastustallitoimintaa, Vuorenmaan laskettelukeskus, sekä juuri valmistunut Vuorenmaan alamäkiluistelurata. Kaikki nämä tukevat matkailun ja virkistystoiminnan kehittämistä, mutta tuulivoima näiden

Maakuntakaavassa merkinnät voivat olla aluevarausmerkintöjä, alueen erityisominaisuutta osoittavia merkintöjä tai kehittämisperiaatemarkkintöjä. Alueen erityisominaisuutta osoittavia merkintöjä ja kehittämisperiaatemarkkintöjä voidaan osoittaa päällekkäisinä muiden kaavamerkintöjen kanssa. Tuulivoimaloiden alueet osoitetaan kaavassa alueen erityisominaisuutta osoittavilla merkinnöillä ja matkailun ja virkistyksen kehittämisvyöhykkeet kehittämisperiaatemarkkinnöillä.

Etelä-Pohjanmaalla ollaan suunnittelemassa useita ns. hybridihankkeita, joissa tuulivoimaa ja aurinkovoimaa suunnitellaan samalle hankealueelle.

Soiniin on maakuntakaavassa osoitettu matkailun ja virkistyksen kehittämisvyöhyke (kehittämisperiaatemarkkintä). Markkintä ei ole esteenä tuulivoima-alueiden suunnittelulle alueella tai sen lähialueella. Alueen suunnittelussa, mm. tuulivoimahankkeissa, on tunnistettava alueen merkitys merkittävänä matkailu- ja virkistysalueena ja arvioitava vaikutuksia siihen.

ympärillä tuhoaa kauniit, puhtaat, lappimaiset vaaramaisemat.
Alue muuttuu teollisuusalueeksi. Tämä tulee estää.

Alajärven alueet, ristiriidat

Kuten jo aiemmin totesimme, uudessa kaavakartassa Alajärven alueella on kaksi tuulivoima-alueita: Louhukangas vasemmalla ja Möksy oikealla. Möksyn alue on maakuntakaavaluonnoksessa piirretty pienemmäksi kuin todellisuus on. Kartassa näkyy Louhukankaan koillisreunassa, tuulivoimakaavan sisällä Moukarinharjun pohjavesialue. Se olisi tullut sieltä poistaa ja tulee poistaa vieläkin, tv-alueita pienennettävä vähintään sen verran, ja voimaloiden pohjat poistettava, jos niitä kohdalle osuu.

Yllä olevasta maakuntakaavakartan otteesta näkyy, että koko Möksyn alue on varattu keltaisella (aurinkovoima) maakuntakaavan kaavakartassa. Tämän vuoksi Möksyn tv-alue tulisi keskeyttää, samoin Louhukankaan. Ristiriita näiden

Möksyn tuulivoimahankkeen aluerajaus on hieman laajempi kuin maakuntakaavan tuulivoimaloiden alue. Hankkeen tuulivoimaloiden sijainnit ovat maakuntakaavarajauksen sisäpuolella.

Aurinkoenergian tuotantoon soveltuvien alueiden merkintä poistetaan maakuntakaavasta kaavaehdotusvaiheessa. Aurinkovoiman toteuttamista ohjataan jatkossa koko

molempien kohdalla pohjavesialueen (Louhukangas) ja aurinko- ja tuulivoiman kesken (Möksy) on ilmeinen. Edellä mainitusta jäänheitostakin johtuen. Huomattava on, että maakuntakaavan kaavakartassa keltainen aurinkovoiman viiva jatkuu Möksyn tuulivoima-alueen eteläpuolelle. Siihen aurinkovoima sopii oivallisesti, koska Pesolan alueen tuulivoimakaavoitus on käynyt KHO:ssa ja oikeus piti voimassa Vaasan hallinto-oikeuden päätöksen siitä, että Pesolan alue ei sovellu tuulivoimalle suuren petolinnun (sensitiivinen lajitieto häivytetty) reviirin vuoksi. Näin ollen koko nimi Savonneva tulee poistaa Etelä-Pohjanmaan maakuntakaavasta, muuttaa yläosa Möksyksi niin kuin se yllä on, sen rajat muuttaa oikeiksi, ja maakuntakaavassa "häntä", joka merkkasi Pesolan aluetta, poistaa, koska Pesolaa enää ole olemassa em. oikeuskäsittelystä johtuen. Petolinnun reviiri koskee juuri Pesolaa ja Korkeamaata. Eli ne tulee poistaa maakuntakaavasta tuulivoima-alueista. Viittaamme edellä esitettyyn ja esitämme alla lisäperustelut sille, miksi Soinin kunnan alueella olevat tuulivoima-alueet tulee poistaa. Soinin tuulivoima-alueet "Kaavamerkinnot ja -määräykset sekä kohdeluettelo" -asiakirjassa: Kimpilamminkangas, s. 38:	maakuntaa koskevalla suunnittelumääräyksellä, jonka sisältöä tarkistetaan kaavan ehdotusvaiheeseen. Savonnevan alue on osoitettu tuulivoimaloiden alueena vaihemaakuntakaavassa I ja merkintä osoitetaan vaihekaavan, siinä tehtyjen selvitysten, päivitettävänä olevan maakuntakaavan uusien selvitysten ja alueen tuulivoimahankkeessa tehtyjen tarkempien selvitysten perusteella myös uudessa maakuntakaavassa. Pesolan tuulivoimahanke sijoittuu osin samalle alueelle maakuntakaavassa osoitetun Savonnevan tuulivoimaloiden alueen kanssa. Maakuntakaavan tuulivoimaloiden alueet pohjautuvat Etelä-Pohjanmaan, Keski-Pohjanmaan ja Pohjanmaan tuulivoimaselvitykseen sekä sitä tarkentaviin vaikutusten arviointeihin ja jatkoselvityksiin. Alueiden rajauksissa on lisäksi huomioitu vaihemaakuntakaavan I kaavaratkaisu ja selvitykset. Tuulivoima-alueiden rajaukset voivat täsmentyä kaavaehdotukseen mm. hankkeissa toteutettujen selvitysten, lausuntojen ja mielipiteiden sekä esimerkiksi lausuttavana olevan Natura-arvioinnin pohjalta.
--	--

Tuulivoimaloiden alueen 34 (Kimpilamminkangas) yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee kiinnittää erityistä huomiota metsäpeuran vaellusreitteihin ja lisääntymisalueisiin, sekä huomioida tuulivoiman vaikutukset alueella todetun suuren petolinnun reviiriin

Kommentti: ei ole tuulivoimalle sopiva alue, nimenomaan suurten petolintujen ja metsäpeurapopulaation vuoksi.

Konttisuo, s. 38:

Tuulivoimaloiden alueen 9982 (Konttisuo) yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee kiinnittää erityistä huomiota tuulivoimaloiden maisemaan aiheuttamiin vaikutuksiin sekä metsäpeuran vaellusreitteihin ja lisääntymisalueisiin.

Kommentti: Alue on jo rakennettu. Tieto ei ole siis ajan tasalla liiton papereissa.

Eikä ole huomioitu maisemavaikutuksia eikä metsäpeuran vaellusreittejä eikä lisääntymisalueita.

Savonneva, s. 39:

Tuulivoimaloiden alueen 9983 (Savonneva) yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee huomioida tuulivoiman vaikutukset alueella todetun suuren petolinnun reviiriin sekä metsäpeuran vaellusreitteihin ja lisääntymisalueisiin.

Kommentti: Savonneva: Tällaista tv-aluetta ei todellisuudessa ole, vaan on Alajärven puolella Möksy, jossa jo pohjat tehtynä 13 voimalalle, ja Soinin puolella Pesolan alue. Sen kaava on kumottu HAO:ssa ja KHO ei antanut Pesolasta valituslupaa.

Maakuntakaavan tuulivoimaloiden alueet kuvaavat tuulivoimaloiden sijaintialueita maakuntakaavan tarkkuustasolla.

Tuulivoimaloiden alueille annetaan aluekohtaisia suunnittelumääräyksiä mm. luonto- ja maisemavaikutusten huomioimisesta. Nämä tulee ottaa huomioon yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa, jossa suunnitellaan mm. tuulivoima-alueiden voimalamäärät, tehot, korkeudet ja tarkemmat sijainnit tuulivoimaloiden alueiden sisällä.

Maakuntakaavassa osoitetaan myös jo rakentuneita tuulivoimaloiden alueita.

Louhukangas, s. 39:

Tuulivoimaloiden alueen 9984 (Louhukangas) yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee kiinnittää erityistä huomiota metsäpeuran vaellusreitteihin ja lisääntymisalueisiin.

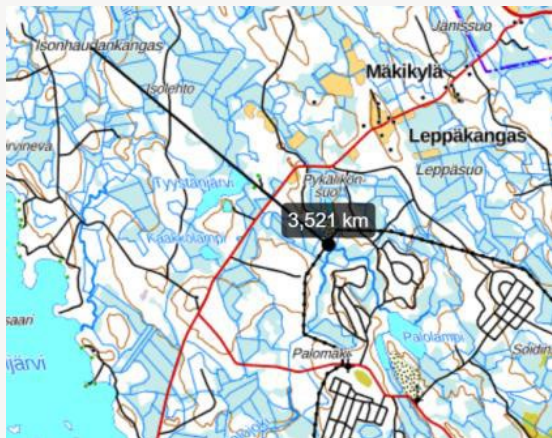
Kommentti: Louhukankaan alueelle on rakennettu 23 voimalan pohjat. Tieto vanhentunut liiton papereissa. Ei ole otettu huomioon pohjavesialuetta, josta mainittu jo yllä, sekä metsäpeuran vaellusreittejä tai lisääntymisalueita.

Edellä esitettyihin todisteisiin perustuen väitämme, että Etelä-Pohjanmaan liiton kaavaluonnoksessa 2050 on ainakin Alajärven ja Soinin kohdalla suurin osa tiedoista vääriä ja vanhentuneita. Tiedossa ei ole ollut, että osa alueista on jo rakennettu tai rakennusvaiheessa. Viittaukset "tulee kiinnittää huomiota metsäpeuran vaellusreitteihin ja lisääntymisalueisiin" ovat jälkijättöisiä. Näitä ei ole esitetty aiemmassa kaavassa aikanaan, kun kaavoitusta on tehty. Asukkaat ovat kyllä näistä joka vaiheessa muistuttaneet. Nyt näillä "tulee kiinnittää huomiota" -kommenteilla ei ole suurempaa vaikutusta. Muuta kuin se, että tällä perusteella on perusteltua vaatia säästämään mm. Pesolan (Savonnevan eteläosa) ja Korkeamaan tuulivoima-alueet, että mm. Savonnevan 9983 kohdalla mainittu suuri petolintu reviireineen ja metsäpeurat pääsevät siirtymään Louhukankaan ja Möksyn (Savonnevan pohjoisalue) alueilta turvaan rakennettavilta voimaloilta näille Pesolan ja Korkeamaan alueille, joita ei saa rakentaa. Karstulan puolella Vahangalla Korkeakankaan tuulivoima-alue on rakennettu ja pyörii, Soinin

Konttisuo on rakennettu ja pyörii, eli **petolinnun (sensitiivinen lajitieto häivytetty)** elintilaa rajoitetaan aktiivisesti nyt kaikilta tahoilta. Pesolan ja Korkeamaan tv-alueet ovat vielä rakentamatta ja ne tulee ehdottomasti poistaa maakuntakaavasta ja suojella rakentamiselta em. syistä.

Puolustusvoimien alueen läheisyys, Arpaisten reitin keskellä

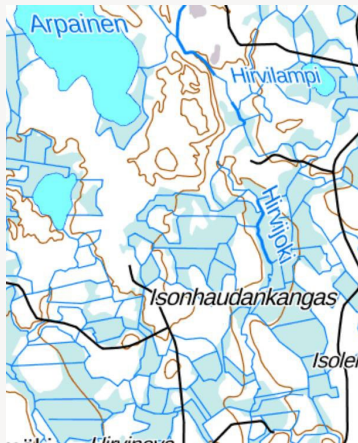
Ylempänä esitetyssä tuulivoimakartassa oli numeroita myös Ähtärin puolella. Niistä Isohaudankangas on numerolla 41. Ähtärin Isohaudankangas sijaitsee vain reilun 3 km päässä Puolustusvoimien asevarikosta. Kts. kuva alla:

Nykyisessä tai missään tilanteessa ei ole järkevää sijoittaa korkeita ja laajalle alueelle vaikuttavia rakennuksia näin lähelle strategisesti tärkeää puolustukseemme liittyvää aluetta.

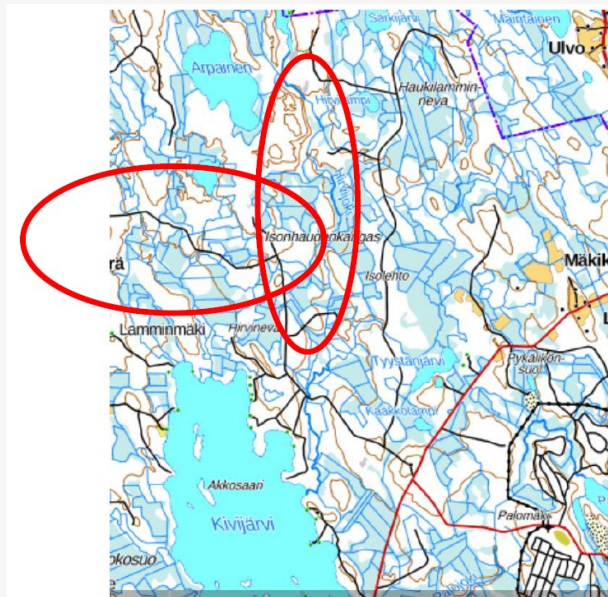
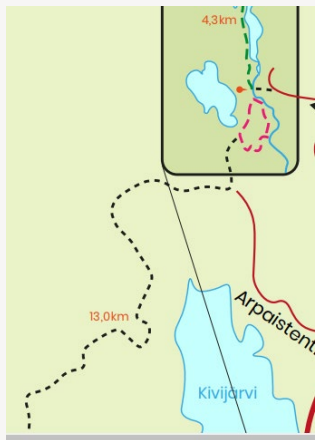
Maakuntaliitto on käynyt neuvotteluja Puolustusvoimien kanssa maakuntakaavan ratkaisusta, etenkin tuulivoiman ja Puolustusvoimien toimintaan liittyvien merkintöjen osalta. Kaavaratkaisussa huomioidaan Puolustusvoimien näkemykset.

Isohaudankangas sijaitsee myös välittömästi Soinin ja Ähtärin yhteisen Arpaisten patikkareitin keskellä. Isohaudankankaan suunniteltu tuulivoima-alue tulee poistaa maakuntakaavakartasta. Kartoissa näkyvät sekä Arpaisten järvi, Isohaudankankaan alue, että em. Puolustusvoimien varikkoalue.

Arpaisten reitti kulkee suoraan Isohaudankankaan lävitse. Alla kuva Arpaisten reitin tuosta kohdasta:

Arpaisten reitti kulkee Isohaudankankaan tuulivoimaloiden alueen kaakkoiskulmassa. Kaavan valmistelussa harkitaan aluekohtaisen suunnittelumääräyksen antamista Isohaudankankaan alueelle virkistysarvojen huomioimisesta yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa.

Isohaudankangas sijaitsee Hirvijoen vasemmalla puolella, missä myös Arpaisten reitti kulkee. Punaisella yllä merkattu normaalikarttaan Arpaisten reitti suhteessa Isohaudankankaan tuulivoima-alueeseen. Ja alla Arpaisten kartta, josta näkyy "Kalevin kiekka", joka sijaitsee suunnilleen juuri siinä, mihin Isohaudankankaan voimala-aluekin olisi suunnitteilla.

"Arpaisten ulkoilu- ja vaellusreitti käsittää kaikkiaan yli 50 kilometriä reitistöä Ähtäri Zoosta aina Soinin keskusta asti. Kokonaisuus sisältää esimerkiksi kolme lyhyempää reittiä: Kalevin kiekka 3,5 km, Arpaiskämpä - Saarilammin laavu 3,4 km sekä Arpaiskämpä - Arpainen-järvi 0,4 km. Ulkoilualueen keskuksena toimii yöpymiseen sopiva takallinen Arpaiskämpä, puuliiteri, puucee, sauna joen rannassa sekä nuotiopaikka. Alueella voi yöpyä myös teltassa. Arpaiskämpältä on noin 28

kilometrin matka sekä Ähtäri Zoohon että Soinin keskustaan."
..."Ison Koirajärven harju Arpaisen alueella on osa Natura 2000-
verkostoa, jonka tarkoituksena on suojella luonnon
monimuotoisuutta. Alue on Metsähallituksen hallinnoima.
Arpaisten alueen palvelut ovat retkeilijöiden vapaasti
käytävissä. Huomioi alueen suojeluarvo retkeillessäsi alueella,
käytä merkittyjä reittejä." Lähde: <https://www.arpainen.fi/fi/info>

Arpaisten reitti on Soinin ja Ähtärin kuntien yhteishanke, sitä
tukevat mm. Leader Kuudesta ja Euroopan maaseudun
kehittämisen maatalousrahasto: Eurooppa investoi
maaseutualueisiin. Tätä aluetta ei saa turmella
Isohaudankankaan ja Majasuonkankaan tuulivoimalla.
Majasuonkangas on tuulivoima-alue 9991 Ähtärin puolella. Kun
tiedossa on, että Arpaisten reitti kulkee Soinista Ähtäriin n. 50 km
matkan, Majasuonkangas on maisemahaitta tälle suosituille
Arpaisten reitille. Vuosikymmeniä on järjestetty syksyisin
Arpaisten patikka ja osallistujia on koko Suomesta ja sen suosio
vain kasvaa, kun ihmiset ovat koronavuosien aikana löytäneet
tiensä takaisin luontoon.

Yhteisvaikutuksia ei lainkaan huomioitu
maakuntakaavaluonnoksessa

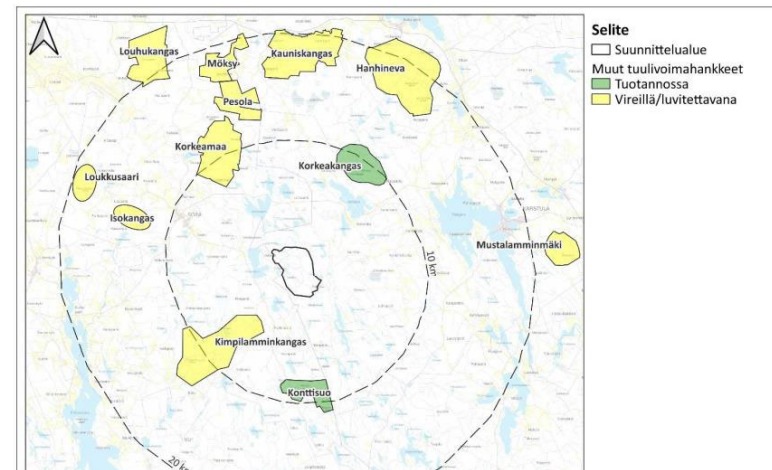
Etelä-Pohjanmaan maakuntakaavaluonnoksessa ei ole
huomioitu, että samalle seudulle Suomenselälle, mutta Keski-
Suomen maakunnan puolelle, on tulossa tai jo tullut suuri määrä
tuulivoimaloita. Alla kartta niistä. Valkoisella Kaijansuon tv-alue
Karstulan puolella, suunniteltu aivan Soininajaan kiinni. Ote alla

Kajansuon OAS:sta 28.11.2022. Lähde: <https://karstula.fi/wp-content/uploads/2022/12/2022-12-Kajansuon-OAS-nahtaville.pdf>

Huomattava on myös jo rakennettu Korkeakangas 9 voimalaa (vihreällä), samoin Soinin Konttisuon 7 voimalaa (vihreällä).

4.6 Liittyminen muihin tuulivoimahankkeisiin

Kajansuon suunnittelualueen läheisyydessä noin 20 km etäisyydellä tarkasteltuna sijaitsee useita eri vaiheessa olevia tuulivoimahankkeita (Kuva 9 ja Taulukko 6).

Taulukko 6. Suunnittelualueen läheisten tuulivoimahankkeiden hankekehittäjät/omistajat, tila ja voimaloiden lukumäärä, Tuulivoimayhdistys (2022)

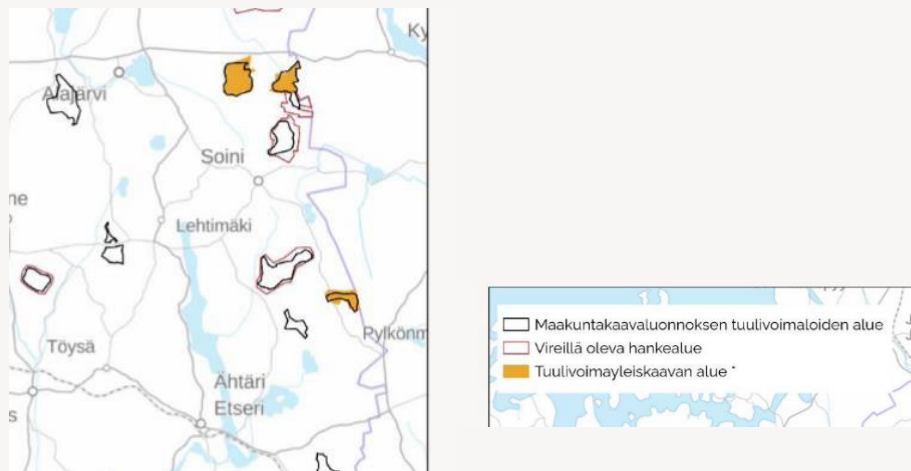
Nimi	Hankekehittäjä / Omistaja*	Tila	Voimaloiden lukumäärä
Hanhineva	Energiequelle Oy	Vireillä/luvitettavana	34
Kauniskangas	Westwind Oy	Vireillä/luvitettavana	15
Kimpilamminkangas	Energiequelle Oy	Vireillä/luvitettavana	29
Pesola	Suomen Hyötytuuli Oy	Vireillä/luvitettavana	7-8
Mustalamminmäki	Falck Renewables	Vireillä/luvitettavana	5
Loukkusaari	Suomen Hyötytuuli Oy	Vireillä/luvitettavana	3
Korkeamaa	OX2 Finland Oy	Vireillä/luvitettavana	19
Isokangas	Suomen Hyötytuuli Oy	Vireillä/luvitettavana	3
Möksy	Ilmatar Alajärvi-Möksy Oy	Vireillä/luvitettavana	13
Louhukangas	Ilmatar Alajärvi-Louhukangas Oy	Vireillä/luvitettavana	26
Konttisuo	Downing LLP*	Tuotannossa	7
Korkeakangas	Aquila Capital*	Tuotannossa	9

Lähde: Kajansuon oheismateriaali osallistumis- ja arviointisuunnitelma, 28.11.2022, s. 16.

Edellä esittämämme laajemman kartan perusteella väitämme, että Etelä-Pohjanmaan maakunnalla ei ole tietoa lähialueen, naapurimaakunnan hankkeista, koska Keski-Suomen puolen hankkeista ei ole esitetty kaavaluonnoksessa mitään karttaa. Jos kartta olisi tehty, olisi huomattu, että tämä Etelä-Pohjanmaan maakunnan reuna-alue, ts. Alajärven, Soinin ja Ähtärin alueet, tulevat täyteen tuulivoimaa, kun huomioidaan myös Keski-Suomen maakunnan puolella jo rakennetut ja toiminassa olevat valmiit hankkeet mm. Vahangalla (Korkeakangas) sekä kehitteillä olevat Kauniskangas, Hanhineva ja Mustalamminmäki. Puhumattakaan Multian suunnan hankkeista, joita ei ollut merkattu tähän, mutta jotka myös vaikuttavat Etelä-Pohjanmaan maakunnan alueeseen ja sen asukkaisiin.

Etelä-Pohjanmaan liitto on tehnyt maakuntakaavan laadinnan aikana hyvää yhteistyötä naapurimaakuntien liittojen kanssa mm. tuulivoimateemaan liittyen. Maakuntakaavan selvityksissä (mm. tuulivoiman vaikutukset maa- ja merikotkaan sekä sääkseen, Etelä-Pohjanmaan potentiaalisten tuulivoima-alueiden maisemaselvitys) on huomioitu myös naapurimaakuntien puolelle sijoittuvat tuulivoimahankkeet ja maakuntakaavan varaukset selvityksen laadinnan hetkisen tilanteen mukaisesti.

Maakuntakaavaselostuksen s. 149 on esitetty kartta. Siitä ote alla. Mitään muita alueita kuin alla keltaisella olevat (Louhukangas vasemmalla, Möksy oikealla ja Konttisuo alhaalla) ei saa kaavoittaa, koska alueen luontoarvot ja ihmisten sietokyky ylittyy moninkertaisesti jo näistä yhteensä 52 jättiläisvoimalasta: 36 kpl (Louhukangas ja Möksy), 7 Konttisuo, 9 Korkeakangas. Kaikki muut alla valkoisella olevat hankealueet tulee poistaa Etelä-Pohjanmaan maakuntakaavasta. Varsinkin Soinin puolelta.

Kuva 16. Kaavaluonnoksessa osoitettavat tuulivoimaloiden alueet, tuulivoimayleiskaavojen alueet ja vireillä olevat hankealueet. Tuulivoimayleiskaavojen paikkatietoaineisto perustuu Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksen aineistoon ja ne kuvaavat alueita, joilla tuulivoimayleiskaavasta on tehty hyväksymispäätös. Vireillä olevilla hankealueilla on kunnassa tehty päätös tuulivoimayleiskaavan käynnistämisestä. Maakuntakaavaluonnoksessa osoitettavien tuulivoimaloiden nimet ja sijaintikunnat on esitetty taulukossa 35.

Kokemukset tuulivoimasta lähialueilla

Pyydämme olemaan yhteydessä Keski-Suomen Soidinmäen tuulivoima-alueen vaikutusalueen asukkaisiin. Soidinmäen voimalat vaikuttavat Kuoppalaan asti, matkaa 10-15 km, samoin Mahlun asukkaisiin, matkaa alle 10 km. Näillä kylillä astiat tippuvat hyllyiltä tärinän takia. Menossa on tai ainakin pitäisi olla melu- ja tärinämittaus.

Myös vielä lähempänä Etelä-Pohjanmaata, Vahangalla, asukkaat ovat hätää kärsimässä voimaloiden vuoksi. Pyydämme ottamaan yhteyttä näiden alueiden asukkaisiin, jotta saadaan ensikäden tietoa, ennen kuin lisää tuulivoimaa rakennetaan näille maakunnan reuna-alueille. Yhteisvaikutukset tulee huomioida. Meiltä saatte tarvittaessa näiden asukkaiden yhteystietoja. Emme tähän niitä yksityisyyden suojan vuoksi kirjoita.

Myös Saarijärven kaavoitusjohtaja Ulla-Maija Humpppi lienee tietoinen edellä kuvaamistamme haitoista lähialueiden tuulivoimahankkeissa, ja ymmärtää tilanteen vakavuuden. Hänet mainitaan Karstulan Kaijansuon OAS:n yhteydessä ja hänen yhteystietonsa ovat seuraavat: Saarijärven kaupunki/aluearkkitehtipalvelut, kaavoitusjohtaja. Pyydämme olemaan yhteydessä häneen, puh. 044 459 8405, s-posti: ulla-maija.humpppi@saarijarvi.fi.

Melumallinnusten epäluotettavuus

Etelä-Pohjanmaan liitto kiittää tiedoista koskien asukkaiden kokemuksia tuulivoima-alueiden vaikutusalueella.

Maakuntakaavan tuulivoimaloiden alueet pohjautuvat Etelä-Pohjanmaan, Keski-Pohjanmaan ja Pohjanmaan tuulivoimaselvitykseen sekä sitä tarkentaviin vaikutusten arviointeihin ja jatkoselvityksiin. Tuulivoimaselvityksessä vakituiseen ja vapaa-ajan asutukseen kohdistuvia vaikutuksia on huomioitu jättämällä ns. poissulkevassa puskurianalyysissä 1,5 kilometrin etäisyys suhteessa asutukseen. Poissulkeva puskurianalyysi on paikkatietoihin nojaava menetelmä, jonka tavoitteena on tunnistaa sellaiset alueet, jotka lähtökohtaisesti eivät ole tutkittavaan toimintaan soveltuvia ja suositeltavia. Tuulivoimaselvityksen yhteisvaikutusten arvioinnissa on arvioitu tuulivoima-alueiden vaikutuksia asumisviihtyisyyteen ja virkistyskäyttöön.

31.1.2023 tuli Järviradiosta ohjelma juuri em. Soidinmäen alueesta. Siinä haastateltiin Soidinmäen asukasta, Pasi Kivimäkeä ja DI, meluasiantuntija Hannu Nykästä. Tässä suora linkki Järviradion haastatteluun. <https://www.jarviradio.fi/haastattelussa-meluasiantuntija-di-hannu-nykanen/>

Meluhaitoissa kyse on siitä, että suurilla voimaloilla voimaloiden välinen etäisyys tulisi olla vähintään 8 x roottorin halkaisija. Meluasiantuntija Nykäsen mukaan melumallinnukset pitäisi tarkistuttaa puolueettomalla asiantuntijalla. Konsultit eivät ole puolueettomia, vaan puolueellisia, ja tekevät mallinnukset sillä tavalla, että saadaan mahdollisimman paljon myllyjä, mahdollisimman pienelle alueelle. Yleensä mallinuksissa ei haittoja esiinny, mutta todellisuudessa niitä kyllä tulee. Kuten esim. Soidinmäessä, jossa etäisyys voimaloiden välillä oli 5,8 x, kun olisi pitänyt olla 8 kertaa roottorin halkaisija. Toinen tuore tapaus on Leppävirralta, jossa mitattu melu meni pahimmillaan 10 dB yli mallinnuksessa esitetyn. Matalien äänien taso kohoaa enemmän kuin on mallinnettu.

Em. Järviradion haastattelussa, kohdassa 7:15 Nykänen sanoo, että kaikissa n. 30 hänen tarkastelemassaan tuulivoima-alueessa on ollut olennaisia virheitä melumallinuksissa. 7:30 lähtien hän kertoo tästä voimaloiden keskinäisestä läheisyydestä ja kohdassa 8:50, mistä meluhaitat johtuvat: "tuulen yläpuolella oleva voimala vaikuttaa tuulen alapuolella olevaan voimalaan ja kohottaa sen melupäästöä."—9:15 "Tulee sellainen jättöpyörre-efekti, tuulen alapuolella oleva voimala ei toimikaan niin kuin

Maakuntakaavassa ei määritellä kategorista etäisyyttä suhteessa asutukseen. Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa, jossa määritellään tuulivoimaloiden määrä, voimalatyyppi, korkeus, teho ja tarkempi sijoittuminen tuulivoima-alueiden sisällä, laaditaan melu-, välke- ja tärinämittaukset voimassa olevien ohjeistusten mukaisesti.

Etelä-Pohjanmaan liitto kiittää tiedoista meluhaittoja koskien. Liitto pitää tärkeänä, että tuulivoiman edelleen lisääntyessä ja voimalatyyppien kehittyessä melu- ja muihin vaikutuksiin kohdistuvia vaikutuksia tutkitaan ja niihin liittyvät ohjeistukset ovat ajan tasalla.

Maakuntakaavassa osoitetaan maakuntakaavatasoisin selvityksin tuulivoimatuotantoon soveltuvia alueita. Tuulivoima-alueiden yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa määritellään tuulivoimaloiden määrä, voimalatyyppi, korkeus, teho ja tarkempi sijoittuminen tuulivoima-alueiden sisällä, sekä laaditaan melu-, välke- ja tärinämittaukset voimassa olevien ohjeistusten mukaisesti.

mallinnuksen mukaisessa tulovirtauksessa vaan se toimii turbulenttisessa tulovirtauksessa, jonka aiheuttaa se tuulen yläpuolella oleva voimala. Silloin sen melupäästö erityisesti pienillä taajuuksilla, matalilla äänillä, kohoaa ja se on nimenomaan se ääni, joka tunkeutuu asuntoihin sisälle paljon mallinnusta ennakoitua voimakkaampana." 10:12: "Soidinmäen melumallinnus, joka on tehty suunnitteluvaiheessa, on täysin mitätön, sanoisin, se on tehty ensinnäkin väärillä melupäästöarvoilla ja nimenomaan tuulivoimaloiden keskinäisvaikutusta ei ole mitenkään huomioitu. On ihan selvää, että Kivipuron alueella, jos tuulee lännen ja pohjoisen väliltä, niin siellä melutaso on aivan jotain muuta kuin mitä mallinnus antaa olettaa. Tätä kunnan päättäjät eivät osaa ottaa lainkaan huomioon, ellei pyydetä jotain asiantuntijalausuntoa. On tietysti huomattava, että melumallintajien pitäisi tietää tämä asia, mutta he eivät siihen puutu. Tämä on minun yleinen kokemukseni. Melumallinnuksen lähtökohdat ovat virheelliset." 12:40: "Suomessa on ruvettu rakentamaan aivan toisen kokoisia voimaloita kuin silloin kun melumallinnusohjetta 2014 tehtiin. Voimaloiden roottorin halkaisijat ovat kasvaneet erittäin voimakkaasti, eli sen pitäisi johtaa siihen, että voimaloiden välimatkat kasvaa samalla tavalla eli tornien välimatkan tulisi olla näissä isoissa voimaloissa 8 kertaa roottorin halkaisija. ----13:38. Kun roottorien halkaisija alkaa olla 350-400 m, silloin välimatka pitäisi olla useampia kilometrejä. Etteivät ne vaikuttaisi toisiinsa ja kohottaisi melutasoa altistuvissa kohteissa."	
--	--

Pyydämme huomioimaan tämän asiantuntijan haastattelussa esittämän ja huomioimaan asukkaat, vaikka he kuinka asuvatkin maakunnan reuna-alueella. Tasapuolisuuden maakunnan asukkaiden kohtelussa toivoisi toteutuvan edes tässä vaiheessa, ettei tuulivoimaa enää maakuntakaavassa tänne kaavoitettaisi.

Kuntien näkemyksiä maakuntakaavasta 2050

Soinin kunnanhallituksen 20.2.2023 esityslistalla oli antaa lausunto Etelä-Pohjanmaan maakuntakaava 2050:n kaavaluonnoksesta. Päättösehdotuksessa lukee mm. seuraavasti: "Maakuntakaava näyttää Soinin kunnan osalta hyvältä kokonaisuudessaan. Maakuntaliiton kanssa pidetyn työpajan tiedot ovat kaavakartalla."

Kommentti: Oma kotikuntamme ja kesäpaikkakuntamme antaa tällaisen lausunnon, "kaikki hyvin", vaikka kaikki ei todellakaan ole hyvin, kuten olemme tässä mielipiteessä osoittaneet. Olemme ajan puutteen vuoksi tarkastelleet vasta muutamaa kaavan osa-aluetta. Ilmi tuli heti, että eri toiminnot on sullottu varsinkin Soinin alueella päällekkäin, vaikka kyseinen alue on nimenomaisesti harvinaista maisema- ja virkistysaluetta, ja on maakunnallisestikin tällaiseksi maiseman ja virkistysaluekehityskohteeksi valittu, yhdeksi maakunnan harvoista tällaisista alueista. Toiminnot ovat räikeästi ristiriidassa keskenään. Tähän päällekkäisyyteen ja tuulivoiman lisäämiseen vielä entisestään ei Soinin kunta kuitenkaan ole mitenkään puuttunut. Herää epäily, onko edes ajatuksella luettu, mitä

Maakuntakaavaa laaditaan tasapuolisesti ja samoin suunnitteluperiaattein koko maakunnan alueelle. Maakunnan rajalla korostuu naapurimaakuntien kanssa tehtävä yhteistyö, jota Etelä-Pohjanmaan liitto on kaavan valmistelun aikana tehnyt ja tulee edelleen jatkamaan.

Merkitään tiedoksi.

kaavaluonnoksessa 2050 sanotaan, kun ei tätä seikkaa ole huomattu. Toisenlaisen ja perusteellisen lausunnon on antanut Ilmajoen kunta, jolla on jo monivuotinen ja omakohtainen kokemus tuulivoimasta. Seuraavassa katkelmia Ilmajoen kunnanvaltuuston kokouspöytäkirjasta 13.2.2023 § 69: "§ 69 Etelä-Pohjanmaan maakuntakaava 2050 Asianumero ILM/174/10.02.00/2023. "Kyrönjokilaakson ja Orisbergin kulttuurimaiseman sekä Ilmajoen Alajoen lakeusmaiseman valtakunnallisesti arvokkaiden maisema-alueiden maisemakuvan säilyttämiseksi Ooperi-Oksivuoren alue tulisi poistaa maakuntakaavasta jopa kokonaan. Kunta korostaa, kuten kaavaselostuksessa todetaan, tuulivoiman sijoittelun lähtökohtana tulee olla valtakunnallisesti arvokkaiden maisema-alueiden ja valtakunnallisesti merkittävien rakennettujen kulttuuriympäristöjen erityisarvojen turvaaminen." Korostus oma. ---- "Haittavaikutuksia aiheutuu esimerkiksi luonnontilaisten alueiden poistumisesta ja pirstoutumisessa, asutuksen häiriintymisessä, kansallisten peltomaisemien rikkoutumisessa ja peltoviljelyn ja metsätalouden merkittävästi vaikeutuessa tilusrakenteen pirstoutuessa ja päistehaittojen kasvaessa. Kun sähkönsiirtoreitti ohjataan uusille alueille, näistä saatava rahallinen korvaus ei tule korvaamaan siitä koituvia kokonaishaittoja."	
---	--

Kommentti: Nämä Ilmajoen perustelut tukevat omaa näkemystämme, ja tuulivoiman haitat kokeneen kunnan lausuntoon viitaten vaadimme, ettei Soiniin kaavoiteta enää yhtään aluetta lisää, ja kaikki vanhat, rakentamattomat alueet poistetaan maakuntakaavasta 2050.

Pyydämme ottamaan huomioon kaikki edellä esittämämme kokemukset ja faktat niin melusta kuin muustakin tuulivoimaan ja maakuntakaavoitukseen liittyen.

Lopuksi vielä ote Etelä-Pohjanmaan Kaavaselostusluonnoksesta, Etelä-Pohjanmaan maakuntakaava 2050, s. 22, korostukset omiamme:

"3.2. Maakuntakaavan tavoitteet

Maakuntakaavan avulla luodaan alueidenkäytölliset edellytykset maakuntastrategian kehittämistavoitteiden toteuttamiselle. Maakuntakaavan keskeisin lähtökohta on pyrkiä luomaan Etelä-Pohjanmaasta sellainen alue, joka tarjoaa maakuntastrategian mukaisesti merkityksellisen elämän jokaiselle, kasvua kestävydestä sekä työtä jokaiselle, joka työtä etsii. Maakuntakaavan keinoin näitä tavoitteita voidaan toteuttaa monin eri tavoin osoittamalla asukkaille laadukkaita elinympäristöjä, kasvua luovia elinkeinotoiminnan alueita, hyvät yhteydet, edellytykset päästöttömään energiatuotantoon sekä varmistamalla luonnonvarojen kestävä käytön ja monipuolisten kulttuuri- ja luonnonympäristöjen säilymisen."

Etelä-Pohjanmaan liitto kiittää perusteellisesta palautteesta. Mainittuihin asiakokonaisuuksiin on annettu vastauksia vastineen aiemmissa kohdissa.

Yllä oleva suora lainaus maakuntaliiton kirjoittamista maakuntakaavan tavoitteista. Kysymmekin, miten maakuntaliitto aikoo varmistua siitä, että merkityksellinen elämä jokaiselle soinilaiselle ja kesäsoinilaiselle toteutuu? Miten maakuntaliitto aikoo osoittaa asukkaille laadukkaita elinympäristöjä, kun tuulivoima saartaa esim. Soinin kunnan pohjoisosan asukkaat kokonaan Alajärven 36 tuulivoimalalla ja maakuntakaavaluonnoksessa niitä olisi tulollaan niistä etelään eli Soinin kunnan itärajalle ja myöskin Soinin eteläosaan? Miten varmistatte monipuolisten kulttuuri- ja luonnonympäristöjen säilymisen, kun Etelä-Pohjanmaan viimeiset luonnontilaiset luonnonympäristöt tuhotaan tuulivoimalla ja maakuntaliiton suosiollisella avustuksella?

Nyt olette ensimmäisen kerran kaavaluonnoksessa maininneet, että Alajärven tv-hankealueilla Louhukankaassa ja Möksyssä tulee Louhukankaan "yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa kiinnittää erityistä huomiota metsäpeuran vaellusreitteihin ja lisääntymisalueisiin" (Louhukankaan 9984 kohdalla lukee näin Kaavamerkinnät-asiakirjassa). Ja että Savonnevan (Alajärven Möksyn tv-alue ja Soinin Pesolan entinen tv-alue) alueella 9983: "yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee huomioida tuulivoiman vaikutukset alueella todetun suuren petolinnun reviiriin sekä metsäpeuran vaellusreitteihin ja lisääntymisalueisiin." Louhukangas ja Möksy lienevät jo menetettyjä alueita, mutta toivomme teidän tämän olemassa olevan tiedon pohjalta poistavan Soinin puoleiset Pesolan ja Korkeamaan, Kimpilamminkankaan ja Loukkusaaren ja

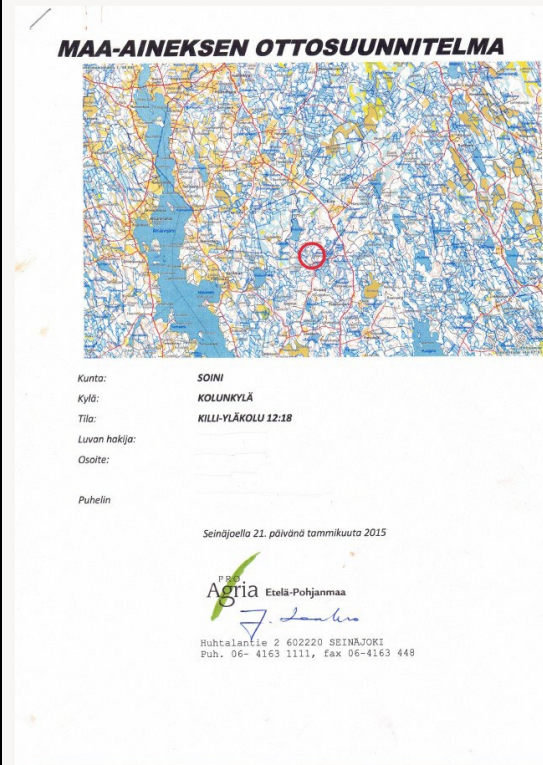
Maakuntakaavassa sovitetaan yhteen useita, keskenään ristiriitaisiakin tavoitteita. Asumisviihtyisyyteen, virkistykseen ja luontoarvoihin sekä päästöttömän energian tuotantoon liittyvät tavoitteet ovat kaikki maakuntakaavan keskiössä ja niiden yhteensovittamista tehdään mm. kaavan selvitysten, vaikutusten arviointien ja vuorovaikutuksen kautta. Maakuntakaavamerkintöjen suunnittelumääräyksillä ohjataan mm. asumisviihtyisyyteen, virkistykseen ja luontoarvoihin liittyvien arvojen huomioimisesta yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa, jolle maakuntakaava toimii maankäyttö- ja rakennuslain mukaisesti ohjeena.

Maakuntakaavan tuulivoimaloiden alueet pohjautuvat Etelä-Pohjanmaan, Keski-Pohjanmaan ja Pohjanmaan tuulivoimaselvitykseen sekä sitä tarkentaviin vaikutusten arviointeihin ja jatkoselvityksiin. Tuulivoimaloiden alueiden rajauksissa on huomioitu vaihemaakuntakaava I:n kaavamerkinnät ja niihin liittyvät selvitykset. Tuulivoima-

Isokankaan maakuntakaavasta täysin ja pysyvästi. Myös Ähtärin Isohaudankangas aiheuttaa kohtuutonta räsytystä niin Arpaisten patikkareittiä käyttäville maisemahaittana kuin Soinin eteläosan asukkaille ja loma-asukkaille. Toivomme saavamme aikaan toimenpiteitä edes tällä kerralla, koska edellisessä maakuntakaavaprosessissa niitä ei mieltänyt ja esittämistämme faktoista huolimatta tehty. Nyt osa alueistamme on jo menetetty, mutta toivomme, että loppujen kanssa kunnioittaisitte jonkinlaista tasa-arvoa maakunnan asukkaiden välillä, ettekä vie meiltä kaikkea mitä meillä oli.	alueiden rajaukset voivat täsmentyä kaavaehdotukseen mm. hankkeissa toteutettujen selvitysten, lausuntojen ja mielipiteiden sekä esimerkiksi lausuttavana olevan Natura-arvioinnin pohjalta. Maakuntakaavan tuulivoimaloiden alueet kuvaavat tuulivoimaloiden sijaintialueita maakuntakaavan tarkkuustasolla. Maakuntakaavan tuulivoimaloiden alueen merkintä mahdollistaa seudullisen tuulivoima-alueen sijoittumisen. Seudullisen tuulivoima-alueen perustaminen edellyttää, että alueelle laaditaan tuulivoimaosayleiskaava. Sen laatisemista päättää kunta. Yleiskaavan hyväksyy kunnanvaltuusto. Etelä-Pohjanmaan liitto kiittää palautteesta ja huomioi sen osana kaavaluonnoksesta saatua palautetta, jonka pohjalta maakuntaliitto valmistelee seuraavassa vaiheessa maakuntakaavaehdotuksen.
--	--

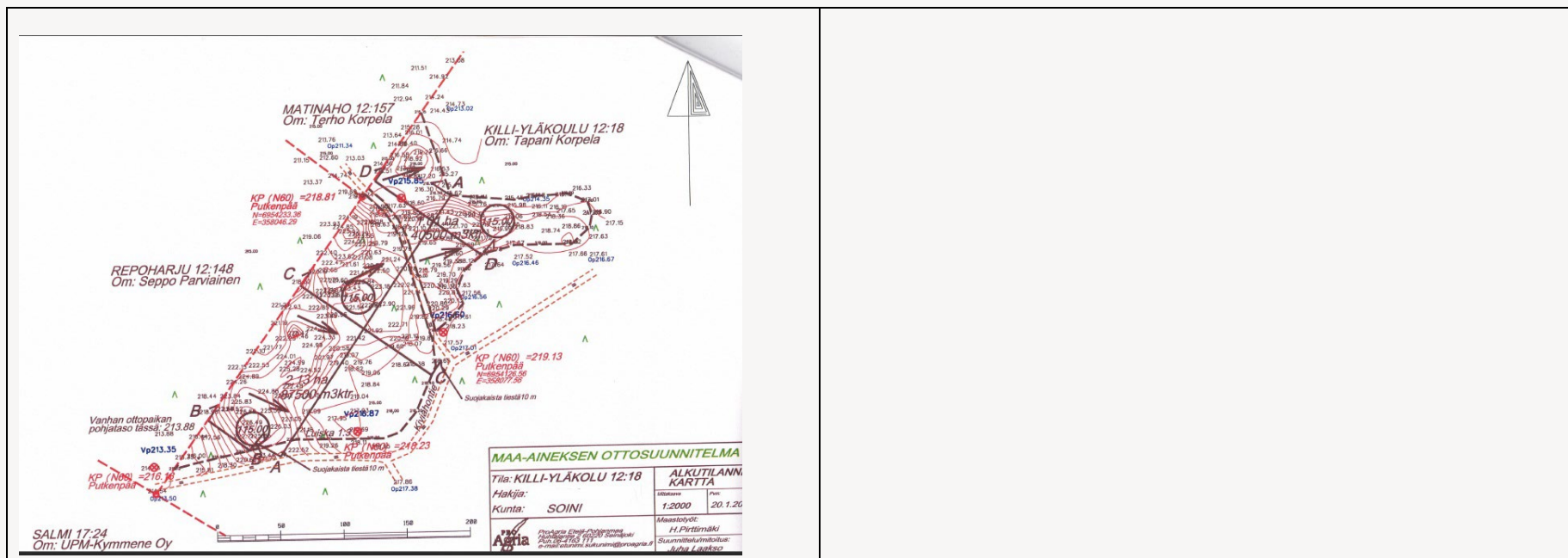
Yksityishenkilö 10	Vastine
Ehdottaisin soranottoa Etelä-Pohjanmaan maakuntakaavaan 2050. Kohde sijaitsee Soinissa Kolun kylällä. Vieressä näyttäisi olevan soranottoa Ähtärin puolella.	Etelä-Pohjanmaan liitto kiittää palautteesta.

Kohteeseen on suunnitelma ja jonkin verran on omaan käyttöön otettu.

Etelä-Pohjanmaan maakuntakaava 2050:n maa- tai kalliokiviainesten ottamiseen soveltuvat alueet perustuvat Pohjanmaan ja Etelä-Pohjanmaan POSKI-selvitykseen (2021-2023), joka Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksen johtama hanke. Selvityksestä on ollut maakuntakaavaluonnoksen valmistelun aikana käytettävissä [väliraportti](#) tuloksineen ja selvityksen tulokset tarkentuvat kaavan ehdotusvaiheeseen.

Palautteessa mainittu alue on ollut mukana POSKI-selvityksessä. Alueelle on tehty maisema- ja luontoinventointeja, joiden mukaan "aluerajauksen pohjoisosassa runsaasti palokantoja (kastanjasuomujäkälä (NT)). Valkolehdokin esiintymä" ([linkki väliraporttiin](#), joka täydentyy uusien alueiden osalta kaavaehdotukseen). Alue on luokiteltu selvityksessä luokkaan "maa- tai kalliokiviainesten ottamiseen osittain soveltuva alue (O)". Maakuntakaavassa esitetään alueet, jotka kuuluvat luokkaan "maa-ainesten ottamiseen soveltuva alue (M)".

Yksityishenkilö 11

(Voimajohton yhteystarpeen vaihtoehdot Jylkkä-Alajärvi -kaavamerkinnästä:)

Karstaperän takaa

- Itäinen -
- Kaksi muuta vaihtoehtoa
- ei tule kysymykseenkään

Vastine

Etelä-Pohjanmaan liitto kiittää palautteesta.

Kantaverkkoyhtiö Fingrid Oyj suunnittelee kahta uutta, yhteisille pylväille sijoitettavaa kantaverkon voimajohtoa Kalajoen Jylkän ja Alajärven sähköasemien välille kantaverkon vahvistamiseksi. Maakuntakaavaluonnokseen on keväällä 2023 merkitty yhteystarvemerkinnoilla kaikki tuolloin Jylkkä-Alajärvi-hankkeen ympäristövaikutusten

	arviointiohjelmassa tarkasteltavana olleet vaihtoehdot. Fingrid on kesäkuussa 2023 ympäristövaikutusten arviointiin sekä asukkailta saatuun palautteeseen perustuen valinnut voimajohtojen reittivaihtoehdoista jatkosuunnitteluun Kokkolan Hangasnevan ja Alajärven väliselle osuudelle itäisen päävaihtoehdon, joka sijaitsee Karstaperän itäpuolella. Voimajohtojen yhteystarvemerkinnot tarkistetaan maakuntakaavaehdotukseen viimeisimpien suunnitelmien mukaisiksi.
--	---

Yksityishenkilö 12	Vastine
<i>(Voimajohtojen yhteystarpeen vaihtoehdot:)</i> Kannatan Iruunjärven itäpuolista linjaa (Jylkkä-Alajärvi).	Etelä-Pohjanmaan liitto kiittää palautteesta. Kantaverkkoyhtiö Fingrid Oyj suunnittelee kahta uutta, yhteisille pylväille sijoittuvaa kantaverkon voimajohtoa Kalajoen Jylkän ja Alajärven sähköasemien välille kantaverkon vahvistamiseksi. Maakuntakaavaudonnokseen on keväällä 2023 merkitty yhteystarvemerkinnoilla kaikki tuolloin Jylkkä-Alajärvi-hankkeen ympäristövaikutusten arviointiohjelmassa tarkasteltavana olleet vaihtoehdot. Fingrid on kesäkuussa 2023 ympäristövaikutusten arviointiin sekä asukkailta saatuun palautteeseen perustuen valinnut voimajohtojen reittivaihtoehdoista jatkosuunnitteluun Kokkolan Hangasnevan ja Alajärven

	väliselle osuudelle itäisen päävaihtoehdon, joka sijaitsee Iruunjärvestä kaikkein kauimpana. Voimajohtojen yhteystarvemerkinnät tarkistetaan maakuntakaavaehdotukseen viimeisimpien suunnitelmien mukaisiksi.
--	---

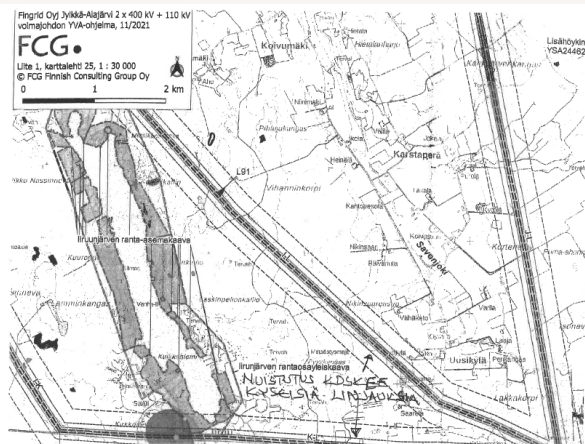
Yksityishenkilö 13 (2 hlöä)	Vastine
MKY-merkintään kaavamääräykseen lisälause: merkintä ei estä uudisrakentamista, mikäli se huomioi alueen arvot ja erityispiirteet.	Etelä-Pohjanmaan liitto kiittää palautteesta. Maakunnallisesti merkittävän rakennetun kulttuuriympäristön suunnittelumääräyksessä ei rajoiteta rakentamista. Maakuntakaavamerkinnän suunnittelumääräyksellä ohjataan kulttuuriympäristöön liittyvien arvojen huomioimista yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa, jolle maakuntakaava toimii maankäyttö- ja rakennuslain mukaisesti ohjeena. Suunnittelumääräyksen lause, uusi rakentaminen ja ympäristön kehittäminen on sopeutettava alueen kulttuuriympäristön erityispiirteisiin ja ajalliseen kerroksellisuuteen. sisältää itsessään ajatuksen uudisrakentamisen mahdollisuudesta. Suunnittelumääräys säilyy ennallaan. Kaavaselokseen lisätään tietoa siitä, miten tarkemman tason suunnittelussa, esim. rakennus- ja

	ympäristösuunnittelussa tulee huomioida maakunnallisesti merkittäviä rakennettuja kulttuuriympäristöjä.
--	---

Yksityishenkilö 14	Vastine
<i>(Voimajohdon yhteystarpeen vaihtoehdot Jylkkä-Alajärvi -kaavamerkinnästä:)</i> Karstaperän takaa, itäinen.	Etelä-Pohjanmaan liitto kiittää palautteesta. Kantaverkkoyhtiö Fingrid Oyj suunnittelee kahta uutta, yhteisille pylväille sijoittuvaa kantaverkon voimajohtoa Kalajoen Jylkän ja Alajärven sähköasemien välille kantaverkon vahvistamiseksi. Maakuntakaavaluonnokseen on keväällä 2023 merkitty yhteystarvemerkinnoillä kaikki tuolloin Jylkkä-Alajärvi-hankkeen ympäristövaikutusten arviointiohjelmassa tarkasteltavana olleet vaihtoehdot. Fingrid on kesäkuussa 2023 ympäristövaikutusten arviointiin sekä asukkailta saatuun palautteeseen perustuen valinnut voimajohtojen reittivaihtoehdoista jatkosuunnitteluun Kokkolan Hangasnevan ja Alajärven väliselle osuudelle itäisen päävaihtoehdon, joka sijaitsee Karstaperän itäpuolella. Voimajohtojen yhteystarvemerkinnot tarkistetaan maakuntakaavaehdotukseen viimeisimpien suunnitelmien mukaisiksi.

Yksityishenkilö 15 ym. (223 hlöä)	Vastine
MUISTUTUS JYLKKÄ-ALAJÄRVI VOIMAJOHTOHANKKEEN YVA KUULEMISEEN IIRUUN KYLÄN OSALTA 1 Me allekirjoittaneet 223 henkilöä, Iruun kylän asukkaat ja loma-asukkaat pyydämme poistamaan molemmat Iruujärveä ohittavat voimajohtolinjaukset suunnitelmista seuraavin perustein: -Muuttaa pysyvästi alueen maankäyttömuotoa haitaten suuresti siellä asumista, loma-asumista, virkistyskäyttöä sekä yrittämistä -Alajärvi on tunnettu elävistä kylistään ja ne ovat alueen elämisen ja työnteon voima. Hanke vaarantaa koko Iruun kylän alueen asutuksen, loma-asutuksen ja elinkeinotoiminnan. -Muuttaa kylä- ja järvinäkymää, maaseudun kylämiljöö rikkoutuu pysyvästi. (järviolueella ja sen ympäristössä sijaitsevat varhaisimmat muinaisjäännöksiä löytöpaikat, jotka ajoittuvat rautakaudelle). -Asukkaiden ja runsaan mökkiasutuksen myötä kyseisen alueen virkistyskäyttö on eri muodoissa merkittävää, n. 40 m korkeuteen nousevat pylväät näkyvät koko 5 km pituudella järviolueella hallitsevana, ympäröivän metsän ollessa noin 20 m pituudessa. -Iruunjärvellä on lääninhallituksen vahvistama moottoriveneellä ajokielto vuodesta 1982 alkaen. Jo näin varhain on haluttu järviolue ja sen ympäristö maisemakuvaltaan ja hiljaisuudella turvata rauhallisuudellaan ja erityisellä erämaamaisuudellaan. -Vaarantaa keväisin ja syksyisin tapahtuvaa muuttolintujen turvallista järviolueen käyttöä levähdys- ja ruokailualueena. -Metsäpeurojen talvehtimisaluetta.	Etelä-Pohjanmaan liitto kiittää palautteesta. Kantaverkkoyhtiö Fingrid Oyj suunnittelee kahta uutta, yhteisille pylväille sijoitettavaa kantaverkon voimajohtoa Kalajoen Jylkän ja Alajärven sähköasemien välille kantaverkon vahvistamiseksi. Maakuntakaavaluonnokseen on keväällä 2023 merkitty yhteystarvemerkinnoilla kaikki tuolloin Jylkkä-Alajärvi-hankkeen ympäristövaikutusten arviointiohjelmassa tarkasteltavana olleet vaihtoehdot. Fingrid on kesäkuussa 2023 ympäristövaikutusten arviointiin sekä asukkailta saatuun palautteeseen perustuen valinnut voimajohtojen reittivaihtoehdoista jatkosuunnitteluun Kokkolan Hangasnevan ja Alajärven väliselle osuudelle itäisen päävaihtoehdon, joka sijaitsee Iruunjärvestä kaikkein kauimpana. Voimajohtojen yhteystarvemerkinnot tarkistetaan maakuntakaavaehdotukseen viimeisimpien suunnitelmien mukaisiksi.

-Johtimista aiheutuva meluhaitta. -Johtimista aiheutuva verisyöpäterveyshaista erityisesti lasten ensimmäisenä elinvuotena on merkittävä uhka johdinalueen läheisyydessä asumisessa, joten liruun kylän asuinrakennuksien arvo alenee jopa asuinkelvottomaksi. -liruunjärven runsaiden lomarakennusten arvo alenee johdinalueen maisemahaittojen ja äänen takia. Loma-asukkaat ovat hankkineet lomarakennuspaikan aikoinaan seutukunnan ensimmäiseksi kaavoitetun järven rannalta. -Johdinalueen suunniteltu maastokäytävä laajalta osin ylittää Piiliharjun pohjavesialueen, jossa kaikki toimenpiteet ovat hyvin rajattua ja vaarantavat näin pohjaveden laadun ja antoisuuden. -Lähimmillään linjaus ylittää talon pihapiiriin ja toisella kohtaa liruunjärven ranta-asemakaavaan loma-asutukseen, mikä ei ole hyväksyttävissä. -Suuri haittavaikutus metsätalouden harjoittamiselle. Huomioimatta hiilensidonnan vaikutusta, sekä metsän kasvuun sitoutuvien ravinteiden vapautumista maaperään, pohjaveteen sekä valumina järveen. Alajärven kaupungin esitys kokonaan uudesta linjausvaihtoehdosta vihreällä värillä on merkitty karttaliite 1 ja se otettava uudelleen YVA-käsittelyyn. Karttaliitteet:	
---	--

Lisäksi liitteenä 15 sivua allekirjoituksia, joita ei yksityisyydensuojan vuoksi julkaista.

Yksityishenkilö 16	Vastine
Vaadin Iso-Saapasnevan alueen (Lappajärven kunnan alue) sekä Vimpelin aluetta poistettaviksi tuulivoima-alueiden joukosta ja vaadin, että nämä alueet säilytettäisiin tuulivoimasta vapaina alueina erityisen syntyhistoriansa puolesta sekä erityisenä eläinten vaellusalueena. Matkailu on nyt ja tulevaisuudessakin iso kuntiamme elävöittävä tekijä. Täällä luonto, kraatterijärvi ja sen lähialueet eläimineen ovat vetovoima syrjäisellä Etelä-Pohjanmaalla. Voimme päästä jopa Unescon Geopark -alueiden joukkoon meteoriitin synnyttämän alueen syystä. Kesäasukkaat sekä nyt jo ympärivuotiset lomaasukkaat ovat tärkeä yritysten taloutta ja sitä kautta kuntien taloutta parantava asia. Tuulivoima ei sovi tälle alueelle missään nimessä. Huomioidaan nyt, että tuulivoimatuotanto on jo saatu hyvälle tasolle. Suomen joka kolkkaa ei tule valjastaa tämän teollisuudenalan käyttöön unohtaen erityiset, jopa persoonalliset alueet. Olen paikallisia asukkaita, pysyviä lomalaisia ja muita matkailijoita Lappajärven keskustassa toisessa polvessa palveleva yrittäjä,	Etelä-Pohjanmaan liitto kiittää palautteesta. Maakuntakaavan tuulivoimaloiden alueet pohjautuvat Etelä-Pohjanmaan, Keski-Pohjanmaan ja Pohjanmaan tuulivoimaselvitykseen sekä sitä tarkentaviin vaikutusten arviointeihin ja jatkoselvityksiin. Tuulivoima-alueiden rajaukset voivat täsmentyä kaavaehdotukseen mm. hankkeissa toteutettujen selvitysten, lausuntojen ja mielipiteiden sekä esimerkiksi lausuttavana olevan Natura-arvioinnin pohjalta. Maakuntakaavan tuulivoimaloiden alueet kuvaavat tuulivoimaloiden sijaintialueita maakuntakaavan tarkkuustasolla. Maakuntakaavan tuulivoimaloiden alueen merkintä mahdollistaa seudullisen tuulivoima-alueen sijoittumisen. Seudullisen tuulivoima-alueen perustaminen edellyttää, että alueelle laaditaan tuulivoimaosayleiskaava. Sen laatimisesta päättää kunta. Yleiskaavan hyväksyy kunnanvaltuusto. Lappajärven ympäristössä on Etelä-Pohjanmaan maakuntakaavassa 2050 ja kaavan selvityksissä tunnistettu erityisiä kulttuuriympäristö-, luonto- ja virkistysarvoja. Alueelle on maakuntakaavassa osoitettu näihin liittyen merkintöjä, mm. maakunnallisesti arvokas maisema-alue sekä matkailun ja virkistysen kehittämisvyöhyke.

	Lappajärvelle ja Vimpeliin osoitetuille tuulivoimaloiden alueille on annettu suunnittelumääräyksiä liittyen mm. maisema- ja luontovaikutusten huomioimisesta yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa, jossa määritellään tuulivoimaloiden määrä, voimalatyyppi, korkeus, teho ja tarkempi sijoittuminen tuulivoima-alueiden sisällä.
--	--

Yksityishenkilö 17 (Anonyymi)	Vastine
Tuulivoimaloiden alue 10 (Erityisesti Seinäjoen kaupungin puoleinen osa alueesta) VAATIMUS: Tuulivoimaloiden alue 10 ("Ooperi") on poistettava kaavaluonnoksesta Seinäjoen puoleiselta osuudeltaan. Jos ei kokonaan, niin vähintäänkin siten, että alue supistetaan pienemmäksi, Käräytiestä pohjoiseen lähelle voimalinjaa. Kaikista luonnostelluista tuulivoima-alueista alue 10 Seinäjoen puolella on ainoa, joka on täysin ristiriidassa tehtyihin selvityksiin ja valtakunnallisiin alueidenkäyttötavoitteisiin nähden. PERUSTELU: Alueen 10 osoittaminen tuulivoima-alueeksi on maakuntakaavaa ja sen laatimista koskevan lainsäädännön sekä valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden vastainen.	Etelä-Pohjanmaan liitto kiittää palautteesta. Maakuntakaavan tuulivoimaloiden alueet pohjautuvat Etelä-Pohjanmaan, Keski-Pohjanmaan ja Pohjanmaan tuulivoimaselvitykseen sekä sitä tarkentaviin vaikutusten arviointeihin ja jatkoselvityksiin. Tuulivoima-alueiden rajaukset voivat täsmentyä kaavaehdotukseen mm. hankkeissa toteutettujen selvitysten, lausuntojen ja mielipiteiden sekä esimerkiksi lausuttavana olevan Natura-arvioinnin pohjalta. Maakuntakaavan tuulivoimaloiden alueet kuvaavat tuulivoimaloiden sijaintialueita maakuntakaavan tarkkuustasolla. Maakuntakaavan tuulivoimaloiden alueen merkintä mahdollistaa seudullisen tuulivoima-alueen sijoittumisen. Seudullisen tuulivoima-alueen perustaminen edellyttää, että alueelle laaditaan tuulivoimaosayleiskaava. Sen

Tarkempi perustelu, osa 1: Merkittävin maakuntakeskuksen hiljainen luonnonrauha-alue on jäämässä kokonaisuudessaan tuulivoima-alueen 10 alle Seinäjoen puolella. Hiljaiset alueet unohdettiin suunnittelussa.

Hiljaiset alueet selvitettiin, mutta jätettiin kaavaa luonnostellessa huomioimatta. Lainsäädännön mukaan "Maakuntakaavaa laadittaessa on valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet otettava huomioon". Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet korostavat luonnonarvoja ja arvokkaita yhtenäisiä luonnonalueita myös suojelualueiden ulkopuolella sekä niiden pirstomisen välttämistä. Hiljaiset alueet ovat keskeinen elementti tunnistettaessa näitä arvokkaita yhtenäisiä luonnonalueita. jollainen tuulivoimaloiden alue 10 Seinäjoen puolella kokonaisuudessaan on.

laatimisesta päättää kunta. Yleiskaavan hyväksyy kunnanvaltuusto.

Hiljaiset alueet ovat osa maakuntakaavan valmisteluaineistoa. Tuulivoimaselvityksessä on tunnistettu, että puolet selvitysalueesta 10 hiljaiselle alueelle ja todettu, että äänitaso hiljaisella alueella kasvaa. Vaikutukset ovat hankkeen elinkaarta ajatellen hyvin pitkäkestoiset.

Maakuntakaavan vaikutusten arviointi laaditaan ennen ehdotusvaihetta ja tuulivoiman sekä muun maankäytön vaikutukset hiljaisiin alueisiin arvioidaan osana vaikutusten arviointia.

Kaavoittaja kirjoitti uutisessaan 21.4.2021 seuraavasti: "Hiljaiset alueet ovat merkittävä osa sekä elinvoimaista luonnonympäristöä että viihtyisää asuinympäristöä ja ne voivat olla muun muassa matkailun tai virkistykseen kannalta arvokkaita. Tulokset toimivat yhtenä lähtöaineistona uusien tuulivoima-alueiden suunnittelussa, jolloin voidaan punnita keskenään alueen soveltumista tuulivoimalle vai mahdollisesti sen säilyttämistä hiljaisena alueena, kertoo Pohjola".

Etelä-Pohjanmaan maakuntakaava 2050:tä varten laadittu Tuulivoimaselvitys 2021 osoittaa, että tuulivoima-alueen 10 Seinäjoen puoli sijaitsee kokonaisuudessaan hiljaisella alueella. Kyseinen hiljainen alue on viimeinen yhtenäinen ja iso hiljainen alue maakuntakeskuksessa. Jos alueelle kaavoitetaan tuulivoimaa, hiljainen alue on kokonaisuudessaan menetetty. Alue on luokitukseltaan erä mainen luonnonrauha-alue, jossa äänitaso jää alle 30 desibelin ja äänimaisemassa luonnon äänet ovat hallitsevia. Ihmisen toiminnasta aiheutuvia ääniä ei juuri kuulu. Alle 30 desibelin tasoihin päästään vasta yli 2-3km etäisyyksillä yksittäisestä tuulivoimalasta, joten jo yksikin tuulivoimala tuhoaisi merkittävän osan hiljaisesta alueesta.

Esim. Satakunnan maakuntakaava: "Melutasoltaan hiljainen alue: Merkinnällä osoitetaan arvokkaat melutasoltaan hiljaiset alueet. Merkintä sallii maa- ja metsätalouskäytön sekä maankäyttö ja rakennuslain mukaisen asutuksen. Suunnittelumääräys: Alueen ja sen lähiympäristön suunnittelussa tulee kiinnittää erityistä

huomiota alueen säilymiseen siten, että luonnon äänien ja hiljaisuuden kokeminen on mahdollista." Miksi hiljaisista alueista vaiettiin täysin selvitysvaiheen jälkeen? Ohittiko tahtotila kaavoittaa tuulivoima-alueita sen, että tuulivoima-alueet olisi yhteensovitettu hiljaisten alueiden analyysin tuloksiin? Esimerkiksi Satakunta ja Pohjois-Savo ovat toteuttaneet hiljaisten alueiden osalta vastuullisen maakuntakaavan, jossa merkittävimmän hiljaiset alueet on määritelty kartalle ja näiltä alueilta on tuulivoima poissuljettu jo maakunta kaavan tasolla. Selvitysalue 10:n Seinäjoen puoli tulisi vähintään Kärkytien eteläpuolelta osoittaa hiljaiseksi alueeksi Etelä-Pohjanmaalla. Näin toimien maakuntakaava täyttäisi vaatimuksen riittävästä ohjausvaikutuksesta. Tarkempi perustelu, osa 2: Ekologisen yhteyden katkaisu ja yhtenäisen metsä- ja suoalueen pirstominen tuulivoima-alueella 10. Maakunnan vahvimman ekologisen yhteyden tunnistettiin viherrakenneselvityksessä kulkevan kyseessä olevan laajan ja yhtenäisen metsä- ja suoalueen läpi, mutta sen päälle silti luonnosteltiin Seinäjoen tuulivoima-alue 10. Lainsäädännön mukaan "Maakuntakaavaa laadittaessa on valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet otettava huomioon". Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet toteavat, että ekologiset yhteydet tulee huomioida eikä niitä saa pirstoa tarpeettomasti muulla	Etelä-Pohjanmaan maakuntakaava 2050:ssa ei osoiteta kaavamerkinnällä hiljaisia alueita. Maakuntakaavassa on osoitettu kaavamerkinnöillä mm. suojelualueita, luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeitä alueita (lumo) ja viheryhteystarpeita. Lumo- ja
--	--

alueidenkäytöllä. Viherrakenneselvityksessä todetaan, että kaavaluonnoksessa tuulivoima-alueen 10 alle jäävä ekologinen yhteys on luonteeltaan kriittinen ja vahvistettava. Kyseisen yhteyden reitille kumuloituu suuri määrä ydinalueiden välisiä ekologisia yhteyksiä. Maakuntakaavaluonnoksessa on esitetty kestämaton ja maakunta kaavan ohjaustarkoituksen osalta vastuuton ajatus ekologisen yhteyden turvaamisesta siten, että sille osoitetaan x metriä leveä väylä tuulivoimaloiden ja niiden huoltoteiden välissä pujotellen joskus myöhemmin yleiskaavoituksessa. Käytännössä siis ekologinen yhteys esitetään tulevan huomioiduksi kuvitteellisella ja teoreettisella x metriä leveällä väylällä halki valtavan tuulivoimateollisuusalueen sekä sen huoltoteiden pirstoman entisen yhtenäisen metsä- ja suoalueen. Lajista ei siirry kartalle piirrettyä teoreettista ekologista väylää pitkin. Tosiasiassa esitetty maakuntakaavaluonnos katkaisee kriittisen ja vahvistettavan ydinalueiden välisen ekologisen yhteyden, jos sen päälle mahdollistetaan tuulivoimateollisuusalueen rakentaminen. Tämä kaavoitusmenettely on lainsäädännön ja valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden vastainen. Selvitysalue 10:n Seinäjoen puoli tulisi vähintään Kärkytien eteläpuolelta osoittaa hiljaisena alueena ja ekologisen yhteytenä, joka säilytetään yhtenäisenä metsä- ja suoalueena ja jota ei pirstota tuulivoimaloilla.	viheryhteystarpeen merkinnät ovat maakuntakaavatasolla yleispiirteisiä. Merkinnät voivat olla päällekkäisiä tuulivoimaloiden alueiden kanssa, jotka osoitetaan maakuntakaavassa alueen erityisominaisuutta osoittavalla merkinnällä. Tuulivoima-alueiden yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee huomioida ja turvata alueen luontoarvot. Kaavaselokseen lisätään tietoa siitä, miten esimerkiksi tuulivoima-alueiden suunnittelussa tulee huomioida alueen merkitys osana laajempaa ekologista verkostoa. Suunnittelussa on pyrittävä mm. voimalasijoittelulla sekä sähkönsiirron ja tiestön ratkaisulla välttämään luontoarvoihin ja niitä ylläpitäviin elinkeinoihin kohdistuvia haitallisia vaikutuksia, kuten elinympäristöjen pirstoutumista ja merkittävien ekologisten yhteyksien katkeamista. Ooperin alue tullaan kaavan ehdotusvaiheessa rajaamaan siten, että se ei ulotu Ilmajoen puolelle Ilmajoen kunnan lausunnon mukaisesti. Alueen supistaminen osaltaan vaikuttaa myönteisesti laajaan yhtenäiseen metsä- ja suoalueeseen ja ekologisiin yhteyksiin kohdistuviin vaikutuksiin.
--	--

Tarkempi perustelu, osa 3: Valtakunnallisesti merkittävä luonnonarvo puuttuu kartasta ja selvitykset ovat tältä osin puutteelliset, vanhentuneet ja virheelliset. Päälle on luonnosteltu tuulivoima-alue 10.

Maakuntakaavan laatiminen tulee perustua riittäviin selvityksiin. Maakuntakaavaluonnoksessa on kaavoitettu tuulivoima-alue valtakunnallisesti merkittävän luonnonarvon päälle, eli Kylkisalonnevan, Järvennevan ja Lauttajärven muodostaman suoluontokokonaisuuden päälle. Kaavoituksessa on käytetty lähtötietona vanhentunutta aineistoa, jossa Kylkisalonneva on virheellisesti luokiteltu luonnontilaisuusluokkaan 2, kun se tosiasiaassa on luokkaa 3 (Vaasan hallinto-oikeus 1322/2022). Ojittamattomien Järvennevan ja Lauttajärven yhdessä Kylkisalonnevan kanssa muodostama kokonaisuus on kokonaan tunnistamatta ja selvittämättä, ja päälle on kaavoitettu tuulivoimaa. Kylkisalonneva jatkuu pitkälle Seinäjoen puolelle, tuulivoimalle luonnostellun alueen alle. Järvenneva ja Lauttajärvi Seinäjoen puolella muodostavat yhdessä Kylkisalonnevan kanssa alueen, joka tulee merkitä maakuntakaavassa luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeäksi alueeksi ja hiljaiseksi alueeksi, ei tuulivoima-alueeksi. Alueeseen pitää jättää riittävä puskuri tuulivoima-alueeseen (ainakin 2-3kml. jotta hallinto-oikeudenkin mainitsema suoalueen maisema-arvo säilyy myös.

Tuore Vaasan hallinto-oikeuden päätös 1322/2022 toteaa Kylkisalonnevasta seuraavaa: "Kylkisalonnevan ojittamaton alue muodostaa erillisen vesitaloudeltaan taikka maisemaltaan

Luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeät alueet (lumo) sijoittuvat Etelä-Pohjanmaan laajimmille yhtenäisille metsä- ja suoalueille, jotka ovat luontoarvoiltaan edustavia. Alueet on määritelty Etelä-Pohjanmaan viherrakenne ja ekosysteemipalvelut -selvityksen tulosten ja useiden paikkatietoaineistojen perusteella. Järvenneva ja Lauttajärvi kuuluvat Orisbergin alueella tunnistettuun lumo-alueeseen. Kylkisalonneva on tunnistettu arvokkaana suoalueena mm. maakuntakaavan laadinnan taustalla olevassa Etelä-Pohjanmaan suosiselvityshankkeessa (2013). Suon luoteislaidalla olevalle Kärmesojanmaan luonnonsuojelualueelle on osoitettu maakuntakaavassa suojelualueen merkintä. Muilta osin Kylkisalonneva ei kuulu

erillisen, yhtenäisen luonnontilaisen ekologisen kokonaisuuden.", "ojittamattomilta osiltaan kuuluu luonnontilaisuusluokkaan 3", "alueella on asiakirjojen mukaan useita uhanalaisia suoluontotyyppisiä ja eläinlajeja. Näin ollen Kylkisalonnevan hankealue muodostaa ympäristönsuojelulain 13 §:n 1 momentissa tarkoitetun merkittävän luonnonarvon. Hankealueen suoyhdistymätyypin ja uhanalaisten suotyyppien uhanalaisuusasteen perusteella ja luonnontilaisen alueen pinta-alan perusteella hankealueen luonnonarvo on alueellisesti ja valtakunnallisesti merkittävä." "Kylkisalonnevan hankealueen laajuuden, ojittamattomuuden ja hankealueelta tavattujen uhanalaisiksi luokiteltujen suoluontotyyppien ja suo/ojien perusteella hankealue muodostaa ympäristönsuojelulain 13 §:ssä tarkoitetun merkittävän luonnonarvon, jonka turmeltumista ... ei saa aiheutua." Selvitysalue 10:n Seinäjoen puoli tulisi vähintään Kärrytien eteläpuolelta osoittaa sellaiseksi alueeksi maakuntakaavassa, joka säilytetään yhtenäisenä metsä- ja suoalueena ja jota ei saa pirstoa tuulivoimalla tai muutenkaan yleiskaavoituksessa. Tarkempi perustelu, osa 4: Virhe luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeissä alueissa, alue on väärässä kohdassa ja sen päälle on kaavoitettu tuulivoima-alue 10. Kaavaluonnokseen on merkitty luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeä alue 11 (Orisbergin alue). Kaavaselostus kertoo sen sijaitsevan Kylkisalonnevan ydinalueella, mutta kaavaan piirretty karttamerkintä ei edes ulotu Kylkisalonnevalle.	maakuntakaavassa luonnonsuojelualueen merkinnällä osoitettuihin alueisiin (luonnonsuojelulain nojalla suojellut alueet, valtakunnallisiin luonnonsuojeluohjelmiin kuuluvat alueet ja Metsähallituksen suojeluun varaamat kiinteistöt). Kylkisalonneva on Ooperin tuulivoimaloiden alueen rajauksen ulkopuolella. Ooperin alue tullaan kaavan ehdotusvaiheessa rajaamaan siten, että se ei ulotu Ilmajoen puolelle Ilmajoen kunnan lausunnon mukaisesti. Kylkisalonneva sijaitsee pääosin Ilmajoen kunnan puolella. Kaavaselostuksen liitteessä kuvataan luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeitä alueita. Orisbergin alueen kuvauksessa mainitaan: alue sijoittuu
---	--

Maakuntakaavan tulee lain mukaan ohjata tarkempaa kaavoitusta. Ohjausvaikutus ei ole riittävä, jos luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeän alueen, "Kylkisalonnevan ydinalueen" päälle kaavoitetaan tuulivoima-alue. Maakunta kaava ei voi jättää näin kriittistä asiaa luonnon monimuotoisuuden säilymisen kannalta yksittäisten yleiskaavojen ratkaistavaksi. Selvitysalue 10:n Seinäjoen puoli tulisi vähintään Kärkytien eteläpuolelta osoittaa sellaiseksi luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeäksi alueeksi maakuntakaavassa, joka säilytetään yhtenäisenä metsä- ja suoalueena ja jota ei saa pirstoa tuulivoimalla tai muutenkaan yleiskaavoituksessa. Tarkempi perustelu, osa 5: Maakuntakaavan ohjausvelvollisuutta kierretään suunnittelumääräyksellä, joka on mahdoton toteuttaa. Tuulivoimaloiden alueen 10 suunnittelumääräyksessä todetaan seuraavasti: "yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee ottaa huomioon, ettei tuulivoimaloista muodostu Kyrönjokilaakson kulttuurimaisemien, Orisbergin kulttuurimaiseman tai Ilmajoen Alajoen lakeusmaiseman valtakunnallisesti arvokkaiden maisema-alueiden maisemakuvaa hallitsevaa elementtiä." Alajoen lakeusmaisema on Etelä-Pohjanmaata parhaiten edustava perinteinen maisema. Sen pääkatselusuunta on tuulivoimaloiden aluetta 10 kohti. Ympäristöministeriön VAMA 2021 -raportti määrittelee sen, mikä tässä maisemassa	Kylkisalonnevan ydinalueelle, jonka arvoja ja erityispiirteitä kuvataan EteläPohjanmaan viherrakenne ja ekosysteemipalvelut -selvityksessä (Ubigu Oy & Lundén Architecture Company, 2022). Mainitussa selvityksessä on kuvattu maakunnan laajimpia yhtenäisiä metsä- ja suoalueita ("ydinalue"), jotka toimivat maakuntakaavan lumo-alueiden yhtenä lähtöaineistona. Maakuntakaavassa osoitettavissa lumo-alueissa on ydinalueiden lisäksi tarkasteltu EteläPohjanmaan viherrakenne ja ekosysteemipalvelut -selvityksessä tuotettua tietoa metsä- ja suoluonnon arvojen sijoittumisesta ydinalueiden sisällä sekä useita paikkatietoaineistoja mm. lajistosta ja luontotyypeistä. Näiden perusteella maakuntakaavassa on osoitettu luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeiden alueiden merkinnät. Ooperin alue tullaan kaavan ehdotusvaiheessa rajaamaan siten, että se ei ulotu Ilmajoen puolelle Ilmajoen kunnan lausunnon mukaisesti. Alueen supistaminen osaltaan vaikuttaa myönteisesti Ilmajoen Alajoelle kohdistuviin maisemavaikutuksiin, kun etäisyys maisema-alueelle kasvaa. Maakuntakaavassa annetaan suunnittelumääräyksiä ohjeeksi tarkemman tason suunnitteluun. Maisemavaikutukset ovat yksi keskeinen
---	--

nimenomaan on arvokasta: "viljelylakeus, jonka tunnusmerkkejä ovat maisemakuvan yhtenäisyys, pitkät peltonäkvät" ja "lmajoen Alajoen lakeusmaisema on suoraviivaista ja avaraa kulttuurimaisemaa" Alajoen lakeusmaisemassa ja kaikissa siitä otetuissa kuvissa ja matkailumainoksissa näkyy kolme elementtiä: Kuvan alaosassa pitkä peltomaisema, kuvan keskellä ohut tasainen metsä nauha horisontissa ja sen yläpuolella sininen taivas. Horisontin yläpuolelle ei nouse mitään. Nyt tämän maiseman keskelle pääkatselusuuntaan ollaan kaavoittamassa tuulivoima-alue. On selvää, että yksikin tuulivoimala rikkoisi maiseman. Alue 10 on kokonaisuudessaan selvästi korkeammalla kuin Alajoen lakeusmaisema, eli vaikka alueelle rakennettaisiin vain yksikin tuulivoimala, se näkyy selvänä piikkinä horisontissa koko lakeusmaisemaan ja siitä muodostuu hallitseva elementti, vaikka se olisi useampienkin kilometrien päässä. Näkymäalueanalyysi kaavan yhtenä selvityksenä todentaa tämän, mutta selvityksen faktat on kaavaluonnoksessa ohitettu ja sen sijaan annetaan suunnittelumääräys, jota ei voi käytännössä toteuttaa. Maakuntakaava ei voi jättää näin kriittistä asiaa Etelä-Pohjanmaan tärkeimmän valtakunnallisen maisema-alueen osalta yksittäisten yleiskaavojen ratkaistavaksi. Tällainen menettely ei olisi lainmukainen. YM raportti toteaa Alajoen lakeusmaisemasta, että perinteisten lakeusnäkökymien ohella maisema-alueella on uudempia ja urbaaneja piirteitä Seinäjoen taajama-alueiden reunoilla ja	tuulivoimahankkeisiin liittyvä vaikutus, jota voidaan tarkemman tason suunnittelussa huomioida mm. tuulivoimaloiden määrän, sijoittelun ja korkeuden kautta. Maakuntakaavassa on toteutettu tuulivoima-alueiden maisemaselvitys, jonka mukaan Ooperin alue (10) kuuluu luokkaan "tuulivoima-alueet, joiden arvioitujen maisemavaikutusten merkittävyys on suuri ja maiseman tärkeitä ominaispiirteitä suuresti heikentävä". Tämän johdosta alueelle on annettu erityinen suunnittelumääräys maisemavaikutusten huomioimisesta tarkemman tason suunnittelussa.
---	--

Seinäjoen kaupunkialueen pohjoispuolella lakeusmaiseman poikki kulkevat säteittäisesti rautatie, maantiet sekä Seinäjoen suuosan oikaisu pengerryksineen. Jos tuulivoimaloiden alue 10 rajattaisiin siten, että siihen jäisi vain kaikkein pohjoisin alue, Kärkytien pohjoispuolella, niin silloin kyseisen alueen päävaikutus kohdistuisi muutenkin jo perinteisten lakeusnäkyvien osalta menetettyyn Seinäjoen taajama-alueen ympäristön lakeusmaisemaan. Tällä rajauksella maakuntakaavan ohjaava vaikutus valtakunnalliseen maisema-alueeseen nähden toteutuisi ja haitat perinteisimmälle lakeusmaisemalle minimoitaisiin. Tarkempi perustelu, osa 6: Maakuntakaavan valmistelun objektiivisuus? Maakuntakaava tulee laatia selvityksiin ja lähtötietoihin nojaten objektiivisesti, valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet ja luonnonarvot huomioiden. Maakuntakaavan laatimiseen ei saa vaikuttaa hankekehittäjien odotukset ja mahdollisesti jo vireille laitettut kaavoittamattomat hankkeet. Miksi tuulivoimaloiden aluetta 10 on alettu kutsua kaavoittajan toimesta nyt julkaistuissa suunnitelmissa Ooperin alueeksi? Aiemmin tätä nimitystä ei ole käytetty. Kyseessä on nimitys, jonka hankekehittäjä (Ilmatar) on antanut maakunta kaavan valmistelun jälkeen vireille tulleen hankkeelleen, joka odottaa edistyäkseen heille suotuisaa maakuntakaavaa kyseiselle alueelle. Miksi ylipäättään kyseinen hanke on mainittu maakuntakaavan selvityksissä, esimerkiksi maisemaselvityksen kohdekorteissa? Maakuntakaavan tulee	Maakuntakaava laaditaan maankäyttö- ja rakennuslain mukaisesti. Maakuntakaavassa tuulivoimaloiden alueiden nimet on annettu alueella maastokartassa olevan nimistön perusteella. Nimeämisissä on pyritty välttämään tuulivoimahankkeissa käytettyjä nimiä, koska maakuntakaava laaditaan erillisenä prosessinaan ja tuulivoimahankkeiden rajaukset eivät ole yhteneväisiä maakuntakaavan tuulivoimaloiden alueiden kanssa.
--	--

objektiivisesti osoittaa ne alueet, jotka tehtyjen selvitysten ja valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden pohjalta soveltuvat tuulivoimalle. Maakuntakaavan valmisteluun ei saa vaikuttaa se, millaisia tahtotiloja tuulivoimayrityksillä mahdollisesti jo on eri alueille.	Tuulivoimaloiden alueiden nimistää tarkistetaan ehdotusvaiheeseen. Tuulivoimahankkeita on mainittu nimeltä mm. maakuntakaavan selvityksissä, koska ajankohtainen hanketilanne on tarpeellisilta osin huomioitu selvitysten vaikutusten arvioinneissa.
---	---

Yksityishenkilö 18	Vastine
Alajärven maakuntakaava, sähkövoimalinjan paikka. Minulla on mökki tontteineen liru-järvellä Alajärvi. Vastustan voimayhtiön suunnittelemaa paikkaa voimalinjan paikaksi. Kannatan Alajärven kaupungin alkuperäistä näkemystä linjan paikaksi.	Etelä-Pohjanmaan liitto kiittää palautteesta. Kantaverkkoyhtiö Fingrid Oyj suunnittelee kahta uutta, yhteisille pylväille sijoittuvaa kantaverkon voimajohtoa Kalajoen Jylkän ja Alajärven sähköasemien välille kantaverkon vahvistamiseksi. Maakuntakaavaluonnokseen on keväällä 2023 merkitty yhteystarvemerkinnoilla kaikki tuolloin Jylkkä-Alajärvi-hankkeen ympäristövaikutusten arviointiohjelmassa tarkasteltavana olleet vaihtoehdot. Fingrid on kesäkuussa 2023 ympäristövaikutusten arviointiin sekä asukkailta saatuun palautteeseen perustuen valinnut voimajohtojen reittivaihtoehdoista jatkosuunnitteluun Kokkolan Hangasnevan ja Alajärven väliselle osuudelle itäisen päävaihtoehdon, joka sijaitsee liru-järvellä kaikkein kauimpana.

	Voimajohtojen yhteystarvemerkinnot tarkistetaan maakuntakaavaehdotukseen viimeisimpien suunnitelmien mukaisiksi.
--	--

Yksityishenkilö 19 (2 hlöä)	Vastine
Lapualle ja Seinäjoelle ollaan kaavoittamassa Hietikonneva (alue 5) nimistä tuulipuistoaluetta, jossa jopa 300 m korkeat 45 kpl (Isovuori ja Lamminneva-hankkeet) tuulivoimalaa on suunniteltu yli 5500 hehtaarin kokoiselle alueelle. Rakennettavat tuulivoimalat ovat Suomen korkeimpia ja ne on suunniteltu kehittyvän asutun alueen keskelle, jossa tuulivoimaloiden vaikutusalueella on yli 15000 ihmistä. Alueen välittömässä läheisyydessä sijaitsevat valtakunnallisesti arvokas (VAMA) Ilmajoen Alajoen lakeusmaisema (etäisyys n. 6 km) sekä maakunnallisesti arvokas Nurmonjoen kulttuurimaisema (etäisyys n. 1 km). Molemmille alueille ennätyksellisen korkeat tuulivoimalat näkyvät merkittävästi, sekä korkeudeltaan, että määrältään. Malliesimerkkinä tästä on Etelä-Pohjanmaan maakuntakaavan näkymäalueanalyysin [1] kuva 30, kuvauspiste 9, joka sijaitsee Nurmonjoen kulttuurimaiseman alueella (etäisyys 2,9 km). Kuvasta (myös liitteenä [2]) on havaittavissa selvästi, että suunniteltu tuulipuisto muuttaa täysin, käytännössä tuhoaa,	Etelä-Pohjanmaan liitto kiittää palautteesta. Maakuntakaavan tuulivoimaloiden alueet pohjautuvat Etelä-Pohjanmaan, Keski-Pohjanmaan ja Pohjanmaan tuulivoimaselvitykseen sekä sitä tarkentaviin vaikutusten arviointeihin ja jatkoselvityksiin. Tuulivoima-alueiden rajaukset voivat täsmentyä kaavaehdotukseen mm. hankkeissa toteutettujen selvitysten, lausuntojen ja mielipiteiden sekä esimerkiksi lausuttavana olevan Natura-arvioinnin pohjalta. Maakuntakaavan tuulivoimaloiden alueet kuvaavat tuulivoimaloiden sijaintialueita maakuntakaavan tarkkuustasolla. Maakuntakaavan tuulivoimaloiden alueen merkintä mahdollistaa seudullisen tuulivoima-alueen sijoittumisen. Seudullisen tuulivoima-alueen perustaminen edellyttää, että alueelle laaditaan tuulivoimaosayleiskaava. Sen

molempien alueiden lakeusmaiseman horisontissa selkeästi korkeina erottuvilla tuulivoimaloilla. Vaikutus on erityisen voimakas Nurmonjoen kulttuurimaisemassa, joka mukailee suunnitellun tuulipuiston reunaa. Maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999, MRL) valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet (VAT) edellyttävät, että valtakunnallisesti arvokkaiden kulttuuriympäristöjen ja luonnonperinnön arvojen turvaamisesta huolehditaan. Tämä on maankäyttö- ja rakennuslain (MRL) 24 §:n mukaan otettava huomioon valtion viranomaisien toiminnassa, maakunnan suunnittelussa ja muussa alueidenkäytön suunnittelussa. 300 m korkeudelle nousevat tuulivoimalat, joiden valaistu napa nousee 210 m korkeudelle, näkyvät laskennallisesti lakeusalueella jopa 61,8 km ja 51,7 km (napa) päähän. Koska sekä Ilmajoen Alajoen lakeusmaiseman että Nurmonjoen kulttuurimaiseman olennaisena osana on myös lakeusnäkyvä, suunniteltu tuulivoimapuisto muuttaa merkittävästi näiden kulttuuriympäristöjen maisemaa ja luonnonpiirteitä. Etelä-Pohjanmaan lakeusmaisemat ovat tärkeä osa niin valtakunnan kuin maakunnan ominaispiirteitä, ja siksi ne on tärkeää säilyttää kulttuurillisesti muuttumattomina. Lisäksi tuulivoimapuiston maisemahaitta todennäköisesti estää sijainniltaan hyvällä paikalla olevan Nurmonjoen kulttuurimaisema-alueen kehittämisen asuinkäyttöön jatkossa. Näin ollen ehdotamme, että Hietikonnevan kaavoituksesta tuulipuistoalueeksi luovutaan lakeusmaiseman säilyttämiseksi.	laatimisesta päättää kunta. Yleiskaavan hyväksyy kunnanvaltuusto. Maakuntakaavassa ei määritellä voimaloiden korkeutta. Maakuntakaavan selvityksissä on käytetty 300 metrin voimalakorkeutta, joka vastaa nykyisin suunnittelussa olevissa tuulivoimahankkeissa käytettyä voimalakorkeutta. Hietikonnevan tuulivoimaloiden alueen etäisyyttä suhteessa asutukseen tarkistetaan kaavan ehdotusvaiheeseen. Maakuntakaavan valmistelussa on laadittu tuulivoima-alueiden maisemaselvitys (linkki selvityksiin). Hietikonnevan (alue 5) tuulivoimaloiden alue on luokiteltu selvityksessä luokkaan "tuulivoima-alueet, joiden vaikutus on maiseman tärkeitä ominaispiirteitä heikentävä". Tämän johdosta alueelle on annettu maakuntakaavassa suunnittelumääräys maisemavaikutusten huomioimisesta yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa. Tuulivoima-alueiden yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa määritellään tuulivoimaloiden määrä, voimalatyypit, korkeus, teho ja tarkempi sijoittuminen tuulivoima-alueiden sisällä, sekä laaditaan näiden pohjalta näkymäalueanalyyskejä ja havainnekuvia.
--	---

Mikäli Hietikonnevan tuulipuistoalue kaavoitetaan, huomisen lakeutta ei valitettavasti enää ole.

Lähdeviitteet:

1. Etelä-Pohjanmaan potentiaalisten tuulivoima-alueiden maisemaselvitys, Liite 2: Näkymäalueanalyysi ja valokuvasovitteet, s. 27, Kuva 30: KP9, TV5, https://epliiitto.fi/tiedostot/Liite_2_B_110_Nakymaalueanalyysi_ja_valokuvasovitteet_web.pdf, viitattu 25.2.2023
2. Näkymäalueanalyysi, Kuva 30, KP9, TV5, etäisyys 2,9 km, sähköpostin liite

Kuva 30: KP9, TV5, Lähin etäisyys 2,9 km

Yksityishenkilö 20

Hei, Tässä mielipiteitäni Etelä-Pohjanmaan maakuntakaavaluonnokseen 2050 koskien Alajärveä. Alajärven Karhulassa kulkee voimajohto 110 kV Alajärvi-Seinäjoki ja nyt

Vastine

Etelä-Pohjanmaan liitto kiittää palautteesta.

Voimajohtojen yhteystarpeet osoitetaan maakuntakaavassa yleispiirteisinä merkintöinä, jotka eivät määritä reittilinjaa.

luonnokseen on merkitty uusi voimajohto, yhteystarve Seinäjoki-Alajärvi hyvin lähelle nykyistä johtoa Alajärven keskustan suuntaan. Mielipiteeni on, että tämän uuden johdon pitää kulkea vanhan johdon kanssa samassa kohtaa maastossa, koska uuden johdon rakentaminen eri paikkaan on maa- ja metsäalueiden sekä rahan tuhlausta ja häiritsee alueiden käyttöä. Orasenjoen alueen "Luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeä alue"- merkinnän haluan myös kaavaluonnoksesta pois, koska minulla on pelko, että merkintää voidaan käyttää väärin eli estämään metsätaloutta tuolla alueella. Omistan metsää ja harjoitan metsätaloutta Orasenjoen alueen läheisyydessä.	Esimerkiksi Seinäjoki-Alajärvi-voimajohtolinjan yhteystarve on osoitettu suorana viivana Seinäjoen sähköaseman ja Alajärven Möksyn sähköaseman välille. Voimajohdon sijainti määritetään yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa ja lupamenettelyssä. Maakuntakaavaluonnoksen suunnittelumääräyksen mukaan "vahvistettaessa ja rakennettaessa voimajohtoja tulee ensisijaisesti käyttää nykyisiä johtoaukeita. Jatkosuunnittelussa tulee huomioida maisema-, kulttuuriympäristö- ja luontoarvot sekä turvata alkutuotannon toimintaedellytykset". Tarkistetaan yhteystarvemerkitöjen esittämistapaa kaavaehdotukseen. Luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeät alueet (lumo-alueet) sijoittuvat Etelä-Pohjanmaan laajimmille yhtenäisille metsä- ja suoalueille, jotka ovat luontoarvoiltaan edustavia. Alueet on määritelty Etelä-Pohjanmaan viherrakenne ja ekosysteemipalvelut -selvityksen tulosten ja useiden paikkatietoaineistojen perusteella. Merkintä ei aseta rajoitteita esimerkiksi maa- ja metsätalouden harjoittamiselle. Merkintä säilytetään osana maakuntakaavaehdotusta maakuntahallituksen 22.5.2023 hyväksymän yleisvastineen mukaisesti Palautetiivistelmät ja yleisvastineet. Merkinnän kuvausta, suunnittelumääräystä ja kaavaratkaisun kuvausta tarkistetaan kaavaselostukseen ennen ehdotusvaihetta.
--	---

Yksityishenkilö 21	Vastine
Vaadin, että asukkaiden terveyttä suojellaan asettamalla 3 km suojavyöhyke tuulivoimaloiden ja asutuksen/kesämökkien välille Maailmalla ja Suomessa on raportoitu tuulivoimasta aiheutuneita terveyshaittoja aikuisille ja lapsille. Huimausta, rytmihäiriötä, verenpainetta, korvien soimista ja paineen tunnetta korvissa, unettomuutta, pahoinvointia, päänsärkyä/migreenia yms. Perheitä on Suomessakin joutunut satoja muuttamaan muualle tuulivoimaloiden läheltä. Nämä ongelmat tulee ehdottomasti ottaa huomioon asukasviihtyvyyttä ajatellen maakunnassa. Infraääniä on maailmalla tutkittu paljon ja näytöt ovat kiistattomat. Infraäänit ja paineaalto joka voimaloista lähtee aiheuttaa vakavia oireita. Nykyajan tuulivoimalat ovat 300m korkeita teollisuusluokan voimaloita, jotka pysyvästi muuttavat maaseudun ympäristön kaupunkimaiseen suuntaan. Tuulivoimaloiden välke haittaa asukkaita mm. marjastaessa ja tuulivoimalat tappaa lintuja, hyönteisiä ja lepakoita huomattavan määrän. Talvella voimaloista irtoaa hengenvaarallisia jäämöhkäleitä, joten lähelle ei ole asiaa. Asukkaiden talojen/mökkien arvo laskee kun lähelle tulee tuulivoimaloita! Tämä on huomioitava seikka myös asukkaiden parasta mietittäessä.	Etelä-Pohjanmaan liitto kiittää palautteesta. Maakuntakaavan tuulivoimaloiden alueet pohjautuvat Etelä-Pohjanmaan, Keski-Pohjanmaan ja Pohjanmaan tuulivoimaselvitykseen sekä sitä tarkentaviin vaikutusten arviointeihin ja jatkoselvityksiin. Tuulivoimaselvityksessä vakituiseen ja vapaa-ajan asutukseen kohdistuvia vaikutuksia on huomioitu jättämällä ns. poissulkevassa puskurianalyysissä 1,5 kilometrin etäisyys suhteessa asutukseen. Poissulkeva puskurianalyysi on paikkatietoihin nojaava menetelmä, jonka tavoitteena on tunnistaa sellaiset alueet, jotka lähtökohtaisesti eivät ole tutkittavaan toimintaan soveltuvia ja suositeltavia. Tuulivoimaselvityksen yhteisvaikutusten arvioinnissa on arvioitu tuulivoima-alueiden vaikutuksia asumisviihtyvyyteen ja virkistyskäyttöön. Maakuntakaavassa ei määritellä kategorista etäisyyttä suhteessa asutukseen. Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa, jossa määritellään tuulivoimaloiden määrä, voimalatyypit, korkeus, teho ja tarkempi sijoittuminen tuulivoima-alueiden sisällä, laaditaan melu-, välke- ja värinämittaukset voimassa olevien ohjeistusten mukaisesti.

Suomessakin infraääniä on tutkittu mm. THL. Kyselytutkimuksessa tuli ilmi, että, (lainaus tutkimuksesta) "Alueilla, joilla etukäteen arvioitiin olevan eniten asukkaiden tuulivoimaloiden infraääneen liittämää oireilua, oireet olivat •Melko yleisiä (15 %, 34 oireilevaa) lähellä tuulivoimaloita ($\leq 2,5$ km) •Harvinaisempia (5 %, 70 oireilevaa) koko tutkimusalueella (≤ 20 km) Kolmasosa tuulivoimaloiden infraääneen oireitaan liittävästä luokitteli oireensa vakaviksi. Infraääneen liitettyjen oireiden kirjo oli hyvin laaja. " "Moni tuulivoimaloiden infraääneen oireitaan yhdistävä koki tuulivoimaloiden kuuluvan äänen häiritseväksi ja liitti oireitaan myös tuulivoimaloiden aiheuttamaan tärinään ja sähkömagneettiseen kenttään." Toivon siis että 3 km suojavyöhyke asetetaan ja suojavyöhyke otetaan huomioon maakuntakaavassa.	Tuulivoima-alueiden rajaukset voivat täsmentyä kaavaehdotukseen mm. hankkeissa toteutettujen selvitysten, lausuntojen ja mielipiteiden sekä esimerkiksi lausuttavana olevan Natura-arvioinnin pohjalta. Maakuntakaavan tuulivoimaloiden alueet kuvaavat tuulivoimaloiden sijaintialueita maakuntakaavan tarkkuustasolla. Maakuntakaavan tuulivoimaloiden alueen merkintä mahdollistaa seudullisen tuulivoima-alueen sijoittumisen. Seudullisen tuulivoima-alueen perustaminen edellyttää, että alueelle laaditaan tuulivoimaosayleiskaava. Sen laatimisesta päättää kunta. Yleiskaavan hyväksyy kunnanvaltuusto.
---	--

Yksityishenkilö 22	Vastine
Maakuntakaava luonnoksessa Vimpelin Hallapuron ja Perhon Porasen välillä moottorikelkkareitti on merkitty kulkemaan omistamani tilan xxx-xxx-xx-xx (<i>yksilöivä tieto häivytetty</i>) maiden	Etelä-Pohjanmaan liitto kiittää palautteesta.

kautta. Tilalta ei ole koskaan kysytty lupaa reitistön rakentamiseen ja se kulkee nyt liitteenä olevaan karttaan merkittyä reittiä pitkin (<i>Liitekartta poistettu yksilöivien tietojen vuoksi</i>). Vaadin, että kyseinen moottorikelkkareitti muutetaan maakuntakaava luonnokseen kulkemaan nykyisen jo olemassa olevan reitin mukaan.	Maakuntakaavassa moottorikelkkareittien sijaintia ei osoiteta kiinteistöjen tarkkuudella. Moottorikelkkareitit on merkitty taustatietoihin, kuten kelkkareitit.fi -merkintöihin perustuen ohjeellisesti maakuntakaavan mittakaavassa muiden merkintöjen kanssa yhteen sovittaen. Moottorikelkkareittien tarkka sijainti määrittyy kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen hyväksymässä reittisuunnitelmassa. Mainitun moottorikelkkareitin tapauksessa sen tarkka sijainti perustuu olemassa olevaan reittisuunnitelmaan. Maakuntakaavassa on kyse ohjeellisesta merkinnästä, jonka tarkoituksena on turvata reitin huomioon ottaminen yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa.
---	--

Yksityishenkilö 23 (Anonyymi)	Vastine
Uuden seudullisesti merkittävän tuulivoimaloiden alueen 10 (Ooperi) lainvastainen eteläinen raja-alue Seinäjoen kaupungin alueella Etelä-Pohjanmaan maakuntakaavaluonnoksessa. Alueen raja-alue on vastoin yleistä etua ja lainvastainen jäljempänä esitettyjen kohtien 1-3 nojalla. 1)Seudullisesti merkittävän ekologisen yhteyden tarkoituksenmukainen säilyminen ei ole turvattu maakuntakaavaluonnoksessa	Etelä-Pohjanmaan liitto kiittää palautteesta.

Alueiden käyttö tulee järjestää siten, että edistetään ekologisesti kestävä kehitystä (MRL 1 §) ja ekologisten yhteyksien säilymistä (MRL 22 §, valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet, Etelä-Pohjanmaan maakuntakaavaluonnoksen tavoitteet).

Ympäristöministeriön mukaan maankäyttö- ja rakennuslain kestävä kehityksen käsitteellä tarkoitetaan:

"Maailmanlaajuisesti, alueellisesti ja paikallisesti tapahtuvaa jatkuvaa ja ohjattua yhteiskunnallista muutosta, jossa ympäristö, ihminen ja talous otetaan tasavertaisesti huomioon päätöksenteossa ja toiminnassa."

Taloudellisina seikkoina voidaan pitää seudullisten yli seitsemän tuulivoimalan alueiden laajaa mahdollistamista Etelä-Pohjanmaan maakuntakaavassa (hallitusohjelman 2019 tavoite), ihmisiin liittyvinä seikkoina tuulivoima-alueiden maisemavaikutusten selvittämistä (FCG 2023: Etelä-Pohjanmaan potentiaalisten tuulivoima-alueiden maisemaselvitys) ja ympäristöön liittyvinä seikkoina esimerkiksi suoluonnon suojelun tilan huomioimista ja ekologisten yhteyksien turvaamista siten, etteivät luonnonympäristöt pirstoudu hallitsemattomasti ihmistoiminnan seurauksena (Ubigu Oy & Lunden Architecture Oy 2022: Etelä-Pohjanmaan viherrakenne ja ekosysteemipalvelut -selvitys).

Etelä-Pohjanmaan viherrakenne ja ekosysteemipalvelut -selvitys (Ubigu Oy & Lunden Architecture Oy 2022) on laadittu keskeiseksi taustaselvitykseksi täyttämään ekologisesti kestävä

Maakuntakaavan tuulivoimaloiden alueet pohjautuvat Etelä-Pohjanmaan, Keski-Pohjanmaan ja Pohjanmaan tuulivoimaselvitykseen sekä sitä tarkentaviin vaikutusten arviointeihin ja jatkoselvityksiin. Tuulivoima-alueiden rajaukset voivat täsmentyä kaavaehdotukseen mm.

kehityksen ja ekologisten yhteyksien edistämistavoite Etelä-Pohjanmaan maakuntakaavassa 2050. Selvityksen mukaan Kylkisalonnevan, Lauttajärven ja Järvennevan kosteikkoalueen läpi kulkee maakunnan pisin ekologinen yhteys, joka on kriittinen ja vahvistettava. Selvityksessä määritelty yhteys (kuva 11. s.21-22) on: Äystönneva-Takaneva-Pässilänvuori-Talasneva-Kylkisalonneva-Matinneva. Kylkisalonnevan, Lauttajärven ja Järvennevan alue sijaitsee laajalla yhtenäisellä metsä- ja suoalueella. Kylkisalonnevan alue on ekologisten yhteyksien solmukohtana neljän eri ilmansuunnan suojelualueille. Kylkisalonnevalle yhdistyy ekologista yhteyttä pitkin luoteesta Talasneva (soidensuojeluohjelma, Pohjanmaan maakuntakaavan alue), lännestä Levanneva (Natura 2000, Pohjanmaan ja Etelä-Pohjanmaan maakunta.kaavan alue), lounaasta Pässilänvuori (Natura 2000, Etelä-Pohjanmaan maakunta.kaavan alue) sekä koillisesta Nättypii ja Pelman metsä (Natura 2000, Etelä-Pohjanmaan maakuntakaavan alue). Kylkisalonnevan, Järvennevan ja Lauttajärven kosteikkoalueen sijainti on siten keskeinen viiden eri suojelualueen ja koilliseen/Hirvi järvelle jatkuvan metsäisen yhteyden/ Alajoen peltoalueen välissä. Maakuntakaavaluonnoksessa on asetettu viherrakenteen osalta tavoitteeksi luonnon monimuotoisuuden lisääminen, suojeluarvojen säilyttäminen ja ekologisten yhteyksien turvaaminen. Tavoitteeseen päästään kaavaselostuksen mukaan edistämällä esimerkiksi suojelualueiden sekä yhtenäisten metsä- ja peltoalueiden kytkeytyneisyyttä.	hankkeissa toteutettujen selvitysten, lausuntojen ja mielipiteiden sekä esimerkiksi lausuttavana olevan Natura-arvioinnin pohjalta. Maakuntakaavan tuulivoimaloiden alueet kuvaavat tuulivoimaloiden sijaintialueita maakuntakaavan tarkkuustasolla. Maakuntakaavassa on osoitettu kaavamerkinnoilla mm. suojelualueita, luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeitä alueita (lumo) ja viheryhteystarpeita. Lumo- ja viheryhteystarpeen merkinnät ovat maakuntakaavatasolla yleispiirteisiä. Merkinnät voivat olla päällekkäisiä tuulivoimaloiden alueiden kanssa, jotka osoitetaan maakuntakaavassa alueen erityisominaisuutta osoittavalla merkinnällä. Tuulivoima-alueiden yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee huomioida ja turvata alueen luontoarvot, mikä korostuu etenkin lumo-alueilla ja viheryhteystarpeiden alueella. Kaavaselokseen lisätään tietoa siitä, miten tarkemman tason suunnittelussa, esimerkiksi tuulivoima-alueiden suunnittelussa tulee huomioida alueen merkitys osana laajempaa ekologista verkostoa. Suunnittelussa on pyrittävä mm. voimallasijoittelulla sekä sähkönsiirron ja tiestön ratkaisulla välttämään luontoarvoihin ja niitä ylläpitäviin elinkeinoihin kohdistuvia haitallisia vaikutuksia, kuten elinympäristöjen pirstoutumista ja merkittävien ekologisten yhteyksien katkeamista.
---	--

Oikeuskäytäntö on osoittanut, että ekologisen yhteyden tulkinta kuntien yleiskaavoissa on hyvin vaihtelevaa ja yhteyden on tulkittu olevan tapauskohtaisesti leveydeltään mitä vain nollasta metristä lähtien. Ekologisina yhteyksinä on yleiskaavoissa esitetty jopa toisistaan irrallisia alueita, joiden välillä ei tosiasiallisesti ole tarkoitettua yhteyttä. Yleisesti viitataan ympäristöministeriön julkaisuun vuodelta 2005 "Ekologinen verkosto ja kaupunkien maankäytön suunnittelu", jossa haja-asutusalueen ekologiseksi yhteydeksi on mainittu sopivan noin 400--1000 metriä leveä väylä. Tapauskohtainen harkinta ja varovaisuusperiaate ovat ratkaisevia, koska ekologiselle yhteydelle ei ole laissa määriteltyä vähimmäisleveyttä eikä täyttä tieteellistä varmuutta voida saada ennakkoon siitä, millainen väylä täyttää tarkoituksensa. Tutkimustiedon perusteella näyttää siltä, että häirintävaikutuksia voi aiheutua maa-alueilla yhden kilometrin etäisyydellä tuulivoimaloista (Ympäristöministeriö: Suomen ympäristö 6/2016).

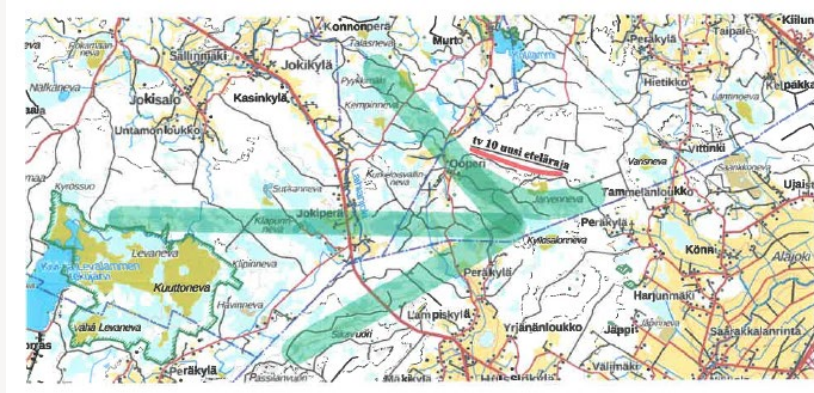
Maakuntakaavan tehtävänä on kokonaisuuden ohjaaminen tuulivoimarakentamisen suunnittelussa. Maakuntakaavalla on seudullisesti merkittävien tuulivoima-alueiden osalta myös merkittävä vastuu, koska tuulivoima-alueiden rajat osoitetaan maakuntakaavassa. Huomioiden Kylkisalonnevan läpi kulkevan ekologisen yhteyden ylimaakunnallinen merkitys Etelä-Pohjanmaan ja Pohjanmaan maakuntien rajalla, erityinen luonne maakunnan kriittisenä ja vahvistettavana yhteytenä sekä Kylkisalonnevan suo- ja metsäalueen keskeinen sijainti

Merkintään tiedoksi.

lähialueilla sijaitsevien suojelualueiden ja Alajoen peltoalueen välillä, on ensisijaisen tärkeää varmistaa yhteyden säilyminen maakuntatason kaavalla (MRL 1 §, 22 §, valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet). Maakuntakaavaluonnoksessa tuulivoima-alueen 10 Seinäjoen puoleinen eteläinen raja on osoitettu Kylkisalonnevan läpi kulkevan ekologisen yhteyden päälle. Keskeisen yhteyden toteuttaminen on jätetty liian y leispiirteisellä "viheryhteystarve" merkinnällä käytännössä yhden kunnan yleiskaavan tasolla harkittavaksi, vaikka asialla on ylimaakunnallinen merkitys. Ekologiset yhteydet huomioiva rajausta tuulivoima-alueeseen 10 tulisi tässä tapauksessa tehdä maakuntakaavaan, koska ekologisen yhteyden merkitys ja sijainti on selkeä suoalueiden ja suojelualueiden sijainnin johdosta. Alueen keskeinen ekologinen yhteys säilytetään ja yhtenäisen metsä- ja suoalueen pirstoutuminen on mahdollisimman vähäistä, kun Kylkisalonnevalle toteutetaan tuulivoimaloista vapaat väylät Talasnevan ja Levanevan suunnasta. Väylät toteutettaisiin kahtena suorana tuulivoimavapaana linjana avosuoalueiden Talasneva-Kylkisalonneva ja Levaneva-Kylkisalonneva välille. Väylä noudattaa suolajiston luonnollisia leviämisreittejä ja säilyttää Kylkisalonnevan reunametsät pirstoutumattomina sekä suo- ja metsälajistolle suotuisina Tarvittavan levyinen väylä varattaisiin edelleen Kylkisalonnevan ja Järvennevan itäosista yhteydelle kohti koillista. Väylät toteutuvat käytännössä siirtämällä tuulivoima-	Ekologisen yhteyden säilyminen on maakuntakaavassa huomioitu viheryhteystarpeen merkinnän kautta. Viheryhteystarpeet on osoitettu maakuntakaavaluonnoksessa kehittämisperiaatemerkintöinä ja tullaan kaavaehdotuksessa osoittamaan alueen erityisominaisuutta osoittavalla merkinnällä. Kaavaselokseen lisätään tietoa siitä, miten tarkemman tason suunnittelussa, esimerkiksi tuulivoima-alueiden suunnittelussa tulee huomioida alueen merkitys osana laajempaa ekologista verkostoa. Suunnittelussa on pyrittävä mm. voimallasijoittelulla sekä sähkönsiirron ja tiestön ratkaisuilla välttämään luontoarvoihin ja niitä ylläpitäviin elinkeinoihin kohdistuvia haitallisia vaikutuksia, kuten elinympäristöjen pirstoutumista ja merkittävien ekologisten yhteyksien katkeamista. Ooperin alue tullaan kaavan ehdotusvaiheessa rajaamaan siten, että se ei ulotu Ilmajoen puolelle Ilmajoen kunnan lausunnon mukaisesti. Tuulivoimaloiden alueen ulkopuolelle jää tällöin mm. Kylkisalonnevan itä- ja eteläpuolinen alue.
--	--

alueen 10 Seinäjoen puolen eteläistä rajausta pohjoiseen päin Lauttajärventien ja Kärkytien pohjoispuolelle. Tällöin maakuntakaavaan ei tämän kriittisen yhteyden alueelle jää päällekkäisiä ja tavoitteiltaan ristiriitaisia aluevarauksia Näin myös maakuntakaavan ohjaava vaikutus toteutuu riittävällä tavalla tällä keskeisellä yhteydellä. Alla kartassa osoitettuna viherrakenneselvityksen (2022) mukainen kriittinen ekologinen yhteys. Maakuntakaavaan seudullisena suunniteltu tuulivoima-alue 10 ulottuu katkeamattomana pohjoisesta etelään läpi koko yhtenäisen metsäalueen, jonka keskellä sijaitsee Kylkisalonnevan, Järvennevan ja Lauttajärven kosteikkoalue. Tarpeellista ekologista yhteyttä ei ole osoitettu luoteesta Talasnevalta, lännestä Levanevalta ja lounaasta Pässilänvuorelta, eikä lajiston elinvoimaisuutta keskeisellä Kylkisalonnevan suoalueella ja sitä ympäröivissä reunametsissä ole huomioitu. Tuulivoimaloiden häirintä- ja estevaikutus on nykyisellä tuulivoima-alueen 10 suunnitelmalla ilmeinen lajiston alueella säilymisen näkökulmasta. Kylkisalonnevan, Järvennevan ja Lauttajärven alue toimii tällä hetkellä suojelualueverkoston ulkopuolisena, mutta Talasnevan, Levanevan ja Pässilänvuoren suojelualueita täydentävänä, merkittävänä linnuston leviämisväylänä. Järvennevasta koilliseen, saman yhtenäisen metsäalueen itäosissa sijaitsee Nättypiin ja Pelman metsän	Maakuntakaavassa on osoitettu maakunnan ekologisen verkoston kannalta keskeisimmät ekologiset yhteydet viheryhteystarpeen merkinnällä perustuen Etelä-Pohjanmaan viherrakenne ja ekosysteemipalvelut -selvitykseen, sen kaikkiin paikkatietoaineistoihin ja muihin keskeisiin paikkatietoaineistoihin mm. lajistosta ja riistaeläinonnettomuuksista,
--	---

Natura 2000 -alueet, joiden luontoarvoja esteetön yhteys keskeisille avosualueille tukee.

Pohjanmaan voimassa olevassa maakuntakaavassa on osoitettu viheryhteystarve Levanen ja Talasnevan välille, mikä nykyisin toteutuukin. Yhteys on huomioitu myös Etelä-Pohjanmaan maakuntakaavaluonnoksessa. Kuitenkaan ei ole huomioitu, että välittömästi Talasnevan pohjoispuolelle on rakentumassa seudullisesti merkittävä 14 tuulivoimalan alue (Kattiharju) sekä Talasnevan ja Levanen välille ollaan tien suuntaisesti tien eteläpuoleiselle metsäalueelle osoittamassa myös seudullisesti merkittävä tuulivoima-alue (Pohjanmaan maakuntakaavan 2050 valmisteluaineisto).

Nykyiseen Pohjanmaan maakuntakaavassa osoitettuun Levanen ja Talasnevan väliseen viheryhteyteen tulee kohdistumaan uusia estevaikutuksia, mikä edelleen korostaa Kylkisalonnevan yhteyden merkitystä seudullisesti tärkeänä. Kartassa on violetilla katkoviivalla kuntarajat, joista osa

Etelä-Pohjanmaan liitto tekee yhteistyötä naapurimaakuntien liittojen kanssa mm. tuulivoima- ja viherrakenteen teemoissa. Yhteistyötä jatketaan edelleen maakuntakaavojen valmistelun edetessä.

muodostaa samalla myös Pohjanmaan ja Etelä-Pohjanmaan maakuntien välisen rajan. Kartassa olevista rajoista voi nähdä, että Kylkisalonnevan ekologisilla yhteyksillä on vaikutusta sekä Pohjanmaalle että Etelä-Pohjanmaalle, kuten myös Seinäjoen, Ilmajoen, Isonkyrön ja Laihian kunnille. Tuulivoima-alueen 10 uudelleenrajauksella mahdollistetaan monimuotoisuuden säilyminen nykyisellä tasolla. Alueen 10 rajauksen tarkistus on maakuntakaavan toteutuksen vähimmäisvaatimus, koska Etelä-Pohjanmaan maakuntakaavaluonnoksen tavoitteena on luonnon monimuotoisuuden lisääminen ja ekologisten yhteyksien turvaaminen. Karttaan vihreällä osoitetut alueet tulee siten vähintään rajata pois tuulivoima-alueesta 10. Taloudelliset (seudullisesti merkittävä tuulivoima-alue) ja ihmiseen liittyvät (maisema Alajoelle ja Orisbergiin) vaikutukset on jo huomioitu tuulivoima-alueen 10 rajauksessa. Tasavertaisena (MRL 1 §) tulee huomioida myös Kylkisalonnevan alueellisesti ja valtakunnallisesti merkittävät luonnonarvot (Vaasan hallinto-oikeuden päätös 29.11.2022 nro 1322/2022) sekä keskeinen sijainti lajien leviämistäväylänä (Etelä-Pohjanmaan viherrakenne ja ekosysteemipalvelut -selvitys 2022), jolloin ekologisesti kestävä kehityksen edistäminen toteutuu maakuntakaavan tasolla tosiasiallisesti.	Tuulivoima-alueiden rajaukset voivat täsmentyä kaavaehdotukseen mm. hankkeissa toteutettujen selvitysten, lausuntojen ja mielipiteiden sekä esimerkiksi lausuttavana olevan Natura-arvioinnin pohjalta.
---	--

2) Maakuntakaavaluonnoksessa on jätetty merkitsemättä Kylkisalonnevan alueellisesti ja valtakunnallisesti merkittävä luonnonarvo Vaasan hallinto-oikeuden päätöksen 29.11.2022 nro 1322/2022 mukaan: Kylkisalonnevan alueella on useita uhanalaisia suoluontotyyppisiä ja eläinlajeja. Näin ollen Kylkisalonneva muodostaa ympäristönsuojelulain 13 §:n 1 momentissa tarkoitetun merkittävän luonnonarvon. Suoyhdistymätyypin ja uhanalaisten suotyyppien uhanalaisuusasteen perusteella ja luonnontilaisen alueen pinta-alan perusteella Kylkisalonnevan luonnonarvo on alueellisesti ja valtakunnallisesti merkittävä. Maankäyttö- ja rakennuslain (MRL 132/1999) 25.4 §:n mukaan maakuntakaavassa osoitetaan maakunnan kehittämisen kannalta tarpeellisia alueita sillä tarkkuudella kuin alueiden käyttöä koskevien valtakunnallisten tavoitteiden, maakunnallisten tavoitteiden tai useamman kuin yhden kunnan alueiden käytön yhteen sovittamiseksi on tarpeen. Kylkisalonneva sijaitsee Ilmajoen kunnan ja Seinäjoen kaupungin alueilla, noin 10 kilometriä Ilmajoen keskustasta luoteeseen ja 20 kilometriä Seinäjoen keskustasta länteen. Ilmajoen ja Seinäjoen kuntaraja on Kylkisalonnevan keskivaiheilla. Vaasan hallinto-oikeuden päätös (1322/2022) koskee Kylkisalonnevan aluetta sekä Seinäjoen että Ilmajoen puolella. Kuitenkin kuntarajan Seinäjoen puolelle on nyt luonnosteltu maakuntakaavassa kokonaan uusi seudullisesti merkittävä tuulivoima-alue, jonka eteläinen raja	Kylkisalonneva on tunnistettu arvokkaana suoalueena mm. maakuntakaavan laadinnan taustalla olevassa Etelä-Pohjanmaan suoselvityshankkeessa (2013). Suon luoteislaidalla olevalle Kärmesojanmaan luonnonsuojelualueelle on osoitettu maakuntakaavassa suojelualueen merkintä. Muilta osin Kylkisalonneva ei kuulu maakuntakaavassa luonnonsuojelualueen merkinnällä osoitettuihin alueisiin (luonnonsuojelulain nojalla suojellut alueet, valtakunnallisiin luonnonsuojeluohjelmiin kuuluvat alueet ja Metsähallituksen suojeluun varaamat kiinteistöt). Kylkisalonneva on Ooperin tuulivoimaloiden alueen rajauksen ulkopuolella. Ooperin alue tullaan kaavan ehdotusvaiheessa rajaamaan siten, että se ei ulotu Ilmajoen puolelle Ilmajoen kunnan lausunnon mukaisesti. Kylkisalonneva sijaitsee pääosin Ilmajoen kunnan puolella.
--	---

on kiinni Ilmajoen ja Seinäjoen välisessä kuntarajassa eli tuulivoima-alueen eteläraja halkaisee Kylkisalonnevan. Koska Kylkisalonneva muodostaa alueellisesti ja valtakunnallisesti merkittävän luonnonarvon (Ympäristönsuojelulaki 527/2014 13.1 §, Vaasan HAO 1322/2022) sekä maakuntakaavaa laadittaessa on kiinnitettävä erityisesti huomiota luonnonarvojen vaalimiseen (MRL 28.3, 6 §) ja asian ratkaisemisessa tarvitaan useamman kuin yhden kunnan alueiden käytön yhteensovittamista maakunnan kehittämisen kannalta tarpeellisista alueista (MRL 25.4 §), ei maakuntakaavassa voida kaavan yleispiirteisen luonteen nojalla (MRL 28.5 §) jättää ottamatta kantaa seudullisesti merkittävän tuulivoima-alueen 10 Seinäjoen kaupungin puoleiseen eteläiseen rajaukseen. Maakunnan suunnittelussa on edistettävä valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden toteuttamista (MRL 24.2 §) siten, että valtakunnalliset tavoitteet sovitetaan yhteen alueiden käyttöön liittyvien maakunnallisten ja paikallisten tavoitteiden kanssa (MRL 25.2 §, 28.1 §). Valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden mukaan maakuntakaavassa tulee edistää luonnon monimuotoisuuden kannalta arvokkaiden alueiden säilymistä. Etelä-Pohjanmaan maakuntakaavaluonnoksen tavoitteina ovat mm. luonnon monimuotoisuuden lisääminen ja suojeluarvojen säilyttäminen. Etelä-Pohjanmaan korkea ojitusaste korostaa Kylkisalonnevan merkitystä alueelle: Ilmajoen soista on ojitettu 97,8 % ja Seinäjoen seutukunnassa soista on ojitettu 75 %-85 %. Luonnontilaisia soita suolajiston levittäytymiseen ja elinpiiriksi on	
--	--

vain vähän jäljellä. On huomattava, että paikalliset toimet ovat ratkaisevia kansainvälisten sopimusten täytäntöönpanolle ja uhanalaisten lajien säilymiselle. Valtioneuvoston päätöksessä valtakunnallisista alueidenkäyttötavoitteista avataan monimuotoisuustavoitteen tausta ja tarve: "Merkittävä osa luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeistä luonnonarvoista samoin kuin arvokkaista yhtenäisistä luonnonalueista sijaitsee suojelualueiden ulkopuolella. Luonnon monimuotoisuuden edistämisen ja sitä koskevien kansainvälisten velvoitteiden kannalta on tärkeää, että luonnonarvot ja niiden kannalta tärkeät alueet otetaan huomioon alueidenkäytön suunnittelussa eikä niitä pirstota tarpeettomasti muulla alueidenkäytöllä." Uusi luonnonsuojelulaki (9/2023) tulee voimaan 1.6.2023. Ympäristöministeriön mukaan luonnonsuojelulainsäädäntöä on uudistettu, jotta sen avulla voidaan turvata Suomen luontoa ja sen monimuotoisuutta entistä paremmin. Uudistus on tarpeen, koska luonnon monimuotoisuuden heikentymistä Suomessa ei ole saatu pysäytettyä (HE 76/2022 vp). Maankäyttö- ja rakennuslain 18 §:n mukaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen tehtävänä on valvoa, että kaavoituksessa otetaan huomioon vaikutuksiltaan valtakunnalliset ja merkittävät maakunnalliset asiat. EL Y -keskusten luonnonsuojelullisia tehtäviä on hankkia valtiolle alueita suojelualueiksi erilaisten luonnonsuojeluohjelmien toteuttamista varten ja yhteistyössä	
--	--

maanomistajien kanssa perustaa luonnonsuojelualueita yksityismaille. Luonnonsuojelulainsäädännön uudistuksen hengen mukaista olisi aktiivisesti ratkaista Kylkisalonnevaa koskeva kysymys Etelä-Pohjanmaan maakunnan alueella seuraavasti: i) Kylkisalonneva varataan maakuntakaavassa aluevarausmerkinnällä suojelualueeksi, joka voidaan toteuttaa luonnonsuojelulain ja/tai muun lainsäädännön nojalla sekä ii) Kylkisalonnevan hankinta luonnonsuojelutarkoituksessa valtiolle selvitetään uuden luonnonsuojelulain (9/2023) 108 §:n mukaisella menettelyllä Etelä-Pohjanmaan ELY- keskuksen, Metsähallituksen ja Neova Oy:n yhteistyöllä tai iii) Neova Oy:n harkittavaksi saatetaan luonnonsuojelulain (9/2023) 11 luvun nojalla tehtävä vapaaehtoinen ekologinen kompensatio 100 §:n mukaisena suojeluhyvityksenä Kylkisalonnevalla. Suojeluhyvityksellä tarkoitetaan uhanalaisen luontotyypin luonnontilaltaan edustavan esiintymän pysyvää suojelua, joka ylläpitää tai parantaa luonnontilaa tai luonnon monimuotoisuuden kannalta tavoiteltua tilaa estämällä luonnontilan heikentymistä aiheuttavan toiminnan. Valtionyhtiö Neova Oy (aiemmin Vapo Oy) on hakenut vuonna 2018 Kylkisalonnevalle 127,6 hehtaarin alueelle ympäristölupaa kokonaan uuden turvetuotantoalueen perustamiseksi. Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto on päätöksessään 188/2019 14.8.2019 hylännyt Neova Oy:n hakemuksen. Vaasan hallinto-oikeus on edelleen päätöksessään 1322/2022 29.11.2022 hylännyt	Kylkisalonneva on tunnistettu arvokkaana suoalueena mm. maakuntakaavan laadinnan taustalla olevassa Etelä-Pohjanmaan suoselvityshankkeessa (2013). Suon luoteislaidalla olevalle Kärmesojanmaan luonnonsuojelualueelle on osoitettu maakuntakaavassa suojelualueen merkintä. Muilta osin Kylkisalonneva ei kuulu maakuntakaavassa luonnonsuojelualueen merkinnällä osoitettuihin alueisiin (luonnonsuojelulain nojalla suojellut alueet, valtakunnallisiin luonnonsuojeluohjelmiin kuuluvat alueet ja Metsähallituksen suojeluun varaamat kiinteistöt) tai suojelualueen merkinnällä osoitettuihin alueisiin. Ennen maakuntakaavan ehdotusvaihetta on oltu yhteydessä Etelä-Pohjanmaan suoselvityshankkeessa arvokkaimmiksi todettujen suoalueiden maanomistajiin ja neuvoteltu maanomistajien halukuudesta osoittaa alueille maakuntakaavassa suojelualueen merkintä. Liitto tarkastelee mahdollisuuksia olla yhteydessä myös Kylkisalonnevan maanomistajiin. Suojelualueiden perustamisesta vastaa Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus.
---	---

Neova Oy:n aluehallintoviraston päätöksestä tekemän valituksen, nojaten ratkaisussaan Kylkisalonnevan alueellisesti ja valtakunnallisesti merkittäviin luonnonarvoihin. Vaasan hallinto-oikeuden päätöksen mukaan turvetuotannon sijoittamisesta ei saa aiheutua valtakunnallisesti tai alueellisesti merkittävän luonnonarvon turmeltumista. Neova Oy ei voi käyttää Kylkisalonnevaa jatkossakaan siihen tarkoitukseen, johon Vapo Oy on sen aikanaan hankkinut, koska ympäristöluvan myöntämisen perusteet eivät täyty. Neova Oy:n ympäristölupahakemusta ovat lausunnoissaan aluehallintovirastolle vuonna 2019 vastustaneet mm. Seinäjoen kaupunki, Ilmajoen kunta, Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastuualue, Etelä-Pohjanmaan luonnonsuojeluyhdistys ry ja Suomenselän lintutieteellinen yhdistys ry eli asianosaiset laajasti. Etelä-Pohjanmaan maakuntakaavaluonnoksen kaavaselostuksen mukaan: "Lajiston uhanalaistumisen kehitys on maakunnassa huolestuttava. Muun muassa vanhoja metsiä on maakunnassa hyvin vähän. Luonnonympäristön kannalta merkittävää on myös luonnontilaisten soiden ja vesistöjen tilan kehitys." Kylkisalonnevan alueellisesti ja valtakunnallisesti merkittävien luonnonarvojen huomioimatta jättäminen ja tuulivoima-alueen 10 Seinäjoen kaupungin puoleinen eteläinen raja maakuntakaavaluonnoksessa keskelle Kylkisalonnevaa on vastoin maankäyttö- ja rakennuslakia (24.2 §, 25.2 §, 25.4 §, 28.1 §, 28.3, 6 §, 28.5 §), maakuntakaavaa velvoittavien valtakunnallisten	
---	--

alueidenkäyttötavoitteiden monimuotoisuustavoitteita ja Etelä-Pohjanmaan maakuntakaavaluonnoksen omia tavoitteita monimuotoisuuden lisäämisestä ja suojeluarvojen säilyttämisestä. 3) Maakuntakaavaluonnos perustuu suoluonnon suojelemisen osalta riittämättömiin ja vanhentuneisiin selvityksiin Ympäristöministeriön ohjeen "Suot ja turvemaat maakuntakaavoituksessa" (2015) mukaan soiden luonnontilaisuusluokat ovat merkittävässä asemassa määritettäessä soiden maakuntakaavamerkintöjä. Maakuntakaavan valmisteluvaiheessa kartoitetaan maakunnan soiden ojitustilanne, suon luonnontilaisuus ja luonnonarvot sekä muodostetaan tältä pohjalta käsitys suoluonnon suojelutarpeista. Ohjeen mukaan luonnon monimuotoisuutta ja/tai sen säilymistarvetta ilmaisevin merkinnöin osoitetaan luonnonarvoiltaan merkittävimmät eli pääasiassa luonnontilaisuusluokkiin 3-5 kuuluvat suot ja tapauskohtaisesti luokan 2 soita. Maakuntakaavaluonnoksen kaavaselostuksen mukaan Etelä-Pohjanmaan suoselvityshanke (2013) on ollut soiden suojelun taustaselvityksenä kaavaluonnoksessa. Kylkisalonneva on määritetty selvityksessä virheellisesti vähäisempään luonnontilaisuusluokkaan 2. Vaasan hallinto-oikeuden päätöksen 29.11.2022 nro 1322/2022 mukaan Kylkisalonnevan todellinen	Maakuntaliitossa on tiedossa Kylkisalonnevan luonnontilaisuusluokituksen muuttuminen. Etelä-Pohjanmaan suoselvityshankkeen tulokset perustuvat selvityksen laadinnan aikaiseen tietoon, mutta kaavan laadinnassa huomioidaan kustakin teemasta sellaiset ajantasaiset tiedot, jotka kaavatyöhön on mahdollista saada.
---	--

luonnontilaisuusluokka on 3. Uusi maakuntakaava tähtää vuoteen 2050, joten virheen kauaskantoisuus alueen soiden suojelussa korostuu ja merkitystä edelleen korostaa EteläPohjanmaan soiden korkea ojitusaste. Valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden mukaan suo- ja turvemaiden sekä muiden kosteikkojen merkitys ilmastonmuutokseen sopeutumiseksi on viime vuosina kasvanut ja ilman lisätoimia näistä elinympäristöistä riippuvainen eliölajisto vähenee sekä vaateliaan tai erikoistuneen lajiston uhanalaistuminen jatkuu. Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintoviraston päätöksessä (188/2019) Etelä-Pohjanmaan luonnonsuojeluyhdistys ry toteaa: Kylkisalonneva reunametsineen on seutukunnallisesti merkittävä lintukohde, jossa pesii useita valtakunnallisesti ja maakunnallisesti uhanalaisia lajeja, sekä lajeja, jotka mainitaan EU :n lintudirektiivin liitteen I lajeina suojeltaviksi. Kylkisalonneva toimii myös merkittävänä linnuston ja muun suolajiston leviämisympäristönä alueella, jossa turvetuotanto ja soiden ojittaminen ovat jo hävittäneet merkittävän osan alkuperäisistä suoelinympäristöistä. Maankäyttö- ja rakennusasetuksen (MRA 895/1999) 1.1, 3 § :n mukaan maankäyttö- ja rakennuslain 9 §:ssä tarkoitettuja kaavan vaikutuksia selvitettäessä otetaan huomioon aikaisemmin tehdyt selvitykset sekä muut selvitysten tarpeellisuuteen vaikuttavat seikat. Selvitysten on annettava riittävät tiedot, jotta voidaan arvioida suunnitelman toteuttamisen merkittävät välittömät ja	
--	--

välilliset vaikutukset kasvi- ja eläinlajeihin, luonnon monimuotoisuuteen ja luonnonvaroihin. Alle yhden kilometrin etäisyydellä Kylkisalonnevasta sijaitsevat Lauttajärven ja Järvennevan kosteikot, joiden osalta suoluonnon suojelua koskevat selvitykset puuttuvat kokonaan maakuntakaavan valmistelusta. Kylkisalonnevan, Lauttajärven ja Järvennevan kosteikkoalue on luonnon monimuotoisuuden kannalta kokonaisuutena merkityksellinen. Kosteikkoalueen yhteisvaikutus ulottuu kauas ympäröivälle yhtenäiselle metsäalueelle, koska suot ovat keskeinen osa monen sellaisen lajin elinpiiriä ja vuodenkiertoa, joiden ensisijainen elinympäristö on metsä. Metsien ja soiden välillä vallitsee täydellinen jatkumo ja rajanveto niiden välille on aina jossain määrin keinotekoisia (Suomen ympäristökeskus). Suoluonnon suojelemiseksi tehdyt maakuntakaavaluonnoksen selvitykset eivät ole riittävät ja ajantasaiset. Kylkisalonnevan, Järvennevan ja Lauttajärven puutteelliset selvitykset eivät mahdollista kaavan vaikutusten arviointia koko sillä alueella, jossa kaavalla voi olla olennaisia vaikutuksia (MRL 9.1 §, 9.2 §, MRA 1.1, 3 §). Kylkisalonnevan suojelun arviointi perustuu todellisuutta huonompaan ja virheelliseen luonnontilaisuusluokkaan 2, kun oikea luonnontilaisuusluokka on 3. Virheen laatu on soiden suojelun lainsäädäntö ja ohjeistus huomioiden erittäin merkittävä (Ympäristönsuojelulaki 527/2014, 13.1 §, Ympäristöministeriön ohje 2015). Väärän luokituksen ja puutteellisen taustaselvityksen johdosta Kylkisalonneva on jäänyt huomioimatta suojelumerkintää tarvitsevana alueena	Maakuntakaavan taustalle ei ole mahdollista eikä tarpeellista laatia suoluontoinventointeja kaikille maakunnan arvokkaaksi arvioituille soille. Etelä-Pohjanmaan suoselvityshanke (2013) ja sitä täydentävät selvitykset (linkki selvityksiin, kohta viherrakenne) on laadittu asiantuntijoiden valitsemille kaikkein arvokkaimmiksi arvioituille suoalueille. Järvenneva ja Lauttajärvi kuuluvat Orisbergin alueen luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeään alueeseen. Maakuntakaavassa ei ole osoitettu luonnonsuojelualueen tai suojelualueen merkinnällä kategorisesti luonnontilaisuusluokkaan 3 kuuluvia soita. Luonnonsuojelualueena osoitetaan luonnonsuojelulain nojalla suojellut alueet, valtakunnallisiin
---	--

maakuntakaavassa ja puolet sen alueesta on luonnosteltu tuulivoima-alueeksi. Vaasan hallinto-oikeuden päätöstä (1322/2022) vuodelta 2022 ei ole huomioitu. Riittämättömien selvitysten nojalla tehdyt kaavamerkinnot (tuulivoima-alueen 10 eteläinen raja Seinäjoen kaupungin puolella) ja tekemättä jätetyt kaavamerkinnot (monimuotoisuutta säilyttävät suojelumerkinnot suo- ja metsäekosysteemillä Kylkisalonnevalla, Lauttajärvellä ja Järvennevilla sekä niitä ympäröivällä metsäisellä vaikutusalueella) ovat lainvastaiset eivätkä noudata maakuntakaavan valtakunnallisia ja maakunnallisia tavoitteita ja heikentävät lisäksi kansainvälisten sopimusten ja sitoumusten täytäntöönpanoa Suomessa (MRL 5.1, 4, 5 §, MRL 9.1 § 9.2 §, MRA 1.1, 3 §, valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet, Etelä-Pohjanmaan maakuntakaavaluonnoksen tavoitteet).	luonnonsuojeluohjelmiin kuuluvat alueet ja Metsähallituksen suojeluun varaamat kiinteistöt. Suojelualueen merkinnällä osoitetaan Metsähallituksen omalla päätöksellä muodostetut tai muodostettavat suojelualueet, yksi linnustonsuojelualue ja Pohjanmaan maakuntakaavassa osoitettu kalliomaiseman suojelualue. Lisäksi ennen kaavaehdotusta ollaan yhteydessä joidenkin Etelä-Pohjanmaan suojeluyhteistyöryhmien kanssa (2013) arvokkaimmiksi inventoitujen soiden maanomistajiin halukkuudesta osoittaa alueille suojelualueen merkintä. Maakuntakaavan tuulivoimaloiden alueen merkintä mahdollistaa seudullisen tuulivoima-alueen sijoittumisen. Seudullisen tuulivoima-alueen perustaminen edellyttää, että alueelle laaditaan tuulivoimaosayleiskaava. Sen laatimisesta päättää kunta. Yleiskaavan hyväksyy kunnanvaltuusto.
--	--

Yksityishenkilö 24	Vastine
Kunnioittavasti haluan vielä muistuttaa: Oilisi erittäin ansiokasta, että tässä uudessa kaavaluonnoksessa otettaisiin huomattavasti enemmän ja keskeisemmin huomioon Etelä-Pohjanmaan monia eri luontoarvoja ja luontoharrastuksiin liittyvää toimintaa. Esimerkiksi maailmanlaajuisesti tärkeän Lappajärven kraatterijärven alueen ja Etelä-Pohjanmaan suurimman vesistön osalta olisi maakuntasuunnittelussa oltava erikoisen tarkkana.	Etelä-Pohjanmaan liitto kiittää palautteesta.

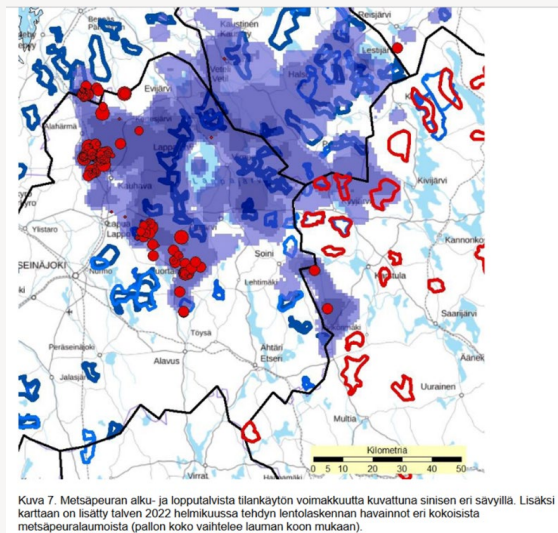
Järvisseudun aluesuunnittelun keskiössä täytyy kirkkaana loistaa meidän yhteinen Geopark-hakemuksemme. Mielestäni jos ei tätä nähdä, on koko matkailun tulevaisuus esitetyssä laajuudessa tällä alueella syytä hylätä. - Olkoon yhteisenä mottonamme koko Etelä - Pohjanmaalla: "Tuulivoimavapaa Lappajärvi"! Lappajärven alueen, erityisesti tuulivoima-alueen n:o 33 osalta on koko ajan kysytty, miksi kaavaluonnos on tehty selvästi ja ainoastaan tuulivoimayhtiöitä ja kunnan taloutta ajatellen ja todella erikoisen ahtaalle alueelle? Faktisesti ei ole lainkaan huomioitu alueen asukkaita ja tälle herkälle luonnolle koituvaa haittaa. Eikä missään vaiheessa primäärisiä taloudellisia vaikutuksia esim. kiinteistöjen arvoihin ja asumisviihtyvyyteen? Koska hankealueen n:o 33 suunnittelu on käynnistetty jo vuonna 2017 ja tiedossa on, että mm. Ely - keskuksen lausunto on koko ajan ollut hyvin kriittinen. Tuulivoima-alueen kylistä ja Lappajärveltä on heti hankkeen käynnistyttyä kerätty yli 1000: n nimen vastustava adressi ja Evijärven kunnanvaltuusto teki jo vuonna 2021 päätöksen, että tuulimyllyjen etäisyys lähimpään asutukseen on oltava 4 km. Lisäksi alue sijaitsee herkällä EU direktiivin huomioimalla ja valtakunnallisesti seurannassa olevalla keskeisellä Suomenpeuran vaellusreitillä (Lappajärven ympäristö on peurojen laaja elinalue. Tätä kautta tapahtuu pääosa peuravaelluksista vuosittain Keski-Suomen puolelta Etelä- Pohjanmaalle. Katso kartta 1.) Kunnan päätöksenteon jääviyssotkut ovat luku erikseen.	Maakuntakaavan tuulivoimaloiden alueet pohjautuvat Etelä-Pohjanmaan, Keski-Pohjanmaan ja Pohjanmaan tuulivoimaselvitykseen sekä sitä tarkentaviin vaikutusten arviointeihin ja jatkoselvityksiin. Lisäksi on huomioitu Etelä-Pohjanmaan vaihemaakuntakaava I:n tuulivoimaloiden alueet ja niihin liittyvät selvitykset. Tuulivoima-alueiden rajaukset voivat täsmentyä kaavaehdotukseen mm. hankkeissa toteutettujen selvitysten, lausuntojen ja mielipiteiden sekä esimerkiksi lausuttavana olevan Natura-arvioinnin pohjalta. Maakuntakaavan tuulivoimaloiden alueet kuvaavat tuulivoimaloiden sijaintialueita maakuntakaavan tarkkuustasolla. Maakuntakaavan tuulivoimaloiden alueen merkintä mahdollistaa seudullisen tuulivoima-alueen sijoittumisen. Seudullisen tuulivoima-alueen perustaminen edellyttää, että alueelle laaditaan tuulivoimaosayleiskaava. Sen laatimisesta päättää kunta. Yleiskaavan hyväksyy kunnanvaltuusto. Maakuntakaavassa on metsäpeuroihin liittyen annettu Lappajärven ympäristössä oleville tuulivoimaloiden alueille suunnittelumääräys, jonka mukaan yksityiskohtaisemmassa
---	---

Vakavasti kysyn, onko koko tuulivoima-alueen n:o 33 sijoittaminen tähän uuteen maakuntakaavaan perusteltua? Alueen ottaminen kaavaan mukaan kaiken em. koetun jälkeen tuntuu meidän vaikutusalueen asukkaista lähinnä rienaukselta. Kaikki tiedämme, miten paljon Etelä-Pohjanmaalla ja varsinkin täällä Järviseudulla on saatu ja satsattu julkisia (kunnallista ja EU:lta saatua) varoja mm. matkailun edistämiseen ja luontopaikkojen yms. kunnostamiseen. Mielenkiintoista on, kuinka yleisesti tuulivoiman sijoittelu ja kaavoitus erikseen huomioi tai uhmaa näitä jo rakennettuja kohteita ja yhteisiä henkisiä arvoja Etelä-Pohjanmaalla?	suunnittelussa tulee huomioida metsäpeuran vaellusreitteihin ja lisääntymisalueisiin kohdistuvat vaikutukset. Lisäksi Iso Saapasnevan tuulivoimaloiden alueelle on annettu erityinen suunnittelumääräys maisemavaikutusten huomioimisesta. Maakuntakaavan tuulivoimaloiden alueet pohjautuvat Etelä-Pohjanmaan, Keski-Pohjanmaan ja Pohjanmaan tuulivoimaselvitykseen sekä sitä tarkentaviin vaikutusten arviointeihin ja jatkoselvityksiin. Lisäksi on huomioitu Etelä-Pohjanmaan vaihemaakuntakaava I:n tuulivoimaloiden alueet ja niihin liittyvät selvitykset. Tuulivoima-alueiden rajaukset voivat täsmentyä kaavaehdotukseen mm. hankkeissa toteutettujen selvitysten, lausuntojen ja mielipiteiden sekä esimerkiksi lausuttavana olevan Natura-arvioinnin pohjalta. Maakuntakaavan tuulivoimaloiden alueet kuvaavat tuulivoimaloiden sijaintialueita maakuntakaavan tarkkuustasolla. Lappajärven ympäristöön on Etelä-Pohjanmaan maakuntakaava 2050:n luonnoksessa osoitettu matkailun ja virkistyskeuhon kehittämisyöhyke. Alueella tuulivoiman suunnittelussa on kiinnitettävä erityistä huomiota etenkin matkailuun kohdistuviin vaikutuksiin.
---	---

(Lappajärven tuulivoima-alueella n:o 33 on asukkaiden EU avustuksen turvin rakennettu 2 laavua ja luontopolkuja. Jos voimalat rakennetaan, luontoarvot näiden osalta saataneen putoamaan nolnaan.)

Yhteenvedona esitän, että Etelä-Pohjanmaan maakuntakaavaluonnoksessa olevat tuulivoimahanke- alueet n:o 15, 16, 17, 18, 29 ja 33 eli Lappajärven näkymäalueen erikoisympäristöstä poistetaan kaikki. Vimpelin kunnan osalta poistettaisiin järvinäkymäalueet n:o 3 ja 13. (Katsoka!: Kivitiipun rantanäkymä.)

Liitekartta 1, LAPPAJÄRVI, METSÄPEURAT

Palautteessa mainituista tuulivoimaloiden alueista maakuntakaavaluonnoksessa on osoitettu numero 33 (Iso Saapasneva) ja numerot 3 ja 13 (Aitakangas ja Talpakanräme). Alueiden osoittamiselle on maakuntakaavatasolla tehtyjen selvitysten perusteella perusteet. Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa, jossa määritellään tuulivoimaloiden määrä, voimalatyypit, korkeus, teho ja tarkempi sijoittuminen tuulivoima-alueiden sisällä, on erityistä huomiota alueella kiinnitettävä maisemaan ja luontoympäristöön kohdistuviin vaikutuksiin.

Lappajärvi kuvan keskellä vaaleansininen alue. Tuulivoima-alue 33 järven pohjoispäässä tummansininen alue, jonka alla pieni punainen piste, eli peuralauma.	
---	--

Yksityishenkilö 25 (2 hlöä)	Vastine
Kuulutuksenne koskien eri medioita helmikuussa 2023 Etelä-Pohjanmaan Maakuntakaava 2050 kaavaluonnoksesta. Vaadimme Lappajärven asukkaina ja Iso-Saapasnevilla maata omistavina, että alue 33 joka on suunniteltu maakuntakaavaan poistetaan potentiaalisena tuulivoima-alueena. Alue on erityisherkkää niin kuin se on jo hankkeen alussa todettu mm. Elyn vaadittua alueelle Yva-menettelyn. Lappajärven alue on pidettävä vapaana koskien tuulivoimarakentamista. Kaavoitusmenettelyssä ei ole riittävästi huomioitu alueen maanomistajille ja kiinteistönomistajillekoituvia haittoja. Tuulivoimalat pilaavat Lappajärven tuhansien loma-asukkaiden lomakiinteistöt. Iso-Saapasnevan hanke on osoittanut, että tuulivoima-alueet eivät sovellu Lappajärven ympäristöön. Tämä on tullut selväksi yva-menettelyssä ja muissa Iso-Saapasnevan hankkeen hankeselvityksissä.	Etelä-Pohjanmaan liitto kiittää palautteesta. Maakuntakaavan tuulivoimaloiden alueet pohjautuvat Etelä-Pohjanmaan, Keski-Pohjanmaan ja Pohjanmaan tuulivoimaselvitykseen sekä sitä tarkentaviin vaikutusten arviointeihin ja jatkoselvityksiin. Tuulivoima-alueiden rajaukset voivat täsmentyä kaavaehdotukseen mm. hankkeissa toteutettujen selvitysten, lausuntojen ja mielipiteiden sekä esimerkiksi lausuttavana olevan Natura-arvioinnin pohjalta. Maakuntakaavan tuulivoimaloiden alueet kuvaavat tuulivoimaloiden sijaintialueita maakuntakaavan tarkkuustasolla. Maakuntakaavan selvitysten perusteella Iso Saapasnevan alue on maakuntakaavatasolla mahdollista osoittaa tuulivoimaloiden alueena. Alueelle on annettu suunnittelumääräys, jonka mukaan sen yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee kiinnittää erityistä huomiota tuulivoimaloiden maisemavaikutuksiin sekä metsäpeurojen vaellusreitteihin ja lisääntymisalueisiin.

Maakuntakaavoituksessa ei ole riittävästi huomioitu Etelä-Pohjanmaan vetovoimatekijöitä. Tuulivoima-alueita ei voi sijoittaa joka kuntaan. Maakunnassa on jo riittävästi luvitettua ja olemassa olevaa tuotantoa. Ensin on rakennettava luvitetut alueet ja vasta sen jälkeen kaavoitettava uusia alueita. Maakuntakaavoituksessa ei ole huomioitu Pohjanmaan ja Keski-Pohjanmaan hankkeita ja näiden hankkeiden kokonaisvaikutuksia. Eripuolille sijoitetut hankkeet vaativat myös merkittävät siirtolinjat joista tuleamme metsänomistajina kärsimään.	Maakuntakaavan tuulivoimaloiden alueen merkintä mahdollistaa seudullisen tuulivoima-alueen sijoittumisen. Seudullisen tuulivoima-alueen perustaminen edellyttää, että alueelle laaditaan tuulivoimaosayleiskaava. Sen laatisesta päättää kunta. Yleiskaavan hyväksyy kunnanvaltuusto. Tuulivoima-alueiden yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa määritellään tuulivoimaloiden määrä, voimalatyyppi, korkeus, teho ja tarkempi sijoittuminen tuulivoima-alueiden sisällä, sekä laaditaan niihin perustuen tarkempia selvityksiä ja analyysyjä. Lappajärvelle on maakuntakaavassa osoitettu matkailun ja virkistysalueen kehittämisvyöhyke (kehittämisperiaatemerkit). Merkintä ei ole esteenä tuulivoima-alueiden suunnittelulle alueella tai sen lähialueella. Alueen suunnittelussa, mm. tuulivoimahankkeissa, on tunnistettava alueen merkitys merkittävänä matkailu- ja virkistysalueena ja arvioitava vaikutuksia siihen. Etelä-Pohjanmaan maakuntakaavan taustalla oleva tuulivoimaselvitys on laadittu kolmen maakunnan yhteistyönä Etelä-Pohjanmaan, Pohjanmaan ja Keski-Pohjanmaan alueelle. Selvityksessä on arvioitu myös selvitettyjen ja jo maakuntakaavoissa osoitettujen
---	--

	tuulivoimaloiden alueiden yhteisvaikutuksia. Tuulivoimaselvitystä täydentävissä jatkoselvityksissä on huomioitu jo rakentuneet tuulivoima-alueet ja selvityksen laadinnan aikana tiedossa olevat tuulivoimahankkeet arvioitaessa vaikutuksia mm. maisemaan (Etelä-Pohjanmaan maakuntakaava 2050:n selvitykset -sivu). Sähkönsiirron vaikutukset metsänomistajiin ovat merkittävät ja niihin liittyviä haittavaikutuksia tulee maakuntaliiton mukaan vähentää uusilla lainsäädännöllisillä toimenpiteillä. Etelä-Pohjanmaan liitto on antanut asiasta kannanoton 1.12.2022 (linkki kannanottoon). Maakuntakaavassa annetaan sähkönsiirtoon liittyen koko maakuntaa koskeva suunnittelumääräys, jonka mukaan sähkönsiirtolinjat tulee toteuttaa maa- ja metsätalouden harjoittamisen kannalta mahdollisimman vähäisin vaikutuksin. Lähekkäin sijoittuvien tuulivoimala- ja aurinkovoimala-alueiden liittäminen sähköverkkoon on ensisijaisesti keskitettävä samaan tai olemassa olevaan johtokäytävään ja yhteispylväisiin yhteistyössä muiden energiantuotannon hankealueiden kanssa. Suunnittelumääräystä kehitetään ehdotusvaiheeseen siten, että ympäristölle ja ihmisille aiheutuvat haitalliset vaikutukset olisivat mahdollisimman vähäisiä.
--	--

Yksityishenkilö 26	Vastine
Mielipiteeni on, että tuulimyllyt noin kauniissa maisemassa on järkyttävää. Ihmiset ovat ostaneet juuri kauniin maiseman takia itselleen kesämökkejä ja nyt maisema ollaan pilaamassa rumilla torneilla. Vastustan ehdottomasti noiden tornien rakentamista tuonne Lappajärven ympäristöön! Varmasti löytyy muitakin paikkoja kuin kaunis järvimaisema!	Etelä-Pohjanmaan liitto kiittää palautteesta. Maakuntakaavan tuulivoimaloiden alueet pohjautuvat Etelä-Pohjanmaan, Keski-Pohjanmaan ja Pohjanmaan tuulivoimaselvitykseen sekä sitä tarkentaviin vaikutusten arviointeihin ja jatkoselvityksiin. Tuulivoima-alueiden rajaukset voivat täsmentyä kaavaehdotukseen mm. hankkeissa toteutettujen selvitysten, lausuntojen ja mielipiteiden sekä esimerkiksi lausuttavana olevan Natura-arvioinnin pohjalta. Maakuntakaavan tuulivoimaloiden alueet kuvaavat tuulivoimaloiden sijaintialueita maakuntakaavan tarkkuustasolla. Tuulivoimaloiden määrä, voimalatyypit, korkeus, teho ja tarkempi sijoittuminen tuulivoimaloiden alueiden sisällä määritellään yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa. Lappajärven ympäristön tuulivoimaloiden alueesta Iso Saapasnevalle on annettu aluekohtainen suunnittelumääräys, jonka mukaan yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee kiinnittää erityistä huomiota tuulivoimaloiden maisemavaikutuksiin. Maakuntakaavan tuulivoimaloiden alueen merkintä mahdollistaa seudullisen tuulivoima-alueen sijoittumisen. Seudullisen tuulivoima-alueen perustaminen edellyttää, että alueelle laaditaan tuulivoimaosayleiskaava. Sen

	laatimisesta päättää kunta. Yleiskaavan hyväksyy kunnanvaltuusto.
--	---

Yksityishenkilö 27	Vastine
Etelä-Pohjanmaan maakuntakaava 2050 -luonnoksessa on suunniteltu valtatie 18 leventämistä alkaen Kiikun risteyksestä kohti Halkosaarta. Risteys on jo nyt hankala ja vaarallinen kevyelle liikenteelle, koska kävelijät, pyöräilijät ja mopoilijat joutuvat ylittämään tien monta kaistaa päästäkseen valtatie toisella puolella olevalle katuvalaistulle kevyen liikenteen väylälle ja takaisin Kiikuntielle. Risteysalueella on tällä hetkellä 80 km/h rajoitus. Jos/kun tietä levennetään, ajonopeudet nousevat välittömästi. Pyydämmekin maakuntakaavassa huomioimaan, miten jalankulkijat, pyöräilijät ja mopoilijat jatkossa pääsevät valtatie toisella puolella sijaitsevalle kevyen liikenteen väylälle turvallisesti? Vaihtoehtoja lienevät 60 km/h nopeusrajoitus ja kamerat, liikenneympyrä tai alikulku.	Etelä-Pohjanmaan liitto kiittää palautteesta. Valtatie 18 Seinäjoelta Vaasaan on merkitty merkittävästi parannettavaksi. Merkinän suunnittelumääräyksessä todetaan, että "tiesuunnittelussa ja maankäytön suunnittelussa tulee varautua kevyen liikenteen järjestelyihin erityisesti taajamien ja kyläasutuksen kohdalla". Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus on käynnistänyt tiesuunnittelun valtatiellä Välimaa-Kiikku. Hankkeessa mm. suunnitellaan valtatie leventäminen Halkosaari-Kiikku välillä tavoitelevyyteen. Lisäksi hankkeessa suunnitellaan liittymäjärjestelyitä sekä rakennetaan korvaavia yhteyksiä. Toimenpiteillä parannetaan liikenneturvallisuutta ja liikenteen sujuvuutta. Päätökset kevyen liikenteen ratkaisusta tehdään tiesuunnitteluprosessissa. Etelä-Pohjanmaan liikennejärjestelmäsuunnitelmassa liikenneturvallisuus on huomioitu. Yhtenä suunnitelman

	tavoitteista on, että "liikenne on turvallista kaikilla kulkutavoilla.
--	--

Yksityishenkilö 28 (4 hlöä)	Vastine
Maatalouden kulttuurialue <i>Palautteessa tuodaan esiin tilat Lampimäki ja Lampi sekä toive niiden säilyttämisestä maatalouden kulttuurialueena ja maatalouden maisema-alueena. Palautteessa esitellään tilojen historiaa ja niiden rakennuksia.</i> <i>Palautetta on tiivistetty sen sisältämien yksilöivien tietojen vuoksi.</i>	Etelä-Pohjanmaan liitto kiittää palautteesta. Tilat Lampimäki ja Lampi sisältyvät maakunnallisesti arvokkaaseen maisema-alueeseen Lapuanjoen kulttuurimaisemat; Alavus-Lentilä, Tämän lisäksi tilat kuuluvat maakunnallisesti merkittävään rakennettuun kulttuuriympäristöön Asemakylän seutu ja Kauppaneuvoksentie ympäristöineen.

Yksityishenkilö 29 (2 hlöä)	Vastine
Lapualle ja Seinäjoelle ollaan kaavoittamassa Hietikonneva (alue 5) nimistä tuulipuistoaluetta, jossa jopa 300 m korkeat 45 kpl (Isovuori ja Lamminneva-hankkeet) tuulivoimalaa on suunniteltu yli 5500 hehtaarin kokoiselle alueelle. Rakennettavat tuulivoimalat ovat Suomen korkeimpia ja ne on suunniteltu kehittyvän asutun alueen keskelle, jossa tuulivoimaloiden vaikutusalueella on yli 15000 ihmistä. Alueen välittömässä läheisyydessä sijaitsevat valtakunnallisesti arvokas	Etelä-Pohjanmaan liitto kiittää palautteesta. Maakuntakaavan tuulivoimaloiden alueet pohjautuvat Etelä-Pohjanmaan, Keski-Pohjanmaan ja Pohjanmaan tuulivoimaselvitykseen sekä sitä tarkentaviin vaikutusten arviointeihin ja jatkoselvityksiin. Tuulivoima-alueiden rajaukset voivat täsmentyä kaavaehdotukseen mm. hankkeissa toteutettujen selvitysten, lausuntojen ja

(VAMA) Ilmajoen Alajoen lakeusmaisema (etäisyys n. 6 km) sekä maakunnallisesti arvokas Nurmonjoen kulttuurimaisema (etäisyys n. 1 km). Molemmille alueille ennätyksellisen korkeat tuulivoimalat näkyvät merkittävästi, sekä korkeudeltaan, että määrältään. Malliesimerkkinä tästä on Etelä-Pohjanmaan maakuntakaavan näkymäalueanalyysin [1] kuva 30, kuvauspiste 9, joka sijaitsee Nurmonjoen kulttuurimaiseman alueella (etäisyys 2,9 km). Kuvasta (myös liitteenä [2]) on havaittavissa selvästi, että suunniteltu tuulipuisto muuttaa täysin, käytännössä tuhoaa, molempien alueiden lakeusmaiseman horisontissa selkeästi korkeina erottuvilla tuulivoimaloilla. Vaikutus on erityisen voimakas Nurmonjoen kulttuurimaisemassa, joka mukailee suunnitellun tuulipuiston reunaa. Maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999, MRL) valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet (VAT) edellyttävät, että valtakunnallisesti arvokkaiden kulttuuriympäristöjen ja luonnonperinnön arvojen turvaamisesta huolehditaan. Tämä on maankäyttö- ja rakennuslain (MRL) 24 §:n mukaan otettava huomioon valtion viranomaisten toiminnassa, maakunnan suunnittelussa ja muussa alueidenkäytön suunnittelussa. 300 m korkeudelle nousevat tuulivoimalat, joiden valaistu napa nousee 210 m korkeudelle, näkyvät laskennallisesti lakeusalueella jopa 61,8 km ja 51,7 km (napa) päähän. Koska sekä Ilmajoen Alajoen lakeusmaiseman että Nurmonjoen kulttuurimaiseman olennaisena osana on myös lakeusnäkyvä, suunniteltu tuulivoimapuisto muuttaa merkittävästi näiden	mielipiteiden sekä esimerkiksi lausuttavana olevan Natura-arvioinnin pohjalta. Maakuntakaavan tuulivoimaloiden alueet kuvaavat tuulivoimaloiden sijaintialueita maakuntakaavan tarkkuustasolla. Tuulivoimaloiden määrä, voimalatyypit, korkeus, teho ja tarkempi sijoittuminen tuulivoimaloiden alueiden sisällä määritellään yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa. Maakuntakaavan tuulivoima-alueille laaditun maisemaselvityksen mukaan Hietikonnevan tuulivoima-alueen vaikutus on osin maiseman tärkeitä ominaispiirteitä heikentävä. Tämän vuoksi alueelle on maakuntakaavassa annettu suunnittelumääräys, jonka mukaan yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee kiinnittää erityistä huomiota tuulivoimaloiden maisemavaikutuksiin. Maakuntakaavan tuulivoimaloiden alueen merkintä mahdollistaa seudullisen tuulivoima-alueen sijoittumisen. Seudullisen tuulivoima-alueen perustaminen edellyttää, että alueelle laaditaan tuulivoimaosayleiskaava. Sen laatimisesta päättää kunta. Yleiskaavan hyväksyy kunnanvaltuusto. Tuulivoimaloiden korkeus, sijainti, määrä ym. määritellään yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa, jossa maisemavaikutuksia voidaan vähentää mm.
--	---

kulttuuriympäristöjen maisemaa ja luonnonpiirteitä. Etelä-Pohjanmaan lakeusmaisemat ovat tärkeä osa niin valtakunnan kuin maakunnan ominaispiirteitä, ja siksi ne on tärkeää säilyttää kulttuurillisesti muuttumattomina. Lisäksi tuulivoimapuiston maisemahaitta todennäköisesti estää sijainniltaan hyvällä paikalla olevan Nurmonjoen kulttuurimaisema-alueen kehittämisen asuinkäyttöön jatkossa. Näin ollen ehdotamme, että Hietikonnevan kaavoituksesta tuulipuistoalueeksi luovutaan lakeusmaiseman säilyttämiseksi. Mikäli Hietikonnevan tuulipuistoalue kaavoitetaan, huomisen lakeutta ei valitettavasti enää ole. Lähdeviitteet: 1. Etelä-Pohjanmaan potentiaalisten tuulivoima-alueiden maisemaselvitys, Liite 2: Näkymäalueanalyysi ja valokuvasovitteet, s. 27, Kuva 30: KP9, TV5, https://epliiitto.fi/tiedostot/Liite_2_B_110_Nakymaalueanalyysi_ja_valokuvasovitteet_web.pdf, viitattu 25.2.2023. 2. Näkymäalueanalyysi, Kuva 30, KP9, TV5, etäisyys 2,9 km, sähköpostin liite <i>Huom, tekstissä mainittua liitetiedostoa 2 ei ole palautteen mukana.</i>	voimalasijoittelulla. Vastineessa aiemmin esiin tuotuun viitaten, alue on tunnistettu maakuntakaavan tuulivoima-alueiden maisemaselvityksessä maisemavaikutuksiltaan herkäksi kohteeksi, minkä vuoksi maakuntakaavan suunnittelumääräys ohjaa tarkemman tason suunnittelua maisemavaikutusten huomioimiseksi.
--	--

Yksityishenkilö 30 (Anonyymi)	Vastine
Maakuntakaavan ohjausvaikutuksen tulee olla riittävä, eikä kaavan tule antaa harhaanjohtavaa kuvaa maakunnan maankäytöstä On varmistettava, että kaava on esitystavaltaan riittävän selkeä ja havainnollinen niin, että eri osapuolet saavat oikean kuvan maakuntakaavan sisällöstä ja sen merkityksestä (MRL 29 §, Ympäristöministeriö 2002: Maakuntakaavan sisältö ja esitystapa). On harhaanjohtavaa kaavoittaa päällekkäin tuulivoimaloiden alue ja luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeä alue. Asia on todellisuudessa hyvin mustavalkoinen, alue on joko teollisuusalue tai luonnonrauhallinen ja hiljainen luonnon ydinalue, ei molempia. Tästä syystä Ooperi-Oksivuoresta tulee poistaa tuulivoimaloiden alue kokonaan. On harhaanjohtavaa kaavoittaa päällekkäin maakunnallisesti merkittävä viheryhteys ja tuulivoimaloiden alue. Merkintä ei ohjaa tuulivoimayhtiön voimaloiden sijoittelua mitenkään (vrt. esim. Pohjanmaan maakuntakaava, Bredåsenin tuulivoimapuiston YVA-selostus 4.10.2022, Närpiö). Maakuntakaavatason merkintä antaa ymmärtää, että luonnonarvoja vaalitaan, mutta yksityiskohtaisemman kaavan käytännön todellisuus on toinen. On harhaanjohtavaa antaa suunnittelumääräys, jonka mukaisesti valtakunnallisesti arvokas Alajoen peltolakeusmaisema (VAMA 2021) säilyisi sijoittelemalla tuulivoimalat Ooperi-Oksivuoren	Etelä-Pohjanmaan liitto kiittää palautteesta. Tuulivoimapotentialiaalia on selvitetty Etelä-Pohjanmaan, Keski-Pohjanmaan ja Pohjanmaan tuulivoimaselvityksessä ja potentiaaliset alueet voivat olla samoilla alueilla luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeiden alueiden tai viheryhteystarpeiden kanssa. Tuulivoima-alueiden yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee huomioida ja turvata alueen luontoarvot, ja maakuntakaavan lomo-merkinnän sekä viheryhteystarvemerkinän myötä huomioida alueen merkitys osana laajempaa ekologisen verkoston kokonaisuutta.

tuulivoima-alueella jotenkin tietyllä tavalla. Tuulivoimaloiden sijoitteluun kaavoitetun tuulivoima-alueen sisällä vaikuttavat ainoastaan voimaloiden välinen etäisyys toisistaan ja pinta-alaltaan pienet paikalliset luontoarvokohteet. Valtakunnallisesti arvokkaan maiseman säilyttävää tuulivoimaloiden sijoittelua ei ole käytännössä mahdollista tehdä Ooperi-Oksivuoressa. Kulttuurimaiseman ja matkailun vetovoimatekijöiden näkökulmasta Ooperi-Oksivuoreen ei ole tarkoituksenmukaista kaavoittaa tuulivoimaa lainkaan. Alueen keskeisyyden johdosta se näkyy teiden varsille ja suurelle joukolle maakuntakeskuksen matkailijoita ja leimaa koko Seinäjoen seudun teolliseksi sekä maisema- ja luonnonarvoiltaan vähäiseksi. Jos Ooperi-Oksivuoreen osoitetaan tuulivoima-alue, tulee sijainniltaan Etelä-Pohjanmaan keskeisin ja valtakunnallisesti arvokas Alajoen peltolakeusmaisema tuhoutumaan ja tuulivoimalat muodostavat jatkossa Alajoen maisema-alueen hallitsevan elementin. Pyörivät lavat ja hämärässä valo-olosuhteessa vilkkuvat kirkkaat huomiovalot pilaavat lakeusmaiseman, jonka tärkeimmät piirteet ovat juuri rauhallisuus, liikkeettömyys ja rikkomaton horisontti laajan peltolakeuden ja taivaan välissä. Pyörivät lavat ja vilkkuvat valot tuhoavat arvokkaan maiseman ydinarvot. MRL 32.1 §:n mukaisesti maakuntakaavan tehtävä ja asema alueiden käytön suunnittelujärjestelmässä merkitsee, että tärkeimpien valtakunnallisten, maakunnallisten ja seudullisten alueidenkäyttökysymysten perusratkaisut määrittää	Maakuntakaavan tuulivoimaloiden alueet kuvaavat tuulivoimaloiden sijaintialueita maakuntakaavan tarkkuustasolla. Tuulivoimaloiden määrä, voimalatyyppi, korkeus, teho ja tarkempi sijoittuminen tuulivoimaloiden alueiden sisällä määrittää yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa. Maakuntakaavan tuulivoima-alueille laaditun maisemaselvityksen mukaan Ooperi-Oksivuoren tuulivoima-alueen vaikutus on suuri ja maiseman tärkeitä ominaispiirteitä suuresti heikentävä. Tuulivoiman toteuttamisesta alueella aiheutuu maisemavaikutuksia, jotka tulee maakuntakaavassa annetun suunnittelumääräyksen mukaisesti huomioida yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa. Tuulivoimaloiden aluetta Ooperi-Oksivuori supistetaan kaavaehdotukseen jättämällä Ilmajoen kunnan puolella oleva osa pois maakuntakaavasta. Maakuntakaavan tuulivoimaloiden alueen merkintä mahdollistaa seudullisen tuulivoima-alueen sijoittumisen. Seudullisen tuulivoima-alueen perustaminen edellyttää, että alueelle laaditaan tuulivoimaosayleiskaava. Sen laatimisesta päättää kunta. Yleiskaavan hyväksyy kunnanvaltuusto.
---	---

ensisijaisesti maakuntakaavassa. MRL 32.1 §:n tarkoittama kokonaisuuden ohjausvaikutus ei toteudu valtakunnallisesti arvokkaiden maisema-alueiden ja luonnon monimuotoisuuden näkökulmista, jos Ooperi-Oksivuoreen osoitetaan maakuntakaavassa seudullisesti merkittävä tuulivoimaloiden alue.	
--	--

Yksityishenkilö 31	Vastine
Valitus maakuntakaava ehdotuksesta. Mielestäni maakuntakaava ehdotus on laadittu hyvän hallintotavan vastaisesti kuulematta kaikkea sidosryhmiä tasapuolisesti. Esimerkkinä vaikkapa viherkäytävä alajärvellä ,kuinka voidaan perustella käytävä joka lähtee suomen suurimmalta muuntoasemalta jatkuen yli 20 tuulimyllyn tuulipuiston läpi siitä ungan ampumaradalle ja vielä kaivosrekisterin mukaan e-p suurimmalle kaivos varaukselle. Itse en näe tässä mitään logiikkaa tai järkevää kaavasunnittelua. Jos viherkäytäviä on ylipäätään pakko sioittaa kaavaan niin soisin ,että kaavoittaja perehtyisi lähteaineistoon tarkemmin ennen kuin alkaa mielivaltaisesti piirrellä vihreitä viivojaan . <i>Huom, liitteenä oleva kaivosrekisterin karttapalveluote ei lataudu.</i>	Etelä-Pohjanmaan liitto kiittää palautteesta. Etelä-Pohjanmaan maakuntakaava 2050 laaditaan maankäyttö- ja rakennuslain mukaisesti. Maakuntakaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelma on ollut julkisesti nähtävillä 15.12.2021 - 15.2.2022 ja siihen on ollut mahdollisuus kaikilla osallisilla antaa palautetta. Maakuntakaavaluonnoksen kuulemisvaihe järjestettiin 1.2.– 10.3.2023, jolloin kaavaluonnosaineistot olivat nähtävillä Etelä-Pohjanmaan liiton kotisivuilla, liiton toimistolla ja kaikissa Etelä-Pohjanmaan kunnissa. Valmisteluvaiheen kuulemisen aikana oli mahdollisuus antaa luonnoksesta palautetta. Valmisteluvaiheen nähtävillä olon aikana järjestimme eri puolilla maakuntaa kaavakahviloita, joissa maakuntakaava-aineisto esiteltiin ja kaavan laadinnasta oli mahdollisuus keskustella valmistelijoiden kanssa. Lisäksi pidimme Teams-etäyhteydellä kaavan yleisen esittelytilaisuuden sekä sidosryhmille suunnatun

	tilaisuuden. Kaavasta on tiedotettu aktiivisesti maakuntaliiton kotisivuilla ja viestintäkanavissa, sekä lähetettiin tiedotteita medialle. Maakuntakaavan viheryhteystarve -merkintä on yleispiirteinen, eikä se osoita yhteyden tarkkaa sijaintipaikkaa tai esimerkiksi leveyttä. Merkinnän tarkoituksena on varmistaa ekologisen yhteyden turvaaminen laajalla alueella siten, että se otetaan huomioon yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa, kuten kunnan kaavoituksessa. Viheryhteyden toteutuminen ja tarkempi sijainti määrittyy yksityiskohtaisessa suunnittelussa. Selvyiden vuoksi viheryhteystarpeiden merkintöjä tarkistetaan kaavan ehdotusvaiheeseen.
--	---

Yksityishenkilö 32	Vastine
<i>Palaute saapunut neljässä viestissä. Viesti 1:</i> Valtatiessä on kuitenkin erittäin vakava ongelma ja se on itäänpäin VT 18, joka pitäisi kunnostaa, suoristaa ja tehdä turvallinen VT 18 -tien tasoinen. Kun ajaa Vaasasta VT 18:aa pitkin, kaikki on hyvää, kunnes saavutaan Veneskoskelle. Silloin tipahdetaan eri maailmaan.	Etelä-Pohjanmaan liitto kiittää palautteesta. Maakuntakaavaluonnoksessa on esitetty valtatielle 18 kaksi vaihtoehtoista linjausta Kouran ja Veneskosken kohdalle. Linjaukset perustuvat valtatie 18 pääsuuntaselvitykseen välillä Seinäjoki-Alavus. Selvityksessä tutkittiin monia vaihtoehtoja, joilla voitaisiin taata sujuva ja turvallinen liikenne valtatiellä. Selvityksessä todettiin, että Kouran kohdassa päätös aikanaan toteutettavasta linjausvaihtoehdosta on tehtävä tarkemmassa suunnittelussa.

Kouran kylätaajaman kohdalla valtatie on erittäin hidas ja kylälle vaarallinen. Taloliittymiä on runsaasti ja rautatien tasoristeys hidastaa kulkua. Hirvijärven täyttökanavalta lähtevä ja kylän Polkumäellä ohittava vaihtoehto on hyvä, ellei koko Veneskoskea ja Kouraa voida ohittaa ja oikaista. Jotain täytyy tälle entiselle kylätiellä tehdä, joka yllättäen muutettiin valtatieksi. <i>Viesti 2:</i> Edellisten mielipiteiden lisäksi MELU valtatieltä 18 läheisiin taloihin on mieletön. Mitään meluvalleja ei Kouran kylän kohdalla ei ole, eikä myöskään kevyen liikenteen kaistoja. Nykyinen MELU on lainvastainen taloissa tien vieressä. Nykyinen valtatie on kertakaikkiaan väärässä paikassa, ellei Oikaisu ja ohittaminen Veneskosken ja Kouran kylä toteudu, uusi ohitus täyttökanavalta Polkumäkeen auttane asiaa. Jotain on tehtävä. Kumipyöriin täytyy satsata, ei käyttöasteeltaan minimaalisen Haapamäen rautatiehen. <i>Viesti 3:</i>	Jotta kumpi tahansa päävaihtoehtoista olisi aikanaan mahdollista toteuttaa, tulee ne molemmat merkitä maakuntakaavaan. Maakuntakaavan merkinnöistä merkittävästi poikkeavia linjauksia ei voida suunnitella. Kouran kohdalla täytyy jatkosuunnittelussa selvittää vaihtoehtojen rakennuskustannusten lisäksi ympäristövaikutukset, mikä tarkoittaa mm. vaikutuksia luontoon ja alueen asukkaisiin. Yhtenä selvitettävänä asiana on liikenteen aiheuttama melu ja sen torjunta. Teiden suunnittelusta vastaa väylänpitäjä (Väylävirasto) ja suunnittelun toteuttaa ELY-keskus. Tien linjaus tarkentuu suunnitteluprosessissa ja hankkeessa kuullaan kaikkia asianosaisia. Tarkemmasta suunnittelusta ei ole tehty päätöksiä.
--	--

Tuulimyllyjen korkeus Seinäjoen alueella täytyy rajoittaa 200 metriin. Uutinen "Euroopan suurimman tuulipuiston rakentaminen takkuu – sähköyhtiö haluaisi rakentaa 300 metriä korkeita myllyjä, luvat pahaksi onneksi vain 200-metrisiin" Harri Repo8.2.202313:43 päivitetty8.2.202313:43ENERGIARAKENTAMINEN "Euroopan suurimman maatuulivoimalapuiston rakentaminen takkuu Pohjois-Ruotsissa" <i>Viesti 4:</i> Halvempaa kompromissina, ja helpompaa rakentaa ko. oikaisu-ohitus, on aloittaa uuden tienpätkän teko nykyiseltä Kylmälän metsätieliittymän kohdalta Kuortaneentielle. Tämä metsätaipale on kovapohjaista ja lähes koskematonta. Näin Valtatie 18 saisi selvän nopean väylän Suomenselälle ja Jyväskylään päin. https://kartat.seinajoki.fi/IMS/?layers=Ilmakuva	Maakuntakaavassa osoitetaan seudullisen tuulivoiman tuotantoon soveltuvia alueita. Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa määritellään tuulivoimaloiden korkeus, määrä, sijoittuminen ja muut ominaisuudet. Maakuntakaavan tuulivoimaloiden alueen merkintä mahdollistaa seudullisen tuulivoima-alueen sijoittumisen. Seudullisen tuulivoima-alueen perustaminen edellyttää, että alueelle laaditaan tuulivoimaosayleiskaava. Sen laatimisesta päättää kunta. Yleiskaavan hyväksyy kunnanvaltuusto. Ks. Vastaus yllä.
--	---

Yksityishenkilö 33 (10 hlöä)	Vastine
Tuulivoima-alue 5 (Hietikonneva)	Etelä-Pohjanmaan liitto kiittää palautteesta.

Lapualla Lamminnevan tuulivoima-alueen välittömässä läheisyydessä sijaitsee neljässä eri kiinteistössä hevosten pihatto- ja tallialueet (Ruhantie 278, Piilosentie 38, Korvenojantie 2 ja Peltokoskenkuja 8), joista lähimmät sijaitsevat noin kilometrin etäisyydellä arviointiohjelmassa mallinnetuista tuulivoimaloista.

Kanervakallion tallilla harjoitetaan elinkeinotoimintaa, kuten mm. hevosten kasvatustoimintaa, karsina-/pihattopaikkojen vuokraustoimintaa, sekä järjestetään erilaisia Lapuan kaupungin lapsiperheille suunnattuja maksuttomia tapahtumia. Näihin tapahtumiin on ollut jokaisella kaupungin perheellä mahdollisuus osallistua perheiden taloudellisesta tilanteesta huolimatta. Talven tapahtumissa on käynyt yhteensä satoja lapsia vanhempineen. Muut ovat yksityisiä hevosharrastajia alueella.

Lamminnevan tuulivoima-alue on hevosharrastajien aktiivisessa käytössä, sillä siellä maastoillaan taluttaen, ratsastaen ja ajaen hevosilla lähes päivittäin ympäri vuoden. Lamminnevan maastoalue on ainutlaatuinen, sillä sieltä löytyy poikkeuksellisen paljon mäkiä, jotka tarjoavat erinomaiset puitteet hevosten voiman kehittämiseen. Puhumattakaan alueen virkistysarvosta hevosten kanssa rentoutumisessa.

Talvella jäätävien olosuhteiden aikaan tuulivoima-alueella saatetaan asettaa varoituskyltit varoittamaan tuulivoimaloista mahdollisesti tippuvasta jäästä, jolloin liikkumista hankealueella

Maakuntakaavan tuulivoimaloiden alueet pohjautuvat Etelä-Pohjanmaan, Keski-Pohjanmaan ja Pohjanmaan tuulivoimaselvitykseen sekä sitä tarkentaviin vaikutusten arviointeihin ja jatkoselvityksiin. Tuulivoima-alueiden rajaukset voivat täsmentyä kaavaehdotukseen mm. hankkeissa toteutettujen selvitysten, lausuntojen ja mielipiteiden sekä esimerkiksi lausuttavana olevan Natura-arvioinnin pohjalta. Maakuntakaavan tuulivoimaloiden alueet kuvaavat tuulivoimaloiden sijaintialueita maakuntakaavan tarkkuustasolla.

Tuulivoimaselvityksessä on ns. poissulkevassa puskurianalyysissa jätetty eri mittaisia etäisyyksiä suhteessa mm. asutukseen, maatalouden suuryksikköihin ja maakuntakaavojen virkistys- ja matkailualueisiin. Poissulkeva puskurianalyysi on paikkatietoihin nojaava menetelmä, jonka tavoitteena on tunnistaa sellaiset alueet, jotka lähtökohtaisesti eivät ole tutkittavaan toimintaan soveltuvia ja suositeltavia. Tuulivoimaselvityksen yhteisvaikutusten arvioinnissa on arvioitu tuulivoima-alueiden vaikutuksia asumisviihtyisyyteen ja virkistyskäyttöön.

Maakuntakaavassa ei huomioida hevostalleja kategorisesti tietyllä puskurivyöhykkeellä. Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa, jossa määritellään tuulivoimaloiden määrä, voimalatyyppi, korkeus, teho ja tarkempi sijoittuminen tuulivoima-alueiden sisällä, huomioidaan etäisyydet eri elinkeino- ja harrastustoimintaan sekä laaditaan mm. melu-,

ei suositella. Hevosten kanssa liikkumista voidaan siis rajoittaa talvikuukausien aikana, mikä aiheuttaa merkittävää haittaa alueen hevosharrastajille ja hevosten hyvinvoinnille. Eläinlääkäri Katja Hautalan mukaan ulkoalueilla ja valmennusreiteillä tuulivoimaloiden liikkuvien siipien aiheuttamat varjot ja heijastumat voivat pelästyttää hevoset. Siivistä mahdollisesti irtoava lumi tai jää voi myös pelästyttää hevosen. (Hautala 2013) Saaliseläimenä hevonen saattaa pelätä esimerkiksi tuulivoimaloiden lapojen liikkumisesta aiheutuvaa välkettä ja varjoja, sekä niiden ääntä tuulisella säällä. Hevosen pelkotilasta voi muodostua pakoreaktio, jolloin hevonen lähtee hallitsemattomasti pakoon säikähdettyään. Tämä on merkittävä turvallisuusriski, mikä aiheuttaa vaaratilanteen niin ratsastajalle/ajajalle, hevoselle itselleen, sekä lähialueen muille liikkujille. Hevosten käyttäytymisestä tuulivoimaloiden läheisyydessä ei ole vielä tutkimustietoa saatavilla. Käytäntö on osoittanut, että jotkut hevoset ovat tottuneet tuulivoimaloihin. Nämä havainnot ovat kuitenkin peräisin huomattavasti pienempitehoisten (noin 3MW) tuulivoima-alueilta. Hevoset ovat yksilöitä ja niiden luonteet ovat erilaisia, toiset ovat säyseämpiä, eivätkä säiky niin helposti ja toiset taas ovat herkempiä ympäristön vaikutuksille.	välke- ja värinämittaukset voimassa olevien ohjeistusten mukaisesti. Maakuntakaavan tuulivoimaloiden alueen merkintä mahdollistaa seudullisen tuulivoima-alueen sijoittumisen. Seudullisen tuulivoima-alueen perustaminen edellyttää, että alueelle laaditaan tuulivoimaosayleiskaava. Sen laatimisesta päättää kunta. Yleiskaavan hyväksyy kunnanvaltuusto. Merkitään tiedoksi.
--	---

Voimme siis vain arvailla, minkälaiset vaikutukset Lamminnevan tuulivoimahankkeen kokoluokan (6-10MW) tuulivoimaloilla on hevosten käyttäytymiseen, koska tämän kokoluokan tuulivoimateollisuusaluetta ei ole vielä rakennettu missään maailmalla.

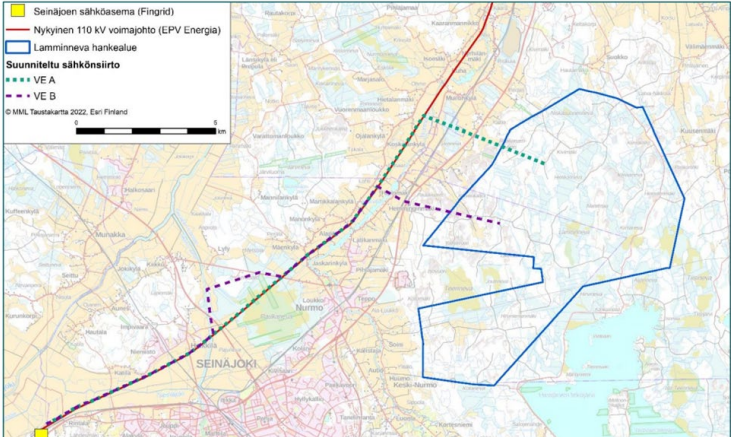
Saarijärven Soidinmäen tuulivoimateollisuusalueella on yhteensä 7kpl 4,2MW tuulivoimalaa. Järviradion haastattelussa tammikuussa 2023 vaikutusalueen asukas kertoo, että alueella sijaitsee hevostalli 800 m etäisyydellä lähimmästä tuulivoimalasta. Hevoset jouduttiin siirtämään muualle tuulivoimaloiden käynnistymisen jälkeen, koska ne eivät pysyneet ulkona enää aitauksessaan. (Järviradio 2023)

Kaikki hevoset eivät totu tuulivoimaloiden aiheuttamaan meluun ja välkkeeseen, mikä aiheuttaa hevosten stressitason nousun ja merkittävän turvallisuusriskin, eikä kyseisillä hevosilla voida liikkua tuulivoima-alueella turvallisesti. Hevoset ovat äärimmäisen ääniherkkiä ja Soidinmäen tuulivoimateollisuusalueen käytäntö on osoittanut, että hevoset voivat reagoida arvaamattomasti myös niille tutussa ympäristössä tallialueella. Turvallisuusriski muodostuu hevosten käsittelijöiden lisäksi myös hevosille itselleen, sillä niiden laumakäyttäytyminen tarhassa saattaa muuttua kohonneen stressitason vuoksi. Karatessaan hevoset aiheuttavat merkittävän turvallisuusriskin myös muille alueen liikkujille, sillä kaikki kolme pihatto- /tallialuetta sijaitsevat noin kilometrin etäisyydellä valtatiestä. Hevosten kanssa harrastavat alueella myös lapset ja Kanervakallion tallin tapahtumat ovat

olleet erityisesti lapsiperheiden suosiossa. Kanervakallion tallin perhetapahtumien järjestäminen voi estyä kokonaan, mikäli hevosten käyttäytyminen muuttuu, eikä näin voida taata enää turvallista ympäristöä tapahtumien järjestämiseen. Itä-Puolassa on tutkittu tuulivoimaloiden vaikutusta metsäkauriiden stressitasoon seitsemässä erikokoisessa (12–17 tuulivoimalan) tuulivoima-alueella. Tutkimuksessa havaittiin kohonneita stressitasoja metsäkauriilla, jotka elivät tuulivoimaloiden läheisyydessä. Korkeat stressitasot aiheuttavat lisääntyneen kortisolierityksen, mikä vaikuttaa eläinten hyvinvointiin ja niiden hedelmällisyyteen. (Klich ym. 2020) Vaikka hevosiin liittyen ei ole saatavilla vielä virallisia tutkimuksia ja eläinten käyttäytymistä tuulivoima-alueella on muutoinkin tutkittu vielä hyvin vähän, on viimeaikaiset tutkimukset kuitenkin osoittaneet, että herkemmat eläinlajit reagoivat tuulivoimaloihin. Näin ollen ei voida todentaa, miten esimerkiksi tiineet hevoset reagoivat liian lähelle sijoitettuihin tuulivoimaloihin. Tamman kohonnut stressitaso aiheuttaa riskin sikiön ennen aikaiseen luomiseen ja näin ollen aiheuttaa taloudellista haittaa kasvatustoimintaan. Hevosharrastus ei ole halpa harrastus ja laki asettaa tarkat määräykset hevosten pitämiseen ja niiden hyvinvointiin liittyen. Tämä on edellyttänyt meiltä kaikilta alueen harrastajilta ison taloudellisen panoksen puitteiden rakentamiseen ja niiden kunnossapitoon. Sopivan hevosten pitoon soveltuvan kiinteistön etsintään on kulunut osalla useita vuosia, eli jopa Lapuan kokoisesta kaupungista on ollut haasteellista löytää	
---	--

riittävän isoa tonttia, mikä sallisi hevostenpidon. Peltokosken alueelta nämä paikat ovat lopulta löytyneet. Jos me alueen hevosharrastajat olisimme tienneet etukäteen, että alueelle suunnitellaan tuulivoima-alueita, emme olisi koskaan ostaneet kiinteistöä tältä alueelta. Mikäli Lamminnevan tuulivoimahanke toteutuu ja tuulivoimalat sijoitetaan liian lähelle, aiheuttaa se merkittävää taloudellista haittaa elinkeinotoiminnalle. Karsina-/pihattopaikkojen vuokraustoiminta on mahdotonta, jos alueelta ei löydy turvallisia maastoja missä liikkua hevosten kanssa. Tuulivoimahankeen toteutuessa liikkuminen hevosilla tapahtuisi vain asutusalueen keskellä, koska tuulettomia päiviä on hyvin vähän vuodessa. Tämä aiheuttaisi haittaa myös alueen muille asukkaille. Me Lamminnevan tuulivoima-alueen välittömällä vaikutusalueella asuvat kiinteistön omistajat, hevostenomistajat ja -harrastajat emme vastusta tuulivoimaa yleisesti, vaan tuulivoimahankealueen sijoittamista liian lähelle asuinkiinteistöjä, joissa pidetään hevosia. Vaadimme, että Etelä-Pohjanmaan uudessa suunnitteilla olevassa maakuntakaavassa 2050 rajataan tuulivoima-alueen (5) kokoa niin, että alueen rajat sijaitsevat vähintään 4 km etäisyydellä lähimpiin pihatto- ja tallirakennuksiin. Näin varmistetaan edes osittainen alueen käyttömahdollisuus harrastus- ja virkistystoiminnassa hevosten kanssa. Muutoin	Maakuntakaavassa ei huomioida hevosalleja kategorisesti tietyllä puskurivyöhykkeellä.
--	--

alueelta ei löydy enää turvallisia maastoja alueen hevosharrastajille, sillä kiinteistöt sijaitsevat valtatie ja hankealueen välissä. Turvalliset puitteet harrastus- ja yritystoiminnalle ovat myös kaupungin etu. Huomautamme, että Lapuan kaupungilla olisi hyvät mahdollisuudet alueen kehittämiseen hevosharrastajien näkökulmasta, jolloin alueelle voitaisiin kaavoittaa lisää isoja (vähintään 1 ha) tontteja. Lähteet: Hautala, K. 2013. Tuulivoimarakentaminen ja hevoset. Hippos ry. Saatavilla: https://www.kemionsaari.net/wp-content/uploads/2013/09/Tuulivoimarakentaminen-ja-hevoset.pdf Järviradio (31.1.2023). Haastattelussa meluasiantuntija DI Hannu Nykänen ja asukas Pasi Kivimäki. Kuunneltavissa: https://www.jarviradio.fi/haastattelussa-meluasiantuntija-di-hannu-nykanen/ Klich D., Łopucki R., Ścibior A., Gołębiowska D., Wojciechowska M. (2020). Roe deer stress response to a wind farms: Methodological and practical implications, Ecological Indicators, Volume 117, 2020, 106658, ISSN 1470-160X, https://doi.org/10.1016/j.ecolind.2020.106658	
---	--

Yksityishenkilö 34 ym. (32 hlöä)	Vastine
Mielipide/lausunto koskien Lamminnevan tuulivoimapuistohankkeen YVA-ohjelmaa EPOELY/2700/2022 Me kannanottoon osallistuvat, vastustamme Lamminnevan tuulivoima-alueen voimajohtosuunnitelmaa (vaihtoehto B) Nurmonjokilaakson kautta Ahonkylään. VE B Sähkösiirto 110 kV voimajohto Seinäjoen sähköasemalle – Kiertäen Paukanevan Natura-alueen Sähkösiirtoa varten Lamminnevan tuulivoimapuistoalueelta rakennetaan noin 20,8 kilometrin pituinen 110 kV voimajohto Seinäjoen sähköasemalle. Sähkösiirron vaihtoehdossa B uusi voimajohto kulkee olemassa olevan 110 kV voimajohdon rinnalla noin 11,7 km:n matkan, kiertäen kuitenkin Paukanevan Natura-alueen sen länsipuolitse. Hankealueelta olemassa olevan johtokadun rinnalle rakennettaisiin Seinäjoen kaupungin alueelle, täysin uuteen maastokäyttävään joko ilmajohto tai maakaapeli, jonka pituus olisi noin 4,5 km. Sähkösiirtolinjojen vaikutukset Vaikutukset maisemaan	Etelä-Pohjamaan liitto kiittää palautteesta. Merkitään tiedoksi.

Nurmonjokilaakson kotiseutusuunnitelma -hankkeen tuloksena on vuonna 2012 julkaistu teos <i>Joki on Nurmon äiti – Nurmonjokilaakso kotiseutukuvassa</i> (Helsingin Yliopiston Ruralia-instituutti). Hankkeen yhteydessä selvitettiin Nurmonjokilaakson alueen asukkaiden käsityksiä ja kokemuksia alueesta. Julkaisun mukaan <i>Nurmonjoki ja jokivarren maisemat oli yksi vastaajien suosikkikohteista – esimerkiksi joen leveimpiä kohtia Alapään alueelta. Nurmon halki virtaava joki ja sen rannoille levittyvät perinnemaisemat, nauhamainen kyläasutus Yljoelta Kouran ja Veneskosken kautta Keski-Nurmoon ja Alapäähän ovat merkittävä alue nurmolaisuuden rakentumisessa.</i> Lisäksi julkaisussa todetaan, että <i>"On tärkeää, että alueen kulttuuriarvoja kohdellaan kunnioittavasti. Seinäjoen kaupungin kasvupaineet kohdistuvat Nurmonjoen varteen. Hankkeen tavoitteena on ollut tukea tämän kasvualueen kehittämistä kulttuurisesti kestäväällä tavalla."</i> Voimalinjoista aiheutuva maisemahaitta koskee erityisesti alueen asukkaita, mutta myös muita alueella matkailevia ja liikkuvia. Vaikutukset eläimistöön ja ympäristöön Nurmonjokilaakson alue jokivarsineen on lintujen muuttoreitillä ja kevät- ja syysmuuttojen aikaan se on tavallinen levähdyspaikka suurille lintuparville. Esimerkkeinä eri kahlaaja- ja hanhilajit. Näille linnuille alueella kulkevista	Merkitään tiedoksi.
--	----------------------------

voimajohdoista olisi erityisen suurta haittaa, koska ne voivat lentää lankoihin ja loukkaantua. Nurmonjokivarren alueella esiintyviä lajeja lintuharrastajien ja asukkaiden havaintojen mukaan: - Laulujoutsen (uhanalainen, suojeltu, EU:n lintudirektiivin liitteen I lajeihin kuuluva) - o keväisin ja syksyisin Hipin altaalla useita kymmeniä, jopa satoja. Tärkeä levähdyspaikka muuttojen aikaan. - Muut hanhet; Metsähanhi, Kanadanhanhi ym. - Suokukko (uhanalainen, suojeltu, EU:n lintudirektiivin liitteen I lajeihin kuuluva) - o muut kahlaajat kuten Iso- ja Pikkukuovi, Sirrit, Viklot, Lirot - Sorsat; esim. Haapana, Tavi, Telkkä, Heinäsorsa ym. - Hanhet - Haikarat, ml. Harmaahaikara - Niittysuohaukka (uhanalainen, suojeltu, EU:n lintudirektiivin liitteen I lajeihin kuuluva) - Sini- ja Ruskosuohaukka (molemmat ovat uhanalaisia, suojeltuja, EU:n lintudirektiivin liitteen I lajeihin kuuluvia) - Varpuspöllö (uhanalainen, suojeltu, EU:n lintudirektiivin liitteen I lajeihin kuuluva) - Suopöllö (uhanalainen, suojeltu, EU:n lintudirektiivin liitteen I lajeihin kuuluva) - Meriharakka - Saukko (kuuluu silmälläpidettäviin lajeihin)	Merkitään tiedoksi.
--	----------------------------

Lamminnevan tuulivoimapuiston 110 kV voimajohdon pesimälinnustaselvitys 2022 on tehty neljän päivän aikana toukokuussa ja kesäkuussa. Selvityksessä jää kokonaan havainnoimatta lintujen muuttoaika aiemmin keväällä sekä syksyllä. Asukkaiden ja lintuharrastajien havainnoissa esiin nousee erityisesti kevätmuuton aikaan levähdyspaikkanaan Hipin altaan ympäristöä pitävät suuret Laulujoutsen- ja Suokukkoparvet. Linnustaselvityksen mukaan Paukanevan Natura-alueen kiertäminen olisi linnuston kannalta parempi vaihtoehto. Natura-alueen kiertäminen vaatisi kuitenkin laajan metsäalueen hakkuun, jolloin se vaikeuttaisi sillä alueella lintujen pesintää. Hakkuulla menetetään tärkeää lintujen elinympäristöä Natura-alueen läheisyydessä. Hakkuualueiden reunoilla on huomioitava myös metsätaloudellisesti haitalliset hyönteistuhot. Lisäksi Natura-alueen kiertävän voimajohtoreitin alle jäisi runsaassa virkistyskäytössä olevat pitkospuureitti, Lehtisalon laavu ja uimapaikka. Vaikutukset rakentamiseen ja maankäyttöön Sähkönsiirtolinjat vaikeuttavat tai estävät kokonaan linjojen läheisyydessä asuin- ja maatalousrakentamisen. Tällä hetkellä suunniteltujen siirtolinjojen alla on viljelykäytössä olevaa peltoa, mutta kiinteistöt ovat myös mahdollista tulevien polvien tonttimaata. Vaikka rakennusoikeuden saisi	Merkitään tiedoksi Lamminnevan tuulivoimahankkeen ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta esiin tuodut huomiot. Maakuntakaavaluonnoksessa annettiin sähkönsiirtoon liittyvä, koko maakuntaa koskeva suunnittelumääräys, jonka mukaan mm. " Sähkönsiirtolinjat tulee toteuttaa maa- ja metsätalouden harjoittamisen kannalta mahdollisimman vähäisin vaikutuksin.
---	---

alueelle, kärsii halukkuus rakentaa lähistön tonteille merkittävästi, mikäli vieressä kulkee voimalinja. Fortum on tuonut esille maakaapeloinnin vaihtoehtona, mutta yhtä lailla se hankaloittaa alueelle rakentamista, vaikka maisemahaitta tällöin olisi pienempi. Vaikutukset ihmisten terveyteen Voimajohtojen ja sähkön yhteyttä esimerkiksi Alzheimerin tautiin ja lasten leukemiaan on tutkittu muualla maailmassa. Sosiaali- ja terveysministeriön suosituksen mukaan uusia johtoja suunniteltaessa on hyvä pyrkiä siihen, ettei niitä rakenneta esimerkiksi asuntojen, päiväkotien, leikkikenttien ja koulujen läheisyyteen. (Suomen Terveyskirjasto Duodecim) Tuulivoimaloihin liittyviä melumallinnuksia tehdään, vaikka korkeajännitelinjoista syntyvä ääni voidaan kokea vähintään yhtä häiritseväksi. Vaikutukset kiinteistöjen arvoon Kaikki edellä mainitut seikat johtavat kiinteistöjen arvon alenemiseen. Johtopäätöksenä esitämme vaihtoehtoa sähkönsiirtoon alueen itäpuolelle pois päin kasvavasta asutuksesta. Kantaverkkoyhtiö Fingridin esiintuoma mahdollisuus rakentaa uusi sähköasema Seinäjoen ja Alajärven välille on	Lähekkäin sijoittuvien tuulivoimala- ja aurinkovoimala-alueiden liittäminen sähköverkkoon on ensisijaisesti keskitettävä samaan tai olemassa olevaan johtokäytävään ja yhteispylväisiin yhteistyössä muiden energiantuotannon hankealueiden kanssa". Suunnittelumääräystä tarkistetaan kaavaehdotukseen. Merkitään tiedoksi.
---	--

kannatettava. Fortumin esittämien vaihtoehtojen lisäksi esitämme sähkönsiirtoa olemassa olevaan Alajärven siirtolinjaan. Palopättäränmäen tuulivoimahankkeesta vastaava Ilmatar Oy on myös esittänyt voimajohtolinjojensa kulkevan Atrian ja Latikan kautta Nurmonjokilaaksoon ja edelleen Ahonkylään. Peräänkuulutamme kokonaisuuden hallintaa suunniteltaessa useita kymmenien voimaloiden tuulivoimala-alueita Seinäjoelle. Sähkönsiirtoa eri hankealueilta ei ole suunniteltu kokonaisuutena vaan eri toimijat ovat esittäneet omia suunnitelmiaan. Miten Seinäjoen kaupunki huomioi maanomistajat, asukkaat ja kylät tässä asiassa? Karttakuvat osayleiskaavassa ja YVA-selvityksessä ovat epäselviä ja osittain harhaanjohtavia. Suunnitelman mukaan vaihtoehto A kulkee Natura-alueen läpi ja vaihtoehto B kiertää Natura-alueen. Fortumilta saadun suullisen tiedon mukaan vaihtoehdot eivät ole kuitenkaan toisiinsa sidottuja Natura-alueen suhteen. Fortumin edustajan mukaan vaihtoehto B:n voimajohtoreitin vaikutusalueelle Nurmonjokilaaksossa jää kolme asuinkiinteistöä. Näkemyksemme mukaan näitä läheisellä vaikutusalueella olevia asuin- ja vapaa-ajankiinteistöjä on paljon enemmän.	Maakuntakaavaluonnokseen on merkitty ne tuulivoimala-alueiden sähkönsiirtoyhteydet, joiden sijainti on varmistettu (lunastuslupavaihe). Tuulivoimala-alueiden siirtoyhteyksien tarvemerkintöjä ei maakuntakaavaan Ympäristöministeriön ohjeen mukaisesti merkitä. Maakuntakaavaehdotukseen tullaan kirjaamaan se, minkä sähköaseman kautta alue todennäköisimmin tullaan liittämään kanta- tai alueverkkoon.
--	---

Liitteet:

Harmaahaikara (Nurmonjoentie 435) Laulujoutsenet Hipinaltaalla

Merihaikarat (taustalla Hipinallas) Suokukkoja Nurmonjoen
varressa

Heinäsaorsat

Liitteenä myös allekirjoituslistat

Yksityishenkilö 35 (2 hlöä)	Vastine
Vaadimme että Etelä-Pohjanmaan maakuntaliiton suunnitelmasta poistetaan tuulimyllyalue 33. Omistan vapaa-ajan asunnon kirkonkylässä sekä myös omaa rantaa ja metsäpalstan yhteismetsässä, joka on lähellä suunniteltua tuulivoimapuistoa ja erittäin kaunis harvinaisen korkea paikka. Haluamme myös että lähimetsä on tuulivapaa ja että maakunnallisen vuoden kylä-palkinnon saanut Itäkylä v.2014 maisemallisesti ei tarvitse ja että alue 33 lähellä olevat	Etelä-Pohjanmaan liitto kiittää palautteesta. Maakuntakaavan tuulivoimaloiden alueet pohjautuvat Etelä-Pohjanmaan, Keski-Pohjanmaan ja Pohjanmaan tuulivoimaselvitykseen sekä sitä tarkentaviin vaikutusten arviointeihin ja jatkoselvityksiin. Tuulivoima-alueiden rajaukset voivat täsmentyä kaavaehdotukseen mm. hankkeissa toteutettujen selvitysten, lausuntojen ja

Övermark-,Purola- ja Kuoppala saivat asukkaineen säilyttää rauhallisen ja terveellisen ympäristön. Suunniteltu alue on luonnoltaan monipuolinen ja erityisherkkä,joka on todettu jo Elyn ja Yvan toimesta.Mahdollinen rakentaminen tuhoaa kauniin Väljoen maiseman Evijärven ja Lappajärven välillä. Myös teollistumisen myötä ja johdosta tärinä saattaa vaurioittaa pohjavesiä. Havainnekuvat jotka on esitetty mahdollisista voimaloista ja ympäristöstä ,on tuotu esiin vääristeltyinä,mm tuulimyllyn korkeus. Kunnalliset viranhaltijat ovat voimakkaasti ajaneet tuulivoima- aluetta 33.Luottamusmiespuolelta on paljastettu paljon jääviyksiä päätöksenteon eri asteissa,joten nyt ollaan ajautumassa lähtöruutuun. Kerätyt ,runsaat kansalaismielipiteet/-lausunnot eivät ole päässeet vaikuttamaan.Itäkylän yli tuhat vastustavaa mielipidettä ei ole otettu huomioon. Silloin mahdollinen rakentaminen sähkökujineen,kaapelitöineen sekä lisäteineen rikkoo pahasti n.1-2km etäisyydellä olevien kylien ympäristöä ja asukkaiden elämän terveyttä. On otettava huomioon alue 33 lähelle retkeilijöiden käyttöön tehdyt polut ja taukopaikat metsämaille jäisivät käyttöä vaille. Yhteismetsän kannustava mielipide tuulivoimasta kuntaan saatiin kokouksessa,asiasta ei tehty kirjallista osakaskyselyä.	mielipiteiden sekä esimerkiksi lausuttavana olevan Natura-arvioinnin pohjalta. Maakuntakaavassa osoitetaan maakuntakaavatasoisin selvityksin tuulivoimatuotantoon soveltuvia alueita. Tuulivoima-alueiden yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa määritellään tuulivoimaloiden määrä, voimalatyypit, korkeus, teho ja tarkempi sijoittuminen tuulivoima-alueiden sisällä, sekä laaditaan mm. melu-, välke- ja tärinämittaukset voimassa olevien ohjeistusten mukaisesti. Maakuntakaavassa on laadittu tuulivoima-alueiden maisemaselvitys, jonka mukaan tuulivoimaloiden alueen 33 vaikutus on osin maiseman tärkeitä ominaispiirteitä heikentävä. Selvityksen tuloksen perusteella alueelle on maakuntakaavassa annettu suunnittelumääräys, jonka mukaan alueen yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee kiinnittää erityistä huomiota maisemavaikutuksiin. Lappajärven erityispiirteet on huomioitu Etelä-Pohjanmaan maakuntakaavassa mm. maakunnallisesti arvokkaan maisema-alueen sekä matkailun ja virkistyksen kehittämisvyöhykkeen merkintöjen kautta. Maakuntakaavan tuulivoimaloiden alueen merkintä mahdollistaa seudullisen tuulivoima-alueen sijoittumisen. Seudullisen tuulivoima-alueen perustaminen edellyttää, että alueelle laaditaan tuulivoimaosayleiskaava. Sen
---	--

Taloudellinen hyöty kestää vain pari vuosikymmentä sekä yksityisille että kunnalle. Mitä jää jälkipolville? Kokonaisuutena ainutlaatuinen Lappajärven maisema ja kulttuuri rikkoutuvat ,mikäli alue 33 ei poisteta.Etelä-Pohjanmaan ainutlaatuinen ,arvokas lomailu-ja vapaa-ajan viettopaikka häiriintyy. Viime vuoden aikana myytyjen kiineistöjen arvo laski jo 25-30 prosenttia. Lähikulttuurimaisemat kuten Välijoen alue,Kivitiipun ja Halkosaaren alue ,järven rantojen vakituiset ja loma-asukkaat tulevat vieroksuntaan.Häiriö ulottuu kauniiseen kirkkoniemeen ja Kärnänsaaren runsaaseen loma-asutukseen. Poistamalla tuulipuistoaluee 33 suunnitelmista 2050 voimme säilyttää Euroopan ainoan meteoriittijärven,kansallisen harvinaisuuden ja ympäristön myös eteläpohjalaisten käyttöön. Helsingin Yliopiston kanssa yhteistyössä tehty projekti Geopark on menossa Unescon maailmanperintöluetteloon.Myös siksi ympäristö kulttuurimaisemineen on suojeltava.	laatimisesta päättää kunta. Yleiskaavan hyväksyy kunnanvaltuusto.
---	--

Yksityishenkilö 36	Vastine
Suunnitteilla olevien tuulivoimaloiden koko kasvaa todella nopeasti. Kukaan ei tiedä tulevia ympäristövaikutuksia nyt kun maakuntakaavaa valmistellaan. Voimaloita on tulossa todella runsaasti ja todella lähelle pysyvää asutusta. Siksi helppo nyrkkisääntö etäisyydestä asutukseen 1 MW = 1 kilometri on määriteltävä maakuntakaavan jo nyt ! Esimerkiksi Teuva/Karijoen seudulle suunnitellaan 8 MW:n voimaloita Lautamäen 2027 hankkeessa. Näiden minimietäisyys asutuksesta tulisi siis olla vähintään 8-10 kilometriä.	Etelä-Pohjanmaan liitto kiittää palautteesta. Maakuntakaavan tuulivoimaloiden alueet pohjautuvat Etelä-Pohjanmaan, Keski-Pohjanmaan ja Pohjanmaan tuulivoimaselvitykseen sekä sitä tarkentaviin vaikutusten arviointeihin ja jatkoselvityksiin. Tuulivoima-alueiden rajaukset voivat täsmentyä kaavaehdotukseen mm. hankkeissa toteutettujen selvitysten, lausuntojen ja mielipiteiden sekä esimerkiksi lausuttavana olevan Natura-arvioinnin pohjalta. Tuulivoimaselvityksissä on käytetty 300 metrin voimalakorkeutta, mikä vastaa kaavan laadinnan aikana suunnitteilla olevien hankkeiden voimalakorkeuksia. Maakuntakaavan tuulivoimaloiden alueet kuvaavat tuulivoimaloiden sijaintialueita maakuntakaavan tarkkuustasolla. Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa, jossa määritellään tuulivoimaloiden määrä, voimalatyyppi, korkeus, teho ja tarkempi sijoittuminen tuulivoima-alueiden sisällä, laaditaan mm. melu-, välke- ja värinämittaukset voimassa olevien ohjeistusten mukaisesti. Maakuntakaavan tuulivoimaloiden alueen merkintä mahdollistaa seudullisen tuulivoima-alueen sijoittumisen. Seudullisen tuulivoima-alueen perustaminen edellyttää, että alueelle laaditaan tuulivoimaosayleiskaava. Sen

	laatimisesta päättää kunta. Yleiskaavan hyväksyy kunnanvaltuusto.
Yksityishenkilö 37	Vastine
Maakuntakaavassa on useita voimalinjoja suunniteltu Alajärvellä olevan liruunjärven maastoon. liruunjärvi on yksi Etelä-Pohjanmaan puhdasvetisin, ellei puhtain järvi. Mielestäni tätä luontoa ei saisi raiskata korkeilla sähkölinjoilla. Esitän että voimalinjat poistetaan suunnitelmasta ja lisätään Alajärven kaupungin tekemä ehdotus linjasta.	Etelä-Pohjanmaan liitto kiittää palautteesta. Kantaverkkoyhtiö Fingrid Oyj suunnittelee kahta uutta, yhteisille pylvälle sijoittuvaa kantaverkon voimajohtoa Kalajoen Jylkän ja Alajärven sähköasemien välille kantaverkon vahvistamiseksi. Maakuntakaavaluonnokseen on keväällä 2023 merkitty yhteystarvemerkinnoilla kaikki tuolloin Jylkkä-Alajärvi-hankkeen ympäristövaikutusten arviointiohjelmassa tarkasteltavana olleet vaihtoehdot. Fingrid on kesäkuussa 2023 ympäristövaikutusten arviointiin sekä asukkailta saatua palautteeseen perustuen valinnut voimajohtojen reittivaihtoehtoista jatkosuunnitteluun Kokkolan Hangasnevan ja Alajärven väliselle osuudelle itäisen päävaihtoehdon, joka sijaitsee liruunjärvestä kaikkein kauimpana. Voimajohtojen yhteystarvemerkinnot tarkistetaan maakuntakaavaehdotukseen viimeisimpien suunnitelmien mukaisiksi.

Yksityishenkilö 38	Vastine
Ensinnäkin tuulipuistot tulisi sijoittaa sinne, missä sähkö käytetään, välttämään turhilta siirtolinjojen rakentamisilta. Korvaukset siirtolinjojen alle jäävistä maa-alueista on käsittämättömän pieniä maanomistajille, verattuna tämän hetkisiin realihintoihin. Tuulipuistot pitäisi toteuttaa sillä tavoin, että otetaan paikallisten asukkaiden mielipiteet oikeasti huomioon, ei niinkuin Lappajärvellä tehtiin, yli tuhat vastustavaa mielipidettä jätettiin huomioimatta kokonaan. Etelä-Pohjanmaan maakuntakaava 2050 kaavaluonnoksessa ei oteta huomioon jo rakennettuja voimaloita, eikä rakenteilla tai suunnitteluvaiheessa olevia myllyjä.	Etelä-Pohjanmaan liitto kiittää palautteesta. Sähkön siirron vaikutukset maanomistajiin ovat merkittävät ja niihin liittyviä haittavaikutuksia tulee maakuntaliiton mukaan vähentää uusilla lainsäädännöllisillä toimenpiteillä. Etelä-Pohjanmaan liitto on antanut asiasta kannanoton 1.12.2022 (linkki kannanottoon). Maakuntakaavassa annetaan sähkönsiirtoon liittyen koko maakuntaa koskeva suunnittelumääräys, jonka mukaan sähkönsiirtolinjat tulee toteuttaa maa- ja metsätalouden harjoittamisen kannalta mahdollisimman vähäisin vaikutuksin. Lähekkäin sijoittuvien tuulivoimala- ja aurinkovoimala-alueiden liittäminen sähköverkkoon on ensisijaisesti keskitettävä samaan tai olemassa olevaan johtokäytävään ja yhteispylväisiin yhteistyössä muiden energiantuotannon hankealueiden kanssa. Suunnittelumääräystä kehitetään ehdotusvaiheeseen siten, että ympäristölle ja ihmisille aiheutuvat haitalliset vaikutukset olisivat mahdollisimman vähäisiä. Maakuntakaavan tuulivoimaloiden alueet pohjautuvat Etelä-Pohjanmaan, Keski-Pohjanmaan ja Pohjanmaan tuulivoimaselvitykseen sekä sitä tarkentaviin vaikutusten arviointeihin ja jatkoselvityksiin. Tuulivoima-alueiden

Lappajärveläisenä asukkaana ja maanomistajana Iso-Saapasnevan aluella vaadin, että alue poistetaan kaavasta yhtenä mahdollisena tuulipuistoalueena sen arvokkaiden luontoarvojen vuoksi. Se on alueena tärkeä metsäpeuran, hirvien ja metsäkanalintujen lisääntymisen kannalta. Mahdollinen tuulipuisto hankaloittaa myös talvista metsänhoitoa alueella, mahdollisesti voimaloiden lavoista lentävien jäälohkareiden vuoksi. Kyseinen tuulipuisto laskee kiinteistöjen arvoja reippaasti ja lopettaa käytännössä kiinteistöjen kaupan kokonaan. Matkailun näkökulmasta tuulipuisto ei sovi ollenkaan tälle alueelle, jos esim. Geopark status toteutuu lähiaikoina. Loma-asuntojen arvo laskee huomattavasti tuulivoimaloiden vuoksi; kuka korvaa arvonmenetykset? Tuulipuistoja ei pidä rakentaa joka kuntaan. Tällä hetkellä minun mielestäni Pohjanmaan maakuntiin on rakennettu riittävästi	rajaukset voivat täsmentyä kaavaehdotukseen mm. hankkeissa toteutettujen selvitysten, lausuntojen ja mielipiteiden sekä esimerkiksi lausuttavana olevan Natura-arvioinnin pohjalta. Maakuntakaavan tuulivoimaloiden alueet kuvaavat tuulivoimaloiden sijaintialueita maakuntakaavan tarkkuustasolla. Maakuntakaavan tuulivoimaselvityksissä on käytettävissä olevien tietojen perusteella otettu huomioon rakennetut ja suunnitteilla olevat tuulivoima-alueet, myös naapurimaakuntien puolella. Maakuntakaavan tuulivoimaloiden alueen merkintä mahdollistaa seudullisen tuulivoima-alueen sijoittumisen. Seudullisen tuulivoima-alueen perustaminen edellyttää, että alueelle laaditaan tuulivoimaosayleiskaava. Sen laatimisesta päättää kunta. Yleiskaavan hyväksyy kunnanvaltuusto. Lappajärven ympäristö on maakuntakaavassakin tunnistettu merkittävänä metsäpeuran laidunnus- ja vaellusalueena. Maakuntakaavassa on annettu Iso Saapasnevan tuulivoimaloiden alueelle suunnittelumääräys, jonka mukaan yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee kiinnittää erityistä huomiota metsäpeuran vaellusreitteihin ja lisääntymisalueisiin. Lappajärven erityispiirteet on huomioitu Etelä-Pohjanmaan maakuntakaavassa mm. maakunnallisesti arvokkaan maisema-alueen sekä matkailun ja virkistykseen kehittämisvyöhykkeen merkintöjen kautta.
---	--

tuulivoimaa. Tuulivoimalat laskevat asumisviihtyvyyttä ja aiheuttavat asukkaiden välille närää. Tehdään Lappajärvestä tuulipuisto vapaa alue.	Päätös tuulivoima-alueiden yleiskaavoittamisesta tehdään jokaisessa kunnassa kunnallisen päätöksentekojärjestelmän mukaisesti.
---	--

Yksityishenkilö 39	Vastine
Kuorasjärven kesäasukkaat xx ja xx (<i>yksilöiviä tietoja häivytetty</i>) ovat vuosia harrastaneet lintuseurantaa Kurjennevilla ja Kuorasjärvellä sekä Kivijärvellä: Petolinnut (<i>sensitiiviset lajitiedot häivytetty</i>) ovat jokavuotiset vieraat alueella, pesien mm läheisellä Kurjennevan alueella. Petolintu (<i>sensitiivinen lajitieto häivytetty</i>) ja useat haukat ja pöllöt pesivät vuosittain. Alue on erittäin linturikas johtuen soista ja useasta järvestä.. Ehdottomasti olemme sitä mieltä, että vähintään 3 km Valtatieltä 18 olisi etäisyys myllyihin, lisäksi korkeus 350 m. on aivan mieletön. Kyläasutus on valtatie läheisyydessä. Nyt tukitaan myllyjä ihmisten ja lintujen reviireille. Lisäksi emme voi hyväksyä isoa siirtolinjaa neitseelliseen Veneskosken -Törnävän välimaastoon. Koko itä-Seinäjoen luonnonrauhaa ei saa rikkoa, varsinkin nyt , kun puhutaan luonnon ennallistamisesta ! "Tutkimus: tuulimyllyt pelottavat linnut pois pesimäalueiltaan" Lauri Vanhala5.1.201010:57	Etelä-Pohjanmaan liitto kiittää palautteesta. Maakuntakaavan tuulivoimaloiden alueet pohjautuvat Etelä-Pohjanmaan, Keski-Pohjanmaan ja Pohjanmaan tuulivoimaselvitykseen sekä sitä tarkentaviin vaikutusten arviointeihin ja jatkoselvityksiin. Tuulivoima-alueiden rajaukset voivat täsmentyä kaavaehdotukseen mm. hankkeissa toteutettujen selvitysten, lausuntojen ja mielipiteiden sekä esimerkiksi lausuttavana olevan Natura-arvioinnin pohjalta. Maakuntakaavan tuulivoimaloiden alueet kuvaavat tuulivoimaloiden sijaintialueita maakuntakaavan tarkkuustasolla. Tuulivoimaselvityksessä vakituiseen ja vapaa-ajan asutukseen kohdistuvia vaikutuksia on huomioitu jättämällä ns. poissulkevassa puskurianalyysissä 1,5 kilometrin etäisyys suhteessa asutukseen. Poissulkeva puskurianalyysi on paikkatietoihin nojaava menetelmä, jonka tavoitteena on tunnistaa sellaiset alueet, jotka lähtökohtaisesti eivät ole tutkittavaan toimintaan soveltuvia

"Brittitutkijat ovat havainneet, että tuulimyllyt häiritsevät lintujen pesintää. Tutkijat pelkäävät, että tuulivoiman yleistyessä haitat linnuille voivat kasvaa merkittäviksi."

ja suositeltavia. Tuulivoimaselvityksen yhteisvaikutusten arvioinnissa on arvioitu tuulivoima-alueiden vaikutuksia asumisviihtyisyyteen ja virkistyskäyttöön.

Maakuntakaavassa ei määritellä kategorista etäisyyttä suhteessa asutukseen.

Maakuntakaavan laadintaa varten on laadittu tuulivoiman vaikutuksia maa- ja merikotkiin sekä sääksiin arvioiva selvitys, jonka tuloksia on hyödynnetty kaavaratkaisussa ja maakuntakaavan tuulivoima-alueiden Natura-arvioinnissa. Lisäksi linnustovaikutuksia on arvioitu tuulivoimaselvityksen kohdekohtaisissa arvioinneissa maakuntakaavatasoisin selvityksin.

Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa, jossa määritellään tuulivoimaloiden määrä, voimalatyyppi, korkeus, teho ja tarkempi sijoittuminen tuulivoima-alueiden sisällä, laaditaan melu-, välke- ja värinämittaukset voimassa olevien ohjeistusten mukaisesti sekä tarvittavat yksityiskohtaisemmat luontoinventoinnit ja linnustonselvitykset.

Maakuntakaavaluonnokseen on merkitty ne tuulivoimala-alueiden sähkönsiirtoyhteydet, joiden sijainti on varmistettu (lunastuslupavaihe). Muilta osin maakuntakaavassa ei osoiteta tuulivoimala-alueiden siirtoyhteyksien tarvemerkintöjä. Etelä-Pohjanmaan liitto toimii asiassa Ympäristöministeriön ohjeen mukaisesti.

Maakuntakaavaehdotukseen tullaan kirjaamaan se, minkä

	sähköaseman kautta tuulivoimaloiden alue todennäköisimmin tullaan liittämään kanta- tai alueverkkoon. Tuulivoima-alueiden sähkönsiirto suunnitellaan hankkeiden yksityiskohtaisemman suunnittelun yhteydessä. Maakuntakaavassa annetaan koko maakuntaa koskeva suunnittelumääräys, joka kaavaluonnoksessa on: Sähkönsiirtolinjojen toteutuksessa on huomioitava vaikutukset kulttuuriympäristön ja maiseman kannalta arvokkaisiin alueisiin sekä virkistys-, luonnonsuojelu- ja Natura 2000 -alueisiin. Sähkönsiirtolinjat tulee toteuttaa maa- ja metsätalouden harjoittamisen kannalta mahdollisimman vähäisin vaikutuksin. Lähekkäin sijoittuvien tuulivoimala- ja aurinkovoimala-alueiden liittäminen sähköverkkoon on ensisijaisesti keskitettävä samaan tai olemassa olevaan johtokäytävään ja yhteispylväisiin yhteistyössä muiden energiantuotannon hankealueiden kanssa. Koko maakuntaa koskevaa suunnittelumääräystä tarkistetaan kaavan ehdotusvaiheeseen. Maakuntakaavan tuulivoimaloiden alueen merkintä mahdollistaa seudullisen tuulivoima-alueen sijoittumisen. Seudullisen tuulivoima-alueen perustaminen edellyttää, että alueelle laaditaan tuulivoimaosayleiskaava. Sen laatimisesta päättää kunta. Yleiskaavan hyväksyy kunnanvaltuusto.
--	---

Yksityishenkilö 40	Vastine
Orasenjoen alue ei tarvitse erikseen kaavamerkintää "Luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeä alue". Kaavan pitää mahdollistaa eikä rajoittaa lainsäädäntöä enempää. Kaavamerkintä voi tulevaisuudessa johtaa suojeluun tai rajoituksiin ilman korvausta maanomistajille. Kolmannet osapuolet voivat käyttää kaavamerkintää lyömäaseena laillisen maa- ja metsätalouden harjoittamista vastaan ja pahimmillaan estää esimerkiksi saamasta puukauppa tarjouksia puunostajilta. Alue on jo nykyisellään metsäkeskuksen ja muiden toimijoiden tiedossa ja alueella on tehty runsaasti vapaaehtoisia suojelutoimenpiteitä. Kaavan taustaselvityksiä voidaan hyödyntää kohdentamaan vapaaehtoisia suojelutoimenpiteitä jatkossa ilman kaavamerkintöjakin. Kaavamerkintä saattaa johtaa myös ns. aavistushakkuihin. Viheryhteystarpeet "Rantakankaan alue - Soinin kaakkoisosaa/maakuntaraja" ja "Siirilän alue – Ylimmäisen alue/maakuntaraja" tulee poistaa kaavasta. Kaavamerkintä voi tulevaisuudessa johtaa suojeluun tai rajoituksiin ilman korvausta maanomistajille, tai kolmannet osapuolet voivat käyttää kaavamerkintää lyömäaseena laillisen metsätalouden harjoittamista vastaan ja pahimmillaan estää saamasta tältä alueelta puukauppa tarjouksia puunostajilta. Kaavan taustaselvityksiä voidaan hyödyntää kohdentamaan vapaaehtoisia suojelutoimenpiteitä jatkossa ilman	Etelä-Pohjanmaan liitto kiittää palautteesta. Etelä-Pohjanmaan maakuntakaava 2050:ssa ei osoiteta maakuntaan uusia suojelualueita. Poikkeuksia ovat sellaiset alueet, joiden maanomistaja on itse toivonut suojelua tai antanut siihen suostumuksensa erikseen. Luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeä alue ja viheryhteystarve -merkinnät perustuvat vuonna 2022 valmistuneen Etelä-Pohjanmaan viherrakenne ja ekosysteemipalvelut -selvityksen analyysiin laajoista yhtenäisistä metsä- ja suoalueista sekä ekologisista yhteyksistä. Lisäksi merkintöjen muodostamisessa on huomioitu mm. luontotyyppi-, laji- ja riistaeläinonnettomuustietoja. Merkinnät säilytetään osana maakuntakaavaehdotusta maakuntahallituksen 22.5.2023 hyväksymän yleisvastineen mukaisesti Palautetiivistelmät ja yleisvastineet. Merkinnät toteuttavat Etelä-Pohjanmaan maakuntavaltuuston vuonna 2021 hyväksymässä maakuntastrategiassa ja maakuntahallituksen vuonna 2022 hyväksymässä maakuntakaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa asetettuja tavoitteita: Selvitetään luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeät alueet ja niiden välinen kytkeytyneisyys ja huomioidaan nämä maankäytön suunnittelussa.

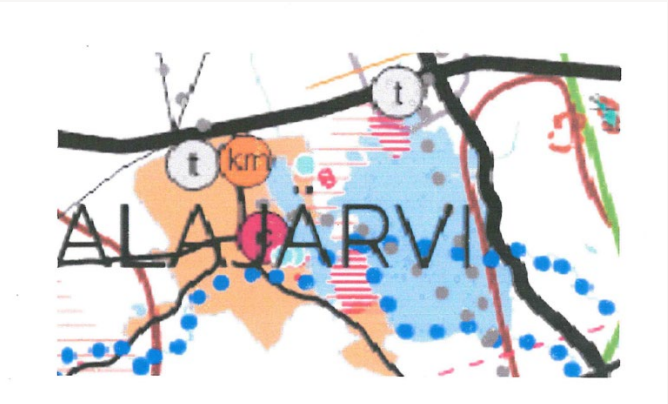
kaavamerkintöjäkin. Kaavamerkintä saattaa johtaa myös ns. aavistus hakkuisiin	(Etelä-Pohjanmaan maakuntastrategia – Huomisen lakeus) • Luonnon monimuotoisuuden lisääminen ja suojeluarvojen säilyttäminen sekä ekologisten yhteyksien turvaaminen (Etelä-Pohjanmaan maakuntakaava 2050 tavoitteet, osallistumis- ja arviointisuunnitelma). Maakuntakaavassa osoitetut luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeät alueet ovat selvityksen mukaan maakunnan luonnon monimuotoisuuden ydinalueita, joilla on monipuolisesti erilaisia elinympäristöjä eläin- ja kasvilajeille, sekä lajeille tärkeitä ravinnonlähteitä ja pesä- ja levähdyspaikkoja. Ekologiset yhteydet ovat merkittäviä liikkumis- ja leviämisreittejä eläimille ja kasveille. Maakuntakaavassa on osoitettu maakunnan ekologisen verkoston kannalta keskeisimmät lumo-alueet ja viheryhteystarpeet, ja Orasenjoen alue sekä Rantakankaan alue - Soinin kaakkoisosaa/maakuntaraja ja Siirilän alue – Ylimmäisen alue/maakuntaraja ovat selvitysten mukaan tällaisia. Luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeä alue ja viheryhteystarve -merkinnöillä pyritään osaltaan turvaamaan, että alueet pysyvät maa- ja metsätalouskäytössä ja mahdollisissa maankäytön muutoksissa huomioidaan maa- ja metsätalous. Keskeistä on, että esimerkiksi metsiä ei siirtyisi alueella merkittävässä määrin muuhun maankäyttöön. Tähän liittyen
--	---

	maakuntakaavaluonnoksessa on annettu luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeille alueille suunnittelumääräys: Alueen suunnittelussa ja kehittämisessä tulee erityisesti huomioida niiden elinkeinojen turvaaminen, jotka toiminnallaan ylläpitävät alueelle ominaisia luontotyyppejä ja edistävät niiden säilymistä. Luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeä alue ja viheryhteystarve -merkinnoistä ei aiheudu rajoitteita maa- ja metsätalouselinkeinoille, eivätkä maakuntakaavan merkinnät johda korvauksettomaan suojeluun. Merkintöjen suunnittelumääräyksessä ei aseteta rajoitteita alueiden käytölle. Kaavaehdotuksessa lumo- viheryhteystarve-merkinnät osoitetaan molemmat alueen erityisominaisuutta kuvaavalla merkinnällä, mikä ei varaa tai määrää aluetta tiettyyn tarkoitukseen eikä merkintään liity rakentamisrajoituksia. Merkintöjen kuvausta, suunnittelumääräystä ja kaavaratkaisun kuvausta tarkistetaan kaavaselostukseen ennen ehdotusvaihetta. Kaavaselostukseen lisätään tietoa mm. maakuntakaavamerkintöjen tulkinnasta, merkintöjen vaikutuksesta tarkemman tason suunnitteluun ja eroista suhteessa yleiskaavoissa käytettyihin vastaaviin merkintöihin. Maakuntakaavatasolla viherrakennemerkinnot osoittavat tarvetta luonnon monimuotoisuuden ja ekologisten yhteyksien huomioimiseksi laajoilla alueilla, eivätkä johda sellaisenaan vastaavan merkinnän käyttöön tarkemman tarkastelutason yleiskaavassa.
--	--

Voimajohto, yhteystarve Seinäjoki - Alajärvi, tulee esittää kaavassa olemassa olevaan johtokatuun missä kulkee 400kV ja 110kV linjat. Luonnoksessa oleva linjaus todettiin epätodennäköiseksi jo yleisötilaisuudessa Alajärvellä. Miksi jättää harhaanjohtavaa tietoa kaavaan joka voi johtaa väärään tulkintaan, kuten moni on jo luonnoksen perusteella tehnyt. Uusi 400kV linja pitää määrätä kaavassa rakennettavaksi nykyisen 110kV linjan yläpuolelle ettei johtokatua tarvitse leventää.	Maakuntakaavassa osoitetut voimajohtojen yhteystarvemerkinnot eivät määritä reittilinjaa. Voimajohdon sijainti määritellään yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa ja lupamenettelyssä. Maakuntakaavan mukaan "vahvistettaessa ja rakennettaessa voimajohtoja tulee ensisijaisesti käyttää nykyisiä johtoaukeita. Jatkosuunnittelussa tulee huomioida maisema-, kulttuuriympäristö- ja luontoarvot sekä turvata alkutuotannon edellytykset". Maakuntakaavassa on lisäksi annettu koko maakuntaa koskeva suunnittelumääräys sähkönsiirron toteuttamisesta siten, että maa- ja metsätalouteen kohdistuvat vaikutukset ovat mahdollisimman vähäisiä. Voimajohtojen yhteystarvemerkkintöjen esittämistapaa tarkastellaan maakuntakaavaehdotukseen.
--	---

Yksityishenkilö 41 (2 hlöä)	Vastine
Olemme ostaneet liruunjärveltä v.2006 mökin joka tuntui sellaiselta paikalta jossa on hyvä olla. Järvi on lähdepohjainen jonka vesi on puhdasta. Järvellä veneilykin on sallittu ainoastaan sähköperämoottoria käyttäen jolloin Joutsenet savat uiskennella poikasiensa kanssa rauhassa. liruunjärvi on kallioiden kätköissä sijaitseva kaunis luonnon muokkaama paikka jonka kallioita peittää upeat sammalmatot. Kallioilla kulkiessa siellä voi nähdä	Etelä-Pohjanmaan liitto kiittää palautteesta. Kantaverkkoyhtiö Fingrid Oyj suunnittelee kahta uutta, yhteisille pylväille sijoittuvaa kantaverkon voimajohtoa Kalajoen Jylkän ja Alajärven sähköasemien välille kantaverkon vahvistamiseksi. Maakuntakaavaluonnokseen on keväällä 2023 merkitty yhteystarvemerkinnoilla kaikki

mm. peuroja ja monia muita eläimiä . <i>Petolintu (sensitiivinen lajitieto häivytetty)</i> on joidekin mukaan siellä olemassa. Emme haluaisi menettää tuota maisemaa tuulivoimapuistoille eikä myöskään valtaville voimalinjoille. Jos voimalinjat on sinne saatava niin ainut paikka on Alajärven kaupungin ehdottama itäinen reitti. Iruunärven rannoilla on noin 130 mökkiläistä jotka ovat huolissaan mökkimaisemien säilymisestä.	tuolloin Jylkkä-Alajärvi-hankkeen ympäristövaikutusten arviointiohjelmassa tarkasteltavana olleet vaihtoehdot. Fingrid on kesäkuussa 2023 ympäristövaikutusten arviointiin sekä asukkailta saatuun palautteeseen perustuen valinnut voimajohtojen reittivaihtoehdoista jatkosuunnitteluun Kokkolan Hangasnevan ja Alajärven väliselle osuudelle itäisen päävaihtoehdon, joka sijaitsee Iruunjärvestä kaikkein kauimpana. Voimajohtojen yhteystarvemerkinnot tarkistetaan maakuntakaavaehdotukseen viimeisimpien suunnitelmien mukaisiksi.
---	---

Yksityishenkilö 42 (35 hlöä)	Vastine
Mielipide Etelä-Pohjanmaan maakuntakaava 2050/ Alajärven Pekkolan alue 	Etelä-Pohjanmaan liitto kiittää palautteesta.

Pirkkalan lahden itäpuoli (eli Pekkolan niemen länsipuoli) merkitty taajamatoimintojen alueeksi, ja toisaalta alue Pekkolan niemeltä Tallbackan niemeen saakka merkitty "maisemapelloiksi" suunnitelmassa.

Taajama-aluetta ei tule laajentaa Pirkkalan lahden itäpuolelle Pekkolaan, ja samoin merkintä "maisemapelloista" eli maakunnallisesti arvokkaasta maisema-alueesta tulee Pekkolassa ja sen itäpuolella jättää tekemättä.

2) Nelimarkka museo ja Nelimarkan huvila-alue määritellään kaavaesityksessä "valtakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö". (Toivomme kaavoittajan vierailua kohteissa.) Näkemyksemme on, että ko. rakennukset tontteineen ovat suojelun arvoisia, mutta määräysten ei tulisi ulottua kyseisten rakennusten tonttien ulkopuolelle.

3) Pekkolan alue on edelleen vahvaa maatalousaluetta ja lähdemme siitä, että kaavamääräyksillä ei tule estää, tai heikentää maatilojen toiminta edellytyksiä, eikä estää tuotantotilojen rakentamista tilakeskusten yhteyteen.

Taajamatoimintojen alue poistetaan Pekkolanniemen länsipuolelta Alajärven kaupungin kanssa käydyin maakuntakaavaneuvottelun perusteella. Pekkolanniemi kuuluu maakunnallisesti arvokkaaseen maisema-alueeseen Alajärven kulttuurimaiset. Arvokkaat maisema-alueet perustuvat inventointeihin ja arvotukseen. Maisema-alueen rajaus säilytetään ennallaan.

Nelimarkka-museo ja Nelimarkan huvila lähialueineen muodostavat valtakunnallisesti merkittävän rakennetun kulttuuriympäristön alueen (RKY2009). RKY on Museoviraston laatima, maankäyttö- ja rakennuslakiin perustuva rakennetun kulttuuriympäristön inventointi, jonka kohteet ja rajaukset on otettava maakuntakaavaan sellaisinaan.

Maisema-alueita ja rakennettuja kulttuuriympäristöjä koskevat merkinnät mahdollistavat alueiden, ympäristöjen ja kohteiden kehittämisen ja myös rakentamisen niiden erityispiirteet ja arvot säilyttävällä tavalla. Ne eivät siis estä rakentamista, mikäli rakentaminen pystytään suunnittelemaan siten, että alueen erityispiirteet ja arvot turvataan. Maakuntakaavamerkinnän

4) Vaadimme että Pekkolan alue merkitään edelleen maatalousalueeksi. Sillä vain maatalouden harjoittamisen edellytysten turvaaminen takaa parhaiten nykyisten maisemien säilymisen, luontoarvot, ja alueen sekä järven monipuolisen virkistyskäytön.

suunnittelumääräyksellä ohjataan kulttuuriympäristöön liittyvien arvojen huomioimista yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa, jolle maakuntakaava toimii maankäyttö- ja rakennuslain mukaisesti ohjeena.

Kaavaselokseen lisätään tietoa siitä, miten tarkemman tason suunnittelussa, esim. rakennus- ja ympäristösuunnittelussa, tulee huomioida merkittäviä rakennettuja kulttuuriympäristöjä.

Arvokkaat maisema-alue ja merkittävät rakennetut kulttuuriympäristömerkinnät ovat erityisominaisuutta kuvaavia merkintöjä ja ne voivat olla päällekkäisinä muiden kaavamerkintöjen kanssa. Etelä-Pohjanmaan maakuntakaavaan ei ole merkitty erikseen maa- ja metsätalousalueita. Arvokkaat maisema-alueet eivät estä maa- ja metsätalouden harjoittamista. Päinvastoin selvityksissä todetut arvokkaat maisema-alueet keskittyvät maaseudun kulttuurimaisemiin, erityisesti viljelymaisemiin ja muun alkutuotannon synnyttämien maisemien ohella. Maisema-alueiden arvo perustuu monimuotoiseen kulttuurivaikutteiseen luontoon, hoidettuun viljelymaisemaan ja perinteiseen rakennuskantaan. Maanomistusolot eivät ole vaikuttaneet maisema-alueiden inventointiin, arvotukseen tai rajauksiin.

Kuten muistutuksessa todetaan, maatalouden harjoittamisen jatkuminen ja sen edellytysten turvaaminen ovat avainasemassa maisema-alueiden hoidossa ja niiden

Perusteluita: Taajama-alueen laajentaminen lähtee tarpeesta, ja mitään tarvetta ei ole. Tälläkin hetkellä on kaupungilla tarjota yli 200 vapaata tonttia (myöskin ranta-alueilta) ja toisaalta asukasmäärä pienenee Alajärvellä vuosittain merkittävästi. Myös maanomistajien kanta ko. suunniteltuun kaavaan on kielteinen. Pirkkalanlahdella on tehty kunnostustöitä parantaen järven kokonaistilaa ja virkistyskäyttöä ajatellen. Tällä hetkellä lahden länsipuoli kaavoitettu / asutettu, joten jättämällä itäpuoli kaavoituksen ulkopuolelle taattaisiin upeammat maisemat virkistyskäyttöön ja luonnon tarkkailuun / luonnossa liikkumiseen. Näin myös luontoarvot mm. lahdella ja rantapajukoissa pesivä runsas linnusto tulisi huomioitua. Pekkolaan ja sen itäpuolelle tehty merkintä maakunnallisesti arvokkaasta maisema-alueesta tulee jättää tekemättä, ja merkitä alue maa- ja metsätalousmaaksi. Alueelle on perinteisesti sijoittunut maatilojen keskuksia tuotanto ja varastorakennuksineen. Tilojen pellot ja metsät sijoittuvat pääosin muihin kyliin, pääosin järven pääaltaan toiselle puolelle. Alueen pellot ovat todella pienimuotoisia ja rakennuskanta on pääosin uudehkoa	säilymisen turvaamisessa. Esimerkiksi suunnittelumääräyksen lause: Avoimen, yhtenäisen peltalueen säilymiseen ja uusien rakennuspaikkojen sijoittamiseen on kiinnitettävä erityistä huomiota, turvaa omalta osaltaan yhtenäisten peltolohkojen säilymistä. Katso edellä oleva vastine.
---	--

kuusikymmentäluvulla ja sen jälkeen rakennettua, eikä tätä vanhempaa rakennuskantaa kylästä juurikaan löydy. Eli ei siis todellakaan mitään kuttuurimaisemaa. Uudenpia omakotitaloja on rakennettu, mutta ei todellakaan joka vuosi. Maanomistajien suhtautuminen ns. maisemapeltoihin on kielteistä. Kaavan pitäisi olla mahdollisuuksia antava, mutta merkitsemällä alueet "maisemapelloiksi" rajoitetaan merkittävästi niiden tulevaa käyttöä. Alueen pelloilla harjoitetaan maataloutta varmaan vielä niin kauan kuin se on taloudellisesti kannattavaa ja maisema säilyy ennallaan. Mikäli kaavamääräyksen maatalouden kehittäminen mm. rakennusoikeutta, peltojen ja metsien käyttöä rajoittaen tehdään mahdottomaksi, tai maatalous ei enää muutoin taloudellisesti kannata, peltoalueet metsiköityvät ja maisema muuttuu, vaikka ne olisivat merkitty arvokkaiksi maisema-alueiksi. Allekirjoittaneet omistavat lähes 100%:sti Pekkolan kylän maa-alueet. <i>Liitteenä lista allekirjoittaneista.</i>	
---	--

Yksityishenkilö 43	Vastine
Aloite: Jalankulku ja pyöräily Aloitteen tarkoitus: Pyörätie Peräseinäjoen Kihniänkylästä - Peräseinäjoen Luomankylään.	Etelä-Pohjanmaan liitto kiittää palautteesta. Etelä-Pohjanmaan maakuntakaavan yhtenä keskeisenä suunnittelua ohjaavana periaatteena on ilmastokestävyys.

Sijainti: Kihniänkylä on viihtyisä maalaiskylä Seinäjoen kaupungissa entisen Peräseinäjoen kunnan alueella, johon Seinäjoen keskustasta Kihniänkylään on matkaa n. 38 kilometriä ja Peräseinäjoen keskustasta n. 8 kilometriä.

Perustelut pyörätielle: Kihniänkylän läpi käy päivittäin vilkas liikenne, sillä siitä on kulkuyhteydet muun muassa Tampereelle, Jyväskylään ja Helsinkiin. Liikenteen mukana on paljon raskasta liikennettä, mikä lisää vaaratilanteita.

Pyörätie takaisi turvallisemman ulkoilun ja se lisäisi kansalaisten hyvinvointia merkittävästi. Lisäksi talvella ulkoilu illan hämärässä olisi turvallisempaa pyörätien ansiosta.

Pyörätie tulisi aktiiviseen käyttöön kyläisten keskuudessa, sillä Kihniänkylä on vireä kylä, jossa asuu lapsiperheitä, pariskuntia ja eläkeläisiä. Lisäksi Kihniänkylässä on paljon kesäpaikkoja, joissa ihmiset viihtyvät pitkälle syksyyn. Kihniänkylässä näkee myös usein aktiivipyöräilijöitä.

Kyläkoulun lakkauttaminen oli isku kylän elinvoimaisuudelle, sillä perheiden asuinpaikan pohdintaan saattaa vaikuttaa merkittävästi koulun puuttuminen. Mielestäni on tärkeää, että kun palveluja lakkautetaan, tulisi aina pohtia myös niiden vaikutukset pitkällä aikavälillä. Mikäli sivukylät ja maaseudut halutaan edelleen pitää elinvoimaisina, tulisi palveluja kehittää. Pyörätie olisi kylälle erittäin merkittävä, sillä se mahdollistaisi edelleen turvallisen koulutien, aktiivisen liikkumisen ja se olisi

Maakuntakaavassa Kihniänkylä on merkitty kyläksi. Merkinnän suunnittelumääräyksessä todetaan, että "suunnittelulla on varmistettava kylien liikenneyhteydet päätieverkkoon sekä kevyen liikenteen turvallisuus ja toimintaedellytykset". Muun muassa tämä suunnittelumääräys on mainitun kestävyysperiaatteen mukainen. Kevyen liikenteen kulkutapaosuuden kasvattaminen onnistuu mm. infraa kehittämällä.

Maakuntakaavan 'Kevyen liikenteen yhteystarve' -merkinnällä on tarkoitus kehittää "seudullisia, kuntakeskusten, tai kuntakeskusten ja alakeskusten välisiä kevyen liikenteen väyliä". Tämän merkinnän kohteet pohjautuvat Etelä-Pohjanmaan pyöräilyverkkoselvitykseen. Selvityksen perusteella on kaavaan merkitty ensisijaisesti kehitettävät yhteysvälit, jotka sijoittuvat pääosin kuntakeskusten välisille osuuksille.

Maakuntakaavaan ei ole merkitty yksittäisiä, olemassa olevia tai suunniteltavia kevyen liikenteen väyliä. Kuten muistutuksessa todetaan, kevyen liikenteen väylien suunnittelu käynnistyy ELY-keskuksen toimesta, joko sen tai asianosaisen kunnan aloitteesta.

selkeä viesti myös, että maaseudun elinvoimaisuutta halutaan tukea ja ylläpitää. On harmillista huomata, että isot investoinnit tehdään yleensä kasvaviin kaupunkikeskuksiin, mikä väistämättä tarkoittaa maaseutujen vetovoiman vähentymistä. Jos kuitenkin investointeja tehtäisiin myös sivukylille, olisi niiden mahdollisuudet selviytyä huomattavasti paremmat, asuinalueiden arvo olisi korkeampi ja perheillä olisi enemmän kiinnostusta muuttaa asumaan myös sivummalle, kun palveluja kehitettäisiin. Esitetään, että Kihniänkylään saataisiin pyörätie - aina Luomankylään saakka. Olen tietoinen, että tietä hallinnoi Ely keskus, joten palauteen olen myös laittanut sinne. Sieltä tiedotettiin, että usein pyörätiet on rakennettu yhteistyössä Kaupungien kanssa, johon olen myös laittanut palautteen.	
---	--

Yksityishenkilö 44	Vastine
Kouran kylän asukkaana sekä erityisesti kahden lapsen äitinä en hyväksy suunnitelmianne Palopättäränmäen tuulivoimapuistosta Kouran kylän välittömään läheisyyteen (selvitysalue 14). Perustelut päätökselle:	Etelä-Pohjanmaan liitto kiittää palautteesta. Maakuntakaavan tuulivoimaloiden alueet pohjautuvat Etelä-Pohjanmaan, Keski-Pohjanmaan ja Pohjanmaan tuulivoimaselvitykseen sekä sitä tarkentaviin vaikutusten arviointeihin ja jatkoselvityksiin. Tuulivoima-alueiden

-ensisijaisesti kahden lapsen äitinä kannan suurta huolta valtaviin tuulivoimaloiden turvallisuudesta alueen kasvaville lapsille. Tämän kokoluokan voimaloiden turvallisuudesta ei ole mitään näyttöä vielä olemassakaan. Sen sijaan pienempien voimaloiden tiedetään aiheuttavan lähialueiden asukkaille tinnitystä, päänsärkyä, unettomuutta ja rytmihäiriöitä. Palopätkärännäen tuulivoimapuisto (selvitysalue 14) on suunniteltu aivan liian lähelle asutusta. Useista kiinteistöistä tulee vain n. 1,5 km voimaloille. Monessa kunnassa on asetettu suojaetäisyys voimaloiden ja asutuksen välillä (esimerkiksi Ilmajoella suojaetäisyys on 3 km ja Evijärvellä 4 km). Näille paikkakunnille rakennetut voimalat ovat olleet myös huomattavasti pienempiä kuin Kouran kylään suunnitellut voimalat. -Kiinteistöjen arvo romahtaa: kouralaiset kantavat suurta huolta kiinteistöjen arvon romahduksesta. Suomen kokoluokassa suurimmat voimalat (korkeus 300-350m) tulevat muuttamaan kauniin maalaismaiseman pysyvästi mikäli Kouran kylä muuttuu tuulivoimateollisuusalueeksi. Tulemme ts. kouralaisina jäämään loukkuun voimaloiden juureen. Kukaan ei ensisijaisesti omaa taloa etsiessä haaveile pääsevänsä valtavan voimala-alueen juureen, mikä vaikeuttaa alueelta poismuuttoa. -Vaikutukset luonnon monimuotoisuuteen: Kurjennevan lintukosteikossa on havaintoja liito-oravista, petolinnusta (sensitiivinen lajitieto häivytetty) sekä runsas ja monipuolinen lintukanta. Tuulivoimaloita sekä sähkönsiirtolinjoja varten kaadettaisiin useita hehtaareja metsää.	rajaukset voivat täsmentyä kaavaehdotukseen mm. hankkeissa toteutettujen selvitysten, lausuntojen ja mielipiteiden sekä esimerkiksi lausuttavana olevan Natura-arvioinnin pohjalta. Maakuntakaavan tuulivoimaloiden alueet kuvaavat tuulivoimaloiden sijaintialueita maakuntakaavan tarkkuustasolla. Tuulivoimaselvityksessä vakituiseen ja vapaa-ajan asutukseen kohdistuvia vaikutuksia on huomioitu jättämällä ns. poissulkevassa puskurianalyysissä 1,5 kilometrin etäisyys suhteessa asutukseen. Poissulkeva puskurianalyysi on paikkatietoihin nojaava menetelmä, jonka tavoitteena on tunnistaa sellaiset alueet, jotka lähtökohtaisesti eivät ole tutkittavaan toimintaan soveltuvia ja suositeltavia. Tuulivoimaselvityksen yhteisvaikutusten arvioinnissa on arvioitu tuulivoima-alueiden vaikutuksia asumisviihtyisyyteen ja virkistyskäyttöön. Maakuntakaavassa ei määritellä kategorista etäisyyttä suhteessa asutukseen. Maakuntakaavan laadintaa varten on laadittu tuulivoiman vaikutuksia maa- ja merikotkiin sekä sääksiin arvioiva selvitys, jonka tuloksia on hyödynnetty kaavaratkaisussa ja maakuntakaavan tuulivoima-alueiden Natura-arvioinnissa. Lisäksi linnustovaikutuksia on arvioitu tuulivoimaselvityksen kohdekohtaisissa arvioinneissa maakuntakaavatasoisin selvityksin. Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa, jossa määritellään tuulivoimaloiden määrä, voimalatyyppi, korkeus, teho ja
--	---

-Sähkönsiirtolinjat: valtavat sähkönsiirtolinjat menevät suoraan asutuksen vierestä. Säteilyturvakeskus (STUK) suosittelee, ettei voimajohtojen lähelle rakenneta asuinrakennuksia, sillä sähkömagneettisäteilyn vaikutuksesta erityisesti lasten terveyteen ja lisääntyneeseen leukemiariskiin on epäilyjä.

-Ääni: voimat tuottavat jatkuvaa matalataajuista ääntä eli melua ([linkki:](#)) ["Onko melu ympäristöterveyskysymys? – Terveyskirjasto Tuulivoimaloiden infraääni mitattavissa 40-60 km:n etäisyydellä voimaloista yli puolena mittauspäivistä | Suomen ympäristöterveys – SYTe ry"](#)

-Päästöt ympäristöön: tuulivoimalat tuottavat mikromuovipäästöjä ympäristöön kymmeniä kiloja vuodessa ([linkki:](#)) ["Tuulivoimala päästää luontoon kymmeniä kiloja mikromuoveja ja myllyjen siipiin käytetään bisfenoli A:ta – Teollisuuden ehdoillako vihreä siirtymä elää ja politikoi? – Mielipide - Maaseudun Tulevaisuus"](#)

-Kuntalaisaloite 3 km:n suojaetäisyydestä: olen kerännyt allekirjoituksia ovelta ovelle kuntalaisaloitteeseen, jossa vaaditaan 3 km:n suojaetäisyyttä asutuksen ja voimaloiden välillä. Tästä kylälaisten kohtaamisesta voin tehdä yhteenvedon, että Kouran kylän asukkaat eivät halua voimaloita kylän läheisyyteen. Lisäksi voimalahankkeen eteenpäin vieminen kaikessa hiljaisuudessa tuntuu kyläläisistä hyvin loukkaavalta.

tarkempi sijoittuminen tuulivoima-alueiden sisällä, laaditaan melu-, välke- ja värinämittaukset voimassa olevien ohjeistusten mukaisesti sekä tarvittavat yksityiskohtaisemmat luontoinventoinnit ja linnustoselvitykset.

Maakuntakaavaluonnokseen on merkitty ne tuulivoimala-alueiden sähkönsiirtoyhteydet, joiden sijainti on varmistettu (lunastuslupavaihe). Muilta osin maakuntakaavassa ei osoiteta tuulivoimala-alueiden siirtoyhteyksien tarvemerkintöjä. Etelä-Pohjanmaan liitto toimii asiassa Ympäristöministeriön ohjeen mukaisesti.

Maakuntakaavaehdotukseen tullaan kirjaamaan se, minkä sähköaseman kautta tuulivoimaloiden alue todennäköisimmin tullaan liittämään kanta- tai alueverkkoon. Tuulivoima-alueiden sähkönsiirto suunnitellaan hankkeiden yksityiskohtaisemman suunnittelun yhteydessä. Maakuntakaavassa annetaan koko maakuntaa koskeva suunnittelumääräys, joka kaavaluonnoksessa on: Sähkönsiirtolinjojen toteutuksessa on huomioitava vaikutukset kulttuuriympäristön ja maiseman kannalta arvokkaisiin alueisiin sekä virkistys-, luonnonsuojelu- ja Natura 2000 -alueisiin. Sähkönsiirtolinjat tulee toteuttaa maa- ja metsätalouden harjoittamisen kannalta mahdollisimman vähäisin vaikutuksin. Lähekkäin sijoittuvien tuulivoimala- ja aurinkovoimala-alueiden liittäminen sähköverkkoon on ensisijaisesti keskitettävä samaan tai olemassa olevaan johtokäytävään ja yhteispylväisiin yhteistyössä muiden energiantuotannon hankealueiden kanssa. Koko maakuntaa

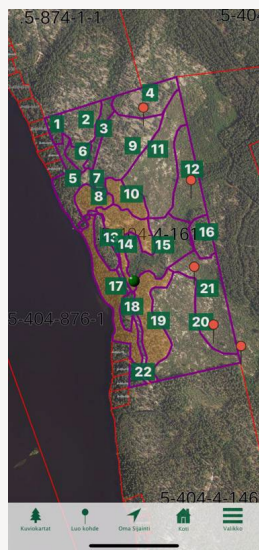
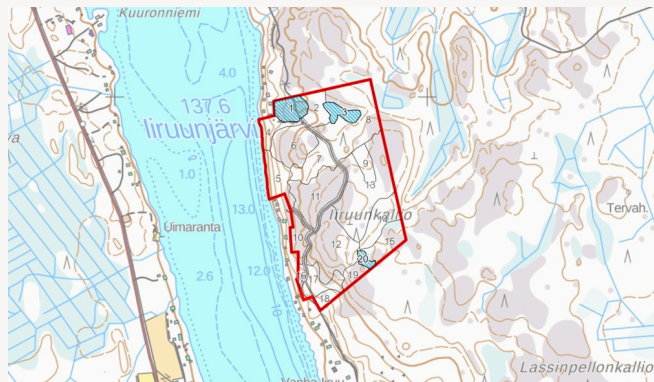
-Lankarin leirikeskus: Alueen läheisyydessä sijaitsee Seinäjoen seurakunnan ympärivuotinen leirikeskus Lankari. Suunniteltu voimala-alue tulee olemaan kuolinisku vireälle leiri- ja matkailutoiminnallemme. <i>Yksilöiviä tietoja häivytetty.</i> Viitaten yllä oleviin perusteluihin sydämestäni toivon, ettei Kouran kylän yhteyteen suunniteltua Palopättäränmäen tuulivoimapuistoa rakenneta eikä sähkönsiirtolinjoja vedetä Kouran kylän ja Viitalankylän läpi.	koskevaa suunnittelumääräystä tarkistetaan kaavan ehdotusvaiheeseen. Maakuntakaavan tuulivoimaloiden alueen merkintä mahdollistaa seudullisen tuulivoima-alueen sijoittumisen. Seudullisen tuulivoima-alueen perustaminen edellyttää, että alueelle laaditaan tuulivoimaosayleiskaava. Sen laatimisesta päättää kunta. Yleiskaavan hyväksyy kunnanvaltuusto.
--	--

Yksityishenkilö 45	Vastine
Haluan sanoa mielipiteeni ennenkaikkea tuulivoimasta. Vastustan kaikkia Etelä-Pohjanmaan maakuntakaavaan 2050 suunniteltuja tuulivoimaloita. Se pilaa luonnon täydellisesti ja siitä jää luontoon melkoiset saasteet. Metsät avohakataan ja maaseutumaisema pilataan. Eläimet kärsivät ja linnut vähenevät. Tiedän henkilökohtaisesti perheitä jotka ovat joutuneet jättämään kotinsa tuulivoimalasta tulleiden terveydellisten haasteiden vuoksi. Erityisesti olen huolissani Lappajärven ympäristöön suunnitelluista tuulivoimaloista. Ainutlaatuinen meteoriittijärven ympäristö aiotaan tuhota. Tuskin turistit tulevat tänne tuulivoimaloita ihailemaan. Sairastan itse ympäristöyliherkkyyttä ja olen muuttanut mieheni kanssa tänne, että saisin asua	Etelä-Pohjanmaan liitto kiittää palautteesta. Maakuntakaavassa sovitetaan yhteen useita, keskenään ristiriitaisiakin tavoitteita. Asumisviihtyisyyteen, virkistykseen ja luontoarvoihin sekä päästöttömän energian tuotantoon liittyvät tavoitteet ovat kaikki maakuntakaavan keskiössä ja niiden yhteensovittamista tehdään mm. kaavan selvitysten, vaikutusten arviointien ja vuorovaikutuksen kautta. Maakuntakaavamerkintöjen suunnittelumääräyksillä ohjataan mm. asumisviihtyisyyteen, virkistykseen ja luontoarvoihin liittyvien arvojen huomioimisesta yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa, jolle maakuntakaava toimii maankäyttö- ja rakennuslain mukaisesti ohjeena.

puhtaassa ympäristössä kaukana melu ym.saasteista. Jokaisella ihmisellä on oikeus puhtaaseen terveelliseen asuiympäristöön. Lappajärven lähetyville sijoitettavat tuulivoimalat ovat uhka terveydelle.	Tuulivoima-alueiden rajaamisessa on huomioitu etäisyys vakituiseen ja loma-asutukseen ja laadittu mm. maisemavaikutusten arviointi. Asutukseen ja virkistyskäyttöön kohdistuvat vaikutukset tarkentuvat yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa, jossa määritellään mm. tuulivoimaloiden määrä, koko ja sijoittuminen alueen sisällä. Lappajärven ympäristössä on Etelä-Pohjanmaan maakuntakaavassa 2050 ja kaavan selvityksissä tunnistettu erityisiä kulttuuriympäristö-, luonto- ja virkistysarvoja. Alueelle on maakuntakaavassa osoitettu näihin liittyen merkintöjä, mm. maakunnallisesti arvokas maisema-alue sekä matkailun ja virkistyksen kehittämisvyöhyke. Lappajärvelle ja Vimpeliin osoitetuille tuulivoimaloiden alueille on annettu suunnittelumääräyksiä liittyen mm. maisema- ja luontovaikutusten huomioimisesta yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa, jossa määritellään tuulivoimaloiden määrä, voimalatyyppejä, korkeus, teho ja tarkempi sijoittuminen tuulivoima-alueiden sisällä. Maakuntakaavan tuulivoimaloiden alueen merkintä mahdollistaa seudullisen tuulivoima-alueen sijoittumisen. Seudullisen tuulivoima-alueen perustaminen edellyttää, että alueelle laaditaan tuulivoimaosayleiskaava. Sen laatimisesta päättää kunta. Yleiskaavan hyväksyy kunnanvaltuusto.
---	--

Yksityishenkilö 46	Vastine
Jylkkä – Alajärvi voimajohtohankkeet liruunjärven molemmin puolin on poistettava kaavasta pysyvästi Perustelut: -Korkeat pylvää tuhoaisivat koko 5 km pituudelta valtavan kauniin järvimaiseman -liruunjärven ympäristö on lähestulkoon pelkästään loma-asutusta (noin 130 mökkiä) ja näin ollen virkistyskäytössä merkittävä -liruunjärvi ympäristöineen pitäisi olla kokonaan suojeltu, sillä mitään sen veroista ei muualta Alajärveltä löydy -> järven itäpuolen jylhät, jäkäläiset kalliot, jossa yli 100-päinen peuralauma asustelee talvisin -> johtimet olisivat erittäin tuhoisia linnustolle, sillä järvellä on moottorivenekielto ja se tarjoaa joutsenille, telkille ym. vesilinnuille pesimärauhan ja muuttolinnuille levähdyspaikan -> petolintu ja kurjet asustavat järven ympäristössä ja jopa petolintu on varmuudella nähty (sensitiivisiä lajitietoja häivytetty) -> luonnon monimuotoisuuden kannalta järven ympäristö on erittäin tärkeä ja sen itäpuolella sijaitsee useita suojelukohteita nimikkeellä 'Metsälain mukainen erityisen tärkeä elinympäristö' sekä suositusten mukaisia kohteita nimikkeellä 'Muu arvokas elinympäristö' (liitteenä kartta xxxxxx, jossa suojelukohteet kuvioissa 1,3 ja 20 sekä kartta xxxxxx, jossa suojelukohteet sijaitsevat kuvioissa 1,4 ja 16 ja huom! jälkimäisessä kuvio no 4	Etelä-Pohjanmaan liitto kiittää palautteesta. Kantaverkkoyhtiö Fingrid Oyj suunnittelee kahta uutta, yhteisille pylvälle sijoittuvaa kantaverkon voimajohtoa Kalajoen Jylkän ja Alajärven sähköasemien välille kantaverkon vahvistamiseksi. Maakuntakaavaluonnokseen on keväällä 2023 merkitty yhteystarvemerkinnoilla kaikki tuolloin Jylkkä-Alajärvi-hankkeen ympäristövaikutusten arviointiohjelmassa tarkasteltavana olleet vaihtoehdot. Fingrid on kesäkuussa 2023 ympäristövaikutusten arviointiin sekä asukailta saatuun palautteeseen perustuen valinnut voimajohtojen reittivaihtoehdoista jatkosuunnitteluun Kokkolan Hangasnevan ja Alajärven väliselle osuudelle itäisen päävaihtoehdon, joka sijaitsee liruunjärvestä kaikkein kauimpana. Voimajohtojen yhteystarvemerkinnot tarkistetaan maakuntakaavaehdotukseen viimeisimpien suunnitelmien mukaisiksi.

sijaitsee aivan kaavaillun voimajohtolinjan vieressä, <i>yksilöiviä tietoja häivytetty</i>) Suojelualueista kaavaluonnoksessa ollut mitään mainintaa. -> järven ympäristössä on muinaisjäännöksiä löytöpaikkoja -Lampien väliin (Kotilampi, Halmeslampi) kaavailtu linja tuhoaisi täydellisesti villin erämaaluonnon ja haittavaikutukset olisivat valtavat ja samat kuin järven ympäristössä Liitteet: LUONTO Metsätilan luontokohteet. LAKISÄÄTEISET Kuvio 3 Vähäpuustoinen suo. Metsälain mukainen erityisen tärkeä elinympäristö. Kuvio 20 Vähäpuustoinen suo. Metsälain mukainen erityisen tärkeä elinympäristö. SUOSITUSTEN MUKAISET Kuvio 1 Kallio. Muu arvokas elinympäristö. <i>Huom, ylläolevista teksteistä poistettu linkkejä, jotka eivät toimi.</i>	
--	--

Yksityishenkilö 47	Vastine
Luonnoksen kohta 6.6. Viherrakenne Tämä kohtaan tullaan yksityisomaisuuden suojan alueelle. Tämän hetkinen viherkäytävä menee oman metsäni yli. Metsänomistajana en hyväksy tällaisia viherkäytäviä, vaan se tule poistaa maakuntakaavasta! Metsänhoitoa ohjataan jo tällä hetkellä monella eri lainsäädännöllä/asetuksilla/sertifikaateilla, se tulisi riittää. Maakuntakaavalla ei tule aiheuttaa lisäbyrokratiaa metsien hoidossa. Metsien sirpaleinen yksityisomistus ja eri-ikäiset monimuotoiset metsätilat luovat jo automaattisesti viherkäytävän suuntaan jos toiseen, erikseen piirrettyä vihreää viivaa ei tästäkään syystä tule laittaa maakuntakaavaan.	Etelä-Pohjanmaan liitto kiittää palautteesta. Etelä-Pohjanmaan maakuntakaava 2050:ssa ei osoiteta maakuntaan uusia suojelualueita. Poikkeuksia ovat sellaiset alueet, joiden maanomistaja on itse toivonut suojelua tai antanut siihen suostumuksensa erikseen. Etelä-Pohjanmaan maakuntakaava 2050:n viheryhteystarve -merkintöjen perustana ovat laajat yhtenäiset metsä- ja suoalueet. Merkinnät perustuvat vuonna 2022 valmistuneen Etelä-Pohjanmaan viherrakenne ja ekosysteemipalvelut -selvityksen analyysihin laajoista yhtenäisistä metsä- ja suoalueista sekä ekologisista yhteyksistä. Lisäksi merkintöjen muodostamisessa on huomioitu mm. luontotyyppi-, laji- ja riistaeläinonnettomuustietoja. Ekologiset yhteydet ovat merkittäviä liikkumis- ja leviämisreittejä eläimille ja kasveille. Ekologinen verkosto ylläpitää luontoympäristön mahdollisuutta mukautua esimerkiksi ilmastonmuutoksen vaikutuksiin, kuten metsätuhoihin tai lajien levittäytymiseen uusille kasvupaikoille. Maakuntakaavan viherrakenne-merkinnöillä pyritään osaltaan turvaamaan, että alueet pysyvät maa- ja metsätalouskäytössä ja mahdollisissa maankäytön muutoksissa huomioidaan maa- ja metsätalous. Keskeistä on,

	että esimerkiksi metsiä ei siirtyisi alueella merkittävässä määrin muuhun maankäyttöön. Viheryhteystarvemerkinnoistä ei aiheudu rajoitteita maa- ja metsätalouselinkeinoille, eivätkä maakuntakaavan merkinnät johda korvauksettomaan suojeluun. Merkintöjen suunnittelumääräyksessä ei aseteta rajoitteita alueiden käytölle. Viheryhteystarpeen merkinnän kuvaus on seuraava: "Merkintä on yleispiirteinen, eikä se osoita viheryhteyden tarkkaa sijaintia tai määritä sen leveyttä maastossa. Merkintä ei rajoita maa- ja metsätalouden harjoittamista alueella." Luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeät alueet ja viheryhteystarvemerkinnot säilytetään osana viherrakenteen merkintäkokonaisuutta (maakuntahallituksessa hyväksytty yleisvastine 22.5.2023). Merkinnät toteuttavat Etelä-Pohjanmaan maakuntavaltuuston vuonna 2021 hyväksymässä maakuntastrategiassa ja maakuntahallituksen vuonna 2022 hyväksymässä maakuntakaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa asetettuja tavoitteita: • Selvitetään luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeät alueet ja niiden välinen kytkeytyneisyys ja huomioidaan nämä maankäytön suunnittelussa. (Etelä-Pohjanmaan maakuntastrategia – Huomisen lakeus)
--	---

	• Luonnon monimuotoisuuden lisääminen ja suojeluarvojen säilyttäminen sekä ekologisten yhteyksien turvaaminen (Etelä-Pohjanmaan maakuntakaava 2050 tavoitteet, osallistumis- ja arviointisuunnitelma). Maakuntakaavamerkinnoilla nämä asetetut tavoitteet konkretisoidaan osaksi maankäytön suunnittelua. Maakuntakaavatasolla viherrakennemerkinnot osoittavat tarvetta luonnon monimuotoisuuden ja ekologisten yhteyksien huomioimiseksi laajoilla alueilla, eivätkä johda sellaisenaan vastaavan merkinnän käyttöön tarkemman tarkastelutason yleiskaavassa.
--	---

Yksityishenkilö 48 (2 hlöä)	Vastine
Omistamme mökin Lautamäen Tuulivoimala alueen välittömässä läheisyydessä, emmekä hakua alueelle tuulivoimalaa.	Etelä-Pohjanmaan liitto kiittää palautteesta. Maakuntakaavan tuulivoimaloiden alueen merkintä mahdollistaa seudullisen tuulivoima-alueen sijoittumisen. Seudullisen tuulivoima-alueen perustaminen edellyttää, että alueelle laaditaan tuulivoimaosayleiskaava. Sen laatimisesta päättää kunta. Yleiskaavan hyväksyy kunnanvaltuusto.

Yksityishenkilö 49 (sis. 28 maanomistajaa + lukuisia kannatusilmoituksia)	Vastine
Oheisena liitteineen valitusosoitus Etelä-Pohjanmaan Maakuntakaavaluonnoksesta 2050. Valitus koskee erityisesti Kuortaneen kunnan Kuortaneen kylässä olevia ja luonnoksessa tuulivoimarakentamisesta poistettavaksi esitettyjä alueita, mm. Napalankallion, Kaulalamminnevan ja Tausnevan alueita. Ne tulee palauttaa takaisin suunnitteluun alkuperäisen esityksen mukaisesti, koska mainittujen alueiden YVA-menettely on kesken. Alueiden rajaamiselle suunnittelun ulkopuolelle ei siten ole perusteita. Valituksen takana ovat alueen maanomistajat (Valtakirja A ja kiinteistöluettelo heidän alueella omistamistaan kiinteistöistä) sekä suuri joukko tuulivoiman ja kyseisen alueen tuulivoimarakentamista alkuperäisen suunnitelman mukaan kannattavat kansalaiset (Valtakirja B). ETELÄ-POHJANMAAN MAAKUNTAKAAVALUONNOS 2050 KOSKIEN KUORTANEEN, ALAVUDEN, LAPUAN ja SEINÄJOEN KUNTIEN ALUEILLA SIJAITSEVIEN NAPALANKALLION, HIETAHARJUNKANKAAN JA PALOPÄTTÄRÄNMÄEN ALUEIDEN KAAVOITTAMISTA TUULIVOIMAPUISTOIKSI ALUEEN MAANOMISTAJIEN MUUTOSesitys MAAKUNTAKAAVAAN: KUORTANEEN KUNNAN KUORTANEEN KYLÄSSÄ OLEVA NS. NAPALANKALUON ALUE (POHJOISESSA) MUKAAN LUKIEN	Etelä-Pohjanmaan liitto kiittää palautteesta. Maakuntakaavan tuulivoimaloiden alueet pohjautuvat Etelä-Pohjanmaan, Keski-Pohjanmaan ja Pohjanmaan tuulivoimaselvitykseen sekä sitä tarkentaviin vaikutusten arviointeihin ja jatkoselvityksiin. Tuulivoima-alueiden rajaukset voivat täsmentyä kaavaehdotukseen mm. hankkeissa toteutettujen selvitysten, lausuntojen ja mielipiteiden sekä esimerkiksi lausuttavana olevan Natura-arvioinnin pohjalta. Maakuntakaavan tuulivoimaloiden alueet kuvaavat tuulivoimaloiden sijaintialueita maakuntakaavan tarkkuustasolla. Liitto muistuttaa, että hankealueet voivat olla

KAULALAMMINNEVAN/TAUSNEVAN ALUEET (ETELÄSSÄ SEUTUTIEHEN 697 SAAKKA) TULEE KOKONAISUUDESSAAN PALAUTTAA ALKUPERÄISEN SUURUISENA TUULIVOIMAKÄYTÖN SUUNNITTELUALUEEKSI, KOSKA TÄLLÄ HETKELLÄ ALUEIDEN YVA-PROSESSI ON KESKEN EIKÄ MAINITTUJEN ALUEIDEN POISTAMISELLE SUUNNITTELUSTA SITEN OLE PERUSTEITA. NYKYISESSÄ LUONNOSEHDOTUKSESSA UNOHTUU TÄYDELLISESTI MYÖS MAANOMISTAJIEN TASAPUOLINEN KOHTELU. NÄIN EI VOI OLLA. Tuulivoima on vihreää energiaa. Yhteiskunnan vihersiirtymä on faktaa. Fossiilisista polttoaineista on päästävä eroon. Euroopan tilanne johtuen Venäjän aloittamasta raukkamaisesta sodasta Ukrainan tuhoamiseksi merkitsee sitä, että kaikkien Euroopan maiden on päästävä eroon Venäjän energiariippuvuudesta. Olemme viimein Suomessakin todenneet, että energiaomavaraisuuttamme pitää lisätä. Olemme ainut Pohjoismaa, joka ei vielä ole energia omavarainen. Tuulivoiman lisääminen on erityisen merkittävä energiaomavaraisuuden tavoittelussa, mutta myös kilpailuvalttina esim. keski-Eurooppaan verrattuna jossa maata on niukasti tuulivoiman tarpeisiin. Ilmatar Energy Oy:n tuulivoima hanke on edellä mainituista, mutta myös alueen maanomistajien ja Kuortaneen kunnan sekä Suomen energiaomavaraisuuden kannalta erittäin merkittävä ja taloudellisesti kannattava. ALUEEN MAANOMISTAJAT KANNATTAVAT TUULIVOIMAHANKKEIDEN TOTEUTUSTA	tätä laajempia. Napalankallion tuulivoimaloiden aluetta ei ole edellytyksiä laajentaa maakuntakaavassa linnustovaikutusten vuoksi. Etelä-Pohjanmaan liitto seuraa hankkeen etenemistä ja hyödyntää hankkeessa tuotettua tietoa tarpeiden mukaisesti myös maakuntakaavan laadinnassa.
--	---

ALKUPERÄISESSÄ LAAJUDESSAAN: Napalankallio 23 myllyä + Hietaharjunkangas 14 myllyä = 37 myllyä. Nyt esitettyyn maakuntakaavaluonnokseen tulee Napalankallion ja Kaulalamminnevan/Tausnevan alueiden osalta tehdä kaksi (2) muutosta, jotka muutokset osaltaan mahdollistavat otsikossa mainittujen alueiden suunnittelun alkuperäisessä laajuudessaan. Maakuntakaavaluonnokseen tehtävät muutokset: 1. Maakuntakaavan luonnoskartasta ilmenevä suunnittelualuerajaus on vanhentunut. xxxxx kiinteistöstä (yksilöivä tieto häivytetty), jota 2 km:n rakentamisrajoitus koskee, on tilan nykyisten omistajien kanssa sovittu omistusjärjestelyistä, jotka poistavat tuon 2 km:n turvarajauksen. Tarkemmat tiedot: Ilmatar Energy Oy, palaute sisältää henkilöiden nimiä ja puhelinnumeroita, jotka on häivytetty julkisesta palautekoosteesta. 2. Alkuperäinen palauteteksti poistettu. Palautteessa tuodaan esiin Kaukalamminnevallalla sijaitseva sensitiivisen lajin sijaintitieto ja nostetaan esiin, että tuulimyllyt eivät häiritse lintuja. Viestin liitteenä Valtakirja A (Valtakirja muutosesitykseen koskien Maakuntakaavan 2050 luonnosta) ja Valtakirja B	Pohjalaismaakuntien tuulivoimaselvityksessä vakituisen ja vapaa-ajan asutukseen kohdistuvia vaikutuksia on huomioitu jättämällä ns. poissulkevassa puskurianalyysissä 1,5 kilometrin etäisyys suhteessa asutukseen. Yksittäisten kiinteistöjen osalta voidaan hyödyntää mm. kunnalta tai tuulivoimahankkeissa saatavia tietoja kiinteistöjen tilanteen muutoksista. Maakuntakaavassa laadittujen linnustoselvitysten perusteella Napalankallioiden tuulivoimaloiden aluetta ei ole mahdollisuutta maakuntakaavassa laajentaa. Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa, jossa määritellään tuulivoimaloiden määrä, voimalatyypit, korkeus, teho ja tarkempi sijoittuminen tuulivoima-alueiden sisällä, laaditaan yksityiskohtaisempia linnustoselvityksiä.
--	---

<i>(Kannatusilmoitus, Maakunta kaavan luonnos 2050 tarkennukselle) sekä kiinteistöluettelo. Liitteitä ei julkaista yksilöivien tietojen vuoksi.</i>	
---	--

Yksityishenkilö 50	Vastine
Toivon että maakuntakaavassa luovuttisiin kokonaan viherkaistoista koska mielestäni nämä rikkoo yksityisen omaisuuden koskemattomuutta. Mielestäni Suomessa hoidetaan kestävästi ja ympäristöystävällisesti metsiä ja maanomistat saavat näistä lisätuloja joista valtio kerää veroja. Viherryttämiskaista ansiosta vero tulot pienenevät valtiolta näissä tapauksissa ja se heikentää näin ollen suomen taloutta. Toivon että viherkaistoista luovutaan kyllä metsän eläimet pääsevät kulkemaan vapaasti ilman näitäkin.	Etelä-Pohjanmaan liitto kiittää palautteesta. Etelä-Pohjanmaan maakuntakaava 2050:ssa ei osoiteta maakuntaan uusia suojelualueita. Poikkeuksia ovat sellaiset alueet, joiden maanomistaja on itse toivonut suojelua tai antanut siihen suostumuksensa erikseen. Etelä-Pohjanmaan maakuntakaava 2050:n viheryhteystarve -merkintöjen perustana ovat laajat yhtenäiset metsä- ja suoalueet. Merkinnät perustuvat vuonna 2022 valmistuneen Etelä-Pohjanmaan viherrakenne ja ekosysteemipalvelut -selvityksen analyysieihin laajoista yhtenäisistä metsä- ja suoalueista sekä ekologisista yhteyksistä. Lisäksi merkintöjen muodostamisessa on huomioitu mm. luontotyyppi-, laji- ja riistaeläinonnettomuustietoja. Ekologiset yhteydet ovat merkittäviä liikkumis- ja leviämisreittejä eläimille ja kasveille. Ekologinen verkosto ylläpitää luontoympäristön mahdollisuutta mukautua esimerkiksi ilmastonmuutoksen vaikutuksiin, kuten metsätuhoihin tai lajien levittäytymiseen uusille kasvupaikoille. Maakuntakaavan viherrakenne-merkinnöillä pyritään osaltaan turvaamaan, että alueet pysyvät maa- ja metsätalouskäytössä ja mahdollisissa maankäytön

	muutoksissa huomioidaan maa- ja metsätalous. Keskeistä on, että esimerkiksi metsiä ei siirtyisi alueella merkittävässä määrin muuhun maankäyttöön. Viheryhteystarve -merkinnöistä ei aiheudu rajoitteita maa- ja metsätalouselinkeinoille, eivätkä maakuntakaavan merkinnät johda korvauksettomaan suojeluun. Merkintöjen suunnittelumääräyksessä ei aseteta rajoitteita alueiden käytölle. Viheryhteystarpeen merkinnän kuvaus on seuraava: "Merkintä on yleispiirteinen, eikä se osoita viheryhteyden tarkkaa sijaintia tai määritä sen leveyttä maastossa. Merkintä ei rajoita maa- ja metsätalouden harjoittamista alueella." Luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeät alueet ja viheryhteystarvemerkinnot säilytetään osana viherrakenteen merkintäkokonaisuutta (maakuntahallituksessa hyväksytty yleisvastine 22.5.2023). Merkinnot toteuttavat Etelä-Pohjanmaan maakuntavaltuuston vuonna 2021 hyväksymässä maakuntastrategiassa ja maakuntahallituksen vuonna 2022 hyväksymässä maakuntakaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa asetettuja tavoitteita: • Selvitetään luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeät alueet ja niiden välinen kytkeytyneisyys ja huomioidaan nämä maankäytön suunnittelussa. (Etelä-Pohjanmaan maakuntastrategia – Huomisen lakeus) • Luonnon monimuotoisuuden lisääminen ja suojeluarvojen säilyttäminen sekä ekologisten yhteyksien turvaaminen (Etelä-Pohjanmaan maakuntakaava 2050 tavoitteet, osallistumis- ja arviointisuunnitelma).
--	--

	Maakuntakaavamerkinnoillä nämä asetetut tavoitteet konkretisoidaan osaksi maankäytön suunnittelua. Maakuntakaavatasolla viherrakennemerkinnot osoittavat tarvetta luonnon monimuotoisuuden ja ekologisten yhteyksien huomioimiseksi laajoilla alueilla, eivätkä johda sellaisenaan vastaavan merkinnän käyttöön tarkemman tarkastelutason yleiskaavassa.
--	--

Yksityishenkilö 51	Vastine
Luonnonvarat ja energia: Yleisenä kommenttina mainitsisin, että energian tuotannon kannalta lisäenergian tarve Suomessa on jo täyttynyt ja sitä riittää jo nyt vientiin saakka. Kuortaneen kohdalla alue joka rajoittuu Seinäjoen, Lapuan, Alavuden ja Kuortaneen välille on ainut yhtenäinen suuri metsäalue, jossa löytyy hienoja luontokohteita ja on elinympäristö niin petolinnuille (sensitiiviset lajitiedot häivytetty), metsäpeuralle, karhulle, sudelle kuin muille riistaeläimille. Tämä alue tulisi kokonaan jättää tuulivoimavapaaksi. KHO 2015:124 Rimminneva/ Vapo (vuosikirja päätös) petolintu (sensitiivinen lajitieto häivytetty)	Etelä-Pohjanmaan liitto kiittää palautteesta. Alueella on tunnistettu Etelä-Pohjanmaan viherrakenne ja ekosysteemipalvelut -selvityksessä yksi maakunnan laajimmista yhtenäisistä metsä- ja suoalueista, joka on luontoarvoiltaan edustava. Maakuntakaavassa Hirvijärven-Varpulan alueelle on osoitettu luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeän alueen merkintä. Tuulivoimapotentialiaa on selvitetty Etelä-Pohjanmaan, Keski-Pohjanmaan ja Pohjanmaan tuulivoimaselvityksessä ja potentiaaliset alueet voivat olla samoilla alueilla luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeiden alueiden kanssa.

Tiedossa on myöskin etteivät metsäkanalinnut osaa myllyjä väistellä. Linnustovaikutukset ovat arvaamattomia kun tarkastellaan tuulimyllyjen mahdollista kokonaismäärää Etelä-Pohjanmaalla. Luontoselvityksissä mainitaan liian usein, että selvitykset perustuvat arvioihin eivätkä täten tieteelliseen tutkittuun tietoon. Näin ollen paljon perustuu selvittäjän omaan näkemykseen. Lisäksi esim. tuulivoiman kohdalla kyse on ihmisten ja eläinten terveyteen ja turvallisuuteen vaikuttavista asioista jolloin niihin pitää suhtautua varovaisuus periaatteella. Kuten selvityksissä mainitaan olennaista on, että kiinnitetään huomiota riittävän yhtenäisiin ja saavutettaviin tuulivoimalta vapaaksi jääviin alueisiin, joissa on mahdollisuus luonnossa virkistäytymiseen hiljaisessa luonnonmaisemassa.	Tuulivoima-alueiden yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee huomioida ja turvata alueen luontoarvot. Kaavaselokseen lisätään tietoa siitä, miten esimerkiksi tuulivoima-alueiden suunnittelussa tulee huomioida alueen merkitys osana laajempaa ekologista verkostoa. Suunnittelussa on pyrittävä mm. voimalasijoittelulla sekä sähkönsiirron ja tiestön ratkaisulla välttämään luontoarvoihin ja niitä ylläpitäviin elinkeinoin hin kohdistuvia haitallisia vaikutuksia, kuten elinympäristöjen pirstoutumista ja merkittävien ekologisten yhteyksien katkeamista. Tuulivoiman vaikutuksia linnustoon on selvitetty maakuntakaavassa mm. erillisen maa- ja merikotka sekä sääksi -selvityksen avulla ja selvityksen tulokset on huomioitu maakuntakaavassa esimerkiksi antamalla Napalankallioiden tuulivoimaloiden alueelle suunnittelumääräys, jonka mukaan alueen yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee huomioida tuulivoiman vaikutukset alueella todettujen suurten petolintujen reviireihin. Maakuntakaavassa osoitetun Napalankallioiden tuulivoimaloiden alueen rajausta tarkistetaan kaavaehdotukseen. Maakuntakaavan tuulivoimaloiden alueen merkintä mahdollistaa seudullisen tuulivoima-alueen sijoittumisen. Seudullisen tuulivoima-alueen perustaminen edellyttää, että
---	---

Tämän alueen saavutettaavuus ympäröivistä kaupungeista/kunnasta käsin on helposti järjestettävissä. Täten mahdollistettaisiin luontomatkailu ja sen kehittäminen hyvinvoinnin parantamiseksi. Alueen molemmin puolin sijaitsee Etelä-Pohjanmaalle virkistysarvoltaan merkittäviä vesialueita (Kuorasjärvi, Hirvijärvi, Varpulan allas, Tiisijärvi, Kuhajärvi ja Kuortanejärvi) joiden suurelle käyttäjämäärälle tuulimyllyistä koituu kohtuutonta haittaa sekä terveydellisesti, virkistyksellisesti että kiinteistöjen arvon aleneman suhteen. Yleinen keskustelu käy myös vilkkaana Suomen metsien hiilinielujen vähenemisestä eikä 1,5-2 hehtaarin menetyksestä/tuulimylly vuosikymmeniksi ole mitään järkeä. Samaisen alueen koillisrajalla sijaitsee pohjavesialue (Kylmäkonto). GTK:n karttojen mukaan pohjavesi aluetta ei ole tutkittu (lahde.gtk.fi). Pohjavesien laajuus ja sijainti happamilla sulfaattimailla tulee tutkia ennen mitään karttamerkintää alueelle. Valuma-alue saattaa olla huomattavan suuri, koska alueelta lounaaseen harjumuodostelman päällä on lampi	alueelle laaditaan tuulivoimaosayleiskaava. Sen laatimisesta päättää kunta. Yleiskaavan hyväksyy kunnanvaltuusto. Maakuntakaavaratkaisun vaikutuksia metsien hiilinieluihin tarkastellaan osana maakuntakaavan vaikutusten arviointia. Tuulivoimaselvityksessä on laskettu selvityksen perusteella todettujen potentiaalisten tuulivoima-alueiden vaikutukset hiilinieluihin. Maakuntakaavassa annetaan koko maakuntaa koskeva suunnittelumääräys sähkönsiirron sijoittumisesta olemassa oleviin johtokäytäviin tai yhteispylväisiin, mikä osaltaan vähentäisi hiilinieluihin kohdistuvia vaikutuksia. Maakuntakaavassa osoitetaan tärkeät tai muut vedenhankintakäyttöön soveltuvat pohjavesialueet ELY-keskuksen tekemien luokittelujen ja rajausten mukaisesti. Tuulivoimaloiden alueita ei maakuntakaavassa osoiteta pohjavesialueille.
--	--

(mahdollinen orsivesi) ja myös alueella olevan metsämökin pihapiiriin kaivettu lampi on täyttynyt pohjavedellä. Myös Sarvikkaan tuulimyllyalueen vaikutuspiirissä oleva Lappakankaan pohjavesialue on tutkimatta. Pohjavesien suhteen lainsäädäntö on ehdoton. (esim. KHO 2581/2017) Sarvikkaan tuulimyllyalueella puolustusvoimien tämän hetkinen tarve, muuttuneen maailmantilanteen vuoksi, lentokoneiden varalaskupaikan suhteen on tarkistettava. Haluaisin myös tietää miten palo- ja pelastustoimi hoidetaan mahdollisella tuulivoima-alueella jos metsäpalo syttyy joko tuulimyllyn itsensä sytyttämänä tai esim. salamaniskun tai huolimattoman tulenkäsittelyn aikaan saamana? Kuka on korvausvastuussa? Vakuuttaako mikään vakutusyhtiö tuulivoima-alueiden metsiä? Kulttuuriympäristö: Edellä kuvatun alueen vaikutus Kuortaneen valtakunnallisesti arvokkaaseen kulttuurimaisema-alueeseen on valtava.	Maakuntakaavassa osoitettavien tuulivoimaloiden alueiden soveltuvuudesta Puolustusvoimien toiminnan kannalta käydään maakunnan liiton ja Puolustusvoimien välillä. Maakuntakaavan suunnittelumääräyksen mukaisesti " Alueen yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee turvata lentoliikenteen ja puolustusvoimien toimintaedellytykset sekä ottaa huomioon puolustusvoimien toiminnasta, kuten tutkajärjestelmistä, valvontasensoreista ja radioyhteyksien turvaamisesta, johtuvat rajoitteet". Palo- ja pelastustoimeen tai vakuutusasioihin liittyviä kysymyksiä ei ratkaista maakuntakaavatasolla. Tuulivoima-alueiden maisemavaikutuksia on selvitetty maakuntakaavassa erillisen maisemaselvityksen avulla. Napalankallioiden tuulivoimaloiden alueen
--	---

Kunnan strategiassa nimenomaan mainitaan kunnan vetovoiman vahvistaminen järveä, luontoa ja kulttuurimaisemaa hyödyntäen.

Kirkkorannasta katsoen Länsirannalla Viitalan tyylipuhtaan pohjalaistalon takana näkyisi kymmeniä tuulimyllyjä. Sama toistuu Nisulan talojen kohdalla. Eikä näkymä parane Urheiluopistolta katsottaessa. Sehän on koko maiseman tuho.

Kaikilta osin sekä valtakunnalliset- että maakunnalliset kulttuurikohteet/maisemat tulee pystyä säilyttämään.

Kuortaneella toteutetussa maakuntakaavaluonnoksen esittelytilaisuudessa kerrottiin esittelijöille kaavaluonnoksesta puuttuvista kulttuurikohteista, jotka he kirjasivat ylös.

Liikenne ja teknisen huollon verkosto

VT18 linjaus

Mikäli linjaus kulkisi Seinäjoelta Kuortaneen Mäyrin kautta Alavudelle, matka-aika pieneneisi ja matkanopeus kasvaisi. Alavuden ja Seinäjoen välillä on kolme tasoristeystä, joissa on puomillinen varoituslaite nämä heikentävät sekä turvallisuutta että sujuvuutta.

Tällä hetkellä seurannassa on laskettu, että Seinäjoki-Kuortanen välillä liikennetiheys on noin 2800 autoa/vrk

([maisemaselvityksessä](#) nimellä "Möhrönmäki")

maisemavaikutusten on arvioitu olevan merkittävyydeltään suuria ja maiseman tärkeitä ominaispiirteitä suuresti heikentäviä. Maakuntakaavassa alueelle on annettu suunnittelumääräys, jonka mukaan yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee kiinnittää erityistä huomiota maisemavaikutuksiin.

Maakuntakaavan kulttuuriympäristömerkintöjä tarkistetaan kaavan ehdotusvaiheeseen saadun palautteen ja käytyjen neuvottelujen perusteella. Maakuntakaavassa osoitetaan valtakunnallisesti ja maakunnallisesti arvokkaiksi todetut rakennetun kulttuuriympäristön kohteet.

Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus on tehnyt pääsuuntaselvityksen pohjalta ratkaisun, että valtatie 18 päälinjausta ei muuteta kulkemaan Mäyrin kautta. Vaihtoehtojen vertailut on tehty ja perustelut esitetty valtatie 18 Seinäjoki-Alavus pääsuuntaselvityksessä.

Nykytilassa Mäyrin kautta kulkeva reitti (st 697 - kt 66 -vt 18) Seinäjoen keskustasta Jyväskylään noin 6 km pidempi (ja hitaampi) vaihtoehto kuin nykyinen valtatie 18 kautta kulkeva reitti. Pääsuuntaselvityksessä VE2 (Mäyrin kautta

Sähköautojen latauspisteiden ja kaasun tankkausasemien sijoittaminen Mäyryn liikenneaseman läheisyyteen olisi helppoa. Mikäli linjaus Seinäjoki-Alavus haluttaisiin toteuttaa niin toimenpideohjelma sisältää isoja infrastruktuuri-investointeja, joista monien kokonaiskustannukset nousevat useisiin kymmeneen, jopa satoihin miljooniin euroihin. Tämän hetkisen kehyspäättöksen mukaan vuosien 2022–2029 keskimääräinen vuosittainen rahoitus uusille maantieverkon hankkeille on noin 120 miljoonaa euroa vuosittain ja rataverkon hankkeille noin 150 miljoonaa euroa. Käytännössä tämä tarkoittaa, että koko Suomessa isoja kehittämishankkeita voidaan käynnistää joka vuosi vain muutamia. Valtion budjetista tällaisia rahamääriä tähän kohteeseen tuskin on saatavissa. Kuortaneen Mäyryn-risteykseen tarvitaan parannusta esim. Liikenneympyrä. Tie 711 Kuortane-Alajärvi tie 711 on suunnittelun alla ja siinä huomion arvoista on saada muutettua linjausta pois pohjavesialueelta.	kulkeva vaihtoehto). olisi suurten ja kalliiden kehittämistoimenpiteidenkin jälkeen edelleen noin 1 km pidempi vaihtoehto kuin nykyinen valtatie 18 linjaus. Kouran ja Sydänmaan oikaisujen toteutuessa nykyiseen linjaukseen perustuva vaihtoehto lyhentäisi matkaa 2-3 km ja mahdollistaisi korkeammat ajonopeudet. Pääsuuntaselvityksessä nykyiseen vaihtoehtoon tukeutuvaa vaihtoehtoa kannattivat Väylävirasto, ELY-keskus, Etelä-Pohjanmaan liitto ja Alavuden ja Seinäjoen kaupungit. Mäyryn kautta kulkevaa vaihtoehtoa kannatti Kuortaneen kunta. Etelä-Pohjanmaan liitto ei tule esittämään, että valtatie 18 linjaus siirrettäisiin kulkemaan Mäyryn kautta. Maakuntakaavaehdotukseen lisätään tien toiminnallisen luokan muutosesitys välille Seinäjoki-Mäyry. Esityksen mukaisesti tien toiminnallinen luokka tulisi nosta seututiestä kantatieksi. Mäyryn liittymä on merkitty maakuntakaavaluonnoksessa merkittävästi parannettavaksi liittymäksi. Liittymäratkaisut päätetään tiesuunnitteluprosessissa. Suunnittelun aloittamisesta päättää väylänpitäjä (Väylävirasto). Suunnittelurahoituksesta ei ole tehty päätöstä. Maakuntakaavassa tie on merkitty merkittävästi parannettavaksi tieosuudeksi. Tien eteläpään osuudella pohjaveden suojaamistoimenpiteet ovat välttämättömiä. Tiesuunnitelman laadinta on käynnissä. Tarkempi tielinjaus
--	---

Myöskään tätä Lappakankaan pohjavesialuetta ei ole GTK:n mukaan tutkittu. (lahde.gtk.fi)	määritellään tiesuunnitelmassa. Tiesuunnitelmassa esitetään pohjavesien suojausratkaisut, joilla päästään hyväksyttävään tasoon pohjavesien suojauksen osalta.
--	--

Yksityishenkilö 52 (2 hlöä)	Vastine
Tuulivoima teuva /karijoki 3256871-7 Nyt menee jo yli kaiken jos vielä rakennetaan uutta tuulivoimaa kyseiselle 3256871-7 alueelle..jossakin on oltava luonnon rauhaa. On huomioitava metsän "asukkaat " niistä ei enää välitä kukaan on vain rahankiilto silmissä.. Ja toiset kärsijät ovat me asukkaat. Kaunista luontoa tuhotaan. Minne on muutettava omalta kotinurkilta että saa olla melulta rauhassa. Jo yksistään Pettumäen myllyn ääni kantautuu sisälle kuin kuorma-auto olisi tyhjäkäynnillä.. asumme noin 8 km päässä myllystä. Nyt nämä myllyt tulisivat vielä lähemmäksi.. aivan hirvittää samoin, Böölen myllypuisto joka rakennetaan länsipuolelle auringonlaskun eteen eli koko myrkyn kylä piiritettäisiin tuulimyllyillä. Kyseenalaistan tämän touhun ihmisten terveyden laiminlyönnillä sekä viattomien eläinten kustannuksella.. alueellamme on susia, karhuja sekä ilveksiä samoin xxxx (sensitiivinen laji häivytetty) pesii tulevalle alueella, ellei näitä ole jo eliminoitu.	Etelä-Pohjanmaan liitto kiittää palautteesta. Maakuntakaavan tuulivoimaloiden alueet pohjautuvat Etelä-Pohjanmaan, Keski-Pohjanmaan ja Pohjanmaan tuulivoimaselvitykseen sekä sitä tarkentaviin vaikutusten arviointeihin ja jatkoselvityksiin. Tuulivoima-alueiden rajaukset voivat täsmentyä kaavaehdotukseen mm. hankkeissa toteutettujen selvitysten, lausuntojen ja mielipiteiden sekä esimerkiksi lausuttavana olevan Natura-arvioinnin pohjalta. Maakuntakaavan tuulivoimaloiden alueet kuvaavat tuulivoimaloiden sijaintialueita maakuntakaavan tarkkuustasolla. Maakuntakaavan selvityksissä on arvioitu mm. tuulivoiman vaikutuksia asutukseen, virkistysalueisiin, maisemaan ja lajistoon huomioiden myös ylimaakunnalliset vaikutukset. Joillekin tuulivoimaloiden alueille on selvitysten perusteella annettu suunnittelumääräyksiä, joiden perusteella yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa, jossa määritellään tuulivoimaloiden määrä, voimalatyyppi, korkeus, teho ja tarkempi sijoittuminen tuulivoima-alueiden sisällä, tulee

	kiinnittää erityistä huomiota mm. luonto- tai maisemavaikutuksiin. Maakuntakaavan tuulivoimaloiden alueelle 22 (Perkiönmäki, Teuva ja Karijoki) annetun suunnittelumääräyksen mukaan yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee huomioida tuulivoiman vaikutukset alueella todetun suuren petolinnun reviiriin. Maakuntakaavan tuulivoimaloiden alueen merkintä mahdollistaa seudullisen tuulivoima-alueen sijoittumisen. Seudullisen tuulivoima-alueen perustaminen edellyttää, että alueelle laaditaan tuulivoimaosayleiskaava. Sen laatimisesta päättää kunta. Yleiskaavan hyväksyy kunnanvaltuusto.
--	--

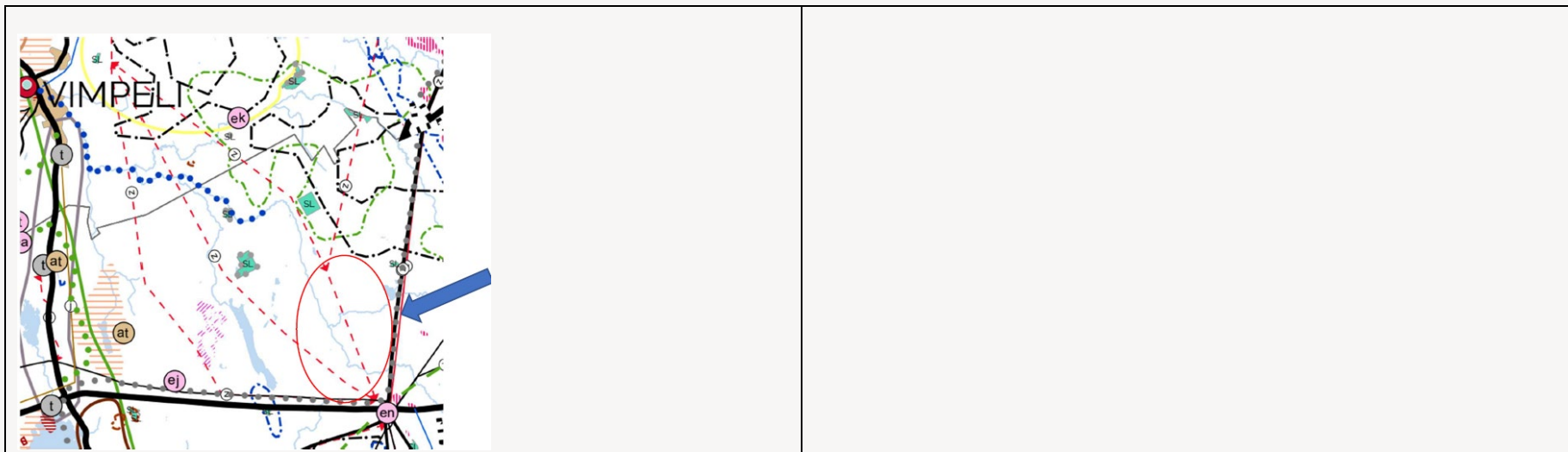
Yksityishenkilö 53 (2 hlöä)	Vastine
Pyydämme huomioimaan, että omistamillemme kiinteistöille Alajärven kaupungin Alajärven kylässä rakentaminen on mahdollista maakuntakaavan toteutumisen jälkeenkin. Alueet mahdollistavat lastemme asettumisen kotiseudulle. Emme myöskään luovuta alueita yleiseen virkistyskäyttöön eikä kulkuväyliksi. <i>Liitteenä kiinteistötunnukset, joita ei yksilöivinä tietoina julkaista.</i>	Etelä-Pohjanmaan liitto kiittää palautteesta. Kiinteistöt (4kpl) sijoittuvat maakunnallisesti arvokkaalle maisema-alueelle Alajärven kulttuurimaisemat Pekkolanien ranta-alueelle. Kaksi kiinteistöistä kuuluu tämän lisäksi Museoviraston arvottamaan ja valtioneuvoston hyväksymään valtakunnallisesti merkittävään rakennettuun kulttuuriympäristöön (RKY) Nelimarkka-museo ja Eero Nelimarkan huvila. RKY on Museoviraston laatima, maankäyttö- ja rakennuslakiin perustuva rakennetun kulttuuriympäristön inventointi, jonka kohteet ja rajaukset on otettava maakuntakaavaan sellaisinaan.

	Arvokkaiden maisema-alueiden ja merkittävän rakennetun kulttuuriympäristön merkinnät mahdollistavat lähtökohtaisesti alueiden, ympäristöjen ja kohteiden kehittämisen ja myös rakentamisen niiden erityispiirteet ja arvot säilyttävällä tavalla. Maakuntakaavamääräys maakunnallisesti arvokkailla maisema-alueilla on seuraava: Suunnittelussa, käytössä ja rakentamisessa on varmistettava, että merkittävien kulttuuriympäristöjen ja luonnonperinnön arvot säilyvät. Tarkemmassa suunnittelussa ja rakentamisessa tulee ottaa huomioon maisema-alue kokonaisuutena, sen erityispiirteet ja ajallinen kerroksellisuus siten, että siihen liittyvät arvot turvataan ja aluetta voidaan kehittää. Avoimen, yhtenäisen peltoalueen säilymiseen ja uusien rakennuspaikkojen sijoittamiseen on kiinnitettävä erityistä huomiota. Maakuntakaava ja sen maisema-alueita koskevat määräykset ohjaavat yksityiskohtaisempaa suunnittelua eli tyypillisimmin kunnan tekemää kaavoitusta tai kaavoittamattomilla alueilla lupamenettelyä. Rakentamisen määrä ja sen sijoittuminen sekä mahdolliset lähivirkistysalueet ovat yksityiskohtaista suunnittelua, joka Pekkolanien alueella tulee ratkaistavaksi Alajärven tekeillä olevassa osayleiskaavaprosessissa, siten että maakuntakaavan suunnittelumääräykset toteutuvat.
--	--

	Maakuntakaavan suunnittelumääräys RKY-alueilla on seuraava: Alueen suunnittelussa on otettava huomioon arvokkaan rakennetun kulttuuriympäristön turvaaminen. Suunnittelussa, käytössä ja rakentamisessa on varmistettava, että kulttuuriympäristön ja luonnonperinnön arvot säilyvät. Uusi rakentaminen ja ympäristön kehittäminen on sopeutettava alueen kulttuuriympäristön erityispiirteisiin ja ajalliseen kerroksellisuuteen. RKY-alueeseen sisältyvät kaksi kiinteistöä ovat suhteellisen pienialaista ja sijoittuvat Nelimarkka-museon rakennusten julkisivujen välittömään läheisyyteen metsittyneen järvinäkymän eteen. RKY-kuvauksessa todetaan "Museon ympärillä on metsää, omakotitaloja ja maatalan pihapiirejä. Museoalueen kaakkois- ja eteläpuolelle avautuu museon pihapiiristä pitkiä näkymiä yli loivasti järvelle viettävien viljelysten." RKY-alueen arvojen säilymisen kannalta vähintään museon 60-luvulla rakennetun osan ja järven välinen metsittynyt alue (katso 1950-luvun ilmakeku, jossa alue avoimena) tulee olla avoin sallien näkymät museon päärakennuksesta järvelle. Lopullisesti myös tämä asia ratkeaa yksityiskohtaisemmassa maankäytönsuunnittelussa eli tyypillisesti yleis- ja asemakaavassa tai kaavoittamattomalla alueella muulla lupamenettelyllä.
--	--

Yksityishenkilö 54 (2 hlöä)	Vastine
Mielipide kaavan valmisteluun liittyen Alajärvi,Lehtimäki, Valkealammen tuulipuistoluonnos,aluevaraus Varauksen toteutuminen heikentäisi oleellisesti ko virkistys-, liikunta-ja luontoalueen käyttöä ja vetovoimaa. Ilmeisesti Jäkälämäen ja Lehtimäki-Seinäjoki tien eteläpuolelle sijoitettaisiin n 7 myllyä. Jokseenkin tällaista määrää Ilmatar on täällä käynyt "myymässä", potentiaalisille päättäjille. Niiden tarvitsema pohjapinta-ala, huoltotiet ym vaatisivat useamman kymmentä hehtaaria, lisäksi maisema - ja äänivaikutukset olisivat haitallisia. Em tien pohjoispuolelle sijoittuminen ei olisi läheskään yhtä haitallista, olettaisimme. Myönteisenä todettakoon, että maakunnan kaava-alueella on jopa ansiokkaasti huomioitu erilaisten maisema -ja rakennetun kulttuurin kohteet.	Etelä-Pohjanmaan liitto kiittää palautteesta. Maakuntakaavan tuulivoimaloiden alueet pohjautuvat Etelä-Pohjanmaan, Keski-Pohjanmaan ja Pohjanmaan tuulivoimaselvitykseen sekä sitä tarkentaviin vaikutusten arviointeihin ja jatkoselvityksiin. Tuulivoima-alueiden rajaukset voivat täsmentyä kaavaehdotukseen mm. hankkeissa toteutettujen selvitysten, lausuntojen ja mielipiteiden sekä esimerkiksi lausuttavana olevan Natura-arvioinnin pohjalta. Maakuntakaavan tuulivoimaloiden alueet kuvaavat tuulivoimaloiden sijaintialueita maakuntakaavan tarkkuustasolla. Tuulivoimaloiden alueiden merkintöjä tarkistetaan kaavaehdotukseen. Merkitään tiedoksi. Maakuntakaavan tuulivoimaloiden alueen merkintä mahdollistaa seudullisen tuulivoima-alueen sijoittumisen. Seudullisen tuulivoima-alueen perustaminen edellyttää, että alueelle laaditaan tuulivoimaosayleiskaava. Sen laatimisesta päättää kunta. Yleiskaavan hyväksyy kunnanvaltuusto.

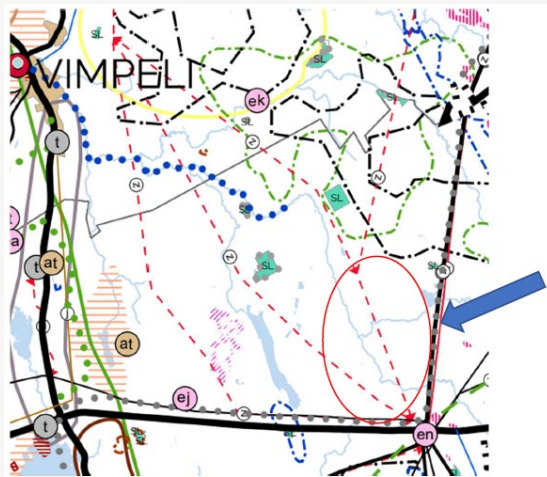
Yksityishenkilö 55 (4 hlöä)	Vastine
Ensisijaisesti maakuntakaavassa ei tule esittää kolmea voimajohdon yhteystarvetta Uusikylä, Iruun, Teerinevan alueelle! Nämä suunnitellut ja kaavassa esitetyt linjaukset vaarantavat sijoittumisellaan alueella olevaa asumista ja elinkeinotoimintaa. Suunnitellut johdinalueet rikkovat Uusikylä-Karstaperä-Koivumäki kylärakennetta! Näiden voimajohtojen yhteystarpeiden esittämisellä vaarannetaan alkutuotannon toimintaedellytykset ja rikotaan maisema-arvoja kyläläisten näkökulmasta! Maakuntakaavassa tulee ainoastaan painottaa, että voimajohtoja rakennettaessa ja vahvistettaessa tulee ensisijaisesti käyttää nykyisiä johtoaueita! Alla kuvankaappaus maakuntakaavasta, missä esitetty voimajohtojen yhdystarpeet. Nuolen osoittamalla alueella (punainen ympyröity alue) harjoitetaan karjataloutta, eläinten laidunnusta, maa- ja metsätaloutta. Kylä on elinvoimainen, sitä ei tule tuhota!!	Etelä-Pohjanmaan liitto kiittää palautteesta. Kantaverkkoyhtiö Fingrid Oyj suunnittelee kahta uutta, yhteisille pylväille sijoitettavaa kantaverkon voimajohtoa Kalajoen Jylkän ja Alajärven sähköasemien välille kantaverkon vahvistamiseksi. Maakuntakaavaluonnokseen on keväällä 2023 merkitty yhteystarvemerkinnoilla kaikki tuolloin Jylkkä-Alajärvi-hankkeen ympäristövaikutusten arviointiohjelmassa tarkasteltavana olleet vaihtoehdot. Fingrid on kesäkuussa 2023 ympäristövaikutusten arviointiin sekä asukailta saatuun palautteeseen perustuen valinnut voimajohtojen reittivaihtoehdoista jatkosuunnitteluun Kokkolan Hangasnevan ja Alajärven väliselle osuudelle itäisen päävaihtoehdon, joka sijaitsee Uusikylä-Karstaperä-Koivumäki-kyläalueen itäpuolella. Voimajohtojen yhteystarvemerkinnot tarkistetaan maakuntakaavaehdotukseen viimeisimpien suunnitelmien mukaisiksi.

Yksityishenkilö 56 (MTY ja 10 hlöä)	Vastine
Ensisijaisesti maakuntakaavassa ei tule esittää kolmea voimajohdon yhteystarvetta Uusikylä, Iiruun, Teerinevan alueelle! Nämä suunnitellut ja kaavassa esitetyt linjaukset vaarantavat sijoittumisellaan alueella olevaa asumista ja elinkeinotoimintaa. Suunnitellut johdinalueet rikkovat Uusikylä-Karstaperä-Koivumäki kylärakennetta! Näiden voimajohtojen yhteystarpeiden esittämisellä vaarannetaan alkutuotannon toimintaedellytykset ja rikotaan maisema-arvoja kyläläisten näkökulmasta!	Etelä-Pohjanmaan liitto kiittää palautteesta. Kantaverkkoyhtiö Fingrid Oyj suunnittelee kahta uutta, yhteisille pylväille sijoittuvaa kantaverkon voimajohtoa Kalajoen Jylkän ja Alajärven sähköasemien välille kantaverkon vahvistamiseksi. Maakuntakaavaluonnokseen on keväällä 2023 merkitty yhteystarvemerkinnoillä kaikki tuolloin Jylkkä-Alajärvi-hankkeen ympäristövaikutusten arviointiohjelmassa tarkasteltavana olleet vaihtoehdot. Fingrid on kesäkuussa 2023 ympäristövaikutusten arviointiin sekä asukailta saatuun palautteeseen perustuen valinnut

Maakuntakaavassa tulee ainoastaan painottaa, että voimajohtoja rakennettaessa ja vahvistettaessa tulee ensisijaisesti käyttää nykyisiä johtoaukeita!

Alla kuvankaappaus maakuntakaavasta, missä esitetty voimajohtojen yhdystarpeet. Nuolen osoittamalla alueella (punainen ympyröity alue) harjoitetaan karjataloutta, eläinten laidunnusta, maa- ja metsätaloutta. Kylä on elinvoimainen, sitä ei tule tuhota!!

voimajohtojen reittivaihtoehtoista jatkosuunnitteluun Kokkolan Hangasnevan ja Alajärven väliselle osuudelle itäisen päävaihtoehdon, joka sijaitsee Uusikylä-Karstaperä-Koivumäki-kyläalueen itäpuolella.

Voimajohtojen yhteystarvemerkinnot tarkistetaan maakuntakaavaehdotukseen viimeisimpien suunnitelmien mukaisiksi.

Yksityishenkilö 57

Vaadin Lappajärven osa-aikaisena asukkaana, että alue 33, joka on suunniteltu maakuntakaavaan poistetaan potentiaalisten

Vastine

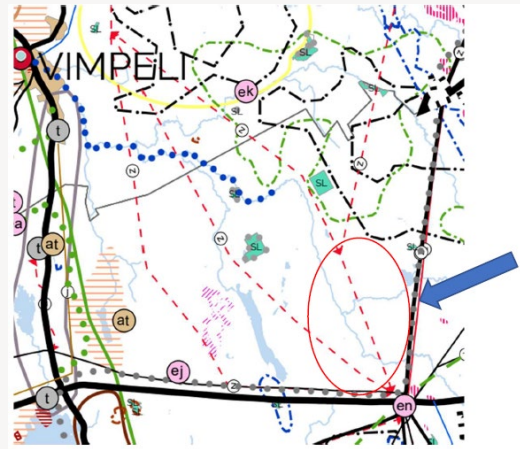
Etelä-Pohjanmaan liitto kiittää palautteesta.

tuulivoima-alueiden joukosta. Koko Lappajärven alue on pidettävä vapaana tuulivoimasta. Kaavoitusmenettelyssä ei ole riittävästi huomioitu alueen asukkaille ja luonnolle koituvia haittoja. Tuulimyllyjä ei pidä rakentaa myöskään Vimpelin alueelle. Tulevaisuudessa ihmiset hakeutuvat alueille, joilla ei ole tuulivoima-alueita, sekä asukkaina että turisteina. Maakuntakaavoituksessa ei ole riittävästi huomioitu Etelä-Pohjanmaan vetovoimatekijöitä. Tuulivoima-alueita ei voi sijoittaa joka kuntaan. Lyhytnäköisen taloudellisen edun tavoittelun nimissä ei pidä tehdä kauaskantoisia ratkaisuja ja myydä Suomen korvaamattoman arvokasta luontoa. Haitat ihmisille ja luonnolle ylittävät monikertaisesti hyödyt.	Maakuntakaavan tuulivoimaloiden alueet pohjautuvat Etelä-Pohjanmaan, Keski-Pohjanmaan ja Pohjanmaan tuulivoimaselvitykseen sekä sitä tarkentaviin vaikutusten arviointeihin ja jatkoselvityksiin. Tuulivoima-alueiden rajaukset voivat täsmentyä kaavaehdotukseen mm. hankkeissa toteutettujen selvitysten, lausuntojen ja mielipiteiden sekä esimerkiksi lausuttavana olevan Natura-arvioinnin pohjalta. Maakuntakaavan tuulivoimaloiden alueet kuvaavat tuulivoimaloiden sijaintialueita maakuntakaavan tarkkuustasolla. Maakuntakaavan selvityksissä on selvitetty mm. tuulivoiman vaikutuksia maisemaan ja lajistoon. Selvitysten perusteella on annettu tuulivoima-aluekohtaisia suunnittelumääräyksiä. Maakuntakaavan mukaan tuulivoimaloiden alueen 33 (Iso Saapasneva) yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee kiinnittää erityistä huomiota tuulivoimaloiden maisemavaikutuksiin sekä metsäpeuran vaellusreitteihin ja lisääntymisalueisiin. Maakuntakaavassa osoitetaan maakuntakaavatasoin selvityksin tuulivoimatuotantoon soveltuvia alueita. Tuulivoima-alueiden yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa määritellään tuulivoimaloiden määrä, voimalatyyppi, korkeus, teho ja tarkempi sijoittuminen tuulivoima-alueiden sisällä, sekä laaditaan mm. melu-, välke- ja värinämittaukset sekä lajistoon kohdistuvien vaikutusten arvioinnit voimassa olevien ohjeistusten mukaisesti.
--	--

	Maakuntakaavan tuulivoimaloiden alueen merkintä mahdollistaa seudullisen tuulivoima-alueen sijoittumisen. Seudullisen tuulivoima-alueen perustaminen edellyttää, että alueelle laaditaan tuulivoimaosayleiskaava. Sen laatimisesta päättää kunta. Yleiskaavan hyväksyy kunnanvaltuusto.
--	--

Yksityishenkilö 58 (3 hlöä)	Vastine
Ensisijaisesti maakuntakaavassa ei tule esittää kolmea voimajohdon yhteystarvetta Uusikylä, Iruun, Teerinevan alueelle! Nämä suunnitellut ja kaavassa esitetyt linjaukset vaarantavat sijoittumisellaan alueella olevaa asumista ja elinkeinotoimintaa. Suunnitellut johdinalueet rikkovat Uusikylä-Karstaperä-Koivumäki kylärakennetta! Näiden voimajohtojen yhteystarpeiden esittämisellä vaarannetaan alkutuotannon toimintaedellytykset ja rikotaan maisema-arvoja kyläläisten näkökulmasta! Maakuntakaavassa tulee ainoastaan painottaa, että voimajohtoja rakennettaessa ja vahvistettaessa tulee ensisijaisesti käyttää nykyisiä johtoaukeita! Alla kuvankaappaus maakuntakaavasta, missä esitetty voimajohtojen yhdystarpeet. Nuolen osoittamalla alueella (punainen ympyröity alue) harjoitetaan karjataloutta, eläinten	Etelä-Pohjanmaan liitto kiittää palautteesta. Kantaverkkoyhtiö Fingrid Oyj suunnittelee kahta uutta, yhteisille pylvälle sijoittuvaa kantaverkon voimajohtoa Kalajoen Jylkän ja Alajärven sähköasemien välille kantaverkon vahvistamiseksi. Maakuntakaavaluonnokseen on keväällä 2023 merkitty yhteystarvemerkinnoilla kaikki tuolloin Jylkkä-Alajärvi-hankkeen ympäristövaikutusten arviointiohjelmassa tarkasteltavana olleet vaihtoehdot. Fingrid on kesäkuussa 2023 ympäristövaikutusten arviointiin sekä asukailta saatuun palautteeseen perustuen valinnut voimajohtojen reittivaihtoehdoista jatkosuunnitteluun Kokkolan Hangasnevan ja Alajärven väliselle osuudelle itäisen päävaihtoehdon, joka sijaitsee Uusikylä-Karstaperä-Koivumäki-kyläalueen itäpuolella.

laidunnusta, maa- ja metsätaloutta. Kylä on elinvoimainen, sitä ei tule tuhota!!

Voimajohtojen yhteystarvemerkinnot tarkistetaan maakuntakaavaehdotukseen viimeisimpien suunnitelmien mukaisiksi.

Yksityishenkilö 59

Karijoella Iso-Kakkorin alueelle esitetään tuulivoimaloiden aluetta. Alueella kulkee muinaisvuorten reitistö, mielestäni energiantuotanto alue pitää sijoittaa turvaetäisyyden päähän merkittävästä paikallisten ja matkailijoiden käyttämästä reitistä.

Vastine

Etelä-Pohjanmaan liitto kiittää palautteesta.

Tuulivoimaloiden alueiden suunnittelumääräyksen mukaan alueen suunnittelussa on otettava huomioon rakentamisen ja käytön aikaiset vaikutukset mm. asutukseen ja virkistykseen. Maakuntakaavassa on osoitettu ohjeellinen ulkoilureitti Perkiönmäen tuulivoimaloiden alueen läpi. Tuulivoima-alueen yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee huomioida maakuntakaavan ulkoilureitin merkintä.

Muinaisvuorten reitistön tärväämistä vakavampana asiana pidän sitä, että maakuntakaava ohjaa energiantuotanto alueen aivan kiinni Kärmesharjun pohjavesialueen rajaukseen. Maakuntakaava on kuitenkin aina se mihin hanketoimijat täällä pikkupaikkakunnilla nojaavat ja vähät välittävät paikallisten kommenteista. Mielestäni maakuntakaavassa tulee jo määrätä riittävä turvaetäisyys Kärmesharjun vesiosuuskunnan pohjavesialueeseen siirtämällä tuulivoimaloiden alueen rajaa. Tässä tulee huomioida harjumuodostelman korkeuserot, pohjaveden virtaussuunta ja ennen kaikkea moni satametrinen voimaloiden kaatumisesta, öljyvuodoista ym tulevat riskit herkälle pohjavesialueelle. Ei voi olla niin, että pienten vesiosuuskuntien täytyy itse taistella isoja yhtiöitä vastaan.

Tuulivoimaloiden alueiden suunnittelumääräyksen mukaan alueen suunnittelussa on otettava huomioon rakentamisen ja käytön aikaiset vaikutukset pohjavesiin. Maakuntakaavassa osoitetaan tärkeät tai muut vedenhankintakäyttöön soveltuvat pohjavesialueet. Kärmesharju on mukana maakuntakaavassa. Suunnittelumääräyksen mukaan aluetta koskevat toimenpiteet on suunniteltava niin, että ne eivät vaaranna pohjavesialueen vedenkäyttöä, pohjaveden laatua tai määrää. Maakuntakaavassa ei osoiteta tuulivoimaloiden alueita pohjavesialueille, mutta ei aseteta niihin liittyen suojaetäisyyttä.

Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa, jossa määritellään tuulivoimaloiden määrä, voimalatyyppi, korkeus, teho ja tarkempi sijoittuminen tuulivoima-alueiden sisällä, tehdään tarkempia selvityksiä vaikutuksista pohjavesialueisiin.

Perkiönmäen tuulivoimaloiden alueen rajausta tarkistetaan kaavan ehdotusvaiheeseen.

Maakuntakaavan tuulivoimaloiden alueen merkintä mahdollistaa seudullisen tuulivoima-alueen sijoittumisen. Seudullisen tuulivoima-alueen perustaminen edellyttää, että alueelle laaditaan tuulivoimaosayleiskaava. Sen laatimisesta päättää kunta. Yleiskaavan hyväksyy kunnanvaltuusto.

Yksityishenkilö 60 (2 hlöä)	Vastine
ohessa mielipiteitämme Maakuntakaavasta 2050 xxxx tilan kohdalla (<i>yksilöivä tieto häivytetty</i>): - Mahdollinen junaradan siirto nykyiseltä paikaltaan Alajoelle päin rikkoo perinnemaisemaa ja vie näkymät kauniiseen maisemaan - Ratalinjaus pilkkoo myös peltolohkoja pienemmiksi, jolloin maataloustoiminta vaikeutuu - Traktorilla-ajo omille peltolohkoille vaikeutuu ja matka pitenee - 4-kaistainen tie tulee kohtuuttoman lähelle asuinrakennusta ja pihaa melun lisääntyessä päivin ja öin - Meluvallin rakentaminen ei ratkaise meluongelmaa eikä ainakaan paranna maisemaa pihamme oleskelualueelta - Pihaamme suunnitellun uuden tieyhteyden tulee olla myös peltotie, kuka vastaa huollosta ja kunnossapidosta? - xxxx tilan (<i>yksilöivä tieto häivytetty</i>) peltomaita ei pysty tämän suunnitelman jälkeen enää viljelemään, sillä maat pirstaloituvat niin pieniksi. - Mikäli peltomaiden lunastuksiin asti edetään, mikä on lunastushinta ja kuka sen päättää? - Näin massiivisten tie- ja junaratasiiirtojen kustannukset nousevat pehmeän peltomaan sekä tulvariskialueen vuoksi niin suuriin mittoihin, että en näe niillä saavutettavan vastaavaa hyötyä.	Etelä-Pohjanmaan liitto kiittää palautteesta. Kantatie 67 on maakuntakaavaluonnoksessa "Kaksiajoratainen maantie, uusi tai merkittävästi parannettava" -merkinnällä. Merkinnän suunnittelumääräyksessä todetaan, että "Tiesuunnittelussa ja maankäytön suunnittelussa tulee varautua rinnakkaistieverkoston rakentamiseen sekä kevyen liikenteen järjestelyihin erityisesti taajamien ja kyläasutuksen kohdalla". Maakuntakaava on yleispiirteinen kaava, jossa ei päätetä tie- tai ratalinjauksen tarkkoja sijainteja. Kantatien 67 ja Suupohjan radan suunnitteluratkaisut päätetään 'Kantatie 67 Kantatien 67 parantaminen välillä Ilmajoki-Seinäjoki' yleissuunnittelussa, joka on parhaillaan käynnissä. Käynnissä olevan yleissuunnitelman mukaiset linjaukset viedään kaavaluonnokseen. Lopulliset ja tarkennetut suunnitteluratkaisut päätetään tiesuunnitelmassa, jonka laatimisesta ei väylänpitäjä (Väylävirasto) ole tehnyt päätöstä. Yleis- ja tiesuunnitteluprosesseissa väylänpitäjä kuulee kaikkia asianosaisia. Suunnitelman pohjalta erillisessä prosessissaan toteutettavassa rakennushankkeessa käsitellään lunastus- ja korvausasiat.

Yksityishenkilö 61	Vastine
Valitus 3256871-7 Lautamäen tuulivoima oy Vastustan täysin tuulimyllyjen rakentamista. Tuhotaan luonto täysin. Tuhotaan <i>petolintujen (sensitiivinen lajitieto häivytetty)</i> pesintä alueet. Myös monien muiden eläinten asuinalueet katoaa kun luonto raiskataan täysin. Hyvät marjastus ja metsästysmaat tuhoutuu. On myös täysi meluhaitta. Riittää että Teuvan paskooharjun tuulimyllyt pitävät hirveää meteliä. Matala ääni tunkeutuu seinienläpi jonka jopa puolikuuro naapurikin kuulee. Niiden vuoksi jouduin perheeni kanssa muuttamaan etäämmälle. Voin kertoa että se aivoja raastava ääni päivästä toiseen alkaa syödä pääkoppaa niin paljon että järki on koetuksella ja hengenotto lähellä. Myös koko tuulimyllyt ovat ihan täysin lapsenkengissä. Asiaa ei ole millään ajateltu järkevästi loppuun. Parantamista niissä löytyy vielä ja paljon. Vasta niiden haittojen tutkiminenkin on täysin kesken. Eräässäkkin tutkimuksessa jo muutamia vuosia sitten selvisi että ne aiheutti jäniksille kehitysvammaisia poikasia. Mitä siis vaikuttaa ihmisiin? Halutaanko ottaa niin iso vastuu josta meidän omat lasten lasten lapsetkin kärsivät? Mitä jää niille kun luonto on tuhottuna? He joutuvat paikkaamaan vähä älyisten jälkiä. Muutenkin tässä hävettää olla taas suomalainen kun mennään jälkijunassa koko asiassa. Muualla maailmaa tuulipuistoja hävitetään koska niiden haitat on huomattu ja myös se miten kalliiksi koko paska Käy. Niiden tilalle	Etelä-Pohjanmaan liitto kiittää palautteesta. Maakuntakaavan tuulivoimaloiden alueet pohjautuvat Etelä-Pohjanmaan, Keski-Pohjanmaan ja Pohjanmaan tuulivoimaselvitykseen sekä sitä tarkentaviin vaikutusten arviointeihin ja jatkoselvityksiin. Tuulivoima-alueiden rajaukset voivat täsmentyä kaavaehdotukseen mm. hankkeissa toteutettujen selvitysten, lausuntojen ja mielipiteiden sekä esimerkiksi lausuttavana olevan Natura-arvioinnin pohjalta. Maakuntakaavan tuulivoimaloiden alueet kuvaavat tuulivoimaloiden sijaintialueita maakuntakaavan tarkkuustasolla. Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa, jossa määritellään tuulivoimaloiden määrä, voimalatyyppi, korkeus, teho ja tarkempi sijoittuminen tuulivoima-alueiden sisällä, laaditaan mm. melu-, välke- ja värinämittaukset voimassa olevien viranomaisten ohjeistusten mukaisesti. Maakuntakaavan tuulivoimaloiden alueen merkintä mahdollistaa seudullisen tuulivoima-alueen sijoittumisen. Seudullisen tuulivoima-alueen perustaminen edellyttää, että alueelle laaditaan tuulivoimaosayleiskaava. Sen laatimisesta päättää kunta. Yleiskaavan hyväksyy kunnanvaltuusto.

rakennetaan aurinkopuistoja joissa kasvatetaan pölyttäjille tärkeitä kukkia. Joten voisiko nyt vaan ihan mennä fiksummin tän homman kanssa ja ottaa mallia sieltä ulkomailta ja näyttää kuinka suomi on edeltäkävijä ja unohtaa koko tuulimyllyt?	
---	--

Yksityishenkilö 62 (2 hlöä)	Vastine
Kuulutukseenne koskien Etelä-Pohjanmaan Maakuntakaavaa 2050 mielipiteenämme lausumme seuraava: Kaavassa tuulivoiman tuottamiseen tarkoitettu alue 33 on jopa alueellisesti erittäin merkittävä luontokohde. Alueen monipuolinen eläimistö, kasvusto ja maisemallinen arvo on korvaamattoman tärkeä säilytettäväksi nykyisen ja tulevien sukupolvien viihtyvyyden kannalta. Alue on pääosin hyvin alavaa suomaastoa jota kapeahkot matalat ja metsäiset kankaat pirtovat muodostaen upeita patikointi ja retkeily kohteita. Vuosikymmenten kuluessa eläimen ja ihmisten suolle ja metsiin tallaamat polut risteilevät moniin suuntiin antaen luonnossa liikkuvalla vertaansa vailla olevia elämyksiä. Alueen merkitystä kantaväestön toimeentulolle ei voi myöskään väheksyä. Kun summaa alueen maaperän soveltumattomuutta korkeiden voimalatornien, yhdysteiden rakentamiskustannusten ja kunnan matkailu/mökkeily imagon vaikutukseen, niin ei voi tulla	Etelä-Pohjanmaan liitto kiittää palautteesta. Maakuntakaavan tuulivoimaloiden alueet pohjautuvat Etelä-Pohjanmaan, Keski-Pohjanmaan ja Pohjanmaan tuulivoimaselvitykseen sekä sitä tarkentaviin vaikutusten arviointeihin ja jatkoselvityksiin. Tuulivoima-alueiden rajaukset voivat täsmentyä kaavaehdotukseen mm. hankkeissa toteutettujen selvitysten, lausuntojen ja mielipiteiden sekä esimerkiksi lausuttavana olevan Natura-arvioinnin pohjalta. Tuulivoimaloiden alueelle 33 (Iso Saapasneva) annetaan maakuntakaavassa suunnittelumääräys, jonka mukaan yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee kiinnittää erityistä huomiota tuulivoimaloiden maisemavaikutuksiin sekä metsäpeuran vaellusreitteihin ja lisääntymisalueisiin. Maakuntakaavan tuulivoimaloiden alueet kuvaavat tuulivoimaloiden sijaintialueita maakuntakaavan tarkkuustasolla. Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa, jossa määritellään tuulivoimaloiden määrä, voimalatyyppi,

muuhun päätelmään kuin että kaavaluonnoksen kohta 33 tulee poistaa ehdotettuun tarkoitukseen erittäin huonosti soveltuvana kohteena.	korkeus, teho ja tarkempi sijoittuminen tuulivoima-alueiden sisällä, laaditaan tarkemmat arvioinnit mm. melu-, välke- ja värinämittaukset sekä luonto- ja lajistoinventoinnit voimassa olevien ohjeistusten mukaisesti. Maakuntakaavan tuulivoimaloiden alueen merkintä mahdollistaa seudullisen tuulivoima-alueen sijoittumisen. Seudullisen tuulivoima-alueen perustaminen edellyttää, että alueelle laaditaan tuulivoimaosayleiskaava. Sen laatimisesta päättää kunta. Yleiskaavan hyväksyy kunnanvaltuusto.
---	---

Yksityishenkilö 63	Vastine
Valitus 3256871-7 Lautamäen tuulivoima Oy Ei tuulivoimaa kyseiselle alueelle. Raiskataan luonto täysin noilla perhanan tuulimyllyillä. Kyseinen alue on itselle ja perheelleni todella tärkeä, koska ollaan siellä yhdessä kuljettu sienestämässä, marjastamassa ja opetettu myös lapsille luonnossa liikkumista. Tuulimyllyjen järkyttävästä metelistä kärsii kaikki metsäneläimet ja ihmiset. Meillä on alueella oma rauhallinen vapaa-ajan viettopaikkakin joka ei todellakaan olisi sitä enää tuulimyllypuiston synnyttyä. Metsämiehenä kuljen paljon koirani kanssa kyseisen alueen metsissä ja en todellakaan halua enää yhtään tuulimyllyä Teuvan alueelle. Minulle riittää nuo Paskoonharjun tuulimyllyt, niitäkin on siellä 20 liikaa ja pitävät ihan järkyttävää meteliä.	Etelä-Pohjanmaan liitto kiittää palautteesta. Maakuntakaavan tuulivoimaloiden alueet pohjautuvat Etelä-Pohjanmaan, Keski-Pohjanmaan ja Pohjanmaan tuulivoimaselvitykseen sekä sitä tarkentaviin vaikutusten arviointeihin ja jatkoselvityksiin. Tuulivoima-alueiden rajaukset voivat täsmentyä kaavaehdotukseen mm. hankkeissa toteutettujen selvitysten, lausuntojen ja mielipiteiden sekä esimerkiksi lausuttavana olevan Natura-arvioinnin pohjalta. Maakuntakaavan tuulivoimaloiden alueet kuvaavat tuulivoimaloiden sijaintialueita maakuntakaavan tarkkuustasolla. Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa, jossa määritellään tuulivoimaloiden määrä, voimalatyyppi,

Pilaavat yöunetkin. Ei tarvitse enää pilata enempää luontoa ja virkistysalueita noilla perhanan tuulimyllyillä. Eikä ne edes ole kauniita.	korkeus, teho ja tarkempi sijoittuminen tuulivoima-alueiden sisällä, laaditaan mm. melu-, välke- ja tärinämittaukset voimassa olevien viranomaisten ohjeistusten mukaisesti. Maakuntakaavan tuulivoimaloiden alueen merkintä mahdollistaa seudullisen tuulivoima-alueen sijoittumisen. Seudullisen tuulivoima-alueen perustaminen edellyttää, että alueelle laaditaan tuulivoimaosayleiskaava. Sen laatisesta päättää kunta. Yleiskaavan hyväksyy kunnanvaltuusto.
--	--

Yksityishenkilö 64	Vastine
Vastustan Lappajärvelle suunniteltuja tuulivoimaloita. Tuulivoimala-asiaa on viety eteenpäin eikä ole oltu heti alusta alkaen yhteydessä asukkaisiin. 1 kysely tehtiin mutta sitä ei noteerattu.	Etelä-Pohjanmaan liitto kiittää palautteesta. Maakuntakaavaa laaditaan maankäyttö- ja rakennuslain mukaisesti. Kaavan laadinnan aikana järjestetään lain mukaiset kuulemiset ja esimerkiksi kaavaluonnoksen nähtävillä olon aikana maakuntaliitto järjesti lisäksi myös kaavakahvilaita eri puolilla maakuntaa sekä etänä järjestetyn kaavan esittelytilaisuuden. Tuulivoimaosayleiskaavat laaditaan maankäyttö- ja rakennuslain mukaisesti ja useissa tuulivoimahankkeissa sovelletaan lakia ympäristövaikutusten arviointimenettelystä. Maakuntakaavan tuulivoimaloiden alueet pohjautuvat Etelä-Pohjanmaan, Keski-Pohjanmaan ja Pohjanmaan tuulivoimaselvitykseen sekä sitä tarkentaviin vaikutusten

Seuraavat asiat pitäisi ottaa huomioon: -Lappajärvi on ainutlaatuinen ja kaunis kraaterijärvi,jos se tuhotaan niin sitä ei voi pelastaa enää -turistit eivät tule Lappajärvelle ihastelemaan tuulimyllyjä vaan hakemaan kauneutta -geopark-hanke voidaan tuulimyllyjen myötä peruuttaa ja unohtaa -tuulimyllyt eivät toimi kun sähkön kulutus on suuri,kovilla pakkasilla on yleensä tuuletonta -tuulivoimaloiden takia kaadetaan metsää ja rakennetaan teitä,miten käy hiilinielulle? -voimaloiden rakentamiseen kuluu arvokkaita maametalleja,jotka louhitaan Mongoliasta ja rahdataan tänne	arviointeihin ja jatkoselvityksiin. Tuulivoima-alueiden rajaukset voivat täsmentyä kaavaehdotukseen mm. hankkeissa toteutettujen selvitysten, lausuntojen ja mielipiteiden sekä esimerkiksi lausuttavana olevan Natura-arvioinnin pohjalta. Maakuntakaavan tuulivoimaloiden alueet kuvaavat tuulivoimaloiden sijaintialueita maakuntakaavan tarkkuustasolla. Maakuntakaavan tuulivoimaloiden alueen merkintä mahdollistaa seudullisen tuulivoima-alueen sijoittumisen. Seudullisen tuulivoima-alueen perustaminen edellyttää, että alueelle laaditaan tuulivoimaosayleiskaava. Sen laatimisesta päättää kunta. Yleiskaavan hyväksyy kunnanvaltuusto. Lappajärvelle on maakuntakaavassa osoitettu mm. maakunnallisesti arvokkaan maisema-alueen sekä matkailun ja virkistysten kehittämisvyöhykkeen merkinnät. Maakuntakaavaratkaisun vaikutuksia metsien hiilinieluihin tarkastellaan osana maakuntakaavan vaikutusten arviointia. Tuulivoimaselvityksessä on laskettu selvityksen perusteella todettujen potentiaalisten tuulivoima-alueiden vaikutukset
--	---

-laivoilla tuodaan isot osat ja rekkaralli hoitaa perille,missä on vihreää? -betonia kuluu valtavia määriä se pilaa pohjavedet -voimalan lavoista irtoaa mikro-ja nanomuoveja ynnä muuta vaarallista suuret määrät kaikkialle ympäristöön myös esim.kaloihin ja ihmisiin -tuulivoimaloiden matalataajuuksinen ääni kuuluu kauas tunkeutuen myös sisätiloihin -monet ovat joutuneet muuttamaan pois äänisaasteen takia -tuulivoimaloiden käyttöiän jälkeinen purkaminen on saastuttavaa ja kallista -tuulivoimalla tuotettu sähkö ei ole vihreää vaikka sitä yritetään viherpestä -tuulivoimalan elinkaari eli rakentaminen,käyttöikä ja purkaminen huomioiden sen sähköntuotanto on mustaa sähköä	hiilinieluihin. Maakuntakaavassa annetaan koko maakuntaa koskeva suunnittelumääräys sähkönsiirron sijoittumisesta olemassa oleviin johtokäytäviin tai yhteispylväisiin, mikä osaltaan vähentäisi hiilinieluihin kohdistuvia vaikutuksia.
---	---

Yksityishenkilö 65	Vastine
Viheryhteydet: "Siirilän alue – Ylimmäisen alue/maakuntaraja" ja "Rantakankaan alue - Soinin kaakkoisosa/maakuntaraja" tulee poistaa kaavasta. Kaavamerkintä voi tulevaisuudessa johtaa suojeluun tai rajoituksiin ilman korvausta maanomistajille. Nyt on jo esimerkkejä Lapista, kuinka kolmannet osapuolet voivat toimia niin, etteivät isot metsäyhtiöt enää hakkaa tietyillä alueilla vaikka eivät ole luonnonsuojelukohteita. Tietyt tahot tulevat varmasti käyttämään kaavamerkintää lyömäaseena laillisen	Etelä-Pohjanmaan liitto kiittää palautteesta. Viherrakennemerkinnät: Etelä-Pohjanmaan maakuntakaava 2050:ssa ei osoiteta maakuntaan uusia suojelualueita. Poikkeuksia ovat sellaiset alueet, joiden maanomistaja on itse toivonut suojelua tai antanut siihen suostumuksensa erikseen.

metsätalouden harjoittamista vastaan ja pahimmillaan estää saamasta tältä alueelta puukauppa tarjouksia puun ostajilta. Suojelutoimenpiteitä voidaan jatkossa tehdä ilman kaavamerkintöjä yhdessä maanomistajien kanssa. Kaavamerkintä viherkäytäviin ja luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeä alueilla johtaa myös ns. aavistus hakkuisiin, koska kaavamerkinnät tulevaisuudessa rajoittavat maa- ja metsätalouden harjoittamista alueella. Alue on hyvin metsäistä, niin se ei tarvi kaavamerkintään viherkäytäviä ja eläimillä sekä kasveilla on yhtenäiset alueet, ilman kaavaan merkittävää viherkäytävää. Nyt löytyy internetistä tietoa, kuinka tietyt tahot ajavat viherkäytävälle/ekologisille käytäville avohakkuukieltoa ja viherkäytävät pitää olla 900- 2000 metriä leveitä. Viherkäytävät ja luonnon monimuotoisuus alue ei saa estää Alajärven keskustan eteläpuolella olevan Tuohimaanharjun tuulivoima alueen luvittamista kunta- ja maakuntatasolla. Voimajohto, yhteystarve Seinäjoki - Alajärvi, tulee esittää kaavassa olemassa olevaan johtokatuun, missä kulkee nykyisin 400 kV ja 110 kV linjat. Yleisötilaisuudessa Alajärvellä kaavanlaatijat sanoivat, että voimalinja merkitty väärään paikkaan. Outoa jättää harhaanjohtavaa tietoa kaavaan, joka voi johtaa väärään tulkintaan. (Tästä voi tulkita, että viherkäytävätkin on summissa vaan piirretty karttaan, koska kartan laatijat, eivät pystyneet perustelemaan kaavakahvilassa 23.2.2023 niiden tarpeellisuutta ja ketkä/ mikä taho yllyttävät/painostavat viherkäytäviä maakuntakaavaan ja kuinka leveä viherkäytävä tulisi olemaan. Tämä on huonoa ja piilotettua hallintoa). Ennen kuin uusi 400 kV linja rakennetaan	Luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeä alue ja viheryhteystarve -merkinnät perustuvat vuonna 2022 valmistuneen Etelä-Pohjanmaan viherrakenne ja ekosysteemipalvelut -selvityksen analyysihin laajoista yhtenäisistä metsä- ja suoalueista sekä ekologisista yhteyksistä. Lisäksi merkintöjen muodostamisessa on huomioitu mm. luontotyyppi-, laji- ja riistaeläinonnettomuustietoja. Merkinnät säilytetään osana maakuntakaavaehdotusta maakuntahallituksen 22.5.2023 hyväksymän yleisvastineen mukaisesti Palautetiivistelmät ja yleisvastineet. Merkinnät toteuttavat Etelä-Pohjanmaan maakuntavaltuuston vuonna 2021 hyväksymässä maakuntastrategiassa ja maakuntahallituksen vuonna 2022 hyväksymässä maakuntakaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa asetettuja tavoitteita: • Selvitetään luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeät alueet ja niiden välinen kytkeytyneisyys ja huomioidaan nämä maankäytön suunnittelussa. (Etelä-Pohjanmaan maakuntastrategia – Huomisen lakeus) • Luonnon monimuotoisuuden lisääminen ja suojeluarvojen säilyttäminen sekä ekologisten yhteyksien turvaaminen (Etelä-Pohjanmaan maakuntakaava 2050 tavoitteet, osallistumis- ja arviointisuunnitelma).
--	---

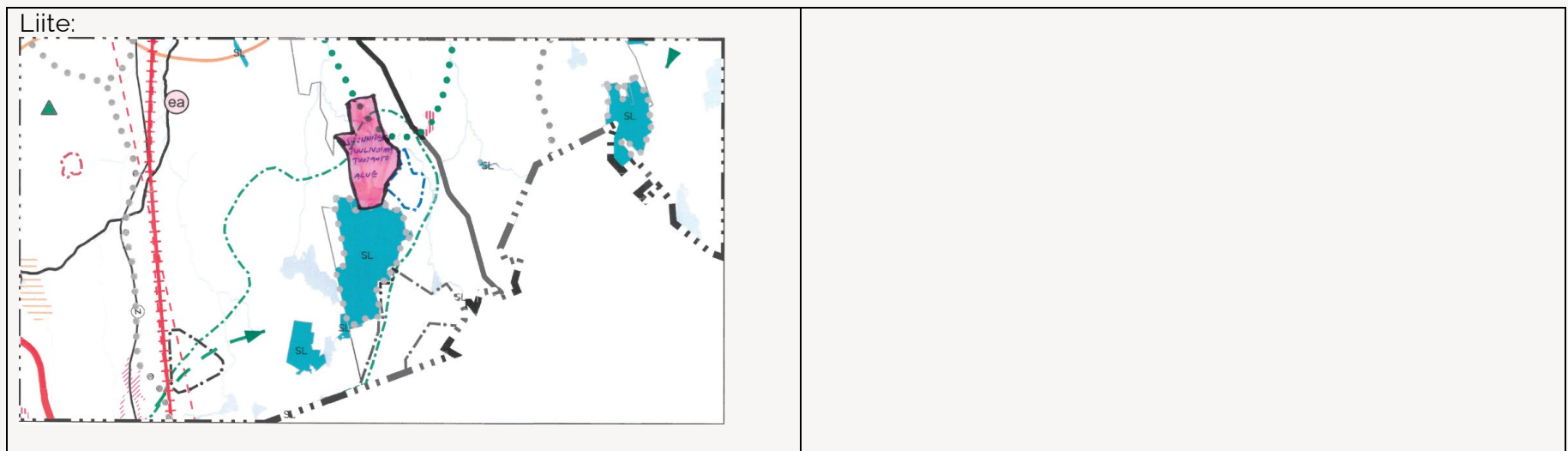
uuteen paikkaan, niin ensiksi pitää määrätä kaavassa nykyinen 110 kV linjan korvattavan 440 kv linjalla ja sen alle sijoittaa 110/440 kv linja. Linja tolpat pitää olla korkeammat ja näin ei tarvi johtokatua leventää. Nykyiseen johtokatuun sopii näin ollen 3 voimalinjaa. Orasenjoen alue ei tarvitse erikseen kaavamerkintää "Luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeä alue". Kaavan pitää mahdollistaa eikä rajoittaa lainsäädäntöä enempää. Kaavamerkintä voi tulevaisuudessa johtaa suojeluun tai rajoituksiin ilman korvausta maanomistajille. Kolmannet osapuolet voivat käyttää kaavamerkintää lyömäaseena laillista maa- ja metsätalouden harjoittamista vastaan ja pahimmillaan estää esimerkiksi saamasta puukauppa tarjouksia puun ostajilta. Alue on jo nykyisellään metsäkeskuksen ja muiden toimijoiden tiedossa ja alueella on tehty runsaasti vapaaehtoisia suojelutoimenpiteitä ja näin ollen "luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeä alue" johtaa korvauksettomaan suojeluun. Vapaaehtoisia suojelutoimenpiteitä voidaan jatkossa ilman kaavamerkintöjäkin yhdessä maanomistajien kanssa tehdä, eikä väkisin sosialisoida toisten omaisuutta kaavamerkinnoilla. On käsittämätöntä, että tuhansia hehtaareita pistetään harmaaseen suojeluun ilman korvausta maanomistajille (Orasenjoen alue). Tässä on kysymys Orasenjoen ja viherkäytävien osalta Alajärvellä. Kaavamerkintä johtaa väistämättä myös ns. aavistushakkuihin alueilla. Viherkäytävien ja luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeä alue, eivät nykyisen lainsäädännön mukaan ole pakollisia.	Maakuntakaavassa osoitetut luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeät alueet ovat selvityksen mukaan maakunnan luonnon monimuotoisuuden ydinalueita, joilla on monipuolisesti erilaisia elinympäristöjä eläin- ja kasvilajeille, sekä lajeille tärkeitä ravinnonlähteitä ja pesä- ja levähdyspaikkoja. Ekologiset yhteydet ovat merkittäviä liikkumis- ja leviämisreittejä eläimille ja kasveille. Maakuntakaavassa on osoitettu maakunnan ekologisen verkoston kannalta keskeisimmät lumo-alueet ja viheryhteystarpeet, ja Orasenjoen alue sekä Rantakankaan alue - Soinin kaakkoisosa/maakuntaraja ja Siirilän alue - Ylimmäisen alue/maakuntaraja ovat selvitysten mukaan tällaisia. Luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeä alue ja viheryhteystarve -merkinnöillä pyritään osaltaan turvaamaan, että alueet pysyvät maa- ja metsätalouskäytössä ja mahdollisissa maankäytön muutoksissa huomioidaan maa- ja metsätalous. Keskeistä on, että esimerkiksi metsiä ei siirtyisi alueella merkittävässä määrin muuhun maankäyttöön. Tähän liittyen maakuntakaavaluonnoksessa on annettu luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeille alueille suunnittelumääräys: Alueen suunnittelussa ja kehittämisessä tulee erityisesti huomioida niiden elinkeinojen turvaaminen, jotka toiminnallaan ylläpitävät alueelle ominaisia luontotyyppejä ja edistävät niiden säilymistä. Luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeä alue ja viheryhteystarve -merkinnöistä ei aiheudu rajoitteita maa- ja
--	---

Tuohimaanharjun tuulivoima alue tulee lisätä maakuntakaavaan.	metsätalouselinkeinoille, eivätkä maakuntakaavan merkinnät johda korvauksettomaan suojeluun. Merkintöjen suunnittelumääräyksessä ei aseteta rajoitteita alueiden käytölle. Kaavaehdotuksessa lumo- viheryhteystarve-merkinnät osoitetaan molemmat alueen erityisominaisuutta kuvaavalla merkinnällä, mikä ei varaa tai määrää aluetta tiettyyn tarkoitukseen eikä merkintään liity rakentamisrajoituksia. Merkintöjen kuvausta, suunnittelumääräystä ja kaavaratkaisun kuvausta tarkistetaan kaavaselistukseen ennen ehdotusvaihetta. Kaavaselistukseen lisätään tietoa mm. maakuntakaavamerkintöjen tulkinnasta, merkintöjen vaikutuksesta tarkemman tason suunnitteluun ja eroista suhteessa yleiskaavoissa käytettyihin vastaaviin merkintöihin. Maakuntakaavatasolla viherrakennemerkinnot osoittavat tarvetta luonnon monimuotoisuuden ja ekologisten yhteyksien huomioimiseksi laajoilla alueilla, eivätkä johda sellaisenaan vastaavan merkinnän käyttöön tarkemman tarkastelutason yleiskaavassa. Voimajohtojen yhteystarvemerkinnot: Maakuntakaavassa osoitetut voimajohtojen yhteystarvemerkinnot eivät määritä reittilinjaa. Voimajohdon sijainti määritellään yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa ja lupamenettelyssä. Maakuntakaavan mukaan "vahvistettaessa ja rakennettaessa voimajohtoja tulee ensisijaisesti käyttää nykyisiä johtoaukeita. Jatkosuunnittelussa tulee huomioida maisema-,
--	--

	kulttuuriympäristö- ja luontoarvot sekä turvata alkutuotannon edellytykset". Maakuntakaavassa on lisäksi annettu koko maakuntaa koskeva suunnittelumääräys sähkönsiirron toteuttamisesta siten, että maa- ja metsätalouteen kohdistuvat vaikutukset ovat mahdollisimman vähäisiä. Voimajohtojen yhteystarvemerkintöjen esittämistapaa tarkastellaan maakuntakaavaehdotukseen.
--	---

Yksityishenkilö 66	Vastine
Salpatuuli osuuskunta on vuokrannut Niittunevan tuulipuisto oy:n nimellä, y-tunnus 3180278-6 Seinäjoen kaupungin etelä-osista Murtomaasta Kankaannevantien ympäristöstä n. 600 hehtaarin alueen tuulivoimatuotantoa varten, suunnittelevat alueelle yli kymmenen voimalan tuulivoima-alueita. Alueella on yli 20 maanomistajaa, joista yli 80% on jo ehtinyt vuokrasopimuksen tehdä, pinta-alasta saman verran. Ohessa summittainen kartta alueesta maakuntakaavan karttapohjalla, tarkempia on saatavissa hanketoimijalta. Vuokratun alueen maanomistajat ovat toiveikkaita, että alueelle rakennetaan tuulivoimaa. Hanketoimija lähettää tänä vuonna Seinäjoen kaupungille kaavoitusaloitteen ja aloittaa ympäristövaikutusten arvioinnin. Alue soveltuu maanomistajien mielestä tuulivoimatuotantoon hyvin, koska alueella ei ole asutusta ja ainoastaan mökistäkin on tehty erillissopimus tuulivoiman rakentamiseksi, voi rakentaa, vaikka samalle kiinteistölle, muu	Etelä-Pohjanmaan liitto kiittää palautteesta. Maakuntakaavan tuulivoimaloiden alueet pohjautuvat Etelä-Pohjanmaan, Keski-Pohjanmaan ja Pohjanmaan tuulivoimaselvitykseen sekä sitä tarkentaviin vaikutusten arviointeihin ja jatkoselvityksiin. Tuulivoima-alueiden rajaukset voivat täsmentyä kaavaehdotukseen mm. hankkeissa toteutettujen selvitysten, lausuntojen ja mielipiteiden sekä esimerkiksi lausuttavana olevan Natura-arvioinnin pohjalta. Etelä-Pohjanmaan liitto järjestää työneuvottelun Niittunevan tuulipuisto Oy:n kanssa. Yleisvastineessa (hyväksytty maakuntahallituksessa 22.5.2023) linjatun mukaisesti: "Mikäli maakuntakaavaan halutaan osoitettavaksi uusia tuulivoima-alueita, joita ei ole kaavaluonnoksessa, on niistä esitettävä maakuntaliitolle valmiit maakuntakaavatasoiset selvitykset ennen kaavan

alueen asutus ja loma-asutus on riittävän etäällä ajateltuna meluhaittaa. Ennen vuokrasopimusten tekoa olemme kilpailuttaneet kolme hanketoimijaa, yli vuoden kestäneessä prosessissa, jossa olemme puntaroineet tuulivoimatuotannon haittoja ja hyötyjä alueelle ja itsellemme, viimeisessä palaverissa ennen vuokrasopimusten tekoa paikalla olijoiden kesken päätimme yksimielisesti vuokrata alueemme tuulivoimatuotantoon, hanke kehittäjäksi valikoitui salpatuuli osuuskunta, sittemmin Niittunevan tuulipuisto oy. Meidän alueeltamme etelään on jo kaava ehdotuksessa tuulivoima-alue ja siitä edelleen etelään päin on toisen maakunnan alueella suunnitteilla tuulivoima-alue, näiden yhdistäminen saman sähköverkon alle toisi synergia etua. Toivoisimme, että huomioisitte palautteemme ja lisäisitte alueemme maakuntakaavan tuulivoima-alueeksi. Alueella maata omistava, tuulivoima vuokrasopimuksen tehnyt ja muidenkin vuokrasopimuksen tehneiden maanomistajien puolesta kirjoittava: <i>(Yksilöivä allekirjoitustieto häivytetty)</i>	ehdotusvaihetta. Tuulivoima-alueiden osoittaminen maakuntakaavassa ratkaistaan selvitysten perusteella. Maakuntaliitto ei laadi ennen kaavan ehdotusvaihetta uusia tuulivoima-alueita koskevia selvityksiä". Mahdollisia uusia tuulivoimaloiden alueita tarkastellaan ennen kaavan ehdotusvaihetta maakuntaliitolle toimitettujen selvitysten perusteella. Maakuntakaavan tuulivoimaloiden alueen merkintä mahdollistaa seudullisen tuulivoima-alueen sijoittumisen. Seudullisen tuulivoima-alueen perustaminen edellyttää, että alueelle laaditaan tuulivoimaosayleiskaava. Sen laatimisesta päättää kunta. Yleiskaavan hyväksyy kunnanvaltuusto.
---	--

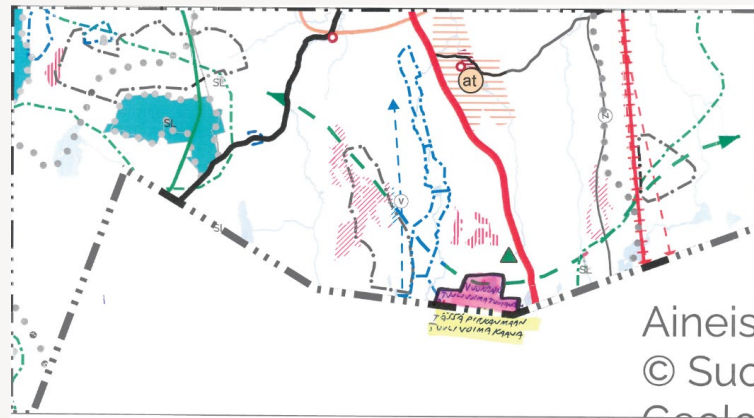
Yksityishenkilö 67	Vastine
Palaute maakuntakaava 2050 luonnokseen koskien Mäntykankaan tuulivoima-aluetta Kurikan kaupungin Koskuen kylässä. Mäntykankaan tuulivoima-alue sijaitsee Parkanon ja Kurikan rajalla 3-tien länsipuolella, ohessa kartta alueesta. Alue rajoittuu Pirkanmaan maakuntakaavaan laitettuun Niskalamminkankaan tuulivoima-alueeseen, ohessa kartta. Mäntykankaan tuulivoimaalueen maanomistajat ovat tehneet maanvuokrasopimukset Salpatuuli osuuskunnan kanssa tuulivoimatuotannon rakentamiseksi alueelle yhdessä Parkanon puolen maanomistajien kanssa. Vuokrasopimuksien kattavuus	Etelä-Pohjanmaan liitto kiittää palautteesta. Maakuntakaavan tuulivoimaloiden alueet pohjautuvat Etelä-Pohjanmaan, Keski-Pohjanmaan ja Pohjanmaan tuulivoimaselvitykseen sekä sitä tarkentaviin vaikutusten arviointeihin ja jatkoselvityksiin. Tuulivoima-alueiden rajaukset voivat täsmentyä kaavaehdotukseen mm. hankkeissa toteutettujen selvitysten, lausuntojen ja mielipiteiden sekä esimerkiksi lausuttavana olevan Natura-arvioinnin pohjalta. Yleisvastineessa (hyväksytty maakuntahallituksessa 22.5.2023) linjatun mukaisesti: "Mikäli maakuntakaavaan halutaan osoitettavaksi uusia tuulivoima-

Kurikan puolella on sata prosenttia, neljä maanomistajaa n. 250ha, lisäksi tuulenottoalueelta on vuokrasopimuksia. Maanomistajat haluaisivat, että Mäntykankaan alue lisättäisiin maakuntakaavan tuulivoima-alueeksi, koska maakuntarajan ei pitäisi olla este järkevään tuulivoimarakentamiseen. Ote Pirkanmaan maakuntakaavan perusteluista, koskien tuulivoimarakentamista: Tavoitteet: Valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden mukaisesti maakuntakaavassa tulee osoittaa tuulivoiman hyödyntämiseen parhaiten soveltuvat alueet keskittäen tuulivoimalat suuriin puistoihin maakunnan ominaispiirteet huomioiden. Tavoitteena on, että suuremmat puistokokonaisuudet toteutetaan maakuntakaavassa osoitettaville alueille haitallisten vaikutusten ehkäisemiseksi ja lieventämiseksi. Keskittämisen tavoitteena on vähentää ympäristöön kohdistuvia vaikutuksia. Näin kirjoitettiin Pirkanmaan maakuntakaavan perusteluissa. Salpatuuli osuuskunta on siirtänyt hankeen Abo Windille, joka nyt on vastuullinen hanketoimija. ABO Wind on toimittanut 7.10.2022 Parkanon ja Kurikan kaupungeille aloitteen Mäntykankaan tuulivoima-alueen osayleiskaavoituksen aloittamisesta. Parkanon kaupunginhallitus on hyväksynyt kaavoitusaloitteen. Abo Windin tämän ja seuraavan vuoden tavoitteina on YVA:n laatiminen, ympäristöselvitykset ja tuulimittausmaston pystytys. Maanomistajat näkisivät järkeväksi lisätä Mäntykangas maakuntakaavaan tuulivoima-alueeksi, vaikka Kurikan puolelle ei yli 6 tuulivoimalaa tulisikaan, mutta yhdessä Mäntykankaan ja Niskalamminkankaan alueelle Abo Wind suunnittelee 8-10 voimalaa, alue olisi kuitenkin yhtä ja	alueita, joita ei ole kaavaluonnoksessa, on niistä esitettävä maakuntaliitolle valmiit maakuntakaavatasoiset selvitykset ennen kaavan ehdotusvaihetta. Tuulivoima-alueiden osoittaminen maakuntakaavassa ratkaistaan selvitysten perusteella. Maakuntaliitto ei laadi ennen kaavan ehdotusvaihetta uusia tuulivoima-alueita koskevia selvityksiä." Mahdollisia uusia tuulivoimaloiden alueita tarkastellaan ennen kaavan ehdotusvaihetta maakuntaliitolle toimitettujen selvitysten perusteella. Maakuntakaavan tuulivoimaloiden alueen merkintä mahdollistaa seudullisen tuulivoima-alueen sijoittumisen. Seudullisen tuulivoima-alueen perustaminen edellyttää, että alueelle laaditaan tuulivoimaosayleiskaava. Sen laatimisesta päättää kunta. Yleiskaavan hyväksyy kunnanvaltuusto.
---	--

samaa. Alueelle on tulossa myös muiden toimijoiden tuulivoima-alueita, joten myös sähkönsiirtolinjat voitaisiin suunnitella järkevästi.

Omasta ja muiden maanvuokrasopimusten tehneiden maanomistajien puolesta (***Yksilöivä allekirjoitustieto häivytetty***)

Liite 1:

Liite 2:

Yksityishenkilö 68	Vastine
Vastustan Tuulivoimalaa sen luontoa tuhoavan luonnottoman voiman takia.	Etelä-Pohjanmaan liitto kiittää palautteesta. Maakuntakaavan tuulivoimaloiden alueen merkintä mahdollistaa seudullisen tuulivoima-alueen sijoittumisen. Seudullisen tuulivoima-alueen perustaminen edellyttää, että alueelle laaditaan tuulivoimaosayleiskaava. Sen laatimisesta päättää kunta. Yleiskaavan hyväksyy kunnanvaltuusto.

Yksityishenkilö 6g (6 hlöä)	Vastine
Kaavassa on suunniteltu vetää Kalajoen Jylkästä Alajärven Möksyyn 2 x 400+110 kV:n voimajohtoreittiä, joille on merkitty Alajärven päässä kolme vaihtoehtoista reittiä. Alajärven kaupungin tekninen lautakunta on esittänyt perustelut hyvin ja päätenyt esittämään kartassa näkyvää oikeanpuoleista reittivaihtoehtoa. Perustelut ovat hyviä ja huomionarvoisia. Erityisesti liruunjärven itäpuolisella ranta-alueella mökin omistajina haluamme korostaa vielä pienen, erämaatyypin liruunjärven erikoista luontoa. Järven itäranta rajoittuu pitkälti erikoiseen kallioon, jota myötäilee 1970-80-luvun vaihteessa tehty tie. Tie kulkee osin pelkän kallion päällä, ja jossakin kohdassa kalliota on räjäytetty turvallisen tien saamiseksi. Mutta sekin on pyritty tekemään erikoinen luonto ja maisema huomioon ottaen, Mökkitieltä katsottuna järvi on alhaalla, ja maisema verrattavissa joihinkin valtakunnallisesti tunnettuihin kohteisiin. Kalliolla on myös soistuneita alueita tyypillisine kasveineen. Joistakin kohdista kalliolta virtaa kirkasta vettä. Huomiotavaa on sekin, että lääninhallitus antoi moottorivenekiellon järvelle luonnon, ympäristön, yleisen virkistyskäytön ja kalastuksen suojaamiseksi. Sekä liruunjärven länsi- että itäpuolisilla reittivaihtoehdoilla voimajohtolinjat rikkoisivat ainutlaatuisen luonnon ja maiseman. Järven itäpuolinen reitti näyttäisi sivuavan Natura-kohdetta Käärmealliota sekä rikkovan pieniä erämaalampia, jotka ovat linnustolle tärkeä alue ja Etelä-Pohjanmaalla harvinainen	Etelä-Pohjanmaan liitto kiittää palautteesta. Kantaverkkoyhtiö Fingrid Oyj suunnittelee kahta uutta, yhteisille pylväille sijoitettavaa kantaverkon voimajohtoa Kalajoen Jylkän ja Alajärven sähköasemien välille kantaverkon vahvistamiseksi. Maakuntakaavaluonnokseen on keväällä 2023 merkitty yhteystarvemerkinnoilla kaikki tuolloin Jylkkä-Alajärvi-hankkeen ympäristövaikutusten arviointiohjelmassa tarkasteltavana olleet vaihtoehdot. Fingrid on kesäkuussa 2023 ympäristövaikutusten arviointiin sekä asukailta saatua palautteeseen perustuen valinnut voimajohtojen reittivaihtoehdoista jatkosuunnitteluun Kokkolan Hangasnevan ja Alajärven väliselle osuudelle itäisen päävaihtoehdon, joka sijaitsee liruunjärvestä kaikkein kauimpana. Voimajohtojen yhteystarvemerkinnot tarkistetaan maakuntakaavaehdotukseen viimeisimpien suunnitelmien mukaisiksi.

luontoalue. Myös liruunjärvellä pesii useita vesilintulajeja. Viime vuosina liruulle ovat löytäneet tiensä myös metsäpeurat.	
--	--

Yksityishenkilö 70 (2 hlöä)	Vastine
Mielipide Etelä-Pohjanmaan maakuntakaava 2050:n luonnokseen 1. Turpeentuotantoon soveltuvat suot (jopa 7770 hehtaaria!) on mainittu kaavan energiaosuudessa. Tarkoitus on siis edelleen turpeen poltto energiaksi. Näin aiotaan siis purkaa hyviä hiilivarastoja eli soita ja polttaa ne energiaksi. Tämä aiheuttaa CO₂:n lisääntymistä ilmakehässä entisestään. Tämä on aivan päinvastoin mitä nykyisessä ilmastokriisissä pitäisi tehdä. Kaavasta on poistettava kokonaan maininnat turvetuotantoon soveltuvista soista. 2. Ähtärinjärven ekologinen luokka on alentunut. Osasyynä on järven läheisyyteen myönnetyt turvetuotantoluvat, jotka lisäävät järven kuormitusta. Ja kaavoitetaan vielä lisää.	Etelä-Pohjanmaan liitto kiittää palautteesta. Turvetuotantoon soveltuvat alueet kuuluvat maakuntakaavassa merkintäkokonaisuuteen "luonnonvarat ja energiantuotanto". Turvetuotantoon soveltuvien alueiden määrää on vähennetty maakuntakaavassa (noin puoleen vuonna 2021 voimaan tulleeseen Etelä-Pohjanmaan vaihemaakuntakaavaan III verrattuna) johtuen energiaturpeen käytön selkeästä vähentymisestä. Maakuntakaavassa osoitetaan edelleen turvetuotantoon soveltuvimpia alueita kuivike- ja ympäristöturpeen, turpeen korkean jalostusarvon tuotteiden sekä energiaturpeen huoltovarmuuden saatavuuden näkökulma huomioiden. Kaavaselostukseen tarkennetaan kuvausta siitä, että turvetuotantoon soveltuvat alueet eivät kohdennu vain energiaturpeen nostoon. Maakuntakaavassa osoitetuille turvetuotantoon soveltuville alueille on laadittu vesistövaikutusarvioinnit vaihemaakuntakaavan III yhteydessä. Arviointien perusteella on annettu koko maakuntaa koskevia suunnittelumääräyksiä mm. Ähtärinjärven valuma-alueelle (35.43): turvetuotannon vesiensuojelumenetelmiin ja tuotannon vaiheistukseen tulee

Tämä on aivan päinvastoin kuin EU:n vesipuitedirektiivin mukaan pitäisi. Vedet eivät saa vaarantua. Järven ympäristöön ei siis saa kaavoittaa turvetuotantoon soveltuvia soita. 3. Luontokato on kiihtyvästi käynnissä parhaillaan, myös Suomessa. Uhanalaisia lajeja pitäisi suojella, myös soilla. Tämä on kaavassa aivan päinvastoin kuin pitäisi. Turvetuotantoon soveltuvia soita ei saa siis kaavoittaa. Vaativuuksemme on siis, että turvetuotantoon soveltuvat suot poistetaan kaavasta kokonaisuudessaan. Turpeen polttaminen energiaksi ei ole hyväksyttävää.	kiinnittää erityistä huomiota. Koko maakuntaa koskeva suunnittelumääräys on otsikon energiantuotanto alla, mitä tarkistetaan kaavaehdotukseen. Maakuntakaavassa osoitettujen turvetuotantoon soveltuvien alueiden luontoarvoja ja linnustovaikutuksia on arvioitu vaihemaakuntakaavan III yhteydessä. Maakuntakaavamerkinntät on osoitettu pääosin ojitetuille ja luonnontilaltaan muuttuneille luonnontilaisuusluokan 0 ja 1 soille. Kaavaratkaisussa on mukana muutama luonnontilaisuusluokan 2 suo, jotka ovat nykyisten turvetuotantoalueiden laajennusalueita.
---	---

Yksityishenkilö 71 (2 hlöä)	Vastine
Mielipide Etelä-Pohjanmaan maakuntakaavan 2050 valmisteluvaiheen aineistoon 09.03.2023 Viheryhteystarpeen merkintä ei saa missään nimessä aiheuttaa minkäänlaisia metsänhoidollisia rajoituksia eikä se saa rajoittaa maa- ja metsätalouden harjoittamista viheryhteystarpeiden alueilla.	Etelä-Pohjanmaan liitto kiittää palautteesta. Etelä-Pohjanmaan maakuntakaava 2050:ssa ei osoiteta maakuntaan uusia suojelualueita. Poikkeuksia ovat sellaiset alueet, joiden maanomistaja on itse toivonut suojelua tai antanut siihen suostumuksensa erikseen. Etelä-Pohjanmaan maakuntakaava 2050:n viheryhteystarve -merkintöjen perustana ovat laajat yhtenäiset metsä- ja suoalueet. Merkinntät perustuvat vuonna 2022 valmistuneen

Alla kuvankaappaus maakuntakaavasta, jolla harjoitamme maa- ja metsätaloutta. Emme tule hyväksymään esitettyä maakuntakaavan luonnosta.

Etelä-Pohjanmaan viherrakenne ja ekosysteemipalvelut -selvityksen analyysieihin laajoista yhtenäisistä metsä- ja suoalueista sekä ekologisista yhteyksistä. Lisäksi merkintöjen muodostamisessa on huomioitu mm. luontotyyppi-, laji- ja riistaeläinonnettomuustietoja.

Ekologiset yhteydet ovat merkittäviä liikkumis- ja leviämisreittejä eläimille ja kasveille. Ekologinen verkosto ylläpitää luontoympäristön mahdollisuutta mukautua esimerkiksi ilmastonmuutoksen vaikutuksiin, kuten metsätuhoihin tai lajien levittäytymiseen uusille kasvupaikoille.

Maakuntakaavan viherrakenne-merkinnöillä pyritään osaltaan turvaamaan, että alueet pysyvät maa- ja metsätalouskäytössä ja mahdollisissa maankäytön muutoksissa huomioidaan maa- ja metsätalous. Keskeistä on, että esimerkiksi metsiä ei siirtyisi alueella merkittävässä määrin muuhun maankäyttöön.

Viheryhteystarve -merkinnöistä ei aiheudu rajoitteita maa- ja metsätalouselinkeinoille, eivätkä maakuntakaavan merkinnät johda korvauksettomaan suojeluun. Merkintöjen suunnittelumääräyksessä ei aseteta rajoitteita alueiden käytölle.

Viheryhteystarpeen merkinnän kuvaus on seuraava:

"Merkintä on yleispiirteinen, eikä se osoita viheryhteyden

	tarkkaa sijaintia tai määritä sen leveyttä maastossa. Merkintä ei rajoita maa- ja metsätalouden harjoittamista alueella." Luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeät alueet ja viheryhteystarvemerkinnot säilytetään osana viherrakenteen merkintäkokonaisuutta (maakuntahallituksessa hyväksytty yleisvastine 22.5.2023). Merkinnot toteuttavat Etelä-Pohjanmaan maakuntavaltuuston vuonna 2021 hyväksymässä maakuntastrategiassa ja maakuntahallituksen vuonna 2022 hyväksymässä maakuntakaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa asetettuja tavoitteita: • Selvitetään luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeät alueet ja niiden välinen kytkeytyneisyys ja huomioidaan nämä maankäytön suunnittelussa. (Etelä-Pohjanmaan maakuntastrategia – Huomisen lakeus) • Luonnon monimuotoisuuden lisääminen ja suojeluarvojen säilyttäminen sekä ekologisten yhteyksien turvaaminen (Etelä-Pohjanmaan maakuntakaava 2050 tavoitteet, osallistumis- ja arviointisuunnitelma). Maakuntakaavamerkinnoilla nämä asetetut tavoitteet konkretisoidaan osaksi maankäytön suunnittelua. Maakuntakaavatasolla viherrakennemerkinnot osoittavat tarvetta luonnon monimuotoisuuden ja ekologisten yhteyksien huomioimiseksi laajoilla alueilla, eivätkä johda
--	--

	sellaisenaan vastaavan merkinnän käyttöön tarkemman tarkastelutason yleiskaavassa.
--	--

Yksityishenkilö 72	Vastine
Maakuntakaava: En hyväksy korvauksettomia viherkäytäviä ja luonnon monimuotoisuuden tärkeitä alueita, jotka voivat tulevaisuudessa rajoittaa maa- ja metsätaloutta Alajärvellä.	Etelä-Pohjanmaan liitto kiittää palautteesta. Etelä-Pohjanmaan maakuntakaava 2050:ssa ei osoiteta maakuntaan uusia suojelualueita. Poikkeuksia ovat sellaiset alueet, joiden maanomistaja on itse toivonut suojelua tai antanut siihen suostumuksensa erikseen. Etelä-Pohjanmaan maakuntakaava 2050:n viheryhteystarve -merkintöjen perustana ovat laajat yhtenäiset metsä- ja suoalueet. Merkinnät perustuvat vuonna 2022 valmistuneen Etelä-Pohjanmaan viherrakenne ja ekosysteemipalvelut -selvityksen analyysieihin laajoista yhtenäisistä metsä- ja suoalueista sekä ekologisista yhteyksistä. Lisäksi merkintöjen muodostamisessa on huomioitu mm. luontotyyppi-, laji- ja riistaeläinonnettomuustietoja. Ekologiset yhteydet ovat merkittäviä liikkumis- ja leviämisreittejä eläimille ja kasveille. Ekologinen verkosto ylläpitää luontoympäristön mahdollisuutta mukautua esimerkiksi ilmastonmuutoksen vaikutuksiin, kuten metsätuhoihin tai lajien levittäytymiseen uusille kasvupaikoille.

	Maakuntakaavan viherrakenne-merkinnöillä pyritään osaltaan turvaamaan, että alueet pysyvät maa- ja metsätalouskäytössä ja mahdollisissa maankäytön muutoksissa huomioidaan maa- ja metsätalous. Keskeistä on, että esimerkiksi metsiä ei siirtyisi alueella merkittävässä määrin muuhun maankäyttöön. Viheryhteystarve -merkinnöistä ei aiheudu rajoitteita maa- ja metsätalouselinkeinoille, eivätkä maakuntakaavan merkinnät johda korvauksettomaan suojeluun. Merkintöjen suunnittelumääräyksessä ei aseteta rajoitteita alueiden käytölle. Viheryhteystarpeen merkinnän kuvaus on seuraava: "Merkintä on yleispiirteinen, eikä se osoita viheryhteyden tarkkaa sijaintia tai määritä sen leveyttä maastossa. Merkintä ei rajoita maa- ja metsätalouden harjoittamista alueella." Luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeät alueet ja viheryhteystarvemerkinnot säilytetään osana viherrakenteen merkintäkokonaisuutta (maakuntahallituksessa hyväksytty yleisvastine 22.5.2023). Merkinnot toteuttavat Etelä-Pohjanmaan maakuntavaltuuston vuonna 2021 hyväksymässä maakuntastrategiassa ja maakuntahallituksen vuonna 2022 hyväksymässä maakuntakaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa asetettuja tavoitteita: Selvitetään luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeät alueet ja niiden välinen kytkeytyneisyys ja
--	--

	huomioidaan nämä maankäytön suunnittelussa. (Etelä-Pohjanmaan maakuntastrategia – Huomisen lakeus) • Luonnon monimuotoisuuden lisääminen ja suojeluarvojen säilyttäminen sekä ekologisten yhteyksien turvaaminen (Etelä-Pohjanmaan maakuntakaava 2050 tavoitteet, osallistumis- ja arviointisuunnitelma). Maakuntakaavamerkinnoilla nämä asetetut tavoitteet konkretisoidaan osaksi maankäytön suunnittelua. Maakuntakaavatasolla viherrakennemerkinnot osoittavat tarvetta luonnon monimuotoisuuden ja ekologisten yhteyksien huomioimiseksi laajoilla alueilla, eivätkä johda sellaisenaan vastaavan merkinnän käyttöön tarkemman tarkastelutason yleiskaavassa.
--	---

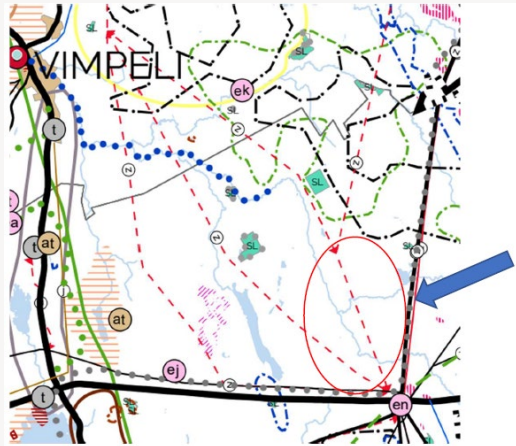
Yksityishenkilö 73 (3 hlöä)	Vastine
Mielipide Etelä-Pohjanmaan maakuntakaavan 2050 valmisteluvaiheen aineistoon 10.03.2023 Maakuntakaavassa ei tule esittää kolmea voimajohdon yhteystarvetta Uusikylä, Iruun, Teerinevan alueelle! Nämä suunnitellut ja kaavassa esitetyt linjaukset vaarantavat sijoittumisellaan alueella olevaa asumista ja elinkeinotoimintaa.	Etelä-Pohjanmaan liitto kiittää palautteesta. Kantaverkkoyhtiö Fingrid Oyj suunnittelee kahta uutta, yhteisille pylväille sijoittuvaa kantaverkon voimajohtoa Kalajoen Jylkän ja Alajärven sähköasemien välille kantaverkon vahvistamiseksi. Maakuntakaavaluonnokseen on keväällä 2023 merkitty yhteystarvemerkinnoilla kaikki tuolloin Jylkkä-Alajärvi-hankkeen ympäristövaikutusten

Suunnitellut johdinalueet rikkovat Uusikylä-Karstaperä-Koivumäki kylärakennetta!

Näiden voimajohtojen yhteystarpeiden esittämisellä vaarannetaan alkutuotannon toimintaedellytykset ja rikotaan maisema-arvoja kyläläisten näkökulmasta!

Maakuntakaavassa tulee ainoastaan painottaa, että voimajohtoja rakennettaessa ja vahvistettaessa tulee ensisijaisesti käyttää nykyisiä johtoaukeita!

Alla kuvankaappaus maakuntakaavasta, missä esitetty voimajohtojen yhdystarpeet. Nuolen osoittamalla alueella (punainen ympyröity alue) harjoitetaan karjataloutta, eläinten laidunnusta, maa- ja metsätaloutta. Alueella on asutusta! Kylä on elinvoimainen, sitä ei tule tuhota!!

arviointiohjelmassa tarkasteltavana olleet vaihtoehdot. Fingrid on kesäkuussa 2023 ympäristövaikutusten arviointiin sekä asukkailta saatuun palautteeseen perustuen valinnut voimajohtojen reittivaihtoehdoista jatkosuunnitteluun Kokkolan Hangasnevan ja Alajärven väliselle osuudelle itäisen päävaihtoehdon, joka sijaitsee Uusikylä-Karstaperä-Koivumäki-kyläalueen itäpuolella.

Voimajohtojen yhteystarvemerkinnot tarkistetaan maakuntakaavaehdotukseen viimeisimpien suunnitelmien mukaisiksi.

Yksityishenkilö 74 (5 hlöä)	Vastine				
Esitämme seuraavassa mielipiteemme Etelä-Pohjanmaan maakuntakaava 2050-luonnokseen. Viheryhteystarve-asia Alajärvi-Soini -suunnalla Etelä-Pohjanmaan maakuntaakaava 2050 kaavamerkinnot ja määräykset sekä kohdeluettelo -asiakirjassa on s. 34 seuraava merkintä, vihreä katkoviivanuoli: 5.3 Kehittämisperiaatemerkinnot ← - - - → VIHERYHTEYSTARVE <table> <tr> <td>MERKINNÄN KUVAAUS</td><td>Kehittämisperiaatemerkinnot osoittavat olemassa olevat tai tavoitteelliset viheryhteydet, joilla on erityistä merkitystä ekologisen verkoston kannalta. Merkintä on yleispiirteinen, eikä se osoita viheryhteyden tarkkaa sijaintia tai määrää sen leveyttä maastossa. Merkintä ei rajoita maa- ja metsätalouden harjoittamista alueella.</td></tr> <tr> <td>SUUNNITTELU-MÄÄRÄYS</td><td>Alueen suunnittelussa on kiinnitettävä huomiota viheryhteyden säilymiseen tai toteutumiseen tavalla, joka mahdollistaa lajiston liikkumisen ja levittymismahdollisuudet. Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee määrittää viheryhteyden tarkempi sijainti ja varmistaa maastokäytävän riittävä leveys.</td></tr> </table> Kun tarkastelee maakuntakaavakartan 2050 luonnosta, tällainen vihreä katkoviivanuoli löytyy mm. seuraavasta paikasta: etelään Alajärven suurelta muuntoasemalta. Suuntana koillisesta lounaaseen. Alla ote Etelä-Pohjanmaan maakuntakaava 2050, valmisteluvaiheen kuulemisessa esitetty kaavakartta.	MERKINNÄN KUVAAUS	Kehittämisperiaatemerkinnot osoittavat olemassa olevat tai tavoitteelliset viheryhteydet, joilla on erityistä merkitystä ekologisen verkoston kannalta. Merkintä on yleispiirteinen, eikä se osoita viheryhteyden tarkkaa sijaintia tai määrää sen leveyttä maastossa. Merkintä ei rajoita maa- ja metsätalouden harjoittamista alueella.	SUUNNITTELU-MÄÄRÄYS	Alueen suunnittelussa on kiinnitettävä huomiota viheryhteyden säilymiseen tai toteutumiseen tavalla, joka mahdollistaa lajiston liikkumisen ja levittymismahdollisuudet. Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee määrittää viheryhteyden tarkempi sijainti ja varmistaa maastokäytävän riittävä leveys.	Etelä-Pohjanmaan liitto kiittää palautteesta.
MERKINNÄN KUVAAUS	Kehittämisperiaatemerkinnot osoittavat olemassa olevat tai tavoitteelliset viheryhteydet, joilla on erityistä merkitystä ekologisen verkoston kannalta. Merkintä on yleispiirteinen, eikä se osoita viheryhteyden tarkkaa sijaintia tai määrää sen leveyttä maastossa. Merkintä ei rajoita maa- ja metsätalouden harjoittamista alueella.				
SUUNNITTELU-MÄÄRÄYS	Alueen suunnittelussa on kiinnitettävä huomiota viheryhteyden säilymiseen tai toteutumiseen tavalla, joka mahdollistaa lajiston liikkumisen ja levittymismahdollisuudet. Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee määrittää viheryhteyden tarkempi sijainti ja varmistaa maastokäytävän riittävä leveys.				

Kyseisen merkinnän kuvauksessa sanotaan, että "kehittämisperiaatemerkinällä osoitetaan olemassa olevat tai tavoitteelliset viheryhteydet, joilla on erityistä merkitystä ekologisen verkoston kannalta. Merkintä on yleispiirteinen, eikä se osoita viheryhteyden tarkkaa sijaintia tai määritä sen leveyttä maastossa. Merkintä ei rajoita maa- ja metsätalouden harjoittamista alueella."

Kommentti: Yllä oleva kuvaus on erikoinen. Sen lopussa sanotaan, että merkintä ei rajoita maa- ja metsätalouden harjoittamista alueella. Kuitenkin siinä edellä juuri sanotaan, että "merkintä on yleispiirteinen, eikä se osoita viheryhteyden tarkkaa sijaintia tai määritä sen leveyttä." Koska viheryhteydellä

Etelä-Pohjanmaan maakuntakaava 2050:n viheryhteystarve -merkintöjen perustana ovat laajat yhtenäiset metsä- ja suoalueet. Merkinntät perustuvat vuonna 2022 valmistuneen Etelä-Pohjanmaan viherrakenne ja ekosysteemipalvelut -selvityksen analyysihin laajoista yhtenäisistä metsä- ja suoalueista sekä ekologisista yhteyksistä. Lisäksi merkintöjen muodostamisessa on huomioitu mm. luontotyyppi-, laji- ja riistaeläinonnettomuustietoja.

Luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeät alueet ja viheryhteystarvemerkinntät säilytetään osana viherrakenteen merkintäkokonaisuutta (maakuntahallituksessa hyväksytty

on jokin sijainti ja jokin leveys, vaikkei niitä vielä ole määritelty, vaikuttaa vahvasti siltä, että viheryhteys vaikuttaisi kuitenkin maa- ja metsätalouden harjoittamiseen sillä alueella, mille tällainen yhteys tehdään. Vaadimme, että meidän maitamme ei tähän viheryhteyteen käytetä. Rekisterinumeromme ovat: <i>(Yksilöiviä tietoja häivytetty)</i> Pyydämme huomioimaan, että näiden kiinteistöjen rekisterinumeroille ei lisärasituksia enää laiteta. Osa niistä on Louhukankaan tuulivoima-alueen vieressä ja osa siitä itään ja osa taas Möksyn tuulivoima-alueen vieressä. Kiellämme maamme käyttämisen viheryhteyden suunnitteluun ja pyydämme poistamaan viheryhteystarpeen kartalta. Perustelut: Kuten yllä olevalta kartalta näkyy, Alajärven sähköasemalta lähtee erittäin paljon voimalinjoja, jotka vievät maa-alaamme runsaasti. Voimalinjojen kohdalla emme voi metsäämme kasvattaa, mutta emme saa myöskään mitään kunnon korvausta menetetystä metsäntuotosta, joka jatkuu ikuisesti. Alueille Alajärven muuntoasemasta joka ilmansuuntaan ja varsinkin länteen, etelään ja itään sekä koilliseen ei enää voida lisätä toimenpiteitä, missä maanomistajien maan ja metsänkäyttöä rajoitetaan millään tavalla. Vaihtoehtona on, että joku nykyisistä voimalinjoista muutetaan maakaapeliksi ja sen käytävää käytetään viheryhteyteen.	yleisvastine 22.5.2023). Merkinnot toteuttavat Etelä-Pohjanmaan maakuntavaltuuston vuonna 2021 hyväksymässä maakuntastrategiassa ja maakuntahallituksen vuonna 2022 hyväksymässä maakuntakaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa asetettuja tavoitteita: • Selvitetään luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeät alueet ja niiden välinen kytkeytyneisyys ja huomioidaan nämä maankäytön suunnittelussa. (Etelä-Pohjanmaan maakuntastrategia – Huomisen lakeus) • Luonnon monimuotoisuuden lisääminen ja suojeluarvojen säilyttäminen sekä ekologisten yhteyksien turvaaminen (Etelä-Pohjanmaan maakuntakaava 2050 tavoitteet, osallistumis- ja arviointisuunnitelma). Maakuntakaavamerkinnoilla nämä asetetut tavoitteet konkretisoidaan osaksi maankäytön suunnittelua. Maakuntakaava on yleispiirteinen suunnitelma alueiden käytöstä maakunnassa. Etelä-Pohjanmaan maakuntakaava laaditaan mittakaavassa 1:200 000. Maakuntakaavassa osoitettavat viheryhteystarvemerkinnot eivät osoita viheryhteyden tarkkaa sijaintia tai määritä sen leveyttä maastossa. Kaavakartalla olevaa viivaa ei siten tulkitä täsmällisesti siihen sijaintiin, johon se kartalla osoitetaan. Maakuntakaavan viheryhteystarpeet kuvaavat laajoihin yhtenäisiin metsä- ja suoalueisiin tukeutuvia ekologia
--	--

Maanomistajien maat ovat jo lukuisien voimalinjojen halkomia, enempää sietokykyä ei enää ole. Kehittämisperiaatemerkinnot kohdan Suunnittelumääräys-kohdassa yllä lukee, että "Alueen suunnittelussa on kiinnitettävä huomiota viheralueen säilymiseen ja toteutumiseen tavalla, joka mahdollistaa lajiston liikkumis- ja levittäytymismahdollisuudet. Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee määrittää viheryhteyden tarkempi sijainti ja varmistaa mastokäytävän riittävä leveys." Kommentti: Yllä puhutaan viheryhteyden säilymisestä ja toteutumisesta. Pyydämme huomioimaan, että alustavassa karttapiirroksessa vihreä katkoviiva on piirretty osittain Louhukankaan tuulivoima-alueen päälle. Kyseiselle alueelle tulee 23 tuulivoimalaa, joita parhaillaan nyt maaliskuussa 2023 pystytetään. On vaikea kuvitella, että viheryhteys säilyisi tai toteutuisi tuolla alueella. Samoin Louhukankaasta itään, Möksyn tuulivoima-alueelle on tulossa 13 jättikokoista tuulivoimalaa. Tämä tarkoittaa, että ei Louhukankaan eikä Möksyn tuulivoima-alueiden alueille tai niiden viereisille alueilla ole järkevää suunnitella viheryhteyttä. Lajit eivät viihdy 36 teollisen luokan tuulivoimalan läheisyydessä, mikä on useissa tutkimuksissa todistettu. Näin ollen viherkäytävää tällä alueella ei tarvita, joten se tulee poistaa kaavakartasta. Pyydämme vastineen mielipiteeseemme.	käytäviä, jotka ovat merkittäviä liikkumis- ja leviämisreittejä eläimille ja kasveille. Maakuntakaavan viherrakennemerkinnoilla pyritään osaltaan turvaamaan, että alueet pysyvät maa- ja metsätaloustaloudessa ja mahdollisissa maankäytön muutoksissa huomioidaan maa- ja metsätalous. Keskeistä on, että esimerkiksi metsiä ei siirtyisi alueella merkittävässä määrin muuhun maankäyttöön. Viheryhteystarvemerkinnoista ei aiheudu rajoitteita maa- ja metsätalouselinkeinoille, eivätkä maakuntakaavan merkinnät johda korvauksettomaan suojeluun. Merkintöjen suunnittelumääräyksessä ei aseteta rajoitteita alueiden käytölle. Etelä-Pohjanmaan maakuntakaava 2050:ssä ei osoiteta maakuntaan uusia suojelualueita. Poikkeuksia ovat sellaiset alueet, joiden maanomistaja on itse toivonut suojelua tai antanut siihen suostumuksensa erikseen. Viheryhteystarpeen merkinnän kuvausta ja suunnittelumääräystä tarkennetaan kaavaehdotukseen mm. sen osalta, että maakuntakaava ei velvoita suunnittelemaan viheryhteyksien tarkempaa sijaintia, vaan huomioimaan ekologiset yhteydet mahdollisessa alueen maankäytön suunnittelussa. Maakuntakaavatasolla viherrakennemerkinnot osoittavat tarvetta luonnon monimuotoisuuden ja ekologisten yhteyksien huomioimiseksi laajoilla alueilla, eivätkä johda
--	--

	sellaisenaan vastaavan merkinnän käyttöön tarkemman tarkastelutason yleiskaavassa.
--	--

Yksityishenkilö 75	Vastine
Vastustan kaavassa suunnitteilla olevia suojelu/viherkäytävä alueita Alajärven Möksyn alueella.	Etelä-Pohjanmaan liitto kiittää palautteesta. Etelä-Pohjanmaan maakuntakaava 2050:ssa ei osoiteta maakuntaan uusia suojelualueita. Poikkeuksia ovat sellaiset alueet, joiden maanomistaja on itse toivonut suojelua tai antanut siihen suostumuksensa erikseen. Etelä-Pohjanmaan maakuntakaava 2050:n viheryhteystarve -merkintöjen perustana ovat laajat yhtenäiset metsä- ja suoalueet. Merkinnät perustuvat vuonna 2022 valmistuneen Etelä-Pohjanmaan viherrakenne ja ekosysteemipalvelut -selvityksen analyysieihin laajoista yhtenäisistä metsä- ja suoalueista sekä ekologisista yhteyksistä. Lisäksi merkintöjen muodostamisessa on huomioitu mm. luontotyyppi-, laji- ja riistaeläinonnettomuustietoja. Ekologiset yhteydet ovat merkittäviä liikkumis- ja leviämisreittejä eläimille ja kasveille. Ekologinen verkosto ylläpitää luontoympäristön mahdollisuutta mukautua esimerkiksi ilmastonmuutoksen vaikutuksiin, kuten metsätuhoihin tai lajien levittäytymiseen uusille kasvupaikoille. Maakuntakaavan viherrakenne-merkinnöillä pyritään osaltaan turvaamaan, että alueet pysyvät maa- ja metsätalouskäytössä ja mahdollisissa maankäytön muutoksissa huomioidaan maa- ja metsätalous. Keskeistä on,

	että esimerkiksi metsiä ei siirtyisi alueella merkittävässä määrin muuhun maankäyttöön. Viheryhteystarve -merkinnöistä ei aiheudu rajoitteita maa- ja metsätalouselinkeinoille, eivätkä maakuntakaavan merkinnät johda korvauksettomaan suojeluun. Merkintöjen suunnittelumääräyksessä ei aseteta rajoitteita alueiden käytölle. Viheryhteystarpeen merkinnän kuvaus on seuraava: "Merkintä on yleispiirteinen, eikä se osoita viheryhteyden tarkkaa sijaintia tai määritä sen leveyttä maastossa. Merkintä ei rajoita maa- ja metsätalouden harjoittamista alueella." Luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeät alueet ja viheryhteystarvemerkinnot säilytetään osana viherrakenteen merkintäkokonaisuutta (maakuntahallituksessa hyväksytty yleisvastine 22.5.2023). Merkinnot toteuttavat Etelä-Pohjanmaan maakuntavaltuuston vuonna 2021 hyväksymässä maakuntastrategiassa ja maakuntahallituksen vuonna 2022 hyväksymässä maakuntakaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa asetettuja tavoitteita: • Selvitetään luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeät alueet ja niiden välinen kytkeytyneisyys ja huomioidaan nämä maankäytön suunnittelussa. (Etelä-Pohjanmaan maakuntastrategia – Huomisen lakeus) • Luonnon monimuotoisuuden lisääminen ja suojeluarvojen säilyttäminen sekä ekologisten yhteyksien turvaaminen (Etelä-Pohjanmaan maakuntakaava 2050 tavoitteet, osallistumis- ja arviointisuunnitelma).
--	---

	Maakuntakaavamerkinnoillä nämä asetetut tavoitteet konkretisoidaan osaksi maankäytön suunnittelua. Maakuntakaavatasolla viherrakennemerkinnot osoittavat tarvetta luonnon monimuotoisuuden ja ekologisten yhteyksien huomioimiseksi laajoilla alueilla, eivätkä johda sellaisenaan vastaavan merkinnän käyttöön tarkemman tarkastelutason yleiskaavassa.
--	--

Yksityishenkilö 76	Vastine
Asiani koskee möksy-siirilän ekologisen käytävän ehdotuksen perustamista. En hyväksy korvauksetta perustamista,	Etelä-Pohjanmaan liitto kiittää palautteesta. Etelä-Pohjanmaan maakuntakaava 2050:ssä ei osoiteta maakuntaan uusia suojelualueita. Poikkeuksia ovat sellaiset alueet, joiden maanomistaja on itse toivonut suojelua tai antanut siihen suostumuksensa erikseen. Etelä-Pohjanmaan maakuntakaava 2050:n viheryhteystarve -merkintöjen perustana ovat laajat yhtenäiset metsä- ja suoalueet. Merkinnot perustuvat vuonna 2022 valmistuneen Etelä-Pohjanmaan viherrakenne ja ekosysteemipalvelut -selvityksen analyysieihin laajoista yhtenäisistä metsä- ja suoalueista sekä ekologisista yhteyksistä. Lisäksi merkintöjen muodostamisessa on huomioitu mm. luontotyyppi-, laji- ja riistaeläinonnettomuustietoja.

	Ekologiset yhteydet ovat merkittäviä liikkumis- ja leviämisreittejä eläimille ja kasveille. Ekologinen verkosto ylläpitää luontoympäristön mahdollisuutta mukautua esimerkiksi ilmastonmuutoksen vaikutuksiin, kuten metsätuhoihin tai lajien levittäytymiseen uusille kasvupaikoille. Maakuntakaavan viherrakenne-merkinnöillä pyritään osaltaan turvaamaan, että alueet pysyvät maa- ja metsätalouskäytössä ja mahdollisissa maankäytön muutoksissa huomioidaan maa- ja metsätalous. Keskeistä on, että esimerkiksi metsiä ei siirtyisi alueella merkittävässä määrin muuhun maankäyttöön. Viheryhteystarve -merkinnöistä ei aiheudu rajoitteita maa- ja metsätalouselinkeinoille, eivätkä maakuntakaavan merkinnät johda korvauksettomaan suojeluun. Merkintöjen suunnittelumääräyksessä ei aseteta rajoitteita alueiden käytölle. Viheryhteystarpeen merkinnän kuvaus on seuraava: "Merkinä on yleispiirteinen, eikä se osoita viheryhteyden tarkkaa sijaintia tai määritä sen leveyttä maastossa. Merkinä ei rajoita maa- ja metsätalouden harjoittamista alueella." Luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeät alueet ja viheryhteystarvemerkinnät säilytetään osana viherrakenteen merkintäkokonaisuutta (maakuntahallituksessa hyväksytty yleisvastine 22.5.2023). Merkinnät toteuttavat Etelä-
--	--

	Pohjanmaan maakuntavaltuuston vuonna 2021 hyväksymässä maakuntastrategiassa ja maakuntahallituksen vuonna 2022 hyväksymässä maakuntakaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa asetettuja tavoitteita: • Selvitetään luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeät alueet ja niiden välinen kytkeytyneisyys ja huomioidaan nämä maankäytön suunnittelussa. (Etelä-Pohjanmaan maakuntastrategia – Huomisen lakeus) • Luonnon monimuotoisuuden lisääminen ja suojeluarvojen säilyttäminen sekä ekologisten yhteyksien turvaaminen (Etelä-Pohjanmaan maakuntakaava 2050 tavoitteet, osallistumis- ja arviointisuunnitelma). Maakuntakaavamerkinnoillä nämä asetetut tavoitteet konkretisoidaan osaksi maankäytön suunnittelua. Maakuntakaavatasolla viherrakennemerkinnot osoittavat tarvetta luonnon monimuotoisuuden ja ekologisten yhteyksien huomioimiseksi laajoilla alueilla, eivätkä johda sellaisenaan vastaavan merkinnän käyttöön tarkemman tarkastelutason yleiskaavassa.
--	--

Yksityishenkilö 77	Vastine
Tutkin maakuntakaavan luonnosta tarkoin ja löysin sieltä paljon hyviä kohtia, kuten uusiutuvien energiamuotojen hyödyntäminen ja teiden parantaminen, jotta ihmiset ja teollisuuden tuotteet saadaan turvallisemmin ja jouhevammin kulkemaan. Vastaavasti löytyi taas huonojakin puolia esimerkiksi nämä ekologiset käytävät. Nämä rajoittavat liikaa maanomistajien oikeuksia omiin maihinsa. Korvauksetta pitäisi käytännössä luopua metsien hyödyntämisestä. Vastustan ehdottomasti tällaista toimintaa. Esimerkiksi tuulivoiman tai voimalinjojen alle jäävistä alueista korvataan, toki aika naurettavasti mutta kuitenkin jotakin. Lisäksi nämä infran käyttöön tulevat maat ovat paljon helpommin hyväksyttävissä sillä niistä on jotakin konkreettista hyötyä ihmisille ja myös muulle luonnolle. Fossiilisia energiamuotoja saadaan näin vähennettyä. Luonnossa eläimet kyllä löytävät kulkereittejään ja verkostojaan ihan ilman ihmisten "avustusta". Tätä maanomistajien kustannuksella tehtävää suojelua ei missään nimessä voida hyväksyä. Parempi on ohjata maanomistajia perustamaan suojelualueita esimerkiksi METSO-ohjelmassa josta maksetaan kuitenkin korvausta.	Etelä-Pohjanmaan liitto kiittää palautteesta. Etelä-Pohjanmaan maakuntakaava 2050:ssä ei osoiteta maakuntaan uusia suojelualueita. Poikkeuksia ovat sellaiset alueet, joiden maanomistaja on itse toivonut suojelua tai antanut siihen suostumuksensa erikseen. Etelä-Pohjanmaan maakuntakaava 2050:n viheryhteystarve -merkintöjen perustana ovat laajat yhtenäiset metsä- ja suoalueet. Merkinnät perustuvat vuonna 2022 valmistuneen Etelä-Pohjanmaan viherrakenne ja ekosysteemipalvelut -selvityksen analyysieihin laajoista yhtenäisistä metsä- ja suoalueista sekä ekologisista yhteyksistä. Lisäksi merkintöjen muodostamisessa on huomioitu mm. luontotyyppi-, laji- ja riistaeläinonnettomuustietoja. Ekologiset yhteydet ovat merkittäviä liikkumis- ja leviämisreittejä eläimille ja kasveille. Ekologinen verkosto ylläpitää luontoympäristön mahdollisuutta mukautua esimerkiksi ilmastonmuutoksen vaikutuksiin, kuten metsätuhoihin tai lajien levittäytymiseen uusille kasvupaikoille. Maakuntakaavan viherrakenne-merkinnöillä pyritään osaltaan turvaamaan, että alueet pysyvät maa- ja metsätalouskäytössä ja mahdollisissa maankäytön muutoksissa huomioidaan maa- ja metsätalous. Keskeistä on,

	että esimerkiksi metsiä ei siirtyisi alueella merkittävässä määrin muuhun maankäyttöön. Viheryhteystarve -merkinnöistä ei aiheudu rajoitteita maa- ja metsätalouselinkeinoille, eivätkä maakuntakaavan merkinnät johda korvauksettomaan suojeluun. Merkintöjen suunnittelumääräyksessä ei aseteta rajoitteita alueiden käytölle. Viheryhteystarpeen merkinnän kuvaus on seuraava: "Merkintä on yleispiirteinen, eikä se osoita viheryhteyden tarkkaa sijaintia tai määritä sen leveyttä maastossa. Merkintä ei rajoita maa- ja metsätalouden harjoittamista alueella." Luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeät alueet ja viheryhteystarvemerkinnät säilytetään osana viherrakenteen merkintäkokonaisuutta (maakuntahallituksessa hyväksytty yleisvastine 22.5.2023). Merkinnät toteuttavat Etelä-Pohjanmaan maakuntavaltuuston vuonna 2021 hyväksymässä maakuntastrategiassa ja maakuntahallituksen vuonna 2022 hyväksymässä maakuntakaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa asetettuja tavoitteita: Selvitetään luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeät alueet ja niiden välinen kytkeytyneisyys ja huomioidaan nämä maankäytön suunnittelussa. (Etelä-Pohjanmaan maakuntastrategia – Huomisen lakeus)
--	---

	• Luonnon monimuotoisuuden lisääminen ja suojeluarvojen säilyttäminen sekä ekologisten yhteyksien turvaaminen (Etelä-Pohjanmaan maakuntakaava 2050 tavoitteet, osallistumis- ja arviointisuunnitelma). Maakuntakaavamerkinnoilla nämä asetetut tavoitteet konkretisoidaan osaksi maankäytön suunnittelua. Maakuntakaavatasolla viherrakennemerkinnot osoittavat tarvetta luonnon monimuotoisuuden ja ekologisten yhteyksien huomioimiseksi laajoilla alueilla, eivätkä johda sellaisenaan vastaavan merkinnän käyttöön tarkemman tarkastelutason yleiskaavassa.
--	---

Yksityishenkilö 78 (2 hlöä)	Vastine
Maakuntakaavaan tulisi asettaa riittävä etäisyys tuulimyllyjen ja asutuksen välille (4 km). Ihmisiä tulee kohdella tasa-arvoisesti. Tällä hetkellä osa kunnista on säätänyt omia eri mittaisia etäisyyksiä asutuksen ja tuulimyllyjen välille, toiset kunnat taas eivät ole tehneet etäisyyksistä erikseen päätöksiä, ja tuulimyllyjä rakennetaan välillä hyvinkin lähelle asutusta. Tuulimyllyjen vaikutus kiinteistöjen arvoon usean kilometrin etäisyydellä on osoitettu monissa tutkimuksissa, mm. Ruotsissa asiasta on tehty hyvin laaja ja kattava tutkimus (Westerlund, Hans, and Mats Wilhelmsson (2021). The Socio-Economic Cost	Etelä-Pohjanmaan liitto kiittää palautteesta. Maakuntakaavan tuulivoimaloiden alueet pohjautuvat Etelä-Pohjanmaan, Keski-Pohjanmaan ja Pohjanmaan tuulivoimaselvitykseen sekä sitä tarkentaviin vaikutusten arviointeihin ja jatkoselvityksiin. Tuulivoima-alueiden rajaukset voivat täsmentyä kaavaehdotukseen mm. hankkeissa toteutettujen selvitysten, lausuntojen ja mielipiteiden sekä esimerkiksi lausuttavana olevan Natura-arvioinnin pohjalta. Maakuntakaavan tuulivoimaloiden alueet

of Wind Turbines: A Swedish Case Study, Sustainability 13, no. 12: 6892). Tuulivoiman kasvattaminen ilman selkeitä etäisyyssäädöksiä, asettaa maakunnan ihmiset epätasa-arvoiseen asemaan keskenään. Omaisuudensuoja on kirjattu Suomen perustuslakiin, eikä se toteudu maakuntakaavaluonnoksessa tuulivoimalle osoitettujen alueiden lähialueiden osalta. Näillä alueilla sekä jo olemassa olevien kiinteistöjen arvo laskee huomattavasti että potentiaalisten tonteiksi myytävien pelto-/metsämaiden arvo laskee. Tuulivoiman hintalappu maakunnan asukkaalle voi siis olla todella korkea. Nurmonjokilaakson/Ruhan alueen osalta maakuntakaavaluonnos on ristiriitainen: alue on osoitettu asutuksen kehitysalueeksi, viereen on kuitenkin osoitettu iso tuulivoimateollisuusalue. Asutuksen kehitysalueena alue on hyvin potentiaalinen, mutta kuka haluaisi muuttaa ison tuulivoimateollisuusalueen välittömään läheisyyteen asumaan? Emeritusprofessori Kimmo Suomen lähes sadan tutkimuksen perusteella tehdyn katsauksen päätuloksena on että "tuulivoiman hallitsematon lisääminen ilman riittävää tutkimustietoa merkitsee suuren riskin ottamista ihmisten terveyden kustannuksella" (Kimmo Suomi & Keronen, Pirjo (2021). Katsaus tutkimuksiin tuulivoiman infraäänien haitallisista vaikutuksista terveyteen). Tuulivoimateollisuusalue estää myös kaupunkien mahdollisen laajenemisen tulevaisuudessa tälle alueelle.	kuvaavat tuulivoimaloiden sijaintialueita maakuntakaavan tarkkuustasolla. Tuulivoimaselvityksessä vakituiseen ja vapaa-ajan asutukseen kohdistuvia vaikutuksia on huomioitu jättämällä ns. poissulkevassa puskurianalyysissä 1,5 kilometrin etäisyys suhteessa asutukseen. Poissulkeva puskurianalyysi on paikkatietoihin nojaava menetelmä, jonka tavoitteena on tunnistaa sellaiset alueet, jotka lähtökohtaisesti eivät ole tutkittavaan toimintaan soveltuvia ja suositeltavia. Tuulivoimaselvityksen yhteisvaikutusten arvioinnissa on arvioitu tuulivoima-alueiden vaikutuksia asumisviihtyisyyteen ja virkistyskäyttöön. Maakuntakaavassa ei määritellä kategorista etäisyyttä suhteessa asutukseen. Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa, jossa määritellään tuulivoimaloiden määrä, voimalatyyppi, korkeus, teho ja tarkempi sijoittuminen tuulivoima-alueiden sisällä, laaditaan melu-, välke- ja tärinämittaukset voimassa olevien ohjeistusten mukaisesti. Maakuntakaavan tuulivoimaloiden alueen merkintä mahdollistaa seudullisen tuulivoima-alueen sijoittumisen. Seudullisen tuulivoima-alueen perustaminen edellyttää, että alueelle laaditaan tuulivoimaosayleiskaava. Sen laatimisesta päättää kunta. Yleiskaavan hyväksyy kunnanvaltuusto.
--	---

9.3.2023 julkaistiin DI Hannu Nykäsen (entinen VTT:n meluasiantuntija, joka on mm. ollut laatimassa vuoden 2014 melumallinnusohjeistusta ympäristöministeriölle) tuore tutkimusraportti (Tuulivoimaloiden synnyttämän melun ja tärinän terveysriskit - esitutkimus), jossa todetaan mm. seuraavaa:

"Tärkeimpänä tuloksena on tuotu esiin aiemmin Suomessa tehtyjen infraäänimittausten olennaisin virhe eli infraäänien analysointi terssikaista-analyysinä. Tämä analyysitapa johtaa täysin virheelliseen arvioon infraäänien haitallisuudesta hävittäessään mahdollisuuden tuulivoimaloiden lapataajuisen melun (ääneksen) ja lapataajuisen ääneksen harmonisten komponenttien analysointiin."

"On myös selvää, että Suomen lainsäädännön mukaiset ulko- ja sisämelun tasot eivät riitä takaamaan sitä, että tuulivoimaloiden melua ei koettaisi häiritseväksi tai että se ei olisi terveydelle haitallista sisätiloissa."

Lamminnevan tuulivoimateollisuusalue tulee toteutuessaan tuhoamaan suuren osan alueen monimuotoisesta luonnosta. Leveiden teiden, ojien, sähkönsiirtolinjojen, nostoalueiden ja tuulimyllyjen alta hakattaisiin suuri määrä metsää. Lisäksi alueen vesitalous muuttuu ja tuulimyllyt vaikuttavat suuresti alueen elämistöön. Esim. **petolinnun (sensitiivinen lajitieto häivytetty)** reviiri on osittain kaavassa Lamminnevalle osoitetulla tuulivoima-alueella. **Petolintua** pidetään hyvänä

Maakuntakaavassa on selvitetty potentiaalisten tuulivoima-alueiden luontovaikutuksia yleispiirteisellä maakuntakaavan selvitystasolla. Tuulivoimaselvityksessä on myös laskettu selvityksen perusteella todettujen potentiaalisten tuulivoima-alueiden vaikutukset hiilinieluihin. Tuulivoimarakentamisella on vaikutuksia ympäröivään luontoon ja hiilinieluihin. Vaikutuksia voidaan yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa vähentää mm. voimaloiden määrän ja sijainnin sekä

luonnonmukaisen ekosysteemin indikaattorina, koska se vaatii laajan ja monimuotoisen reviirin, sen esiintyminen kertoo siis alueen hyvästä luonnonmukaisesta tilasta. Kyseessä on iso yhtenäinen metsäalue, joita ei tässä mittakaavassa ole alueella paljon. Kyseinen alue on aktiivisessa ympärivuotisessa virkistyskäytössä eri lajien harrastajien keskuudessa (lenkkeilijät, luonnon tarkastelijat, eri lajien koiraharrastajat, hevosharrastajat, suunnistajat, metsästäjät, marjastajat ym. luonnon hiljaisuudesta nauttivat). Aluetta käyttävät virkistykseen sekä paikalliset että sekä kauempaa autolla tulevat. Tämä käyttö estyy suurelta osin, mikäli alueesta tehdään tuulivoima-alue. Alueella on järjestetty myös suuria suunnistuskilpailuja (FIN5, yösuunnistuksen SM-kilpailut). Alueen virkistyskäyttö on hyvin aktiivista myös talvisin. Tuulivoimayhdistys ry suosittelee, että tuulivoimateollisuusalueelle ei tule mennä jäätävien olosuhteiden vallitessa (tällaista keliä voi olla lokakuu-huhtikuu (VTT: Icing Atlas)), joten alueen käyttö talvisin voi estyä suurelta osin kokonaan (myös metsänhoidon osalta). Nykyisessä maakuntakaavassa alueelle on osoitettu virkistysreitti. Metsien pirstaloituminen aiheuttaa nykyään Suomessa ongelmia luonnolle, ja maakuntakaavassakin tulisi kiinnittää huomiota, että maakunnassa säilyy riittävästi isoja yhtenäisiä metsäalueita. Etelä-Pohjanmaan vetovoima pohjautuu suurelta osin luontoon ja sen läheisyyteen. Etäisyyden asettaminen asutuksen ja tuulivoiman välille huolehtii koko maakunnan vetovoimaisuudesta myös jatkossa.	sähkönsiirron toteuttamiskäytännöillä. Maakuntakaavan tuulivoimaloiden alueiden suunnittelumääräyksen mukaan suunnittelussa on otettava huomioon mm. luontoarvoihin ja virkistykseen kohdistuvat vaikutukset. Maakuntakaavassa annetaan koko maakuntaa koskeva suunnittelumääräys sähkönsiirron sijoittumisesta olemassa oleviin johtokäytäviin tai yhteispylväisiin, mikä osaltaan vähentäisi hiilinieluihin kohdistuvia vaikutuksia. Maakuntakaavassa on laadittu erillinen maa- ja merikotka sekä sääksi -selvitys, jonka tuloksia on hyödynnetty kaavan laadinnassa. Ks. vastine yllä tuulivoimaselvityksen puskurianalyysistä Maakuntakaavan tuulivoimaloiden alueiden rajoja tarkistetaan kaavan ehdotusvaiheeseen.
---	---

Yksityishenkilö 79	Vastine
En hyväksy maakuntakaavaan luonnosteltuja viherkäytäviä. Yksi risteää meidän yhtymän maiden läpi. Jos tämmöisiä ei vedetä pois niin saattaa olla että meidän uudistuskypsien metsien hakkuista (50ha) suuri osa toteutetaan välittömästi. Ei ole oikein että yksityisten metsänomistajien maita ryöstetään, vaan kaikki pitää perustua vapaaehtoisuuteen ja avoimen keskustelun kautta. Suomen perustuslaki sanoo että jokaisen omaisuus on turvattu. Meillä metsät ovat kulkeneet suvussa ja niistä on pidetty huolta kukin vuorollaan. Meillä otetaan luontoarvot huomioon omatoimisesti, emmekä tarvitse siihen kenenkään sekaantumista.	Etelä-Pohjanmaan liitto kiittää palautteesta. Etelä-Pohjanmaan maakuntakaava 2050:ssa ei osoiteta maakuntaan uusia suojelualueita. Poikkeuksia ovat sellaiset alueet, joiden maanomistaja on itse toivonut suojelua tai antanut siihen suostumuksensa erikseen. Etelä-Pohjanmaan maakuntakaava 2050:n viheryhteystarve -merkintöjen perustana ovat laajat yhtenäiset metsä- ja suoalueet. Merkinnät perustuvat vuonna 2022 valmistuneen Etelä-Pohjanmaan viherrakenne ja ekosysteemipalvelut -selvityksen analyysihin laajoista yhtenäisistä metsä- ja suoalueista sekä ekologisista yhteyksistä. Lisäksi merkintöjen muodostamisessa on huomioitu mm. luontotyyppi-, laji- ja riistaeläinonnettomuustietoja. Ekologiset yhteydet ovat merkittäviä liikkumis- ja leviämisreittejä eläimille ja kasveille. Ekologinen verkosto ylläpitää luontoympäristön mahdollisuutta mukautua esimerkiksi ilmastonmuutoksen vaikutuksiin, kuten metsätuhoihin tai lajien levittäytymiseen uusille kasvupaikoille. Maakuntakaavan viherrakenne-merkinnöillä pyritään osaltaan turvaamaan, että alueet pysyvät maa- ja metsätalouskäytössä ja mahdollisissa maankäytön muutoksissa huomioidaan maa- ja metsätalous. Keskeistä on, että esimerkiksi metsiä ei siirtyisi alueella merkittävässä määrin muuhun maankäyttöön.

	Viheryhteystarve -merkinnöistä ei aiheudu rajoitteita maa- ja metsätalouselinkeinoille, eivätkä maakuntakaavan merkinnät johda korvauksettomaan suojeluun. Merkintöjen suunnittelumääräyksessä ei aseteta rajoitteita alueiden käytölle. Viheryhteystarpeen merkinnän kuvaus on seuraava: "Merkintä on yleispiirteinen, eikä se osoita viheryhteyden tarkkaa sijaintia tai määritä sen leveyttä maastossa. Merkintä ei rajoita maa- ja metsätalouden harjoittamista alueella." Luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeät alueet ja viheryhteystarvemerkinnot säilytetään osana viherrakenteen merkintäkokonaisuutta (maakuntahallituksessa hyväksytty yleisvastine 22.5.2023). Merkinnot toteuttavat Etelä-Pohjanmaan maakuntavaltuuston vuonna 2021 hyväksymässä maakuntastrategiassa ja maakuntahallituksen vuonna 2022 hyväksymässä maakuntakaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa asetettuja tavoitteita: • Selvitetään luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeät alueet ja niiden välinen kytkeytyneisyys ja huomioidaan nämä maankäytön suunnittelussa. (Etelä-Pohjanmaan maakuntastrategia – Huomisen lakeus) • Luonnon monimuotoisuuden lisääminen ja suojeluarvojen säilyttäminen sekä ekologisten yhteyksien turvaaminen (Etelä-Pohjanmaan maakuntakaava 2050 tavoitteet, osallistumis- ja arviointisuunnitelma). Maakuntakaavamerkinnöillä nämä asetetut tavoitteet konkretisoidaan osaksi maankäytön suunnittelua.
--	--

	Maakuntakaavatasolla viherrakennemerkinnot osoittavat tarvetta luonnon monimuotoisuuden ja ekologisten yhteyksien huomioimiseksi laajoilla alueilla, eivätkä johda sellaisenaan vastaavan merkinnän käyttöön tarkemman tarkastelutason yleiskaavassa.
--	---

Yksityishenkilö 80	Vastine
LAPUALAISEN LUONNON VIRKISTYSKÄYTTÖMAHDOLLISUUKSIA Lapuan kaupunki on laatinut LUONTOMATKAILUN MUODOT JA MAHDOLLISUUDET ESISELVITYKSEN vuonna 2017, jossa selvitettiin Lapuan tarjoamia mahdollisuuksia luontomatkailuun Lapuan joen ja Lapuan Alajoen alueilla. Esiselvityksessä tarkasteltiin monipuolisesti luonnon tarjoamia virkistyskäyttömahdollisuuksia. Tuossa esiselvityksessä selvitettiin mm. Lapuanjoen tarjoamia melontamahdollisuuksia Lapuan keskustan ja Kuortaneenjärven välillä, koskimelontamahdollisuuksia samalla jokiosuudella ja edelleen selvitettiin mahdollisuuksia palauttaa Lapuanjoki jälleen vaelluslajaksi ja sen tarjoamia virkistyskäyttömahdollisuuksia. Melontamahdollisuudet ovat merkittäviä paikallisesti, maakunnallisesti ja myös valtakunnallisesti. Joen palauttaminen vaelluslajaksi olisi samalla tavoin merkittävä. Selvityksen aikana oltiin yhteydessä	Etelä-Pohjanmaan liitto kiittää palautteesta. Maakuntakaavaluonnoksessa Lapuanjoelle on merkitty melontareitti, joka ulottuu pohjoisessa Ala-Kleemolan kohtaan sekä etelässä Kuortaneenjärven kautta Alavudelle saakka. Maakuntakaavaehdotukseen melontareittimerkintää jatketaan pohjoisessa maakuntarajalle saakka. Valmisteilla olevassa Etelä-Pohjanmaan maakuntakaavassa

joessa olevien voimalaitosten omistajiin, eikä heiltä saatu vastustavia kannanottoja joen virkistyskäytön lisäämiseen, ei myöskään joen palauttamiseen vaelluslajioeksi. Esiselvityshankkeessa selviteltiin myös Lapuan Alajokialueen matkailuun liittyviä virkistyskäyttömahdollisuuksia lähinnä metsästysmatkailun näkökulmasta. Alueiden käyttömahdollisuuksia selvittäessä kutsuttiin alueiden omistajien edustajat ja sidosryhmät suoriin neuvotteluihin.	parannettavia tai luonnontilaan palautettavia vesistöjä ei ole merkitty erikseen. Myöskään mahdollisia vesistöistä purettavia voimalaitoksia tai muita rakenteita ei ole merkitty. Vesistöihin liittyviä merkintöjä harkitaan vielä maakuntakaavaehdotusvaiheessa. Hanke Lapuanjoen palauttamiseksi vaelluslajioeksi voi kuitenkin käynnistyä ja toteutua myös ilman maakuntakaavamerkintää. Maakuntakaavaan merkitään virkistysalueina ja -kohteina sellaiset maakunnallisesti merkittävimmät kohteet, jotka on tarkoitettu kaikille avoimeen ja maksuttomaan virkistys- ja retkeilykäyttöön ja joissa on tähän tarkoitukseen soveltuvia virkistysrakenteita. Erityisesti metsästysmatkailuun tarkoitettuja kohteita ei merkitä erikseen. Lapuan Alajoen peltolakeus on merkitty maakuntakaavaan valtakunnallisesti arvokkaana maisema-alueena. Aluetta on mahdollista kehittää myös virkistyskäyttöön huomioiden valtakunnallisesti arvokkaita maisema-alueita koskeva suunnittelumääräys: "Suunnittelussa, käytössä ja rakentamisessa on varmistettava, että merkittävien kulttuuriympäristöjen ja luonnonperinnön arvot säilyvät. Tarkemmassa suunnittelussa ja rakentamisessa tulee ottaa huomioon maisema-alue kokonaisuutena, sen erityispiirteet ja ajallinen kerroksellisuus siten, että siihen liittyvät arvot turvataan ja aluetta voidaan kehittää. Avoimen, yhtenäisen peltoalueen säilymiseen ja uusien rakennuspaikkojen sijoittamiseen on kiinnitettävä erityistä huomiota. "
--	---

Ei tuulivoimaloita Lautamäkeen

Fortumin Lautamäen tuulivoimahankeessa on suunnitelmissa rakentaa 35-40 modernin teknologian (teho 7-10 MW, sopimus voimassa 31.12.2058 saakka sekä 2x 5 vuoden optio) mukaista tuulivoimalaa sekä niiden edellyttämät tiet, nostoalueet, kaapeloinnit, sähköasema ja sähkönsiirto. Tämän adressin tarkoitus on estää tuulivoimaa tulemasta liian lähelle ihmisten koteja (kuka haluaa elää tuulivoimaloiden lähellä, Teuvan kunta ei ole määritellyt kodin ja tuulivoiman välistä suojaetäisyyttä) ja pilaamasta luonnon rauhaa, jossa ulkoilla.

Tuulivoimaloiden ISO koko (korkeus 300 metriä (+maa korkeus), roottorin halkaisija 210 metriä), melu, infraääni, välkevaikutus 24/7, kiinteistöjen arvo, maisemat, viihtyvyys.

- Kaikki ovat varmasti jo nähneet, että tuulivoimalat eivät ole näkymättömiä, roottorien lapojen pyörimisestä aiheutuva melu, infraääni sekä välkevaikutus 24/7. Tämä on jo nähty läheisessä Paskoonharjun tuulivoimapuistossa, jossa pyörii kaikkiaan 23 voimalaa.
- Nämä kaksi aluetta vaikuttavat todennäköisesti televisiolähetysten näkyvyyteen (tälläkään hetkellä kaikki kanavat eivät näy) sekä mobiiliverkkojen toimintaan.
- Kiinteistöjen arvo / vakuusarvo laskee.
- Muinaisvuorten reitistöjen retkeilyreitti: Parra - Suksenjärvi - Pappilankangas (Karvahuulen laavu) käytössä kesäisin ja talvisin. Reitistö kulkee puhtaana, hiljaisen ja kauniin

Maakuntakaavan tuulivoimaloiden alueet pohjautuvat Etelä-Pohjanmaan, Keski-Pohjanmaan ja Pohjanmaan tuulivoimaselvitykseen sekä sitä tarkentaviin vaikutusten arviointeihin ja jatkoselvityksiin. Tuulivoima-alueiden rajaukset voivat täsmentyä kaavaehdotukseen mm. hankkeissa toteutettujen selvitysten, lausuntojen ja mielipiteiden sekä esimerkiksi lausuttavana olevan Natura-arvioinnin pohjalta.

Tuulivoimaselvityksessä vakituiseen ja vapaa-ajan asutukseen kohdistuvia vaikutuksia on huomioitu jättämällä ns. poissulkevassa puskurianalyysissä 1,5 kilometrin etäisyys suhteessa asutukseen. Poissulkeva puskurianalyysi on paikkatietoihin nojaava menetelmä, jonka tavoitteena on tunnistaa sellaiset alueet, jotka lähtökohtaisesti eivät ole tutkittavaan toimintaan soveltuvia ja suositeltavia. Tuulivoimaselvityksen yhteisvaikutusten arvioinnissa on arvioitu tuulivoima-alueiden vaikutuksia asumisviihtyisyyteen ja virkistyskäyttöön.

luonnon keskellä. Tätä reitistöä mainostetaan myös alueen matkailukohteena kuten myös Komsinjärven kotalaavua, jolle tuulivoimalat myös tulevat näkymään. • Aivoliittokin on sanonut vuonna 2018: "Metsässä kulkeminen kohentaa sekä fysiikkaa että psyykkistä terveyttä. Stressi katoaa puiden sekaan, mieli rauhoittuu hiljaisemmassa äänimaisemassa ja koko ihminen rentoutuu. Verenpaine ja pulssi tasoittuvat, ja stressihormonin erityys vähenee. Metsäretken jälkeen keskittyy paremmin. Kunnon metsä, jossa kuulee luonnon ääniä, on parempi rohto kuin rakennettujen viheralueiden luonto, joka on sekin hyvästä. Metsäannoksessa pätee sama kuin muussakin liikunnassa. Parantava vaikutus heikkenee, jos retkestä tulee kiireinen suoritus." • Millainen paikka kotien takaisesta metsästä /metsäteistä / Pappilankankaasta tulee ulkoilla, kun et enää pääse nauttimaan luonnonäänistä, rauhasta sekä hiljaisuudesta. Mielestämme maailmassa on jo aivan tarpeeksi ääniä. • Kajaanin tuulivoimaohjelma 2035: Tuulivoimaloiden suojavyöhyke eli etäisyys asutuksesta (vakituinen ja vapaa-ajan asutus) tulee olla vähintään 2 km tai 10 x voimalan napakorkeus. Kahden kilometrin etäisyyttä sovelletaan, mikäli napakorkeus x 10 on vähemmän kuin 2 km. Pyhäjoki, Kuortane, Kauhajoki ja Pori ovat päättäneet 2 km suojavyöhykkeestä, ja Ilmajoki on päättänyt käyttää 3km suojavyöhykettä. Sisäministeriö on todennut Keskipohjanmaan maakuntakaavasta v. 2016:" tuulivoimaloiden aiheuttamat onnettomuusvaarat tulisi	Maakuntakaavan tuulivoimaloiden alueet kuvaavat tuulivoimaloiden sijaintialueita maakuntakaavan tarkkuustasolla. Maakuntakaavassa ei määritellä kategorista etäisyyttä suhteessa asutukseen. Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa, jossa määritellään tuulivoimaloiden määrä, voimalatyyppi, korkeus, teho ja tarkempi sijoittuminen tuulivoima-alueiden sisällä, laaditaan melu-, välke- ja tärinämittaukset voimassa olevien ohjeistusten mukaisesti. Maakuntakaavassa osoitetaan ohjeellinen ulkoilureitti Parra-Peurajärvi-Pohjanmaa. Ohjeellisten ulkoilureittien merkinnät tulee huomioida tuulivoimaloiden alueiden yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa. Tuulivoimaloiden alueiden rajoja tarkistetaan kaavan ehdotusvaiheeseen. Maakuntakaavan tuulivoimaloiden alueen merkintä mahdollistaa seudullisen tuulivoima-alueen sijoittumisen. Seudullisen tuulivoima-alueen perustaminen edellyttää, että alueelle laaditaan tuulivoimaosayleiskaava. Sen laatimisesta päättää kunta. Yleiskaavan hyväksyy kunnanvaltuusto.
---	--

ottaa paremmin huomioon esim. talvella jään irtoaminen lavoista, jarrumekanismin rikkoutuminen (mahd. lapojen osien lentäminen) sekä tulipalovaara, jota ei yleensä mainita lainkaan." Tuulivoimalat eivät kuulu asutusten ja ulkoilualueiden lähelle maaseudullakaan.	
--	--

Yksityishenkilö 82 (2 hlöä)	Vastine
Jos Etelä-Pohjanmaan maakuntakaava 2050 suunnitelma koskee kiinteistöjä <i>xxxx, xxxx ja xxxx (yksilöiviä tietoja häivytetty)</i> vastustamme kaavauudistusta. Asumme kiintistöllä ja meillä on elinkeinotoimintaa liuskekiven louhinnan ja murskauden muodossa. Olemme louhineet liuskekiveä omistamillamme kiinteistöillä vuodesta 1978. Meillä on voimassa olevat maa-ainesten-ottoluvat ja ympäristölupa kiinteistöillä.	Etelä-Pohjanmaan liitto kiittää palautteesta. Maakuntakaava laaditaan koko Etelä-Pohjanmaan maakunnan alueelle. Maakuntakaava on yleispiirteinen alueiden käyttöä ohjaava suunnitelma. Maakuntakaavan merkinnät eivät estä toimintaa, jolla on voimassa oleva maa-ainesten ottolupa tai ympäristölupa.

Yksityishenkilö 83	Vastine
En hyväksy maakuntakaavaan luonnosteltuja viherkäytäviä. Ne rajoittavat maanomistajien oikeuksia liikaa.	Etelä-Pohjanmaan liitto kiittää palautteesta. Etelä-Pohjanmaan maakuntakaava 2050:n viheryhteystarve -merkintöjen perustana ovat laajat yhtenäiset metsä- ja suoalueet. Merkinnät perustuvat vuonna 2022 valmistuneen Etelä-Pohjanmaan viherrakenne ja ekosysteemipalvelut -selvityksen analyysihin laajoista yhtenäisistä metsä- ja

	suoalueista sekä ekologisista yhteyksistä. Lisäksi merkintöjen muodostamisessa on huomioitu mm. luontotyyppi-, laji- ja riistaeläinonnettomuustietoja. Ekologiset yhteydet ovat merkittäviä liikkumis- ja leviämisreittejä eläimille ja kasveille. Ekologinen verkosto ylläpitää luontoympäristön mahdollisuutta mukautua esimerkiksi ilmastonmuutoksen vaikutuksiin, kuten metsätuhoihin tai lajien levittäytymiseen uusille kasvupaikoille. Merkinnöillä pyritään osaltaan turvaamaan, että alueet pysyvät maa- ja metsätalouskäytössä ja mahdollisissa maankäytön muutoksissa huomioidaan maa- ja metsätalous. Keskeistä on, että esimerkiksi metsiä ei siirtyisi alueella merkittävässä määrin muuhun maankäyttöön. Viheryhteystarve -merkinnöistä ei aiheudu rajoitteita maa- ja metsätalouselinkeinoille, eivätkä maakuntakaavan merkinnät johda korvauksettomaan suojeluun. Merkintöjen suunnittelumääräyksessä ei aseteta rajoitteita alueiden käytölle. Viheryhteystarpeen merkinnän kuvaus on seuraava: "Merkinä on yleispiirteinen, eikä se osoita viheryhteyden tarkkaa sijaintia tai määritä sen leveyttä maastossa. Merkinä ei rajoita maa- ja metsätalouden harjoittamista alueella." Luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeät alueet ja viheryhteystarvemerkinä säilytetään osana viherrakenteen merkintäkokonaisuutta (maakuntahallituksessa hyväksytty yleisvastine 22.5.2023). Merkinä toteuttavat Etelä-
--	--

	Pohjanmaan maakuntavaltuuston vuonna 2021 hyväksymässä maakuntastrategiassa ja maakuntahallituksen vuonna 2022 hyväksymässä maakuntakaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa asetettuja tavoitteita: • Selvitetään luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeät alueet ja niiden välinen kytkeytyneisyys ja huomioidaan nämä maankäytön suunnittelussa. (Etelä-Pohjanmaan maakuntastrategia – Huomisen lakeus) • Luonnon monimuotoisuuden lisääminen ja suojeluarvojen säilyttäminen sekä ekologisten yhteyksien turvaaminen (Etelä-Pohjanmaan maakuntakaava 2050 tavoitteet, osallistumis- ja arviointisuunnitelma). Maakuntakaavamerkinnoillä nämä asetetut tavoitteet konkretisoidaan osaksi maankäytön suunnittelua. Maakuntakaavatasolla viherrakennemerkinnot osoittavat tarvetta luonnon monimuotoisuuden ja ekologisten yhteyksien huomioimiseksi laajoilla alueilla, eivätkä johda sellaisenaan vastaavan merkinnän käyttöön tarkemman tarkastelutason yleiskaavassa.
--	--

Yksityishenkilö 84 ym. (276 hlöä ja OMH Metsästysseura ry sekä Koskelankylän metsästäjät ry)	Vastine
Lausunto Lamminnevan tuulivoimahankkeesta	Etelä-Pohjanmaan liitto kiittää palautteesta.

Lausuntoa ei tule tiivistää, vaan se tulee julkaista alkuperäisessä muodossaan lähdeluetteloineen. ***Palautteen osana julkaistaan poikkeuksellisesti yksilöiviä tietoja asianomaisten suostumuksella.***

Lamminnevan tuulivoimahankkeen alue on rajattu Etelä-Pohjanmaan suunnitteluvaiheessa olevassa maakuntakaavassa, sekä Lapuan ja Seinäjoen kaupungin osayleiskaavoissa lyhimmillään vain muutaman sadan metrin etäisyydellä lähimpiin asuin- ja lomakiinteistöihin. Tämän seurauksena Lamminnevan tuulivoimahankkeesta vastaavana toimiva Fortum Power and Heat Oy on suunnitellut 38 uuden tuulivoimalan (6-10MW) rakentamista hankealueelle, joka on kooltaan noin 5500 hehtaaria. Tuulivoimalat on sijoitettu ympäristövaikutusten arviointiohjelmassa lähimmillään noin 1 km etäisyydellä lähimpiin asuin- ja lomakiinteistöihin ja ne on sijoitettu keskenään hankealueelle noin 1 km etäisyydellä toisiinsa.

Palautteen osana julkaistaan poikkeuksellisesti yksilöiviä tietoja asianomaisten suostumuksella.

Maakuntakaavan tuulivoimaloiden alueet pohjautuvat Etelä-Pohjanmaan, Keski-Pohjanmaan ja Pohjanmaan tuulivoimaselvitykseen sekä sitä tarkentaviin vaikutusten arviointeihin ja jatkoselvityksiin. Tuulivoima-alueiden rajaukset voivat täsmentyä kaavaehdotukseen mm. hankkeissa toteutettujen selvitysten, lausuntojen ja mielipiteiden sekä esimerkiksi lausuttavana olevan Natura-arvioinnin pohjalta. Maakuntakaavan tuulivoimaloiden alueet kuvaavat tuulivoimaloiden sijaintialueita maakuntakaavan tarkkuustasolla. Liitto muistuttaa, että hankealueet voivat olla tätä laajempia.

Tuulivoimaselvityksessä vakituiseen ja vapaa-ajan asutukseen kohdistuvia vaikutuksia on huomioitu jättämällä ns. poissulkevassa puskurianalyysissa 1,5 kilometrin etäisyys suhteessa asutukseen. Poissulkeva puskurianalyysi on paikkatietoihin nojaava menetelmä, jonka tavoitteena on tunnistaa sellaiset alueet, jotka lähtökohtaisesti eivät ole tutkittavaan toimintaan soveltuvia ja suositeltavia. Tuulivoimaselvityksen yhteisvaikutusten arvioinnissa on arvioitu tuulivoima-alueiden vaikutuksia asumisviihtyisyyteen ja virkistyskäyttöön.

Terminologia Lamminnevan tuulivoimahankkeen ympäristövaikutusten arviointiohjelmassa ja muussa hankkeen markkinoinnissa, sekä Lapuan ja Seinäjoen kaupunkien osayleiskaavojen tiedoissa käytetään termiä tuulivoimapuisto, mikä on kieliasultaan/mielikuvaltaan harhaanjohtava. Puistolla tarkoitetaan	Maakuntakaavassa ei määritellä kategorista etäisyyttä suhteessa asutukseen. Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa, jossa määritellään tuulivoimaloiden määrä, voimalatyyppi, korkeus, teho ja tarkempi sijoittuminen tuulivoima-alueiden sisällä, laaditaan melu-, välke- ja tärinämittaukset voimassa olevien ohjeistusten mukaisesti. Kaavaehdotukseen tarkistetaan maakuntakaavassa osoitetun Hietikonnevan tuulivoimaloiden alueen rajausta siten, että 1,5 kilometrin etäisyys asutukseen toteutuu. Maakuntakaavan tuulivoimaloiden alueen merkintä mahdollistaa seudullisen tuulivoima-alueen sijoittumisen. Seudullisen tuulivoima-alueen perustaminen edellyttää, että alueelle laaditaan tuulivoimaosayleiskaava. Sen laatimisesta päättää kunta. Yleiskaavan hyväksyy kunnanvaltuusto. Merkitään tiedoksi.
---	--

viheraluetta, mikä on päinvastainen käsite tuulivoimaloista aiheutuvaan muutokseen metsäalueelle mm. voimaloiheen, sähkönsiirron korkeajännitelinjoinen ja tiestöineen. Tuulivoimapuistoa kuvaavampi termi on tuulivoimateollisuusalue. Maisema- ja kulttuuriympäristö Eurooppalainen Maisemayleissopimus on valtiosopimus, jonka Suomi on hyväksynyt ja allekirjoittanut vuonna 2006 (Tasavallan presidentin asetus 14/2006). Jos hankealueelle rakennettaisiin kymmeniä tuulivoimaloita, heikentäisi se oleellisesti vaikutusalueen ihmisten mm. elämänlaatua, hyvinvointia ja oikeuksia sekä heikentäisi maisemansuojelua. Virpimäen/Pauhun asuinalueen asuinkiinteistöistä useiden maisemahorisonteista tuulivoimala-alue hallitsee noin 140–170 astetta eli lähes puolta horisontista. Seuraavassa suoria sitaatteja sopimuksesta: Euroopan neuvoston jäsenvaltiot, jotka ovat allekirjoittaneet tämän yleissopimuksen ja jotka - myöntävät, että maisema on tärkeä osa ihmisten elämänlaatua kaikkialla: sekä taajamissa että maaseudulla, sekä huono- että korkealaatuisilla alueilla, sekä arkiympäristössä että alueilla, joita pidetään huomattavan kauniina; - toivovat vastaavansa yleisön toiveisiin saada nauttia laadukkaista maisemista ja osallistua aktiivisesti niiden kehittämiseen; - pitävät maisemaa yksilön ja sosiaalisen hyvinvoinnin tärkeänä osatekijänä ja katsovat, että jokaisella on sen suojeluun, hoitoon ja suunnitteluun liittyviä oikeuksia ja velvollisuuksia; - ovat tietoisia siitä, että maisema vaikuttaa paikalliskulttuurin muotoutumiseen ja on olennainen osa Euroopan luonnon- ja	Maakuntakaavassa käytetty termi on tuulivoimaloiden alue. Euroopan neuvoston maisemayleissopimus on yleispiirteinen Suomen 2006 ratifioima sopimus ja kansalliset toimenpiteet pannaan täytäntöön kunkin maan oman politiikan mukaan. Maakuntakaavan valmistelussa on laadittu tuulivoimala-alueiden maisemaselvitys (linkki selvityksiin). Hietikonnevan (alue 5) tuulivoimaloiden alue on luokiteltu selvityksessä luokkaan "tuulivoima-alueet, joiden vaikutus on maiseman tärkeitä ominaispiirteitä heikentävä". Tämän johdosta alueelle on annettu maakuntakaavassa suunnittelumääräys maisemavaikutusten huomioimisesta yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa. Tuulivoimala-alueiden yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa määritellään tuulivoimaloiden määrä, voimalatyyppi, korkeus, teho ja tarkempi sijoittuminen tuulivoimala-alueiden sisällä, sekä laaditaan näiden pohjalta näkymäalueanalyysyjä ja havainnekuvia.
--	---

kulttuuriperintöä ja että se edistää ihmisten hyvinvointia ja lujittaa eurooppalaista identiteettiä; - kiinnittävät huomiota maiseman tärkeään merkitykseen julkisen edun kannalta kulttuuriin, ekologiaan, ympäristöön ja yhteiskuntaan liittyvissä asioissa ja pitävät sitä merkittävänä taloudellisen toiminnan voimavarana, jonka suojele, hoito ja suunnittelu voi lisätä työpaikkoja; ...ovat sopineet seuraavaa: Yleiset määräykset, 1 artikla: Määritelmät - "maisema" tarkoittaa aluetta sellaisena kuin ihmiset sen mieltävät, ja jonka ominaisuudet johtuvat luonnon ja/ tai ihmisen toiminnasta ja vuorovaikutuksesta; - "maiseman laatutavoite" tarkoittaa sellaisia yksittäiseen maisemaan kohdistuvia tavoitteita, jotka muotoilevat toimivaltaiset viranomaiset. Tavoitteet muotoillaan niiden toiveiden pohjalta, joita yleisöllä on ympäristönsä maisemallisiin piirteisiin liittyen; - "maisemansuojelu" tarkoittaa maiseman erityis- tai ominaispiirteiden säilyttämistä ja ylläpitoa toimenpitein, jotka ovat perusteltuja luonnonmuotojen ja/tai ihmisen toiminnan perinnearvon vuoksi; - "maisemasuunnittelu" tarkoittaa voimakasta ennakoivaa toimintaa, jonka tarkoituksena on parantaa, ennallistaa tai luoda maisemia. 2 artikla: Soveltamisala Jos 15 artiklassa ei toisin määrätä, tätä yleissopimusta sovelletaan sopimuspuolten koko alueeseen ja se käsittää luonnon-, maaseutu-	Artiklassa 1 mainittua maisemansuojelua, jolla tarkoitetaan <i>"maiseman erityis- tai ominaispiirteiden säilyttämistä ja ylläpitoa toimenpitein, jotka ovat perusteltuja luonnonmuotojen ja/tai ihmisen toiminnan perinnearvon vuoksi"</i>, toteutetaan Suomessa mm. Maankäyttö- ja rakennuslain mukaisesti maakuntakaavaan merkittävillä valtakunnallisilla maisemaa (VAMA) ja rakennettua kulttuuriympäristöä (RKY) koskevilla merkinnöillä sekä Luonnonsuojelulain mukaisella maisemanhoitoalueen perustamisella. Lain velvoittamien kohteiden lisäksi maakuntakaavaehdotukseen on merkitty selvityksiin perustuvat maakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet (MAMA) ja rakennetut kulttuuriympäristöt (MKY). Näiden alueiden ulkopuolella oleva maisema ja rakennettu ympäristö sekä sen laatutavoitteet määritellään viranomaisten ja yleisön välisessä vuorovaikutuksessa
--	--

ja taajama-alueet ja taajamien reuna-alueet. Soveltamisalaan sisältyvät maa-, sisävesi- ja merialueet. Yleissopimus koskee yhtä lailla huomattavina pidettäviä maisemia kuin arkiympäristöjä ja huonolaatuisiakin maisemia.	tyypillisesti yleis- ja asemakaavoituksessa, lupamenettelyissä tai erilaisten hankkeiden kautta. Hietikonnevan tuulivoimaloiden alue ei sijaitse maakuntakaavassa osoitetulla valtakunnallisesti tai maakunnallisesti arvokkaalla maisema-alueella. Maakuntakaavan selvityksissä on kuitenkin todettu tuulivoiman aiheuttavan vaikutuksia selvitysalueella sijaitseville maakunnallisesti arvokkaille alueille: Nurmonjoen kulttuurimaisema, Lapuanjokilaakso Lankilankoski-Mäkelankoski, Veneskosken jokivarsimaisema ja Kyrönjoen kulttuurimaisemat; Kitinoja-Hanhikoski, valtakunnallisesti arvokkaille alueille: Ilmajoen Alajoen lakeusmaisema, Lapuan Alajoen peltolakeus, Kuortaneenjärven kulttuurimaisemat ja kansallismaisemalle Kyröjokivarsi ja eteläpohjalaiset viljelylakeudet sekä useille valtakunnallisesti tai maakunnallisesti merkittävälle rakennetuille kulttuuriympäristölle mm. Nurmon kirkonseutu(RKY), Lapuan tuomiokirkko(RKY), Hourunkoskentien asutus ja Koskelankylä. Maisema-alueille ja rakennettuun kulttuuriympäristöön kohdistuvan vaikutuksen vuoksi maakuntakaavassa on annettu alueelle suunnittelumääräys, jonka mukaan tuulivoiman vaikutukset maisemaan tulee arvioida ja ratkaista tarkemmin yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa, eli Seinäjoen ja Lapuan osayleiskaavoissa sekä tuulivoimahankkeen YVA-menettelyssä.
--	--

Linnusto

Ympäristövaikutusten arviointiohjelman linnustaselvitys on puutteellinen ja esitetyt selvitykset ovat osittain ristiriidassa keskenään. Arviointiohjelmassa mainitaan; "rakentamisen myötä hankealueen elinympäristöjakauma voi jossain määrin muuttua, jolloin joidenkin lajien käyttämiä pesimäpaikkoja saattaa poistua, mutta rakentaminen saattaa luoda myös uusia elinympäristöjä toisille lajeille." Arviointiohjelmassa tulee täydentää mm. uhanalaiset ja muut huomionarvoisia pidetyt lintulajit, joiden pesimäpaikat saattavat poistua nykyisen suunnitellun tuulivoimasijoittelun myötä. Tämän lisäksi tulee selvittää, mille lajeille tuulivoimaloiden rakentamisesta aiheutuva ympäristön muutos luo uuden elinympäristön, ja mihin tutkittuun tietoon tämä perustuu.

Ympäristövaikutusten arviointiohjelman mukaan "pesimälinnuston osalta elinympäristöjä muuttavat vaikutukset sekä melu- ja häiriövaikutukset eivät ulotu kovin laajalle alueelle, mutta vaikutusalueen laajuudessa on huomattavaa lajikohtaista ja aluekohtaista vaihtelua. Eräiden tavallisempien lajien osalta vaikutusten ei ole todettu ulottuvan yli 500 metriä kauemmas tuulivoimaloista, ja usein vaikutukset jäävät tätäkin suppeammalle alueelle. Suurten petolintujen pesäpaikkoihin kohdistuvat vaikutukset saattavat ulottua jopa kahden kilometrin etäisyydelle.

Tuulivoima-alueiden yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa määritellään tuulivoimaloiden määrä, voimalatyypit, korkeus, teho ja tarkempi sijoittuminen tuulivoima-alueiden sisällä, sekä laaditaan näiden pohjalta näkymäalueanalyyskejä ja havainnekuvia.

Maakuntakaavan valmistelussa on selvitetty olemassa oleviin aineistoihin perustuen potentiaalisten tuulivoimaloiden alueiden linnustoa ja laadittu maa- ja merikotka sekä sääksi -selvitys. Lisäksi maakuntakaavassa on laadittu Natura-arviointi, jossa on arvioitu tuulivoiman vaikutuksia Natura-alueiden suojeluperusteena olevaan lajistoon ja luontotyyppeihin.

Maakuntakaavan tuulivoimaloiden alueiden suunnittelumääräyksessä on määrätty mm. "tuulivoimaloiden alueen suunnittelussa on otettava huomioon rakentamisen ja käytön aikaiset vaikutukset ... luontoarvoihin. Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee kiinnittää erityistä huomioita alueella pesivään, aluetta säännöllisesti käyttävään ja alueen yli muuttavaan linnustoon, sekä huomioida Natura 2000 – verkostoon kuuluviin alueisiin kohdistuvat vaikutukset. Lisäksi on otettava huomioon tuulivoimatuotannon yhteisvaikutukset". Maakuntakaavassa annetaan tuulivoimaloiden alueille aluekohtaisia suunnittelumääräyksiä. Hietikonnevan tuulivoimaloiden

Tätä kauempana suorien vaikutusten esiintyminen on epätodennäköistä. Epäsuorien vaikutusten, kuten lintujen ruokailulentoihin kohdistuvien estevaikutusten ja saalistusalueen muutoksen osalta vaikutusalue voi ulottua jopa useamman kymmenen kilometrin etäisyydelle, jos tuulivoimalat sijoittuvat esimerkiksi lintujen pesimäalueiden ja merkittävien ruokailualueiden väliin tai muuttokaudella lepäilyalueen ja yöpymisalueen väliin." Lamminnevan tuulivoimahankealueelle on arviointiohjelmassa sijoitettu tuulivoimalat noin 1 km etäisyydellä toisistaan. Jokaisen tuulivoimalan vaikutusalue tavallisimpien lajien osalta on todettu olevan enintään 500 metriä tuulivoimaloista. Näin ollen koko 5500 ha hankealueelle sijoitetut tuulivoimalat muuttavat merkittävästi pesimälinnuston elinympäristöjä ja aiheuttavat niille melu- ja häiriövaikutuksia. Puhumattakaan esimerkiksi suurista petolinnuista, joiden vaikutusalue on huomattavasti suurempi. Onko suunnitteilla olevien 6-10MW tuulivoimaloiden vaikutusalue todellisuudessa vielä suurempi? Ympäristövaikutusten arviointiohjelman pesimälinnustoselvityksen mukaan: "Lajistoon lukeutuu 28 huomionarvoista lajia, joista kahdeksan on EU:n lintudirektiivin I-liitteen lajeja, kahdeksan Suomen erityisvastuulajeja, kaksi valtakunnallisessa uhanalaisuusluettelossa erittäin uhanalaisia, neljä vaarantuneita ja 11 silmälläpidettäviä sekä kaksi alueellisesti uhanalaisia." Valtakunnallisesti erittäin uhanalaisiksi luokitelluista linnuista hankealueella pesii runsaasti hömötiaisia. Arviointiohjelman	alueelle lisätään suunnittelumääräys, jonka mukaan alueella tulee huomiota tuulivoiman vaikutukset alueella todetun suuren petolinnun reviiriin. Merkitään tiedoksi Lamminnevan tuulivoimahankkeen ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta esiin tuodut huomiot.
---	---

pesimälinnustoselvityksessä niillä on havaittu alueella 22 reviiriä. Hömötiaisen reviiri havaittiin myös arviointiohjelman voimajohdon pesimälinnustoselvityksessä. Toinen erittäin uhanalaiseksi luokiteltu pesijä voimalaitosalueella on Viherpeippo. Arviointiohjelman pesimälinnustoselvityksessä havaittiin kaksi pesivää paria. Niittykirvisen (alueellisesti uhanalainen) reviirejä arviointiohjelman pesimäselvityksessä löytyi 15 ja voimajohdon pesimäselvityksessä yksi. (Seinäjoen–Lapuan Lamminnevan tuulivoimapuiston pesimälinnustoselvitys 2022 ja Seinäjoen–Lapuan Lamminnevan tuulivoimapuiston 110 kV voimajohdon pesimälinnustoselvitys 2022)

Arviointiohjelman pesimälinnustoselvityksessä voimalaitosalueella havaittiin **petolintu (sensitiivinen lajitieto häivytetty)** (Lintudirektiivin laji sekä Vaarantunut) vain kerran. Voimalaitosalueella kuitenkin on **petolinnun** reviiri, sen pesä on tiedossa ja se sivuaa hankealuetta. Pesäpaikkaa julkisissa tiedoissa ei voida paljastaa, mutta tarvittaessa se voidaan osoittaa arviointiohjelman linnustoasiantuntijalle. **Petolintuja (sensitiivinen lajitieto häivytetty)** (Lintudirektiivin laji) on arviointiohjelman muuttoselvityksissä havaittu hankealueella. (Seinäjoen–Lapuan Lamminnevan tuulivoimapuiston lintujen kevätmuuttoselvitys 2022 ja Seinäjoen–Lapuan Lamminnevan tuulivoimapuiston lintujen syysmuuttoselvitys 2022). Alueella oletetaan olevan **petolinnun** reviiri. Se on seurannassa ja huhtikuun 2023 lopussa tai toukokuun alussa varmistuu, asettuuko se alueelle pesimään.

Hankealueella on aiempina vuosina pesinyt ja pitänyt reviiriään myös piekana (Erittäin uhanalainen). Viime vuosina se ei ole alueella

pesinyt, mutta arviointiohjelman kevät- ja syysmuuttoselvitysten aikana havaittiin useita yksilöitä. (Seinäjoen–Lapuan Lamminnevan tuulivoimapuiston lintujen kevätmuuttoselvitys 2022 ja Seinäjoen–Lapuan Lamminnevan tuulivoimapuiston lintujen syysmuuttoselvitys 2022). Muista suurikokoisista linnuista, jotka ovat alttiita vahingoittumaan tuulivoimaloiden alueilla, hankealueen kautta kulkee mm. laulujoutsenten, kurkien ja hanhien muuttoreitit. Lähekkäin sijoitetut tuulivoimalat ja niiden massiivinen koko voimistavat ilmavirtausta. Lintujen muuttoreitit tulee huomioida tuulivoimaloiden sijoittelussa siten, että muuttoreiteille ei rakenneta tuulivoimaloita.

Arviointiohjelman voimajohtoreittiselvityksen mukaan: "Suunnitellun voimajohtoreitin varrelta varmistettiin yhteensä 38 eri lajin reviiri, joista 15 koskee huomionarvoisia lajeja. Niistä neljä on EU:n lintudirektiivin I-liitteen laji, viisi Suomen erityisvastuulajeja, kuusi silmälläpidettäviä, kaksi vaarantuneita ja yksi erittäin uhanalaisia valtakunnallisessa uhanalaisuusluokituksessa sekä yksi alueellisesti uhanalainen." (Seinäjoen–Lapuan Lamminnevan tuulivoimapuiston 110 kV voimajohdon pesimälinnustoselvitys 2022)

Pesimälinnustolle ei jää selvityksen mukaan hankealueelle enää yhtään haittavaikutuksetonta elinympäristöä, joten kaikki lintulajit, mukaan lukien vaarantuneet ja uhanalaiset lajit joutuvat vaaraan. Ympäristövaikutusten arviointiohjelman linnustoselvitys on puutteellinen ja sitä tulee täydentää. Lähialueen asukkaiden tietojen mukaan hankealueella on nähty huuhkaja (erittäin uhanalainen) ja mm. kuultu säännöllisesti sen soidinääni.

Muu eläimistö

Tuulivoimaloiden vaikutuksista eläimiin on tutkittu vielä vähän. Lopucki ym. (2017) tutkimustuloksena todetaan, että tuulivoimalat vaikuttavat luonnonvaraisiin eläimiin tuulivoimaloiden välittömässä läheisyydessä, sekä niiden reuna-alueilla. Eläinten reaktiot olivat lajikohtaisia, mutta tutkimuksissa todettiin kasvinsyöjien, erityisesti hirvien ja jäniksien välttelevän tuulivoimaloiden läheisyyttä eniten. Itä-Puolassa on tutkittu tuulivoimaloiden vaikutusta metsäkauriiden stressitasoon seitsemässä erikokoisessa (12–17 tuulivoimalan) tuulivoima-alueella. Tutkimuksessa havaittiin kohonneita stressitasoja metsäkauriilla, jotka elivät tuulivoimaloiden läheisyydessä. Korkeat stressitasot aiheuttavat lisääntyneen kortisolierityksen, mikä vaikuttaa eläinten hyvinvointiin ja niiden hedelmällisyyteen. (Klich ym. 2020) Ympäristövaikutusten arviointiohjelman selvitys hankealueen eläimistöä on puutteellinen ja sitä tulee täydentää. Paikallisten asukkaiden tietojen mukaan alueella elää metsäpeuroja enemmän kuin satunnaisesti, miten arviointiohjelman selvityksessä asia esitetään. Lamminnevan tuulivoimahankkeen mittakaavan mukainen tuulivoima-alue pirstoo eläinten elinalueita, eikä se mahdollista toteutuessaan luonnonmukaisia olosuhteita alueen eläimille. Hyönteistutkimus/-selvitys puuttuu arviointiohjelman selvityksestä kokonaan ja se tulee erikseen lisätä arviointiohjelmaan. Elinkeinot, virkistys ja metsästys	Maakuntakaavan valmistelussa on selvitetty olemassa oleviin aineistoihin perustuen potentiaalisten tuulivoimaloiden alueiden lajistoa ja tilattu Luonnonvarakeskukselta susireviirien ja metsäpeurojen paikkatietoaineistot (vain viranomaiskäyttöön). Merkittään tiedoksi Lamminnevan tuulivoimahankkeen ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta esiin tuodut huomiot.
--	--

Lamminnevan tuulivoimahankealueella on osoitettu nykyisessä maakuntakaavassa mm. virkistysalue ja ohjeellinen kuntoilureitti. Maakuntakaavoituksen määräykset eivät käytännössä toteudu, mikäli Lamminnevan tuulivoimahanke toteutuu.

Tuulivoima muuttaa merkittävästi Lamminnevan hankealueen harrastus- ja virkistyskäyttöä, estäen osittain tai kokonaan sen alkuperäisen käyttötarkoituksen. Lamminnevan hankealue on ympäristöltään monimuotoinen ja se on tällä hetkellä sekä alueen asukkaiden, muiden paikkakuntalaisten ja toisilta paikkakunnilta tulevien kävijöiden, esimerkiksi lenkkeilijöiden, marjastajien, hevos- ja eri lajien koiraharrastajien, suunnistajien (alueella on järjestetty mm. suunnistuksen SM-kilpailut ja FIN5-kilpailut sekä säännöllisesti iltarasteja) ja metsästäjien aktiivisessa käytössä ympäri vuoden. Hankealueen merkitys nykyisessä harrastus- ja virkistyskäytössä on korvaamaton, ja alueen virkistys- ja viihtyvyysarvo tulee suurilta osin estymään kokonaan, mikäli tuulivoimateollisuusalue tuulivoimaloineen ja laajoine tieverkostoineen toteutuu hankealueella.

Tuulivoimateollisuusalueen toteutuessa ei Lamminnevan hankealuetta voida enää hyödyntää virkistyskäytössä rentoutumiseen ja luonnon hiljaisuudesta nauttimiseen, sillä 6-10MW kokoluokan tuulivoimalat aiheuttavat merkittävää melusaastetta koko hankealueella. Ruhan kyläyhdistyksen ylläpitämä kota on aktiivisessa alueen asukkaiden ja muiden paikkakuntalaisten käytössä. Alueella patikoidaan usein ja pysähdytään kodan alueelle syömään eväitä. Luonnon tarkkailu ei

Voimassa olevassa maakuntakaavassa alueelle osoitetaan ohjeellinen ulkoilureitti (Hirvijärvi-Lapua) ja Hirvijärven tekojärven pohjoispuolinen virkistysalue. Etelä-Pohjanmaan maakuntakaava 2050 on kokonaismaakuntakaava, jossa päivitetään kaikki alueiden käytön teemat. Maakuntakaavan taustalle on laadittu [Etelä-Pohjanmaan virkistysalueselvitys](#), jonka tavoitteena on luoda ajantasainen kokonaiskäsitys maakunnan tärkeimmistä virkistysalueista ja ulkoilureiteista, niiden sijoittumisesta, saavutettavuudesta ja palvelutasosta. Edellisen kerran virkistysalueita ja ulkoilureittejä on kartoitettu maakunnallisella tasolla 2000-luvun alussa. Virkistysalueista ja -reiteistä on lisäksi käyty keskustelua kuntien kanssa osana maakuntakaavan vuorovaikutusta.

Uudessa maakuntakaavan luonnoksessa Hietikonnevan tuulivoimaloiden alueelle ei osoiteta ohjeellisen ulkoilureitin merkintää. Kyseinen reitti ei ole alkuperäisestä, 2000-luvun alkupuolelta peräisin olevasta maakuntakaavamerkinnästä huolimatta toteutunut, eikä Lapuan kaupungilla ole suunnitelmia reitin perustamiseksi. Lisäksi Hirvijärven pohjoispuolinen virkistysalue osoitetaan päivitettävänä olevassa maakuntakaavassa pienemmälle alueelle kuin voimassa olevassa maakuntakaavassa. Näiden maakuntakaavamerkintöjen muuttuminen ei sinänsä

enää onnistu tuulivoimaloiden aiheuttaman melusaasteen vuoksi. Ympäristövaikutusten arviointiohjelmassa myös mainitaan, että "ampumaturvallisuuden kannalta voimaloiden olemassaolo tulee huomioida jopa yli kilometrin etäisyydellä voimaloista ammuttaessa luotiasseella". Hankealueella metsästäminen olisi käytännössä hyvin haasteellista, sillä jokaisen metsästäjän vastuulla olisi, ettei tuulivoimalaan osu ammuttaessa luotiasseella. Tällä hetkellä tuulivoimalat on sijoitettu noin 1 km etäisyyteen toisistaan, jolloin luotiasseella ampuminen hankealueella olisi lähes mahdotonta. Talvella jäätävien olosuhteiden aikaan hankealueelle asetetaan varoituskyltit varoittamaan tuulivoimaloista mahdollisesti tippuvasta jäästä. Käytännössä siis hankealueen käyttöä voidaan rajoittaa harrastus- ja virkistystoiminnassa sääolosuhteista riippuen talvella pahimmassa tapauksessa lokakuu-huhtikuu (VTT 2023) aikavälin aikana, jolloin myös esimerkiksi metsänhoito hankealueella rajoittuu merkittävästi. Vaadimme, että Etelä-Pohjanmaan liitto pienentää uudessa maakuntakaavassa tuulivoimahankealueiden kokoa niin, että lähimpään asuin- ja lomakiinteistöön on vähintään 4 km etäisyys kaava-alueen rajalta. Lapuan ja Seinäjoen kaupunkien tulee osayleiskaavassa määrittää, että tuulivoimalat sijoitetaan vähintään 4 km etäisyydelle lähimpiin asuin- ja lomakiinteistöihin. Näin varmistetaan alueen harraste- ja virkistysmahdollisuuksien osittainen säilyminen, sekä mahdollistetaan turvallisempi liikkuminen tuulivoimahankealueen ympärillä.	muuta tai poista alueella olemassa olevaa virkistystoimintaa tai -potentiaalia. Maakuntakaavan tuulivoimaloiden alueiden suunnittelumääräyksen mukaan alueen suunnittelussa on otettava huomioon rakentamisen ja käytön aikaiset vaikutukset virkistykseen. Maakuntakaavassa osoitetaan maakuntakaavan selvityksiin perustuen tuulivoimaloiden sijoittumiseen soveltuvat alueet. Kaavaehdotukseen tarkistetaan maakuntakaavassa osoitetun Hietikonnevan tuulivoimaloiden alueen rajausta siten, että 1,5 kilometrin etäisyys asutukseen toteutuu. Ks. lisäksi aiempi vastine
--	--

Vaarat ympäristölle ja alueen käyttäjille

Palovaaraa ei ole huomioitu ympäristövaikutusten arviointiohjelmassa ollenkaan. Tuulivoimaloiden sijaitessa keskellä metsää aiheuttavat ne mahdollisen paloturvallisuusriskin ympäröiville metsäkiinteistöille. Esimerkiksi Kalajoella paloi vuonna 2021 tulipalon seurauksena yhteensä 227 hehtaaria metsää, mikä oli saanut alkunsa tuulivoimalan rakennustyömaalla olleen miehen savukkeesta. Palo aiheutti metsänomistajille merkittävät taloudelliset vahingot. (Ilta-Sanomat 6.7.2022). Pohjanmaalla Kristiinankaupungissa Metsälän tuulivoimateollisuusalueella tuulivoimaloista putosi syyskuussa 2020 kahden viikon aikana maahan kaksi isoa siipeä. Putoamisen syyksi epäiltiin ukkosta. (EPV Tuulivoima 2020) Haminan Paksuniemessä vuonna 2017 syttynyt tuulivoimalan tulipalo johtui ylikuumentuneesta jarrusta. Palo syttyi onneksi tammikuussa, joten suuremmilta vahingoilta välttyttiin. (Yle 24.7.2017)

Miten Lapuan ja Seinäjoen kaupungit varustautuvat noin 300 metriä korkeiden tuulivoimaloiden sammutukseen onnettomuuden sattuessa? Mihin asti kipinä voi kuivana kesäpäivänä lentää maastossa tuulivoimalasta?

Lamminnevan arviointiohjelmassa mainitun laskelman mukaan, tuulivoimaloiden jään putoamisen aiheuttama turvallisuusriski on lähes olematon, eikä hankealueella liikkumista tulla rakennusvaihetta lukuun ottamatta rajoittamaan. Kuitenkin ihmisiin kohdistuvissa kokonaisvaikutuksissa tuulivoimaloiden lapoihin

Merkitään tiedoksi Lamminnevan tuulivoimahankkeen ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta esiin tuodut huomiot.

kertyvä jää tunnistetaan riskiksi. Miksei tässä kohden ole huomioitu myös eläimiin kohdistuvia vaikutuksia jään putoamisen turvallisuusriskeissä?

Arviointiohjelmassa on käytetty lähteenä Suomen tuulivoimayhdistyksen (2021) turvallisuusohjeistusta; "mahdollisena riskialueena voidaan laajimmillaan käytännössä pitää etäisyyttä, joka saadaan laskemalla yhteen voimalan tornin korkeus ja roottorin halkaisija." Lamminnevan hankealueella on suunniteltu tuulivoimaloiden sijoittelu noin 1 km etäisyydellä toisiinsa, jolloin käytännössä koko hankealue on riskialuetta. Tuulivoimayhdistyksen turvallisuusohjeissa (2021) mainitaan lisäksi; "Jäätävien olosuhteiden aikaan voimalan lähellä liikkumista on syytä välttää, koska voimalasta voi tippua irtoavaa lunta tai jäätä. Pääsääntöisesti irtoava materiaali putoaa roottorin halkaisijan sisäpuolelle eli lapojen alle, mutta satunnaisesti kappaleita on lentänyt kauemmaskin. Mikäli voimalan lähellä on paljon esimerkiksi virkistyskäyttöä, on todennäköisimmille kulkureiteille hyvä asentaa varoituskylttejä tai joissakin tapauksissa myös varoitusvaloja."

Tuulivoimayhdistyksen ohjeistusta jäätävien olosuhteiden aikaan ei ole tarkennettu arviointiohjelmassa riittävän selkeästi ja selvitys on tältä osin harhaanjohtava. Lamminnevan tuulivoimahankkeen yleisötilaisuudessa Lapualla 7.2.2023 myös mainittiin hankkeen edustajien toimesta, ettei liikkumista tai virkistys-/metsästystoimintaa tulla alueella mitenkään rajoittamaan. Varoituskyltit ohjaavat kuitenkin välttämään liikkumista hankealueella, jolloin vastuu liikkumisesta voidaan siirtää hankealueella liikkuvalla henkilölle itselleen.

Hankkeen edustajien tehtävänä on varmistaa, että arviointiohjelmaan osallistuva henkilö saa todenperäisen käsityksen hankkeesta ja sen toteutumisesta. Lamminnevan tuulivoimahankkeen ympäristövaikutusten arviointiohjelman vähättely jään putoamisen riskeistä on ristiriidassa Tuulivoimayhdistyksen turvallisuusohjeistukseen, sekä muiden paikkakuntien tuulivoima-alueille asetettujen liikkumisesta varoittavien kylttien kanssa.

Ympäristövaikutusten arviointiohjelmaa tulee täydentää jään putoamisesta aiheutuvien riskien osalta. Vaadimme jokaisesta tuulivoimalasta erikseen erilliset mallinnukset jään putoamisen vaikutusalueista hankealueella, jossa huomioidaan lapojen alle putoavan jään lisäksi lapojen pyörimisliikkeestä aiheutuvan jääkappaleen sinkoutumisen mahdollisuus, ja sen vaikutusalue tuulivoimaloittain. Tämä riskialue tulee määrittää hankealueen karttaan näkyväksi. Näin arviointiohjelmaan osallistuvien on mahdollista hahmottaa niiden aiheuttaman turvallisuusriskin laajuus, ja hankealueen mahdollinen rajoitettu käyttö esimerkiksi talvella. Vaikka todennäköisyys on mainittu pieneksi, niin silti se on mahdollista – lotossakin aina joku voittaa. Lisäksi paloturvallisuuteen tulee ottaa kantaa.

Tuulivoimaloiden melupäästöt ja niiden sijoittelu hankealueella

Tuulivoimarakentamisen yleisohjeistuksessa ja tuulivoimaloiden melumallinnusohjeessa ei ole yksityiskohtaista ohjeistusta siitä, miten etäälle toisistaan tuulivoimalat tulee sijoittaa tuulivoiman

hankealueella. Ympäristöministeriön julkaisemassa tuulivoimarakentamisen päivitetystä suunnitteluoppaassa (2016) mainitaan; "tuulivoiman ääniominaisuudet ovat riippuvaisia tuulivoimaloiden lukumäärästä, niiden etäisyyksistä toisiinsa sekä tuulen nopeudesta". VTT:n rahoittamassa tutkimuksessa laadittiin vuonna 2010 kirjallisuuskatsaus tuulivoimaloiden melun syntymekanismeista, etenemisestä ja sen häiritsevyydestä. Tutkimuksissa havaittiin joidenkin ihmisten häiriintyvän sisätiloissa kuuluvasta tuulivoimamelusta yöaikaan niin, että heillä todettiin unihäiriötä jopa kolmen kilometrin etäisyydellä tuulivoimaloista. Unihäiriöt lisääntyvät voimakkaasti noin 40–45 dB:n A-äänitasosta alkaen ja niitä esiintyy enemmän hiljaisilla alueilla. Kaikki ihmiset eivät häiriinny tuulivoimaloiden melusta, mutta potentiaalisimpia häiriytyviä ovat esimerkiksi lapset ja vanhukset, sairaat, sekä muutenkin unihäiriöistä kärsivät ihmiset. Tuulivoimalamelun häiritsevin ominaisuus aiheutuu pääosin melun amplitudimodulaatiosta. Tämän taajuusalueen melu saattaa olla havaittavissa helpommin sisätiloissa kuin ulkona rakennusten huonon pientaajuisen ääneneristävyyden ja huoneresonanssien takia. Sitä ei kuitenkaan havaita niinkään kuulon avulla vaan epäsuorasti rakenteiden tärinän kautta, ainakin pienimpien taajuuksien osalta. (Uosukainen 2010). Meluasiantuntija DI Hannu Nykäsen mukaan arvioitaessa suomalaisten asuinrakennusten äänieristävyyksiä pienitaajuisten melun osalta tulisi arvioinnissa käyttää vähintään 90 % varmuutta edustavia äänieristysarvoja. (DI Hannu Nykänen 2022)	Maakuntakaavassa osoitetaan maakuntakaavatasoisin selvityksin tuulivoimatuotantoon soveltuvia alueita. Ympäristöministeriön tuulivoimaopas on yksi myös maakuntakaavan laadinnassa hyödynnettävä opas. Tuulivoima-alueiden yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa määritellään tuulivoimaloiden määrä, voimalatyyppi, korkeus, teho ja tarkempi sijoittuminen tuulivoima-alueiden sisällä, sekä laaditaan melu-, välke- ja tärinämittaukset voimassa olevien ohjeistusten mukaisesti. Merkitään tiedoksi.
--	--

Tuulivoimaloiden terveyshaitoista on runsaasti ulkomaisia vertaisarvioituja tutkimuksia. Punch & James (2016) tutkimuksessa todettiin, että suuret tuulivoimalat aiheuttavat infraääntä, jonka osa ihmisistä kokee päänsärkynä, huimauksena, huonovointisuutena tai merisairautena. Huomattava osa väestöstä kärsii tuulivoimalamelusta ja infraäänestä terveyshaittoihin asti, yleisimmin unihäiriöistä, mutta myös muista ongelmista. Helsinki Ear Instituutin johtajan, emeritusprofessori Jukka Ylikoskelan mukaan tuulivoimalamelun on raportoitu aiheuttavan tuulivoimalasyndroomaksi (Wind Turbine Syndrome) nimitetyn sairauden oireita unihäiriöistä, pääsärystä, huimauksesta, tinnituksesta ja ääniyliherkkyydestä ja masennukseen (Shepherd & Billington 2011; Enbom & Enbom 2013; Farboud ym. 2013; TEM 2016).

Ympäristöministeriön päivitetystä tuulivoimarakentamisen suunnitteluoppaassa (2016) mainitaan; "mikäli ääni koetaan häiritseväksi, on kyseessä tuulivoiman aiheuttama melu. Melu on ääntä, jonka ihminen kokee epämiellyttävänä tai häiritsevänä tai joka on muulla tavoin ihmisen terveydelle vahingollista taikka hänen muulle hyvinvoinnilleen tai viihtyvyydelleen haitallista. Lyhytaikaisesta altistumisesta tuulivoimaloiden melulle ei aiheudu terveyshaittaa, mutta riittävän voimakkaana ja pitkään jatkuessaan se voi vaikuttaa terveyshaitan syntymiseen. Haitta voi aiheutua erityisesti siitä, että tuulivoimalan pienitaajuinen ääni kuuluu rakennuksen sisällä vaikuttaen uneen, lepoon, kommunikointiin tai yleiseen viihtyvyyteen." (Ympäristöministeriö 2016)

Merkitään tiedoksi.

Ympäristövaikutusten arviointiohjelmassa esitettyjen laskelmien mukaan tuulivoimaloiden melun, varjostuksen ja vilkkumisen vaikutusalue on noin 2–3 km:n säteellä tuulivoimateollisuusalueesta. Tuulivoimalat on sijoitettu arviointiohjelmassa esitetyssä mallinnuksessa noin 1 km etäisyydellä lähimpiin asuin- ja lomakiinteistöihin. Esitetty tuulivoimaloiden sijoittelu hankealueella lähelle asuin- ja loma kiinteistöjä on ristiriidassa arviointiohjelmassa todettuun melun, välkkeen ja varjostuksen vaikutusalueeseen, sekä nykypäivän tutkimustietoon ja asiantuntijoiden suositteluun melumallinnusohjeistukseen.

Arviointiohjelmassa esitetyt laskelmat täyttävät kyllä nykyisen lain asettamat edellytykset, mutta käytännön kokemukset useissa muissa toteutuneissa tuulivoimahankkeissa melumallinnuksien osalta ovat osoittaneet, etteivät melumallinnuksien laskelmat ole olleet lain edellyttämällä tavalla riittävät. Useat paikkakuntien asukkaat eri puolilla Suomea ovat tehneet lukuisia valituksia tuulivoimaloiden aiheuttamasta melusta, ja osa käy tällä hetkellä oikeustaistelua tuulivoimayhtiöitä vastaan. Pahimmassa tapauksessa osa asukkaista on joutunut muuttamaan muualle, kun tuulivoimaloiden melu-/infraäänit ovat aiheuttaneet erilaisia terveyshaittoja.

Australiassa New South Walesin osavaltion tuulivoimarakentamisen oppaassa on jo vuonna 2002 ohjeistettu, että tuulen suuntaan peräkkäisissä tuulivoimaloissa tulisi etäisyyden olla vähintään kahdeksan kertaa roottorin halkaisija (SEDA 2002). Useissa muissa

Merkitään tiedoksi Lamminnevan tuulivoimahankkeen ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta esiin tuodut huomiot.

Merkitään tiedoksi.

tutkimuksissa on myös todettu, että tuulivoimaloiden etäisyys toisiinsa tulisi olla vähintään 8–12 kertaa roottorin halkaisija (Grady ym. 2005, Marmidis ym. 2008, Donovan 2005). Johns Hopkins yliopiston (USA) tutkija tohtori Charles Meneveau kehitti vuonna 2012 tutkimuksessaan mallin optimaalisen tuulivoimaloiden välisen etäisyyden laskemiseksi parhaan suorituskyvyn saavuttamiseksi suurilla tuulivoima-alueilla. Käyttämällä suuria tietokonesimulaatioita ja pienimuotoisia tuulitunneleita 5 MW:n tuulivoimaloille tultiin johtopäätökseen, että optimaalisen tuulivoimaloiden välisen etäisyyden tulisi olla noin 15 kertaa roottorin halkaisija, jotta ne eivät aiheuta varjo- ja välkemuodostumia keskenään. (Meyers & Meneveau 2012). Huomioitavaa on, että nämä tutkimukset on toteutettu jo 2000-luvun alkupuolella, jolloin tuulivoimaloiden koko on ollut huomattavasti pienempi nykyiseen Lamminnevan tuulivoimahankkeen suunnitteilla olevien tuulivoimaloiden kokoon verrattuna. Tammikuussa 2023 Järviradion haastattelussa pitkän työuran VTT:n meluasiantuntijana tehnyt ja vuoden 2014 tuulivoimamelun mallinnusohjeistuksen laatinut, DI Hannu Nykänen kommentoi; ”tuulivoimaloiden sijoittelu keskenään hankealueella vaikuttaa merkittävästi melupäästön suuruuteen. Tutkimustuloksia melupäästöstä ja erityisesti melupäästön pienitaajuisen osan nousun vaikutuksista rakennusten sisätiloihin syntyvän pienitaajuisen melun tasoon on vähän, mutta tutkimustulosten perusteella tuulivoima-alueen tuulivoimaloiden sijoittelussa tulisi pitäytyä Suomessakin australialaisen ohjeistuksen mukaiseen eli yksittäisten tuulivoimalaparien väliseksi minimietäisyydeksi tulisi	Maakuntakaavassa osoitetaan maakuntakaavatasoisin selvityksin tuulivoimatuotantoon soveltuvia alueita. Tuulivoima-alueiden yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa määritellään tuulivoimaloiden määrä, voimalatyyppi, korkeus, teho ja tarkempi sijoittuminen tuulivoima-alueiden sisällä, sekä laaditaan melu-, välke- ja värinämittaukset voimassa olevien ohjeistusten mukaisesti. Merkitään tiedoksi.
--	--

määrittää melumallinnuksissa vähintään kahdeksan kertaa roottorin halkaisija. (Järviradio 31.1.2023) Tuulivoimaloiden välinen etäisyys hankealueen sisällä tulee laatia asianmukaiseksi, jotta laskennallinen melumallinnus on todenperäinen. Tuulivoimaloiden välinen etäisyys toisiinsa tulee olla vähintään kahdeksan kertaa roottorin halkaisijan suuruinen. Ympäristövaikutusten arviointiohjelmassa esitetty melumallinnus on puutteellinen, joten sitä tulee tarkentaa. Terveysuojelulakiin 2 § [1 1.11.2016/942] vedoten vaadimme selvittämään tuulivoimalamelun vaikutukset hankealueen välittömään vaikutusalueeseen jääviin asuin- ja lomakiinteistöihin. Melumallinnuksessa tulee havainnollistaa hankealueen kallioisen ympäristön ja sen kallioperän pirstoutuneisuuden vaikutukset melupäästöihin. Melumallinnuksessa tulee huomioida hankkeen elinkaari (noin 50 vuoden mittainen ajanjakso) ja sen vaikutukset metsäalueiden muutoksiin hankealueella. Hankkeen elinkaaren aikana toteutetaan puuston harvennus- ja avohakkuita, mitkä vaikuttavat merkittävästi melusaasteen muodostumiseen tulevaisuudessa myös sellaisille asuin- ja lomakiinteistöille, joilla on tällä hetkellä metsää suojana. Hakatun metsän kohdalla mallinnuksessa käytettävä puuston vaimennus aiheuttaa vääristymää hankkeen elinkaaren aikana. Melumallinnus on laskettava ilman puustoa kalliopohjalla. Melumallinnuksessa tulee mallintaa erikseen jokaisesta hankealueelle sijoitetusta tuulivoimalasta aiheutuva melupäästö ja	Merkitään tiedoksi Lamminnevan tuulivoimahankkeen ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta esiin tuodut huomiot.
---	---

laskea niiden yhteisvaikutukset, huomioiden myös matalataajuuksien (alle 20 Hz) äänikantamat ja näiden äänien äänenvoimakkuudet eri etäisyyksillä. Melumallinnuksesta tulee pyytää ulkopuolisen asiantuntijan, DI Hannu Nykäsen lausunto. Tuulivoimaloiden melupäästöjen aiheuttamat ongelmat Monilla paikkakunnilla on esiintynyt ongelmia tuulivoimamelun kanssa ja melua on selvitetty melumittauksien avulla tuulivoimaloiden käynnistymisen jälkeen. Tuulivoimakansalaisyhdistys ry:n tammikuun 2023 kuntatiedotteen mukaan "esimerkiksi Vaasassa, Salossa, Huittisissa, Siikajoella, Luhangassa, Leppävirralla, Raahessa ja Kurikassa on jo todettu sallittujen melutasojen ylityksiä, vaikka melumallinnuksen mukaan melurajojen ei olisi pitänyt ylittyä. Näitä mittauksia on tehty 800–1950 metrin etäisyydellä voimaloista sijaitsevilla asuinrakennuksissa. Uusia melumittauksia ollaan toteuttamassa mm. Pihtiputaalla, Saarijärvellä ja Eckerössä." Valtioneuvoston vuonna 2020 teettämän suomalaistutkimuksen mukaan Siikajoen, Porin, Raahen ja Ilmajoen tuulivoima-alueiden lähialueen (tuulivoimaloiden ja asutuksen välinen etäisyys alle 2,5 km) asukkaista 15 % koki terveyshaittaa ja oireita tuulivoiman aiheuttamasta melusta. Tutkimuksessa todettiin, että tuulivoimaan liitetty oireilu on melko yleistä, mutta infraäänialtistus ei kuitenkaan selitä sitä. (Valtioneuvosto 2020) Suomessa vuonna 2021 valmistuneessa laajassa tutkimuskatsauksessa Katsaus tutkimuksiin tuulivoiman infraäänien	Merkitään tiedoksi. Merkitään tiedoksi.
---	---

haitallisista vaikutuksista terveyteen todetaan, että tuulivoimaloiden terveyshaitat ovat suuri riski, jota ei oteta riittävästi huomioon tuulivoimantuotantoalueiden suunnittelussa. Tutkimuskatsauksessa käytiin läpi lähes 300 aihetta koskevaa tutkimusta ja julkaisua. Tutkimuskatsauksen tekijöiden, emeritusprofessori Kimmo Suomen ja tutkimusassistentti Pirjo Keräsen tieteellisenä johtopäätöksenä oli, että Valtioneuvoston teettämässä tutkimuksessa käytetyillä tutkimusaineistoilla eikä -metodeilla voida osoittaa sen enempää sitä, aiheutuuko tuulivoimasta infraäänen vuoksi terveysongelmia vai ei. Valtioneuvoston teettämän tutkimuksen tulokset ovat ristiriidassa tutkimuskatsauksessa esitettyjen kansainvälisten ja suomalaisten tutkimushavaintojen kanssa. (Suomi & Keronen 2021) Alla on esitelty kaksi esimerkkitapausta todetuista sallittujen melutasojen ylityksistä, sekä tilanteista, joissa melumallinnuksessa määritetyt meluvyöhykkeet eivät ole olleet todenperäisiä: • Raahe, Kopsa I:n tuulivoima-alue (17kpl 3MW-3.3MW tuulivoimalaa): ○ Mittauskohde: 1,5 km etäisyydellä tuulivoimaloista sijaitseva asuinrakennus ○ Melumittaukset: pitkäaikaisena sisämelutasona todettiin 35 dB (Valtioneuvosto 2020). ○ Melumallinnus: kyseinen asuinrakennus sijoittui mallinnuksen mukaan 35 dB ja 40 dB ulkomeluvyöhykkeiden ulkopuolelle. Mallinnetut melurajat ylittyivät, vaikka melumallinnuksen epävarmuudeksi ilmoitettiin noin -5 ...+3 dB. (Raahe Kopsa I, kaavaselostus 2012).	Merkitään tiedoksi.
---	----------------------------

- Melumallinnuksen laatija: Finnish Consulting Group
- Kurikka / Ilmajoki, Santavuoren tuulivoima-alue (17kpl 3,3 MW tuulivoimalaa):
 - Mittauskohde: 1,6 km etäisyydellä tuulivoimaloista sijaitseva tyhjillään oleva asuinrakennus.
 - Melumittaukset: Mittausraportin mukaan mittauksissa todettu äänen painetaso oli sisätiloissa infrataajuuksilla korkeimmillaan 96 dB ja keskiarvoisesti 70 dB (~2500 Hz). (Valtioneuvosto 2020).
 - Melumallinnus: Kyseinen asuinrakennus sijoittui mallinnuksen mukaan 35 dB ulkomeluvyöhykkeen ulkopuolelle, melutason piti olla asunnon ulkopuolella 34,3 dB (EPV Tuulivoima 2010).

Saarijärvi, Soidinmäen tuulivoima-alue (7kpl 4,2 MW tuulivoimalaa):
 Tuulivoimaloiden testiajo käynnistettiin vuoden 2022 lopussa.
 Tuulivoimaloiden lyhin etäisyys lähimpään asutukseen on 750 metriä. Järviradion haastattelema alueen asukas asuu kolmen tuulivoimalan läheisyydessä (etäisyydet noin 1100, 1300 ja hieman yli 1500 metriä) ja hän toteaa tuulivoiman aiheuttaneen meluongelmia niiden käynnistymisen jälkeen. Melu on aiheuttanut mm. uniongelmia alueen asukkaille ja eräästä tuulivoimalasta 800 metrin etäisyydellä sijaitsevasta hevostallista oli jouduttu laittamaan hevoset pois, kun ne eivät pysyneet enää aitauksessa tuulivoimaloiden käynnistyttyä. Meluasiantuntija DI Hannu Nykäsen mukaan Soidinmäen melumallinnus on mitätön, sillä voimalat sijaitsevat hyvin lähellä toisiaan ja melumallinnus on tehty väärällä melupäästöarvolla. (Järviradio 31.1.2023) Meluhaitoista on tehty

kaupungille jo viisi valitusta ja näiden pohjalta ryhdytään toimenpiteisiin toteutettavien melumittauksien avulla. Soidinmäen tuulivoimaloista kuuluu häiritsevää melua 2,3 km etäisyydelle tuulivoimaloista. (Sampo 4.2.2023). Käytäntö on osoittanut, ettei lain edellyttämät melumallinnukset ole riittävät. Näihin tiedossa oleviin tuulivoimamelun ongelmatapauksiin tulee suhtautua vakavuudella. Ihminen ei huomaa röntgensäteilyä ja häkää, mutta silti se on vaarallista pitkäkestoisena altistuksena. Välke: Ympäristövaikutusten arviointiohjelmassa on laskennallisesti välkehaittojen ulottuvuudeksi arvioitu noin 2,3 km ja silti arviointiohjelmassa on mallinnettu lähimmät tuulivoimalat noin 1 km etäisyydelle asuin- ja lomakiinteistöistä. Välkevaikutusalueelle jäävästä asuinkiinteistöstä on esimerkkinä Lapuan Korvenojantie 55 sijaitseva asuinrakennus (kuva 1). Ensimmäinen kuva on otettu hailakan aurinkoisena helmikuun päivänä aamupäivällä kiinteistön tontilta tuulivoimaloiden pääsuunnasta. Tontilta tulevat näkymään ympäristövaikutusten arviointiohjelman suunnitelman perusteella lähes kaikki 38 tuulivoimalaa. Talosta katsottuna arviointiohjelmassa esitetyssä suunnitelmassa on suorassa linjassa peräkkäin pahimmillaan neljä voimalaa suunnilleen kuvanottopaikan suunnassa. Kun aurinko paistaa samalla hetkellä neljän voimalan takaa ja lavat pyörivät, niin varjojen välkevaikutus lähes koko talossa tulee olemaan todella paha.	Etelä-Pohjanmaan liitto kiittää tiedoista meluhaittoja koskien. Liitto pitää tärkeänä, että tuulivoiman edelleen lisääntyessä ja voimalatyyppeiden kehittyessä melu- ja muihin vaikutuksiin kohdistuvia vaikutuksia tutkitaan ja niihin liittyvät ohjeavrot ovat ajan tasalla. Merkitään tiedoksi.
---	--

Kuva 1. Valokuva Tarja ja Hannu Harjun omakotitalosta aurinkoisena päivänä (Korvenojantie 55, Lapua)

Toinen kuva (kuva 2) on otettu saman asuinrakennuksen keittiössä (Korvenojantie 55) Pelkästään kuvanottohetkellä aamupäivällä, siipien pyörivät varjot vilisisivät yhtäikaa keittiössä, ruokailutilassa ja olohuoneessa (vasemmalla) ja alakerrassa (oikealla) yhtäikaa. Vaikutusta viihtymiseen ja jopa terveyteen voi vain arvailla. Esimerkiksi epileptikko tuskin voi olla talossa aurinkoisina päivinä.

Kuva 2. Valokuva asuinrakennuksen keittiöstä, minne tuulivoimalat aiheuttaisivat vaikeaa välkehaittaa (Korvenojantie 55, Lapua)

Jokainen hankealueen välittömään läheisyyteen jäävä asuin- ja lomarakennus tulee huomioida erikseen välkemallinnuksessa, jotta voidaan luotettavasti hahmottaa kiinteistöt, joille aiheutuu välkehaittaa. Välkemallinnuksessa tulee huomioida hankkeen elinkaari (noin 50 vuoden mittainen ajanjakso) ja sen vaikutukset metsäalueiden muutoksiin hankealueella. Hankkeen elinkaaren aikana toteutetaan puuston harvennus- ja avohakkuuta, mitkä vaikuttavat merkittävästi välkkeen muodostumiseen tulevaisuudessa myös sellaisille asuin- ja lomakiinteistöille, joilla on tällä hetkellä metsää suojana. Välkemallinnuksessa on huomioitava myös kaikkien tuulivoimaloiden yhteisvaikutus välkkeen muodostumisessa ja niiden aiheuttamissa haitoissa lähialueen asuin- ja lomakiinteistöille.

Tuulivoimaloiden vaikutus asuin- ja lomakiinteistöjen arvoon

Suomessa ei ole toistaiseksi julkaistu yhtään vertaisarvioitua tutkimusta tuulivoimaloiden vaikutuksista asuin- ja lomakiinteistöjen arvoon. • Suomen tuulivoimayhdistyksen tilaaman ja Finnish Consulting Groupin (FCG) sekä Taloustutkimuksen tekemän tutkimuksen (2021) otoksena oli 1 134 asuinkiinteistökauppaa, joiden tiedot olivat peräisin Maanmittauslaitoksen rekisteristä. Tutkimuksessa käytettyjen tilastomatemaattisten menetelmien perusteella tuloksena on, ettei tuulivoimaloilla ollut tilastollista vaikutusta asuinkiinteistöjen hintoihin. Tutkimuksessa käsiteltiin kahdeksan eri kunnan toteutuneita asuntokauppoja, jossa vertailtiin miten asuinkiinteistöjen hinnat ovat muuttuneet alueelle rakennettujen tuulivoimaloiden seurauksena. (Taloustutkimus & FCG 2021). Tutkimuksessa todetaan, että tutkimusaineistossa on puutteita. Yksi tutkimuksen laskelmien perusolettamista on, että "keskimäärin koko maassa vanhojen omakotitalojen hinnat ovat laskeneet yli viisi (5) prosenttia vuodesta 2010 vuoteen 2020". Tutkimuksessa on verrattu Tilastokeskuksen vanhojen talojen hintaindeksiä mainitulla välillä ja pidetty vuoden 2010 indeksiä perusarvona 100. Tilastokeskus pitää kuitenkin perusindeksinä 100 vuoden 2015 arvoa. Tilastokeskuksen julkaisemat viimeisimmät neljännesvuosittaiset arvot ovat vuodelta 2022 ja ne olivat 99,1, 104,2, 107,3 ja 104,0. Vanhojen omakotitalojen hinnat ovat siis olleet vuonna 2022 korkeammat kuin vuonna 2015.	Merkittää tiedoksi.
---	----------------------------

Tutkimus on tehty vuonna 2021 joulukuussa, joten tuoreempia indeksejä olisi niin haluttaessa ollut tarjolla. Tutkimuksen laskelmien perusolettama vanhojen omakotitalojen asuntojen hintojen jatkuneesta alenemisesta on siis väärä. Tutkimuksen toinen perusolettama on: "Olemassa olevaan tuulivoimapuistoon tehdyt lisätuulivoimalayksiköt eivät vaikuta tuulivoiman käyttöönottoon. Perusteluna on arvio siitä, että tuulivoimapuiston aikaisemmin rakennetut tuulivoimalat ovat jo todennäköisesti vaikuttaneet hintoihin, jos hintavaikutuksia ylipäänsä on." Tutkimuksessa väitetään, ettei ole vaikutusta onko tuulivoimaloita yksi vai esimerkiksi 38 tuulivoimalaa, kuten suunnitellussa Lamminnevan tuulivoimahankkeessa. Tästä me tähän lausuntoon osallistuneet henkilöt olemme eri mieltä. Huomioitavaa on, että tutkimusajankohtana tuulivoimalat ovat olleet huomattavasti pienempiä (noin 3MW), kuin nykyiset suunnitteilla olevat Lamminnevan tuulivoimalat (6-10MW). Tutkimustiivistelmässä nimetään kahdeksan tutkimuspaikkakuntaa, joissa "tehtiin yhteensä yli 1 000 asuinkiinteistökauppaa tarkasteluaikana... ..2013–2021" 10 kilometrin säteellä tuulivoimalaitosalueilta. Tutkimuksen tietoaaineisto on kuitenkin jostain syystä vain seitsemästä paikkakunnasta. Tutkimusaineistosta on selkeästi nähtävissä, että enintään 2,5 kilometrin etäisyydellä tuulivoimala-alueesta olevien asuinkiinteistöjen kauppahinnat ovat olleet	Merkitään tiedoksi. Merkitään tiedoksi.
---	---

neliö hinnaltaan kuntakohtaisesti keskimäärin peräti 26,0 prosenttia alemmat kuin enintään kymmenen kilometrin etäisyydellä olleiden asuinkiinteistökauppojen neliöhinnat. Näin on senkin jälkeen, että tutkimuksen laskelmat on suhteutettu olettamalla, että vanhojen omakotitalojen hinnat ovat laskeneet. • Suomen tuulivoimayhdistyksen julkaisussa (10.3.2022) kritisoidaan Ruotsin Westlund & Wilhelmssonin tapaustutkimusta (2021): Ruotsalaistutkijat käyttivät analyysissään hedonista hinnoittelumallia eli siinä on selvitetty, miten ihmiset kokevat tuulivoimaloiden vaikuttaneen kiinteistöjen arvoihin. Maksuhalukkuus on kuitenkin eri asia kuin toteutuneet kiinteistökauppojen hinnat. Ruotsalainen tutkimus ei kerro miten tuulivoimalat ovat vaikuttaneet kiinteistöjen hintoihin, ainoastaan sen, miten ihmiset kokevat, että tuulivoimalat vaikuttavat heidän kiinteistöjensä arvoihin. Westlund & Wilhelmssonin tapaustutkimuksen (2021) analyysi perustuu Rosenin esittämään hedonisten mallien teoreettiseen viitekehykseen (Rosen 1974). Tämä hedoninen tutkimus on kuitenkin vain Westlundin & Wilhelmssonin tutkimuksen yhtenä teoreettisena pohjana, eikä tarkoita heidän tutkimuksensa olevan hedoninen. Westlundin & Wilhelmssonin tutkimustulos perustuu toteutuneisiin kiinteistökauppoihin, ei ihmisten maksuhalukkuuteen. Tutkimuksen supistettu tutkimusotos sisältää Ruotsin	
--	--

toteutuneet kiinteistökaupat, jotka tapahtuvat 20 kilometrin säteellä tuulivoimalaitoksesta. Tiedot perustuvat Ruotsin suurimman kiinteistövälittäjän Mäklarstatistik AB toimittamiin myyntitapahtumiin, jotka ovat sisältäneet kiinteistön myyntiajankohdan, kauppahinnan, asuintilan ja tontin pinta-alan, omakoti- tai paritalon sekä leveys- ja pituuskoordinaatit. Tämän lisäksi toisena tietolähteenä on Ruotsin energiaviraston tiedot toiminnassa olevien tuulivoimaloiden sijainnista, korkeudesta ja energiakapasiteetista. Esimerkiksi näitä kaikkia perustietoja ei ole huomioitu Tapaustutkimuksen ja FCG:n laatimassa tutkimuksessa ollenkaan. Kansainvälisissä vertaisarvioituissa tutkimuksissa on osoitettu yksiselitteisesti, että tuulivoimaloiden melu- ja ympäristön visuaalinen saastuminen vaikuttavat negatiivisesti lähialueen asuin- ja lomakiinteistöjen arvoon: • Tanskassa tehdyssä tutkimuksessa on käytetty tietoaaineistoa, joka on koostunut 12 640 myydystä asuinkiinteistöstä (vuosina 2000–2011), jotka sijaitsevat 2 500 metrin säteellä tuulivoimaloista. Tutkimuksen tulokset osoittavat, että tuulivoimaloilla on merkittävä negatiivinen vaikutus asuinkiinteistöjen arvoon. Visuaalinen saastuminen alentaa asuntojen myyntihintaa jopa noin 3 %, kun taas melusaaste alentaa hintaa 3–7 %. Näiden haittojen yhdistelmävaikutus kiinteistöjen arvonalenemisessa oli 5,3–15,4 % (Jensen ym. 2014).	Merkittään tiedoksi.
--	-----------------------------

- Englannissa ja Walesissa tehdyssä tutkimuksessa havaittiin, että näkyvät tuulivoimalat alensivat kiinteistöjen hintoja 2,4 %. Tutkimustulos perustui tietoaineistoon toteutuneista 1 710 293 kiinteistön myynnistä 14 kilometrin säteellä tuulivoimaloista (Gibbons 2015).
- Alankomaissa tehdyssä tutkimuksessa havaittiin 1,4 %:n hintojen lasku asuinkiinteistöissä, jotka sijaitsivat 2 kilometrin säteellä tuulivoimalasta. Asuinkiinteistöjen arvonalenemisen todetaan olevan sidoksissa tuulivoimaloiden kokoon, jolloin suuremmilla tuulivoimaloilla on suurempi vaikutus hintojen laskuun. (Dröes & Koster 2016).
- Saksassa tehdyssä tutkimuksessa havaittiin, että tuulivoimaloilla on merkittäviä negatiivisia vaikutuksia kiinteistöjen arvoon, jopa 3 kilometrin etäisyydellä tuulivoimaloista (Sunak & Madlener 2017). Tämä sama tutkimustulos on saatu myös tanskalaisessa tutkimuksessa (Jensen ym. 2018).
- Tuulivoimateollisuusalueiden sijoittaminen lähelle asuinkiinteistöjä heikentää alueen asuinviihtyvyyttä ja asukkaiden hyvinvointia noin 4000 metrin etäisyydellä tuulivoimaloista (Krekel ja Zerrahn 2017).
- Kesällä 2021 Ruotsissa tehdyssä tapaustutkimuksessa havaittiin, että kiinteistön arvo on 30 % alhaisempi 2 kilometrin säteellä tuulivoima-alueesta, mikäli kyseessä on yli 10 voimalaa käsittävä tuulivoiman teollisuusalue. Mikäli kiinteistön lähellä sijaitseva tuulivoimala on korkeampi kuin 173 metriä, alensi se kiinteistön arvoa jopa 40 % kahden kilometrin päästä voimalasta. On myös riski, että alueen

lähellä sijaitsevaa kiinteistöä ei halua ostaa kukaan ja se on sitten arvoton. (Westlund & Wilhelmsson 2021) Kansainväliset vertaisarvioidut tutkimukset osoittavat, että tuulivoimateollisuusalueen sijoittaminen liian lähelle asuin- ja lomakiinteistöjä aiheuttaa kiinteistöjen merkittävän arvon alenemisen. Jo pienikin kiinteistön arvon aleneminen aiheuttaa kiinteistön omistajille merkittävää taloudellista haittaa. Huomioitavaa on, että tutkimuksissa on tutkittu huomattavasti pienempitehoisten tuulivoimaloiden vaikutuksia asuinympäristöön. Näin ollen nykyisten suunnitteilla olevien (6-10MW) tuulivoimaloiden haittavaikutukset ovat vielä merkittävämpiä. Saatavilla olevaa tutkimustietoa ei ole otettu huomioon ollenkaan Lamminnevan tuulivoimahankkeen ympäristövaikutusten arviointiohjelmassa, eikä tuulivoiman vaikutusta asuin- ja lomakiinteistöjen arvon alenemiseen ole käsitelty ollenkaan arviointiohjelmassa. Havainnekuvapaikkaehdotukset Arviointiohjelman liitteissä on esitetty havainnekuvapaikkaehdotuksiksi Lapualta mm. keskustan alue ja Muilunkylän alue. Havainnekuvapaikkaehdotuksissa ei ole huomioitu ollenkaan hankealueen välittömään läheisyyteen jääviä asutusalueita, esimerkiksi valtatie 19 itäpuolelta, kuten esimerkiksi Virpimäen/Pauhun asutusaluetta, jotka sijaitsevat vain muutaman sadan metrin päässä hankealueesta. Hankealueen välittömään läheisyyteen jää useita kymmeniä asuinkiinteistöjä, joihin	Merkitään tiedoksi Lamminnevan tuulivoimahankkeen ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta esiin tuodut huomiot.
---	---

kohdistuvat maisemavaikutukset ovat hankkeen toteutuessa merkittäviä. Havainnekuvat tulee laatia myös yöaikaan, jotta hahmotetaan lentoestevalojen maisemavaikutus. Lapualta ja Seinäjoelta on esitetty liitteessä (LIITE 1) lisättävät havainnekuvapaikat, joista tulee laatia havainnekuvat tuulivoimaloiden koosta ja niiden näkymisestä yöaikaan. Asukaskysely Asukaskyselyn toteutusajankohta tulee tarkentaa arviointiohjelmaan, jotta vaikutusalueelle jäävät asuin- ja lomakiinteistöt ovat etukäteen tietoisia kyselyn ajankohdasta. Vastausajan kyselyyn tulee olla vähintään kaksi kuukautta (60 päivää). Riittävän pitkällä vastausajalla varmistetaan, että jokainen kyselyn vastaaja ehtii vastaamaan kyselyyn määräajan puitteissa. Asukaskyselyn tulokset ja sen koonti tulee julkaista kaikkien nähtäville kahden kuukauden kuluessa kyselyn toteutuksesta ja vähintään kaksi kuukautta ennen kaavapäätöksiä. Tuulivoimaloiden ympäristölupa Tuulivoima-kansalaisyhdistyksen tammikuun 2023 tiedotteessa todetaan: "Tuulivoimahankkeita ei ole säädetty yleisesti ympäristöluvanvaraisiksi, kuten muut vastaavia vaikutuksia aiheuttavat teolliset toiminnot. Tuulivoimahankkeillakin pitää kuitenkin olla tapauskohtainen ympäristölupa, jos niiden toiminnasta saattaa aiheutua naapurisuhteissa tarkoitettua kohtuutonta rasitusta. Ympäristöluvassa asetetaan tuulivoimaloiden toiminnalle reunaehdot, joilla varmistetaan tuulivoimaloiden	Merkitään tiedoksi Lamminnevan tuulivoimahankkeen ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta esiin tuodut huomiot. Merkitään tiedoksi.
---	--

toiminta niin, ettei siitä aiheudu ympäristölle haittaa. Ympäristölupa suojaa asukkaita kohtuuttomilta haitoilta, ja antaa viranomaiselle keinot toimia, mikäli haittoja kaikesta huolimatta aiheutuu. Ympäristöluvalla tuulivoimaloiden toiminta saadaan viranomaisten valvontaan. Tuulivoimayhtiöllekään ei ole ympäristöluvasta haittaa, mikäli toiminta pysyy lupaehtojen mukaisena, mutta se velvoittaa palauttamaan toiminnan lupaehtojen mukaiseksi, mikäli ylityksiä tapahtuu. Toisaalta ympäristöluvan mukainen toiminta suojaa yhtiötä ulkopuolisten tekemiltä valituksilta. Ja on oikeudenmukaisempaa asettaa toiminnan reunaehdot ennen voimaloiden rakentamista, kuin jälkeenpäin voimaloiden toimintaa rajoittamalla." Vaadimme, että Lamminnevan tuulivoimahankkeen tuulivoimalat säädetään ympäristöluvanvaraisiksi. Lamminnevan tuulivoimahankkeen toteutusvaihtoehdot Lapuan kaupungin alueelle on suunnitteluvaiheessa olevassa maakuntakaavassa (2050) kaavoitettu kolme tuulivoimahankealuetta; Lamminnevan (Lapua/Seinäjoki), Aittookangas (Haapakosken/Tiistenjoen alue) ja Annalanmäki (Kauhajärven alue). Tämän lisäksi myös Seinäjoen kaupungin alueelle on suunnitteilla uusia tuulivoima-alueita. Mikä on Lapuan kaupungin ja Seinäjoen kaupungin vetovoima jatkossa haja-asutusalueilla, kun kaavoitetaan näin paljon tuulivoima-alueita alueelle? Maaseudulle rakentaminen on vähentynyt merkittävästi ja	Merkitään tiedoksi Lamminnevan tuulivoimahankkeen ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta esiin tuodut huomiot. Maakuntakaavassa osoitetaan maakuntakaavatasoisin selvityksin tuulivoimatuotantoon soveltuvia alueita. Kunta tekee päätöksen tuulivoimaosayleiskaavan käynnistämisestä.
--	--

tuulivoimahankealueiden lisääntyessä harva uskaltaa enää rakentaa maaseudulle tai on muutoinkaan halukas muuttamaan tuulivoimateollisuusalueiden välittömään läheisyyteen. Kaupunkien ja kuntien yhtenä vetovoimatekijänä on tulevaisuudessa riittävät suojaetäisyydet tuulivoimaloiden ja asuin- ja lomarakennuksien välille, kuten esimerkiksi Ilmajoen kunta on tehnyt päätöksen 3 km suojaetäisyydestä ja Evijärven kunta on tehnyt päätöksen 4 km suojaetäisyydestä. Maankäyttö- ja rakennuslain 4:28 §:n mukaan kaavaa laadittaessa on myös pidettävä silmällä alueiden käytön taloudellisuutta ja sitä, ettei maanomistajalle tai muulle oikeuden haltijalle aiheudu kohtuutonta haittaa. Fortum Power and Heat Oy:n sähköpostitiedotuksessa maanomistajille (21.12.2022): Tässä hankkeessa tarkasteluun tuleva pienempi vaihtoehto on 34 voimalaa, ja ne kaikki sijoittuvat Atrian Isovuoren hankealueen pohjois- ja itäpuolelle, eli tarkastellaan vaihtoehtoa, jossa asutuksen suhteen herkin alueen eteläosa jätetään rakentamatta. Maakuntakaavassa asukkaita tulee kohdella tasapuolisesti ja näkemyksemme mukaan kaikkia hankealueen välittömään vaikutusalueeseen jääviä asuin- ja lomakiinteistöjä tulee kohdella tasavertaisesti. Näin ollen toteutusvaihtoehdoista VE 2 ei aseta hankealueen ympärillä olevia asuin- ja lomakiinteistöjä samanarvoiseen asemaan.	Maakuntakaava laaditaan maankäyttö- ja rakennuslain mukaisesti. Maakuntakaavassa tarkistetaan Hietikonnevan tuulivoimaloiden alueen rajausta siten, että 1,5 km etäisyys asutukseen toteutuu. Ks. myös vastineen aiempi teksti maakuntakaavan tuulivoimaloiden alueiden suhteesta asutukseen. Merkitään tiedoksi Lamminnevan tuulivoimahankkeen ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta esiin tuodut huomiot.
--	---

Lapuan ja Seinäjoen kaupunkien tulee laatia selkeä strategia tuulivoiman rakentamisesta ja määrittää asuinalueet / kyläalueet, joita halutaan tulevaisuudessa kehittää. Lamminnevan tuulivoimahankkeen toteutuessa rajoitetaan asutuksen leviämistä hankealueen ympärillä, minkä seurauksena maan arvo laskee hankealueen välittömässä läheisyydessä. Lamminnevan tuulivoimahankkeessa esitetyn kokoluokan (6-10MW) tuulivoimaloiden suojaetäisyydeksi lähimpiin asuin- ja lomakiinteistöihin tulee määrittää vähintään 4 kilometriä. Vähimmäisetäisyys vaatimuksemme perustuvat tässä lausunnossa esitettyihin tutkimuksiin ja lausuntoihin, sekä niistä tehtäviin johdonmukaisiin johtopäätöksiin. Lamminnevan tuulivoimahankkeen toteutuminen arviointiohjelmassa esitetyllä tavalla aiheuttaa merkittävää taloudellista ja sosioekonomista haittaa hankealueen välittömään läheisyyteen jääville asuin- ja lomakiinteistöille, asettaa kuntalaiset eriarvoiseen asemaan, sekä vaikuttaa alueen asumisviihtyvyyteen ja vetovoimaisuuteen heikentävästi. Mikäli tässä lausunnossa mainittuja asioita ei huomioida / tarkenneta ja riittävää suojaetäisyyttä (4 km) aseteta tuulivoimaloiden ja asuin- ja lomakiinteistöjen väliin, olemme me lausunnon antaneet sitä mieltä, että hanketta ei tule toteuttaa (VE o: Hanketta ei toteuteta). Lähteet:	Merkitään tiedoksi Lamminnevan tuulivoimahankkeen ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta esiin tuodut huomiot. Merkitään tiedoksi Lamminnevan tuulivoimahankkeen ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta esiin tuodut huomiot. Merkitään tiedoksi Lamminnevan tuulivoimahankkeen ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta esiin tuodut huomiot.
--	---

Christian Krekel, Alexander Zerrahn (2017). *Does the presence of wind turbines have negative externalities for people in their surroundings?* Evidence from well-being data, Journal of Environmental Economics and Management, Volume 82, 2017, s. 221-238, ISSN 0095-0696

<https://doi.org/10.1016/j.jeem.2016.11.009>

Donovan, S. (2005). *Wind farm optimization*, Proceedings of the 40th Annual ORSNZ Conference, s. 196- 205, 02-03.12.2005, New Zealand, Wellington

Dröes, M.I., Koster, H.R.A (2016). *Renewable energy and negative externalities: The effect of wind turbines on house prices*. J. Urban Econ. 2016, 96, 121–141. <https://doi.org/10.1016/j.jue.2016.09.001>

Enbom, H. & Enbom, I.M. (2013). *Infrasound from wind turbines: An overlooked health hazard*.

Lakartidningen. 110 (32–33). p.pp. 1388–1389.

EPV Tuulivoima (2010). *Ilmajoen-Kurikan tuulivoimapuisto: ympäristövaikutusten arviointiselostus*. Saatavilla: https://www.ymparisto.fi/download/IlmajokiKurikan_tuulivoimapuistohanke_YVAselostuspdf/%7B7A5F90_95-A1DC-4E8B-8920-oBC85BE7530F%7D/58488

EPV tuulivoima (2020). *Metsälän tuulivoimapuisto: Tilannetietoa Metsälän tuulivoimapuistossa tapahtuneista lapavaurioista*. Saatavilla: <https://www.epvtuulivoima.fi/metsalan-tuulivoimapuisto/tilannetietoa-metsalan-tuulivoimapuistossa-tapahtuneista-lapavaurioista/>

Farboud, A., Crunkhorn, R. & Trinidad, A. (2013). <i>Wind turbine syndrome: Fact or fiction?</i> J Laryngol Otol. 127. p.pp. 222–226. Gibbons, S. (2015) <i>Gone with the wind: Valuing the visual impacts of wind turbines through house prices.</i> J. Environ. Econ. Manag. 2015, 72, 177–196. https://doi.org/10.1016/j.jeem.2015.04.006 Grady, S.A, Hussainia, M.Y & Abdullah, M.M. (2005). <i>Placement of wind turbines using genetic algorithms.</i> Renewable Energy, Vol. 30, No 2, s. 259–270, ISSN: 0960-1481. Ilta-Sanomat (6.7.2022). <i>Mies tumpasi savukkeiden maahan Kala-joella – aiheutti tuhoisimman metsä-palon vuosi-kymmeneen.</i> Saatavilla: https://www.is.fi/oulu-seutu/art-2000008923852.html Jensen, Cathrine & Panduro, Toke & Lundhede, Thomas. (2014). <i>The Vindication of Don Quixote: The Impact of Noise and Visual Pollution from Wind Turbines.</i> Land Economics. 90. 668-682. 10.3368/le.90.4.668. Jensen, C. U., Panduro, T. E., Lundhede, T. H., Nielsen, A. S. E., Dalsgaard, M., & Thorsen, B. J. (2018). <i>The impact of on-shore and off-shore wind turbine farms on property prices.</i> Energy Policy, 116, 50-59.	
--	--

Järviradio (31.1.2023). *Haastattelussa meluasiantuntija DI Hannu Nykänen ja asukas Pasi Kivimäki.*

Kuunneltavissa: <https://www.jarviradio.fi/haastattelussa-meluasiantuntija-di-hannu-nykanen/>

Kimmo, Suomi & Keronen, Pirjo (2021). *Katsaus tutkimuksiin tuulivoiman infraäänien haitallisista vaikutuksista terveyteen*. ISBN 978-952-94-4455-7. Elektroninen julkaisu: https://www.dropbox.com/sh/uvhjuzhwrklhltm/AADcm77Noruno7E_Kq9g0x7Ma?dl=0

Klich D., Łopucki R., Ścibior A., Gołębiowska D., Wojciechowska M. (2020). *Roe deer stress response to a wind farms: Methodological and practical implications*, Ecological Indicators, Volume 117, 2020, 106658, ISSN 1470-160X, <https://doi.org/10.1016/j.ecolind.2020.106658>.

Łopucki, R., Klich, D. & Gielarek, S. (2017). *Do terrestrial animals avoid areas close to turbines in functioning wind farms in agricultural landscapes?* Environ Monit Assess 189, 343. <https://doi.org/10.1007/s10661-017-6018-z>

Marmidis, G., Lazarou, S. & Pyrgioti, E. (2008). *Optimal placement of wind turbines in a wind park using Monte Carlo simulation*. Renewable Energy, Vol. 33, No 7, s. 1455-1460, ISSN: 0960-1481

Meyers, Johan & Meneveau, Charles. (2012). *Optimal turbine spacing in fully developed wind farm boundary layers*. Wind Energy. 15. 305 - 317. 10.1002/we.469.

Punch & James (2016). *Wind Turbine Noise and Human Health: A Four-Decade History of Evidence that Wind Turbines Pose Risks*. Saatavilla:

<http://hearinghealthmatters.org/hearingnewswatch/2016/wind-turbines-noise-and-health/>

Raahen kaupunki (2012). *Kopsan tuulivoimapuiston osayleiskaava: Kaavaselostus 10.4.2012*. Saatavilla:

<https://www.raahe.fi/sites/raahe.fi/files/liitetiedostot/kaavoitus/2018/Kopsan%20tuulivoimapuiston%20osayleiskaavan%20selostus%2010.4.2012.pdf>

Rosen, S. (1974). *Hedonic prices and implicit markets: Product differentiation in pure competition*. J. Political Econ. 1974, 82, 34–55.

Sampo (4.2.2023). *Saarijärven uusien tuulivoimaloiden melutasot mitataan – paikalliset kuvaavat ääntä jyskyttäväksi ja suihkukonemaiseksi*. Saatavilla maksumuurin takana:

<https://www.sampolehti.fi/paikalliset/5702000>

SEDA (2002). *NSW Wind Energy Handbook 2002*. New South Wales Sustainable Energy Development Authority s. 53.

Saatavilla: <https://waubrafoundation.org.au/wp-content/uploads/2014/06/NSW-wind-energy-handbook.pdf>

Shepherd, D. & Billington, R. (2011). *Mitigating the acoustic impacts of modern technologies*. Bull Sci Technol Soc. 31 (5). p.pp. 389–398

Seppo Uosukainen (2010). *Tuulivoimaloiden melun synty, eteneminen ja häiritsevyys*. VTT Tiedotteita – Research Notes 2529. Saatavilla:
<https://www.vttresearch.com/sites/default/files/pdf/tiedotteet/2010/T2529.pdf>

Sunak, Y.; Madlener, R. (2017) *The impact of wind farms on property values: A locally weighted hedonic pricing model*. Pap. Reg. Sci. 2017, 96, 423–445.

Suomen tuulivoimayhdistys ry (2021). *Tuulivoimasta kunnille: Turvallisuus*. Saatavilla:
<https://tuulivoimayhdistys.fi/tietoa-tuulivoimasta-2/tuulivoimasta-kunnille/tuulivoimaymparistossa/turvallisuus>

Suomen tuulivoimayhdistys ry (10.3.2022). *Taloustutkimus ja FCG: Tuulivoimalat eivät vaikuta asuinkiinteistöjen hintoihin*. Tutkimukset ja julkaisut. Saatavilla verkossa:
<https://tuulivoimayhdistys.fi/ajankohtaista/tutkimukset-ja-julkaisut/taloustutkimus-ja-fcg-tuulivoimalat-eivat-vaikuta-asuinkiinteistojen-hintoihin>

Taloustutkimus & Finnish Consulting Group (2021). *Tuulivoima - vaikutus asuinkiinteistöjen hintoihin*. Saatavilla verkossa:
<https://tuulivoimayhdistys.fi/media/tuulivoima-ja-asuinkiinteistojen-hinnat-2022-1.pdf>

Yle uutiset (24.2.2017). *Haminan tuulivoimalan tulipalo johtui*

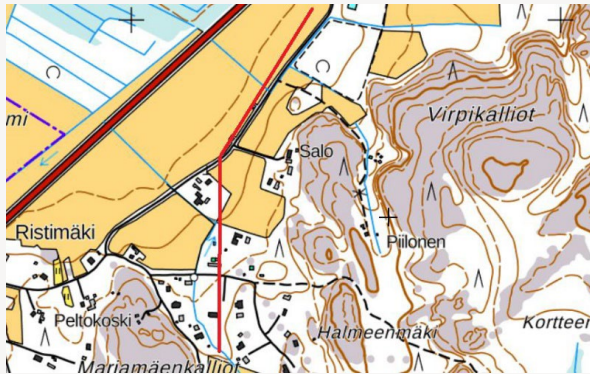
<i>ylikuumentuneesta jarrusta</i>. Saatavilla verkossa: https://yle.fi/a/3-9477594 Ympäristöministeriö (2016). <i>Tuulivoimarakentamisen suunnittelu: Päivitys 2016</i>. Saatavilla: http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-11-4634-3 Tuulivoima-kansalaisyhdistys ry (22.2.2023). <i>Tuulivoima-kansalaisyhdistys ry:n kuntatiedote 1/2023</i>. Saatavilla: https://tvky.info/2023/02/tuulivoima-kansalaisyhdistys-ryn-kuntatiedote-1-2023/?fbclid=IwAR1CPEDn5FUOrG4wW-SH4Mwo1cFZnqSP13Cf-3ZeJlbbvK9NVNDAGGcu2U Työ- ja elinkeinoministeriö (2017). <i>Tuulivoimaloiden tuottaman äänen vaikutukset terveyteen</i>. Saatavilla: http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-327-229-3 Valtioneuvosto (2020). <i>Infrasound Does Not Explain Symptoms Related to Wind Turbines</i>. Saatavilla: http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-287-907-3 VTT (2023). <i>Wind Power Icing Atlas – WIceAtlas</i>. Saatavilla: https://projectsites.vtt.fi/sites/wiceatlas/www.vtt.fi/sites/wiceatlas.html Westlund, Hans, and Mats Wilhelmsson (2021). <i>The Socio-Economic Cost of Wind Turbines: A Swedish Case Study</i>. Sustainability 13, no. 12: 6892. https://doi.org/10.3390/su13126892	
---	--

LIITE 1: Lisättävät havainnekuvapaikat Lapualta ja Seinäjoelta

Alla esitettyjen havainnekuvapaikkojen (kuvat 3–4) lisäksi tulee laatia havainnekuva asuinkiinteistön Korvenojantie 55:n tontin itäreunasta, jossa on peltoaukea asutusalueen keskellä.

Kuva 3. Havainnekuvapaikka Lapuan Piilosenttieltä (Piilosentie 46 talojen edustalta)

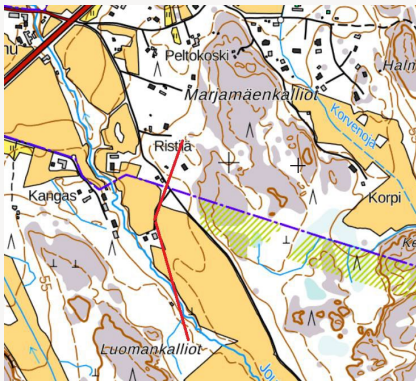

Kuva 3.1. Piilosentie havainnekuvapaikan karttakuva ja kuvan 3 kuvaussektori

Merkitään tiedoksi Lamminnevan tuulivoimahankkeen ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta esiin tuodut huomiot.

Kuva 4. Havainnekuvapaikka Uitonloukontieltä (Uitonloukontie 58, Seinäjoki)

Kuva 4.1. Uitonloukontien havainnekuvapaikan karttakuva ja kuvan 4 kuvaussektori

Yksityishenkilö 85 ym. (7 hlöä ja Nurmon Maamiesseura sekä MTK Nurmo)	Vastine
Palaute viitaten Valtatie 19 parantamiseen: Me kannanottoon osallistuvat toivomme, että maa- ja metsätalouselinkeino sekä virkistys- ja luontoliikkujat, mukaan	Etelä-Pohjanmaan liitto kiittää palautteesta. Parhailaan on laadinnassa tiesuunnitelma välille Hipinmäki-Muurimäki, missä ratkaistaan se, mihin kohtaan

lukien kevyt liikenne otetaan huomioon Valtatie 19 parantamisessa. Hipintien risteyksestä on jatkossakin päästävä Uitonloukon metsäautotielle. Traktorilla, puimurilla, pyörällä ja jalan sekä lasten, että aikuisten, siten että se on turvallista. Uitonloukon metsäautotie on Nurmonjoentien varressa sekä Uitonloukolla asuville merkittävä mm. virkistyskäytön vuoksi. Lisäksi alueella on paljon maanviljelystä ja tarve valtatie ylitykseen on ilmeinen. Nyt tulevassa suunnitelmassa Hipin risteyksestä ei jalankulkija tai pyöräilijä pääse kantatien yli hirviaidan vuoksi. Jatkossa risteysalueella on lisäksi keskikaide. Turvallinen siirtymä kantatien toiselle puolelle vaatisi alikulkukäytävän. Hipintielle on tehty junaradan alitus 2009. Tätä junaradan alikulkua ja olemassa olevia teitä hyödyntämällä saataisiin yhteys Nurmonjoentieltä Uitonloukon metsäautotielle rakentamalla alikulkukäytävä valtatie alitse. Tällä olisi merkittävä arvo niin liikkujille kuin alueen elinkeinoillekin. Uitonloukolla on n. 40 ha peltomaata eri maanomistajilla. Jos 2+2 ratkaisussa valtatiellä ei voi ajaa maatalouskoneilla, tulisi osalle maanomistajista kiertomatkoiksi yli 20 km nykyisen 2 km sijaan.	kyseiselle välille toteutetaan liittymä/liittymiä sekä mahdollisia eritasoratkaisuja (alikulkuja). Suunnitelman valmistelusta on pidetty yleisötilaisuus Lapualla 31.5.2023. Tiesuunnitelmaan liittyviä mielipiteitä voi esittää suunnittelusta vastaavalle Etelä-Pohjanmaan ELY-keskukselle, Mikäli liittymäratkaisut esitetään tiesuunnitteluprosessissa ennen maakuntakaavaehdotuksen lausuntokierrosta, ratkaisut otetaan mukaan ehdotukseen. Alituksia ilman liittymämahdollisuutta ei merkitä maakuntakaavaan. Kaksiajorataisen maantien 'uusi tai merkittävästi parannettava' -merkinnän suunnittelumääräyksessä todetaan, että "tiesuunnittelussa ja maankäytön suunnittelussa tulee varautua rinnakkaistieverkoston rakentamiseen sekä kevyen liikenteen järjestelyihin erityisesti taajamien ja kyläasutuksen kohdalla". Ehdotusvaiheessa "kaksiajoratainen maantie, uusi tai merkittävästi parannettava" -merkinnän suunnittelumääräyksen teksti tarkastetaan ja tehdään siihen maatalousliikenteeseen liittyviä tarkennuksia.
---	--

Yksityishenkilö 86 (2 hlöä)	Vastine
Tämä kannanotto koskettaa erityisesti Hietikonneva(5) tuulivoima- aluetta, sekä muita Lapuan ja Seinäjoen alueelle suunnitteilla olevia tuulivoima-alueita. 9.3.2023 on julkaistu tuorein tutkimusraportti tuulivoimaloiden synnyttämästä melusta ja tärinästä (esitutkimus), jossa todetaan seuraavaa; Mittaukset on toteutettu STM:n asumisterveysasetuksen edellyttämällä tavalla noudattaen Valviran sisätiloissa tehtäville tuulivoimamelumittauksille laatimia erityisohjeita. STM:n ja Valviran ohjeistuksen lisäksi on tehty kuuloaluetta pienemmille taajuuksille ulottuvia infraäänimittauksia noin 0,1 Hz:n alarajataajuuteen asti. Tärkeimpänä tuloksena on tuotu esiin aiemmin Suomessa tehtyjen infraäänimittausten olennaisin virhe eli infraäänen analysointi terssikaista-analyysina. Tämä analyysitapa johtaa täysin virheelliseen arvioon infraäänen haitallisuudesta hävittäessään mahdollisuuden tuulivoimaloiden lapataajuisen melun (ääneksen) ja lapataajuisen ääneksen harmonisten komponenttien analysointiin. On myös selvää, että Suomen lainsäädännön mukaiset ulko- ja sisämelun tasot eivät riitä takaamaan sitä, että tuulivoimaloiden melua ei koettaisi häiritseväksi tai että se ei olisi terveydelle haitallista sisätiloissa.	Etelä-Pohjanmaan liitto kiittää palautteesta. Merkitään tiedoksi. Etelä-Pohjanmaan liitto kiittää tiedoista meluhaittoja koskien. Liitto pitää tärkeänä, että tuulivoiman edelleen lisääntyessä ja voimalatyyppejen kehittyessä melu- ja muihin vaikutuksiin kohdistuvia vaikutuksia tutkitaan ja niihin liittyvät ohjearvot ovat ajan tasalla.

Nykyisten suunnitteilla olevien tuulivoima-alueiden, esimerkiksi Hietikonnevalla(5) on määritetty vain muutaman sadan metrin etäisyys lähimpiin asuin- ja lomakiinteistöihin. Tämä tuore tutkimustulos osoittaa, ettei lainsäädännön edellyttämä melumallinnusohje ole riittävä, sekä useat käytännön kokemukset tuulivoimamelun aiheuttamista ongelmista asukkaille ovat nyt julkisuudessa. Tuulivoima-alueille tulee määrittää vähintään 4km suojaetäisyys lähimpiin asuin- ja lomakiinteistöihin, kun tällä hetkellä suunnitellaan jopa 6-10MW tuulivoimaloita (300-350m) Etelä-Pohjanmaan tuulivoima-alueille. Näin varmennetaan lähialueen osittainen harrastus- ja virkistyskäyttö, asuinalueiden arvon säilyvyys, sekä ihmisen hyvinvointi/terveys alueella. Teillä maakuntakaavan suunnittelijoilla on vastuu ja velvollisuus selvittää ja perehtyä viime aikaisiin tutkimustuloksiin tuulivoimaan liittyen. Tutkimuksiin ja niiden menetelmiin tulee perehtyä huolellisesti, jotta teillä on todenperäinen käsitys myös tuulivoiman aiheuttamista negatiivisista vaikutuksista. Tutkimuksia tukevat myös muiden paikkakuntien jo toteutuneet tuulivoimahankkeet, joista on aiheutunut haittaa alueen asukkaille. Näissä jo toteutuneissa tuulivoima-alueissa on huomattavasti pienempitehoisia tuulivoimaloita (2-5MW), joista ongelmia on aiheutunut. Suunnitteilla olevien tuulivoima-alueiden suunnittelussa ei ole huomioitu nykyajan suosituksia melumallinnuksien osalta, joten	Maakuntakaavan tuulivoimaloiden alueet pohjautuvat Etelä-Pohjanmaan, Keski-Pohjanmaan ja Pohjanmaan tuulivoimaselvitykseen sekä sitä tarkentaviin vaikutusten arviointeihin ja jatkoselvityksiin. Tuulivoima-alueiden rajaukset voivat täsmentyä kaavaehdotukseen mm. hankkeissa toteutettujen selvitysten, lausuntojen ja mielipiteiden sekä esimerkiksi lausuttavana olevan Natura-arvioinnin pohjalta. Maakuntakaavan tuulivoimaloiden alueet kuvaavat tuulivoimaloiden sijaintialueita maakuntakaavan tarkkuustasolla. Tuulivoimaselvityksessä vakituiseen ja vapaa-ajan asutukseen kohdistuvia vaikutuksia on huomioitu jättämällä ns. poissulkevassa puskurianalyysissä 1,5 kilometrin etäisyys suhteessa asutukseen. Poissulkeva puskurianalyysi on paikkatietoihin nojaava menetelmä, jonka tavoitteena on tunnistaa sellaiset alueet, jotka lähtökohtaisesti eivät ole tutkittavaan toimintaan soveltuvia ja suositeltavia. Tuulivoimaselvityksen yhteisvaikutusten arvioinnissa on arvioitu tuulivoima-alueiden vaikutuksia asumisviihtyisyyteen ja virkistyskäyttöön. Maakuntakaavassa ei määritellä kategorista etäisyyttä suhteessa asutukseen. Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa, jossa määritellään tuulivoimaloiden määrä, voimalatyyppi, korkeus, teho ja tarkempi sijoittuminen
--	--

niiden raja-alueita tulee pienentää vastaamaan nykyajan ohjeistuksia. Ja tärkeimpänä, tämän mittakaavan tuulivoimateollisuusalueet eivät kuulu asutuksen välittömään läheisyyteen!	tuulivoima-alueiden sisällä, laaditaan melu-, välke- ja tärinämittaukset voimassa olevien ohjeistusten mukaisesti. Hietikonnevan tuulivoimaloiden aluetta tarkistetaan maakuntakaavan ehdotusvaiheeseen siten, että 1,5 km etäisyys asutukseen toteutuu. Maakuntakaavan tuulivoimaloiden alueen merkintä mahdollistaa seudullisen tuulivoima-alueen sijoittumisen. Seudullisen tuulivoima-alueen perustaminen edellyttää, että alueelle laaditaan tuulivoimaosayleiskaava. Sen laatimisesta päättää kunta. Yleiskaavan hyväksyy kunnanvaltuusto.
---	---

Yksityishenkilö 87	Vastine
En hyväksy maakuntakaavaa metsien suojeluun maillani!! Että voitte samantien vetää hankkeenne sinne missä ei päivä paista!!	Etelä-Pohjanmaan liitto kiittää palautteesta. Etelä-Pohjanmaan maakuntakaava 2050:ssa ei osoiteta maakuntaan uusia suojelualueita. Poikkeuksia ovat sellaiset alueet, joiden maanomistaja on itse toivonut suojelua tai antanut siihen suostumuksensa erikseen. Maakuntakaavassa olevat luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeät alueet (lumo-alueet) ja viheryhteystarpeet edustavat Etelä-Pohjanmaan luontoympäristön arvokkaimpia alueita, esimerkiksi yhtenäisiä metsäalueita sekä niitä yhdistäviä ekologisia yhteyksiä. Alueet on

	määritelty Etelä-Pohjanmaan viherrakenne ja ekosysteemipalvelut -selvityksen perusteella. Luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeä alue ja viheryhteystarve -merkintöjen perustana ovat laajat yhtenäiset metsä- ja suoalueet. Merkintä ei aseta rajoitteita esimerkiksi maa- ja metsätalouden harjoittamiselle. Merkinnoilla pyritään osaltaan turvaamaan, että alueet pysyvät maa- ja metsätalouskäytössä ja mahdollisissa maankäytön muutoksissa huomioidaan maa- ja metsätalous. Keskeistä on, että esimerkiksi metsiä ei siirtyisi alueella merkittävissä määrin muuhun maankäyttöön. Tähän liittyen maakuntakaavaluonnoksessa on annettu luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeille alueille suunnittelumääräys: Alueen suunnittelussa ja kehittämisessä tulee erityisesti huomioida niiden elinkeinojen turvaaminen, jotka toiminnallaan ylläpitävät alueelle ominaisia luontotyyppejä ja edistävät niiden säilymistä. Luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeä alue ja viheryhteystarve -merkinnöistä ei aiheudu rajoitteita maa- ja metsätalouselinkeinoille, eivätkä maakuntakaavan merkinnät johda korvauksettomaan suojeluun. Merkintöjen suunnittelumääräyksessä ei aseteta rajoitteita alueiden käytölle. Maakuntakaavatasolla viherrakennemerkinnot osoittavat tarvetta luonnon monimuotoisuuden ja ekologisten yhteyksien huomioimiseksi laajoilla alueilla,
--	--

	eivätkä johda sellaisenaan vastaavan merkinnän käyttöön tarkemman tarkastelutason yleiskaavassa.
--	--

Yksityishenkilö 88	Vastine
Toivoisin, että kaavan jatkovalmistelussa kiinnitettäisiin erityistä huomiota Alajärven Möksyn Kotakankaan muuntoaseman alueeseen ja sen potentiaaliin mahdollisuuksiin laajemminkin. Kyseessä on valtakunnallisesti aivan keskeinen sähköverkon solmupiste, johon tulee ja josta lähtee useita merkittäviä suurjännitelinjoja. Korostan vielä erikseen, että jo olemassaolevien voimalinjojen määrä ja niiden yhteinen sähkönsiirtokapasiteetti on poikkeuksellisen suuri Suomen mitassa. Etelä-Pohjanmaa on tässä suhteessa aivan etuoikeutettu maakunta, kun meillä on tällainen jo olemassa olevana ja nyt on vain kyse siitä, että kaavoituksella mahdollistetaan sen täysi hyödyntäminen tulevaisuudessa. Kaavassa ei pidä ottaa liian tarkasti kantaa siihen minkä tyyppisiä voimalaitoksia tai energian varastointiratkaisuja alueelle voisi tulla. Tekniikka kehittyy harppauksin ja nyt mahdottomalta tuntuva voi olla todellisuutta ja kannattavaa toimintaa tulevaisuudessa. Tulevaisuuteen katsominen on nimenomaan kaavan tehtävä. Kaavan olisi syytä mahdollistaa myös energiantensiivinen teollisuus muuntoaseman vaikutuspiirissä. Suurjännitelinjat	Etelä-Pohjanmaan liitto kiittää palautteesta. Alajärven Möksyn sähköasema ja siihen liittyvä potentiaali tullaan huomioimaan maakuntakaavaehdotuksessa erillisellä sähköaseman läheisyyteen sijoittuvalla teollisuusalueen kohdemerkinnällä, joka mahdollistaa myös vaarallisia kemikaaleja käsittelevän tai varastoivan teollisuuden sijoittumisen alueelle. Merkintä ei tarkemmin rajaa tai ota kantaa siihen, millaista teollisuutta tai energian varastointia alueelle tulevaisuudessa voisi sijoittua.

tuovat alueen kautta paljon ns. vihreää sähköä ja se voisi olla houkutteleva paikka juuri siksi kyseisen kaltaiselle sähköä paljon kuluttavalle teollisuudelle. Toisekseen jos tällaista paljon sähköä kuluttavaa teollisuutta sijoittuisi alueelle, niin se samalla osaltaan vähentäisi valtakunnan mitassa tarvetta vahvistaa ja rakentaa lisää sähkönsiirtolinjoja, joiden alle jää jo nyt aivan liikaa maata. Pyydän, että ajatelkaa nyt isosti ja miettikää laajemmin tätä asiaa. Tällainen sähköverkon solmupisteen sijainti voi olla suuri mahdollisuus koko maakunnalle. Laittakaa kaavaan "kunnon merkinnät" Alajärven osalta!	
--	--

Yksityishenkilö 89 (3 hlöä)	Vastine
Lausunto 2050 maakuntakaavaan koskien Alajärven kaupungin Möksyn kylässä Fingridin aseman vieressä olevaa tilaamme rek.nro xxxxx (yksilöivä tieto häivytetty) Esitämme energiavarasto alueen varaamista tilamme vt 16 tien etelä- ja pohjoispuolelle noin 45 hehtaarin alueelle mahdollista eri tuulivoima- ja aurinkovoimayhtiöiden tarpeita varten. Perustelemme lausuntoamme alueelta lyhyellä sähköenergian siirroilla valtakunnan sähköverkkoon, kallioisella maapohjalla ja valmiina olevalla tiestöllä. Olemme myös valmiita myymään tai vuokraamaan energian varastointiin tarvittavan alueen sitä tarvitseville.	Etelä-Pohjanmaan liitto kiittää palautteesta. Palautteessa esitetylle alueelle lisätään maakuntakaavaehdotukseen T/kem-kohdemerkintä, joka mahdollistaa erilaisen teollisuustoiminnan, kuten energian varastoinnin, sisältäen myös sellaisen vaarallisia aineita käyttävän tai säilyttävän teollisuustoiminnan, jota koskee EU-direktiivi 2012/18/EU (Seveso III -direktiivi).

Yksityishenkilö 90	Vastine
Moro, Oon kulukeni iiruunjärven Möksyn pualoosella mökilläni v. 72 lähtien. Ny puhalttaa uuret tuulet! Kannatan Alajärven kunnan eheroostusta linian vetämiseksi.	Etelä-Pohjanmaan liitto kiittää palautteesta. Kantaverkkoyhtiö Fingrid Oyj suunnittelee kahta uutta, yhteisille pylväille sijoittuvaa kantaverkon voimajohtoa Kalajoen Jylkän ja Alajärven sähköasemien välille kantaverkon vahvistamiseksi. Maakuntakaavaluonnokseen on keväällä 2023 merkitty yhteystarvemerkinnoilla kaikki tuolloin Jylkkä-Alajärvi-hankkeen ympäristövaikutusten arviointiohjelmassa tarkasteltavana olleet vaihtoehdot. Fingrid on kesäkuussa 2023 ympäristövaikutusten arviointiin sekä asukkailta saatuun palautteeseen perustuen valinnut voimajohtojen reittivaihtoehdoista jatkosuunnitteluun Kokkolan Hangasnevan ja Alajärven väliselle osuudelle itäisen päävaihtoehdon, joka sijaitsee Iiruunjärvestä kaikkein kauimpana. Voimajohtojen yhteystarvemerkinnot tarkistetaan maakuntakaavaehdotukseen viimeisimpien suunnitelmien mukaisiksi.

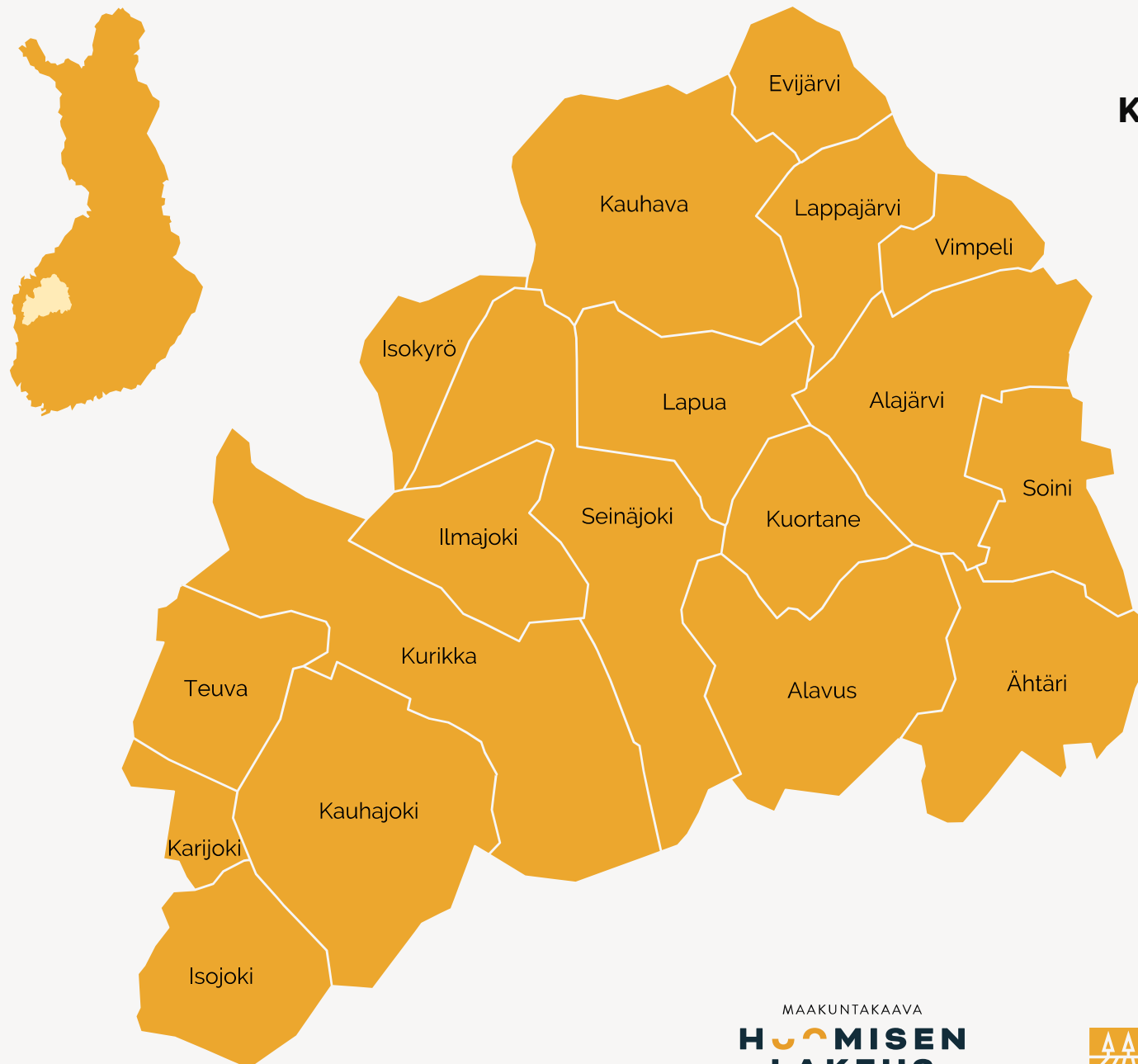
Yksityishenkilö 91	Vastine
Esitän huomioitavaksi Etelä-Pohjanmaan maakuntakaavan valmistelussa seuraavat asiat.	Etelä-Pohjanmaan liitto kiittää palautteesta.

1. Yleisenä huomiona, että maakuntarajalle sijoittuvassa maakuntakaavassa tulee huomioida vaikutukset myös maakuntarajan yli. Tuulivoima-alueiden suhteen tulee tarkastella yhteisvaikutukset Keski-Suomen puolella suunnitteilla olevien hankkeiden kanssa. 2. Metsäpeuran tulee päästä leviämään etelän suuntaan Ähtärin ja Pylkönmäen välisellä alueella Multian vanhoihin metsiin. Mikäli metsäpeura leviää pohjoiseen, niin on vaarana, että se risteytyy poron kanssa. (Lähteet: Keski-Suomen liiton teettämät metsäpeuraselvitykset sekä: Jakso 3: Mikä ihmeen luonnonsuojelu? Luonnonsuojelun juuria ja rönsyjä Yle Areena – podcastit. Kohdasta 8:20 alkaen lyhyesti metsäpeurasta. Toimittaja täydentää asiaa pidemmältä kohdassa 39:15-> lähes ohjelman loppuun.) 3. Etelä-Pohjanmaan ja Keski-Suomen rajaseudulla on Keski-Suomen maakuntaliiton teettämän selvityksen mukaan maakotkan reviiri. Tämä tulee huomioida Etelä-Pohjanmaan	Maakuntakaavan tuulivoimaselvityksissä on huomioitu myös tuulivoiman ylimaakunnalliset vaikutukset. Tuulivoimahankkeiden tilannetta on huomioitu sillä hetkellä käytävissä olevien tietojen mukaisesti. Etelä-Pohjanmaan liitto on lisäksi käynyt neuvotteluja Keski-Suomen maakuntaliiton kanssa mm. tuulivoimateemaan liittyen. Ennen Etelä-Pohjanmaan maakuntakaavan ehdotusvaihetta toteutettavassa vaikutusten arvioinnissa yhtenä näkökulmana on kaavaratkaisun ylimaakunnalliset vaikutukset. Etelä-Pohjanmaan maakuntakaavan laadinnan tueksi on tilattu Luonnonvarakeskukselta metsäpeurojen paikkatietoaineisto (vain viranomaiskäyttöön) ja käyty neuvotteluja metsäpeura-asiantuntijoiden kanssa. Maakuntakaavan tuulivoima-alueiden Natura-arvioinnissa arvioidaan lisäksi tuulivoiman vaikutukset metsäpeuraan niillä Natura-alueilla, joissa laji on alueen suojeluperusteena. Maakuntakaavassa on annettu useille Etelä-Pohjanmaan maakunnan itäosassa sijaitseville tuulivoimaloiden alueille suunnittelumääräys, jonka mukaan yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee kiinnittää erityistä huomiota metsäpeuran vaellusreitteihin ja lisääntymisalueisiin. Etelä-Pohjanmaan maakuntakaavan taustalle on laadittu erillinen tuulivoiman vaikutuksia maa- ja merikotkaan sekä sääkseen tarkasteleva selvitys (lisäksi vain
--	--

maakuntakaavassa eikä tuulivoima-alueita tule sijoittaa siten, että se mahdollisesti vaarantaa maakotkan elinolosuhteita. Muidenkaan petolintujen ja petoeläinten elinolosuhteita ei tule vaarantaa. 4. Maisematarkastelut Etelä-Pohjanmaan itäosiin sijoittuvista hankkeista tulee tehdä maakuntarajan yli niin, että näkymiä tarkastellaan mm. Pylkönmäen Pajumäeltä, joka on Keski-Suomen maakunnallisesti merkittävää maisema-aluetta.	viranomaiskäyttöön tarkoitettu versio). Selvityksen tulokset on huomioitu maakuntakaavaluonnoksessa ja se on ollut keskeinen taustaselvitys maakuntakaavan tuulivoimaloiden alueiden Natura-arvioinnille. Maakuntakaavassa on annettu useille tuulivoimaloiden alueille suunnittelumääräys, jonka mukaan yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee huomioida tuulivoiman vaikutukset alueella todetun suuren petolinnun reviiriin. Lisäksi kaikille tuulivoimaloiden alueille annetaan suunnittelumääräys, jonka mukaan tuulivoimaloiden alueen suunnittelussa on otettava huomioon rakentamisen ja käytön aikaiset vaikutukset mm. luontoarvioihin. Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee kiinnittää erityistä huomioita alueella pesivään, aluetta säännöllisesti käyttävään ja alueen yli muuttavaan linnustoon, sekä huomioida Natura 2000 –verkostoon kuuluvien alueisiin kohdistuvat vaikutukset. Lisäksi on otettava huomioon tuulivoimatuotannon yhteisvaikutukset. Etelä-Pohjanmaan maakuntakaavan taustalle on laadittu tuulivoimaloiden alueiden maisemaselvitys (sis. kaksi erillistä liitetiedostoa), johon sisältyy mm. maisemiin kohdistuvien yhteisvaikutusten arviointi, jossa huomioitiin potentiaalisten uusien tuulivoima-alueiden lisäksi jo rakentuneet tuulivoima-alueet Etelä-Pohjanmaan ja maakunnan ulkopuolella 14 kilometrin vaikutusalueella. Vaikutusalueella sijaitsevat toisten maakuntien tuulivoimaloiden alueet huomioitiin myös yhteisvaikutusten arvioinnissa. Huomioitavat alueet määriteltiin siten, että ne sijaitsevat joko kokonaan tai osittain 14 kilometrin
--	--

	etäisyysvyöhykkeellä maakuntarajasta. Yhteisvaikutusten arvioinnin loppupäätelmänä tuotettiin tieto siitä, millä alueilla maisemaan kohdistuvat yhteisvaikutukset ovat merkittävimpiä ja millaisia vaikutukset ovat. Maakuntakaavan tuulivoimaloiden alueiden suunnittelumääräyksen mukaan tuulivoimaloiden alueen suunnittelussa on otettava huomioon rakentamisen ja käytön aikaiset vaikutukset mm. maisemaan ja kulttuuriperintöön. Lisäksi on otettava huomioon tuulivoimatuotannon yhteisvaikutukset. Maisemaselvityksen perusteella maakuntakaavan tuulivoimaloiden alueille on annettu aluekohtaisia suunnittelumääräyksiä maisemavaikutusten erityisestä huomioimisesta yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa. Maakuntakaavassa osoitetaan maakuntakaavatasoisin selvityksin tuulivoimatuotantoon soveltuvia alueita. Tuulivoima-alueiden yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa määritellään tuulivoimaloiden määrä, voimalatyyppi, korkeus, teho ja tarkempi sijoittuminen tuulivoima-alueiden sisällä, sekä laaditaan niiden mukaiset tarkemmat selvitykset mm. suhteessa lajistoon ja maisemaan. Maakuntakaavan tuulivoimaloiden alueen merkintä mahdollistaa seudullisen tuulivoima-alueen sijoittumisen. Seudullisen tuulivoima-alueen perustaminen edellyttää, että alueelle laaditaan tuulivoimaosayleiskaava. Sen
--	--

	laatimisesta päättää kunta. Yleiskaavan hyväksyy kunnanvaltuusto.
--	--

www.epliitto.fi
Kampusranta 9 C / PL 109
60101 Seinäjoki

MAAKUNTAKAAVA
**HOMISEN
LAKEUS**

ETELÄ-POHJANMAAN LIITTO
Regional Council of South Ostrobothnia